

คู่มือความรู้ ทางการเงิน

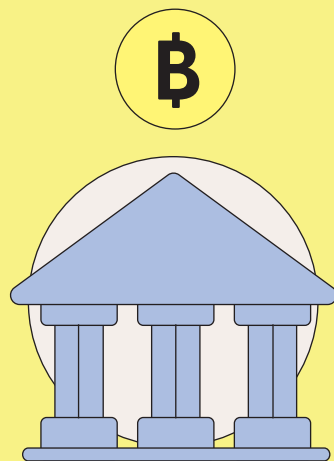
Financial Literacy Handbook
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ความรู้เรื่องเงิน พื้นฐานสำคัญของทุกช่วงชีวิต

คู่มือความรู้ทางการเงิน

Financial Literacy Handbook

คำนำ

ทักษะทางการเงิน (Financial Literacy) ไม่ได้เป็นเพียงทฤษฎีในตำรา แต่เป็นทักษะชีวิตที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าทักษะด้านอื่น ๆ เพราะในชีวิตจริง เราต้องตัดสินใจเรื่องเงินอยู่แทบทุกวัน ตั้งแต่เรื่องเล็ก ๆ อย่างการใช้จ่าย ไปจนถึงเรื่องใหญ่ในอนาคต การมีทักษะทางการเงินที่เข้มแข็งซึ่งประกอบไปด้วยความรู้ทางการเงินที่ถูกต้อง พฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสม และทัศนคติทางการเงินที่ดี ไม่เพียงช่วยให้เรามีความเป็นอยู่ทางการเงินที่ดี (Financial well-being) ในวันนี้ แต่ยังเป็นรากฐานในการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ ในอนาคตได้อย่างมั่นคง

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างระบบนิเวศแห่งการเรียนรู้ทางการเงินที่ยั่งยืน จึงได้จัดทำ *คู่มือความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy Handbook)* ฉบับนี้ขึ้น เพื่อให้เป็นเนื้อหามาตรฐานสำหรับหน่วยงานหรือบุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนประชาชนที่ต้องการพัฒนาความรู้ทางการเงินของตนเองให้เท่าทัน

เนื้อหาในคู่มือฉบับนี้ออกแบบมาให้ใช้ร่วมกับ *กรอบสมรรถนะทางการเงินเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ (Financial Competency Framework for Education and Learning: Fin. Comp.)* โดยมุ่งหวังให้ผู้ใช้งานสามารถนำไปพัฒนามาตรฐานความรู้เนื้อหาหลักสูตร หรือกิจกรรมทางการเงินให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละช่วงวัยได้อย่างครบถ้วน โดยครอบคลุมตั้งแต่การเข้าใจบทบาทและมูลค่าของเงิน การจัดการรายได้และภาษี การบริหารการใช้จ่ายและการจัดการหนี้ การออมและการลงทุน การจัดการความเสี่ยง ภัยทางการเงิน และการประกันภัย รวมถึงการรักษาสิทธิและรับผิดชอบต่อหน้าที่ผู้ใช้บริการทางการเงิน

ธปท. หวังว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นฟันเฟืองสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการสร้างความรู้ทางการเงินของไทยให้เข้มแข็ง และเป็นจุดเริ่มต้นที่สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อ่านลุกขึ้นมาสำรวจสถานะทางการเงินของตัวเองว่าอยู่ตรงไหนในวันนี้ เพื่อลงมือวางแผนการเงินอย่างเป็นระบบ เพราะเราเชื่อว่าความรู้ทางการเงินที่ถูกต้องจะเป็นกุญแจที่จะช่วยให้คนไทยทุกคนมีชีวิตทางการเงินที่ยั่งยืนและมั่นคง

ธนาคารแห่งประเทศไทย
มิถุนายน 2569

คำแนะนำในการใช้งาน

คู่มือความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy Handbook) เล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 บท ตาม กรอบสมรรถนะทางการเงินเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ (Financial Competency Framework for Education and Learning: Fin. Comp.) เพื่อช่วยให้ผู้อ่านทยอยสะสมความรู้ทางการเงิน และนำไปปรับใช้กับการจัดการเงินของตัวเองได้อย่างเป็นขั้นตอน ดังนี้

บทที่ 1 เงินและธุรกรรมทางการเงิน : เข้าใจพื้นฐานของโลกการเงิน

ทำความเข้าใจเรื่องเงิน ตั้งแต่วิวัฒนาการ รูปแบบ และหน้าที่ของเงิน ไปจนถึงการทำธุรกรรมทางการเงินในชีวิตประจำวันที่จะพบเจอเพียงปลายนิ้ว เรียนรู้ผลกระทบของเงินเฟ้อ เงินฝืด และความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนที่ส่งผลต่อราคาสินค้าและค่าครองชีพ เพื่อให้คุณสามารถวางแผนรับมือกับภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอได้อย่างเข้าใจ

บทที่ 2 รายได้กับภาษี : ของคู่กันที่เลี่ยงไม่ได้

ทำความรู้จักแหล่งที่มาและรูปแบบของรายได้ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกเส้นทางอาชีพในแบบที่เหมาะสมกับตัวเอง และเข้าใจเรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตั้งแต่การแยกประเภทเงินได้ การหักค่าใช้จ่าย ไปจนถึงการใช้สิทธิลดหย่อน เพื่อให้สามารถทำหน้าที่พลเมืองได้อย่างถูกต้องและใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้อย่างคุ้มค่า

บทที่ 3 เงินออมและรายจ่าย : จัดการอย่างไรไม่ให้มีหนี้เกินตัว

เรียนรู้การจัดการรายรับ – รายจ่ายผ่านเครื่องมือวางแผนการเงินที่จะช่วยให้ใช้ชีวิตได้อย่างราบรื่นทั้งในวันปกติและวันที่ต้องเผชิญมรสุมทางเศรษฐกิจ เดินทางสู่เป้าหมายและเติมเต็มความฝันตามที่ตั้งใจ พร้อมเปิดประตูโลกของหนี้ในหลากหลายมิติ ตั้งแต่ประเภทหนี้ อัตราดอกเบี้ย วิธีคิดดอกเบี้ย ไปจนถึงลักษณะของสินเชื่อแต่ละประเภท เพื่อให้สามารถใช้หนี้ เป็นเครื่องมือสร้างคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม ชำระหนี้ได้โดยไม่แบกรับภาระหนักเกินไป และรู้วิธีรับมือเมื่อเริ่มมีสัญญาณว่าจะจ่ายไม่ไหว

บทที่ 4 การออมและการลงทุน : เงินก้อนเดียวกัน ใช้ต่างกัน ผลลัพธ์ก็ต่างกัน

เริ่มต้นสร้างอนาคตที่มั่นคงและมีความสุขด้วยการออมอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่วัยนี้ ทำความเข้าใจพลังของดอกเบี้ยทบต้นที่ช่วยเร่งปฏิกิริยาให้เงินเติบโตได้ในระยะยาว ก่อนก้าวเข้าสู่โลกของการลงทุนผ่านการเรียนรู้เรื่องความเสี่ยง ผลตอบแทน และผลิตภัณฑ์การลงทุนประเภทต่าง ๆ เพื่อให้สามารถจัดพอร์ตการลงทุนที่เหมาะสมกับเป้าหมายการเงินและระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

บทที่ 5 ความเสี่ยงทางการเงิน : รู้ทัน ป้องกัน และรับมือได้

สร้างภูมิคุ้มกันให้เงินของคุณด้วยการเรียนรู้วิธีบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมและเลือกประกันภัยที่สอดคล้องกับความจำเป็นของชีวิต พร้อมทำความเข้าใจกลไกและภัยทางการเงินรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สามารถปกป้องตัวเองจากความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น และลดโอกาสในการตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพในโลกยุคดิจิทัล

บทที่ 6 ฐานความรู้ทางการเงิน : สร้างความไว้วางใจในระบบการเงิน

ติดต่อวอร์ให้ตัวเองในฐานะที่เป็นผู้บริโภคและผู้ใช้บริการทางการเงินด้วยความรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่ พร้อมทำความรู้จักหน่วยงานที่กำกับดูแลและผู้ให้บริการทางการเงินประเภทต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้อง ได้รับบริการอย่างเป็นธรรม ลดความเสี่ยงจากการถูกเอาเปรียบ และรู้ช่องทางติดต่อหรือร้องเรียนได้อย่างเหมาะสมเมื่อเกิดปัญหา

ສາຣປັດຍ

คำนำ	4
คำแนะนำการใช้งาน	6
บทที่ 1 เงินและธุรกรรมทางการเงิน : เข้าใจพื้นฐานของโลกการเงิน	14
• วิวัฒนาการและบทบาทของเงิน	15
• เส้นทางเงินไทย จากเหรียญ กระดาษ สู่ตัวเลขบนอากาศ	16
• ฝาก ถอน โอน จ่าย ทุกการขยับของเงิน คือการทำธุรกรรมทางการเงิน	22
• เงินเฟ้อ VS เงินฝืด	23
• อัตราแลกเปลี่ยน เข้าใจความต่างของค่าเงินในโลกที่เชื่อมถึงกัน	25
บทที่ 2 รายได้กับภาษี : ของคู่กันที่เลี่ยงไม่ได้	28
• รายได้ที่เราออกแบบเองได้	29
• ภาษี ภาระที่พาไปสู่ระบบที่ดีขึ้น	32
• ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : รู้โครงสร้าง คิดเป็น วางแผนได้	32
• ภาษีหัก ณ ที่จ่าย เรื่องที่คนมีรายได้ต้องรู้	41
• ภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อทุกการจ่ายเพิ่มมีมูลค่า	41
• ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เมื่อทรัพย์สินส่วนตัวสร้างประโยชน์ส่วนรวม	42
บทที่ 3 เงินออมและรายจ่าย : จัดการอย่างไรไม่ให้มีหนี้เกินตัว	44
• แผนการเงินในแต่ละช่วงวัย	46
• 5 ขั้นตอน สู่แผนการเงินที่ใครก็ทำได้	47
• ให้ง่ายใจ แต่ถ้ามีเงื่อนไขคือขี้ม	56
• หนี้ดีสร้างรายได้ หนี้ร้ายให้รับหนี้	57
• รู้อะไรไม่รู้...รู้หนี้	58
• คงที่หรือลอยตัว ดอกเบี้ยเงินกู้ที่บ้านไม่เท่ากัน	60
• เข้าใจวิธีการคิดดอกเบี้ย จากตัวเลขที่เห็นสู่ตัวเลขที่จ่ายจริง	61
• จักรวาลสินเชื่อ	66

• เท่ากันหนี้ในระบบ วงจรไม่สิ้นสุด	76
• ข้อมูลเครดิต สมุดพกลูกหนี้	77
• การค้าประกัน อย่าให้ความหวังดีทำร้ายตัวเอง	78
• 4 ขั้นตอน จัดการหนี้ที่ละชั้นอย่างเป็นระบบ	79
• ทวงหนี้ต้องมีลิมิต	82

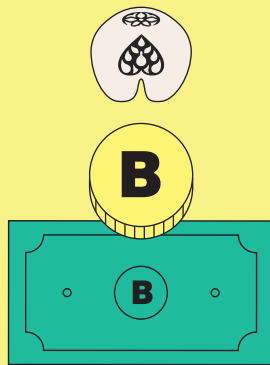
บทที่ 4 การออมและการลงทุน : เงินก้อนเดียวกัน ใช้ต่างกัน ผลลัพธ์ก็ต่างกัน 86

• การออม ก้าวแรกสู่ความมั่นคงทางการเงิน	87
• มหัศจรรย์ดอกเบี้ยทบต้น	88
• ออม ลงทุน เค็งกำไร สามเส้นทางของเงินที่ให้ผลต่างกัน	90
• รู้ระดับความเสี่ยงของตัวเอง ก่อนเริ่มลงทุน	92
• กำไรและขาดทุน ของจริงหรือแค่ตัวเลข	94
• สำรวจโลกแห่งการออมและการลงทุน : 11 ทางเลือกที่เงินเติบโตได้	94
• จัดส่วนผสมการลงทุนให้เหมาะกับเป้าหมายการเงิน	118
• ออกแบบชีวิตหลังเกษียณ ตั้งแต่วันที่ยังทำงาน	119
• บริหารเงินหลังเกษียณให้พอใช้	124

บทที่ 5 ความเสี่ยงทางการเงิน : รู้ทัน ป้องกัน และรับมือได้ 126

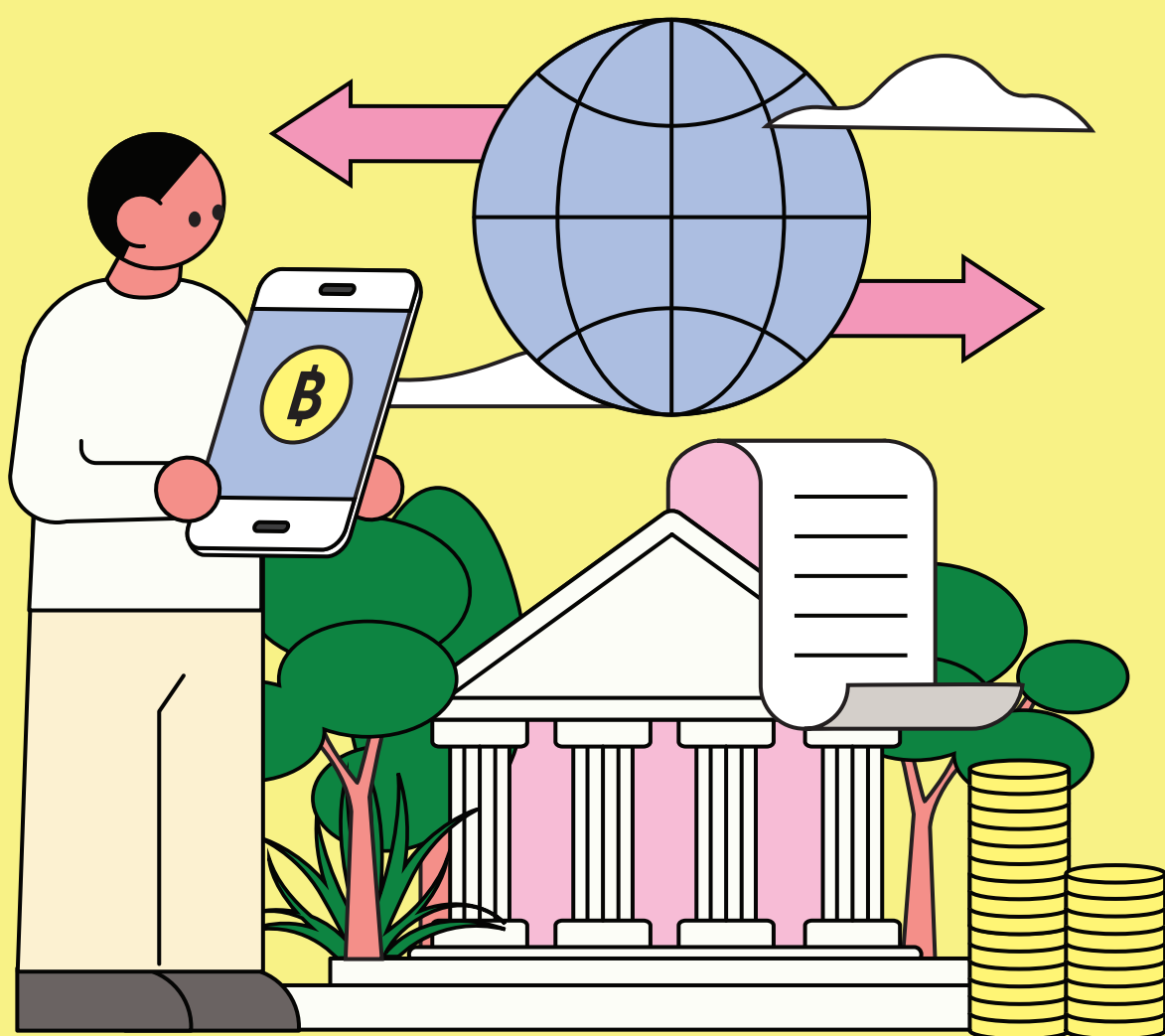
• ความเสี่ยงเป็นเรื่องปกติในชีวิต	127
• เสี่ยง - ลด - รับ - โอน ศิลปะการจัดการความเสี่ยง	128
• ประกันภัย เครื่องมือจัดการความเสี่ยงที่ควรรู้จัก	129
• ประกันชีวิต ประกันวินาศภัย กระจายป้องกันวันที่ชีวิตไม่เป็นไป ตามแผน	130
• วางแผนก่อนซื้อประกันใน 5 ขั้นตอน	138
• ซื้อประกันได้ที่ไหน และเลือกผ่านใครดี	141
• ความเสี่ยงจากภัยทางการเงิน เข้าใจให้ทัน ป้องกันให้เป็น	141
• ภัยออนไลน์ ที่เข้ามาทางหน้าจอ แต่กระทบเงินจริง	141
• จากบัญชีธรรมดา สู่เครื่องมืออาชญากรรม	148

• ข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิที่ควรรู้และใช้ให้เป็น	149
• อย่ากดตกลงโดยไม่อ่าน เพราะข้อมูลส่วนบุคคลของคุณก็สำคัญ	150
บทที่ 6 รู้สิทธิ รักษาหน้าที่ : สร้างความไว้วางใจในระบบการเงิน	152
• สิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค	153
• ก่อนซื้อและหลังซื้อ : ความรอบคอบที่ช่วยปกป้องสิทธิ	154
• สิทธิของเราในโลกการเงิน	154
• ใช้บริการทางการเงินอย่างเข้าใจและรับผิดชอบ	156
• ใครบ้างที่ช่วยกำกับดูแลโลกการเงิน	158
ภาคผนวก 1: เบื้องหลังความปลอดภัยในโลกการเงิน	166
ภาคผนวก 2: หน่วยงานกำกับดูแลอื่น ๆ ที่ควรรู้	168
• ผู้ให้บริการทางการเงินที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สปท.	169
• ผู้ให้บริการทางการเงินประเภทอื่น ๆ	171
ภาคผนวก 3: ตารางออมเงิน	172
ภาคผนวก 4: รวมเว็บไซต์และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	178

01

เงินและธุรกรรมทางการเงิน : เข้าใจพื้นฐานของโลกการเงิน

KEY PREVIEW

- ไม่ว่าเงินจะอยู่ในรูปแบบใด หน้าที่ของเงินยังคงเหมือนเดิม คือ เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ เป็นหน่วยวัดมูลค่า เป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ และเป็นเครื่องรักษามูลค่า
- เมื่อรูปแบบของเงินและช่องทางการทำธุรกรรมทางการเงินพัฒนาไปสู่ยุคดิจิทัล ชีวิตของเราก็สะดวกขึ้นอย่างมาก แต่ในขณะเดียวกันความเสี่ยงจากภัยออนไลน์ก็เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย การเลือกใช้ช่องทางที่เหมาะสมและใช้อย่างระมัดระวังเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การทำธุรกรรมทางการเงินปลอดภัยยิ่งขึ้น
- ในอีกด้านหนึ่ง เงินไม่ได้มีมูลค่าเท่าเดิมตลอดเวลา ภาวะเงินเฟ้อ (inflation) ทำให้อำนาจซื้อของเงินลดลงเมื่อเวลาผ่านไป เพราะราคาสินค้าและบริการปรับตัวสูงขึ้น ดังนั้น การวางแผนการเงิน การออม และการลงทุนตั้งแต่วันนี้ จึงเป็นวิธีสำคัญที่ทำให้เงินเติบโตได้ทันหรือมากกว่าอัตราเงินเฟ้อ เพื่อรักษามูลค่าและอำนาจซื้อในอนาคต
- นอกจากนี้ อัตราแลกเปลี่ยนยังเป็นอีกปัจจัยที่สะท้อนความสัมพันธ์ของมูลค่าเงินระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงของค่าเงิน ไม่ว่าจะเงินแข็งค่าหรืออ่อนค่าล้วนส่งผลต่อชีวิตประจำวัน ทั้งค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว การซื้อสินค้า รวมถึงมีผลกับมูลค่าของเงินออมและเงินลงทุนในต่างประเทศ

วิวัฒนาการและบทบาทของเงิน

เงินที่เราใช้กันทุกวันนี้ผ่านการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยาวนาน เริ่มจากยุคที่ผู้คนแลกเปลี่ยนกันโดยตรง หรือที่เรียกว่า “ระบบแลกเปลี่ยนสิ่งของ” (barter system) เช่น นำไก่ 1 ตัวไปแลกข้าวสาร 1 ถุง นำปลา 10 ตัวไปแลกถ้วย 3 ใบ แม้การแลกเปลี่ยนแบบนี้จะง่ายไม่ซับซ้อน แต่ก็มักเกิดปัญหา เช่น ถ้าต้องการสิ่งของไม่ตรงกันก็ไม่สามารถแลกเปลี่ยนกันได้ ไม่มีมาตรฐานในการวัดมูลค่า ไม่สามารถแบ่งสิ่งของบางอย่างเป็นหน่วยย่อยได้ เมื่อสังคมขยายใหญ่ขึ้น ความต้องการที่จะแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการก็มากขึ้น ต่อมาจึงมีการนำวัตถุที่มีมูลค่าในตัวเองและเป็นที่ยอมรับในการแลกเปลี่ยน เช่น เปลือกหอย ชนาก โลหะมีค่า มาใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของวิวัฒนาการรูปแบบของเงิน (form of money) ที่เปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละยุคสมัย ทำให้การแลกเปลี่ยนสะดวกมากขึ้น

จากนั้นเข้าสู่ยุคที่นำโลหะมีค่าอย่างทองคำและเงินมาผลิตเป็น “เหรียญ” ที่ง่ายต่อการพกพาและมีมูลค่าในตัวเอง ทำให้สามารถเปรียบเทียบราคาสินค้าแต่ละประเภทได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ การค้าขายระหว่างประเทศและการขยายอาณาเขตของประเทศมหาอำนาจก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เหรียญกลายเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนที่แพร่หลายอย่างรวดเร็ว และเมื่อการค้าขายขยายตัวมากขึ้น มูลค่าสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น การใช้เหรียญจำนวนมากก็มีความยุ่งยาก จึงเริ่มมีการนำเงินกระดาษรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ และพัฒนามาเป็น “ธนบัตร” ที่พกพาสะดวกมากขึ้น ซึ่งเราเรียกการใช้เหรียญและธนบัตรในการใช้จ่ายว่าเป็นยุคของการใช้เงินสด (cash society)

เมื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของเรามากขึ้น เงินก็ถูกพัฒนาจากรูปแบบเดิมที่เป็นเหรียญและธนบัตรสู่การเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์และดิจิทัล ทำให้การชำระเงินสะดวกและรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการชำระเงินผ่านบัตรเดบิตและบัตรเครดิต การโอนเงินผ่านระบบพร้อมเพย์ (PromptPay) การสแกน QR code ผ่านระบบ mobile banking และ e-Money wallet นอกจากนี้ยังมีนวัตกรรมอย่าง “สกุลเงินดิจิทัล” (digital currency) ที่ใช้เทคโนโลยีเข้ารหัส และอาจมีการเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์บนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ปัจจุบันทั้งธนาคารกลาง ธนาคารพาณิชย์ และภาคเอกชนในหลายประเทศ เริ่มทดลองใช้สกุลเงินดิจิทัลเพื่อการใช้งานในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น

แม้เงินจะพัฒนามาในหลายรูปแบบ แต่หน้าที่หลักของเงินยังคงไม่เปลี่ยนแปลง โดยเงินทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน (medium of exchange) ช่วยให้การซื้อขายสินค้าและบริการต่าง ๆ เป็นไปอย่างสะดวก นอกจากนี้ เงินยังเป็นหน่วยวัดมูลค่า (unit of account) ที่ช่วยให้การกำหนดราคาและการเปรียบเทียบชัดเจน เป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ (standard of deferred payments) ที่รับรองตามกฎหมาย และที่สำคัญคือเงินยังเป็นเครื่องรักษามูลค่า (store of value) หรือมีค่าในตัวเอง ซึ่งหมายถึงสามารถเก็บเงินไว้ใช้ในอนาคตโดยไม่สูญเสียมูลค่าอย่างรวดเร็ว

เส้นทางเงินไทย จากเหรียญ กระดาษ สู่ตัวเลขบนอากาศ

ก่อนที่จะเริ่มใช้ “ธนบัตร” แบบทุกวันนี้ ประเทศไทยเคยมีสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนหลายรูปแบบ ตั้งแต่หอยเบี้ย ประทับ (ดินเผาที่มีตราประทับ) เงินพดด้วง ปีกกระเบื้อง ไปจนถึง “เหรียญกษาปณ์” เมื่อเศรษฐกิจเริ่มขยายตัวก็เริ่มมีการออกใช้เงินกระดาษ เช่น หมาย อัฐกระดาษ บัตรธนาคาร (bank note) ซึ่งมีลักษณะคล้ายตัวสัญญาที่ใช้จ่ายหนี้ระหว่างธนาคารกับลูกค้า แม้การใช้งานจะอยู่ในวงจำกัด แต่ช่วยให้คนไทยเริ่มคุ้นเคยกับเงินที่เป็นกระดาษมากขึ้นและเรียกบัตรธนาคารทับศัพท์ว่า “แบงก์โน้ต” หรือ “แบงก์” ต่อมาภายหลังเมื่อรัฐบาลออกใช้ธนบัตร จึงเรียกธนบัตรของรัฐบาลว่าแบงก์จนติดปากมาจนถึงทุกวันนี้

ในปี พ.ศ. 2445 รัชกาลที่ 5 ได้มีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติธนบัตรสยามขึ้น โดยนำแนวทางจากรัฐบาลประเทศอินเดียที่อิงตามแบบฉบับของประเทศอังกฤษมาใช้ และเปิดให้ประชาชนนำเงินโลหะมาแลกเป็นธนบัตรได้ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 7 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2471 ซึ่งกฎหมายนี้มีการระบุชัดเจนว่าธนบัตรและเหรียญกษาปณ์คือเงินตราของประเทศ สามารถใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ทำให้ธนบัตรเปลี่ยนสถานะจากตัวสัญญาใช้เงินเป็นเงินตราของชาติอย่างแท้จริง

จากนั้นในสมัยรัชกาลที่ 9 ได้มีการปรับปรุงกฎหมายเงินตราอีกครั้งเป็นพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 โดยกำหนดให้กระทรวงการคลังเป็นผู้รับผิดชอบการผลิต การบริหารจัดการ และการนำเหรียญกษาปณ์ ออกใช้ ในขณะที่ธนาคารแห่งประเทศไทยมีหน้าที่ผลิต ดูแลจัดการ และนำธนบัตรออกใช้

เหรียญกษาปณ์

หน่วยงานที่รับผิดชอบการผลิต การบริหารจัดการ และการนำเหรียญกษาปณ์ออกใช้ คือ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง โดยเหรียญเหล่านี้คือ “เงินย่อย” ที่เราใช้จ่ายสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าไม่มาก ซึ่งกรมธนารักษ์จะปรับเปลี่ยนทั้งรูปร่างหน้าตา ลวดลาย รวมถึงส่วนผสมและวิธีการผลิตอยู่เสมอ เพื่อให้เหรียญมีน้ำหนักพอเหมาะพกพาสะดวก ใช้จ่ายใช้สอยง่าย และที่สำคัญคือต้องปลอมแปลงได้ยาก ปัจจุบันเหรียญกษาปณ์ที่เราใช้กันมี 6 ชนิด ราคา ได้แก่ 10 บาท 5 บาท 2 บาท 1 บาท 50 สตางค์ และ 25 สตางค์ ส่วนเหรียญ 10 สตางค์ 5 สตางค์ และ 1 สตางค์ ไม่ได้นำออกใช้โดยทั่วไป แต่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในระบบบัญชีเท่านั้น

ถึงแม้เหรียญกษาปณ์จะสามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย แต่ก็มีข้อจำกัดเรื่องจำนวนเงินที่สามารถใช้จ่ายด้วยเหรียญในแต่ละครั้ง ซึ่งไม่ใช่จะนำเหรียญเต็มกระปุกไปจ่ายบิลที่มีมูลค่าเยอะได้ทั้งหมด ที่มาของข้อจำกัดนี้ก็เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกลั่นแกล้งหรือสร้างความลำบากให้แก่ผู้รับ ถ้ามีการใช้เหรียญชำระหนี้ในจำนวนที่เกินจากที่กฎหมายกำหนด ผู้รับมีสิทธิ์จะปฏิเสธโดยไม่ผิดกฎหมาย ซึ่งจำนวนสูงสุดที่ใช้ได้ต่อครั้งจะขึ้นอยู่กับชนิดราคาดังนี้

ชนิดราคาของเหรียญ	จำนวนเงินในการชำระหนี้ต่อครั้ง
เหรียญ 1 สตางค์	ชำระได้ไม่เกิน 5 บาทต่อครั้ง
เหรียญ 5 10 25 50 สตางค์	ชำระได้ไม่เกิน 10 บาทต่อครั้ง
เหรียญ 1 2 และ 5 บาท	ชำระได้ไม่เกิน 500 บาทต่อครั้ง
เหรียญ 10 บาท	ชำระได้ไม่เกิน 1,000 บาทต่อครั้ง

ธนบัตร

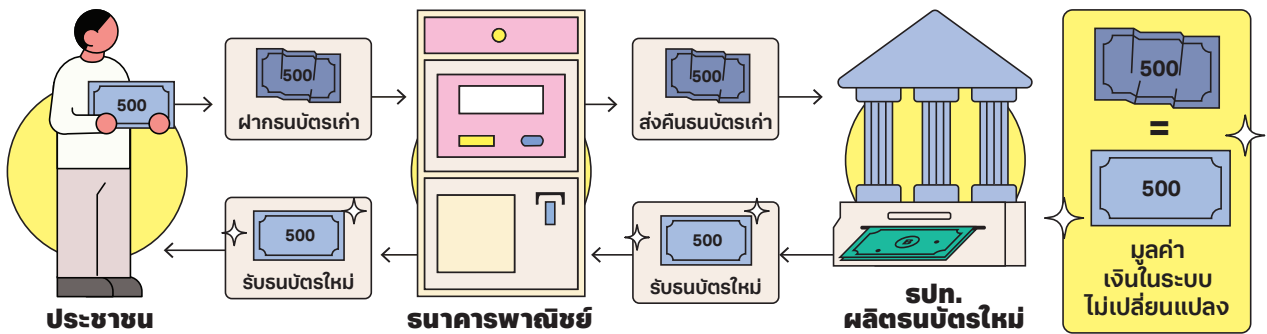
ธนบัตรที่เราใช้ทุกวันนี้ ผลิต นำออกมาใช้ และดูแลจัดการโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ซึ่งธนบัตรเป็นเงินที่ใช้จ่ายได้ตามกฎหมายโดยไม่จำกัดจำนวน ต่างจากเหรียญกษาปณ์ที่กฎหมายกำหนดจำนวนการใช้จ่ายไว้ การผลิตธนบัตรจะขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจและความต้องการใช้ของประชาชน โดยจะผลิตออกมาให้พอเหมาะกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ เพราะถ้ามีธนบัตรอยู่ในระบบเศรษฐกิจมากเกินไปอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ ข้าวของราคาแพง แต่ถ้าน้อยเกินไปก็อาจทำให้เกิดภาวะเงินฝืด เศรษฐกิจชะลอตัว ดังนั้นเพื่อให้ธนบัตรน่าเชื่อถือและประชาชนมั่นใจว่าธนบัตรมีค่า การออกใช้ธนบัตรจึงต้องมี “สินทรัพย์หนุนหลัง” ตามที่กฎหมายกำหนดเสมอ เช่น ทองคำ เงินตราต่างประเทศ หลักทรัพย์ต่างประเทศ เรียกว่า ทุนสำรองเงินตรา¹

¹ ทุนสำรองเงินตราคือ สินทรัพย์ที่ใช้หนุนหลังธนบัตรออกใช้ ที่ ธปท. จะต้องรักษาและแยกไว้ต่างหากจากทรัพย์สินอื่น ๆ โดยมีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบเป็นประจำทุกปี

การออกใช้ธนบัตรทำได้แค่ 2 วิธีเท่านั้น คือ

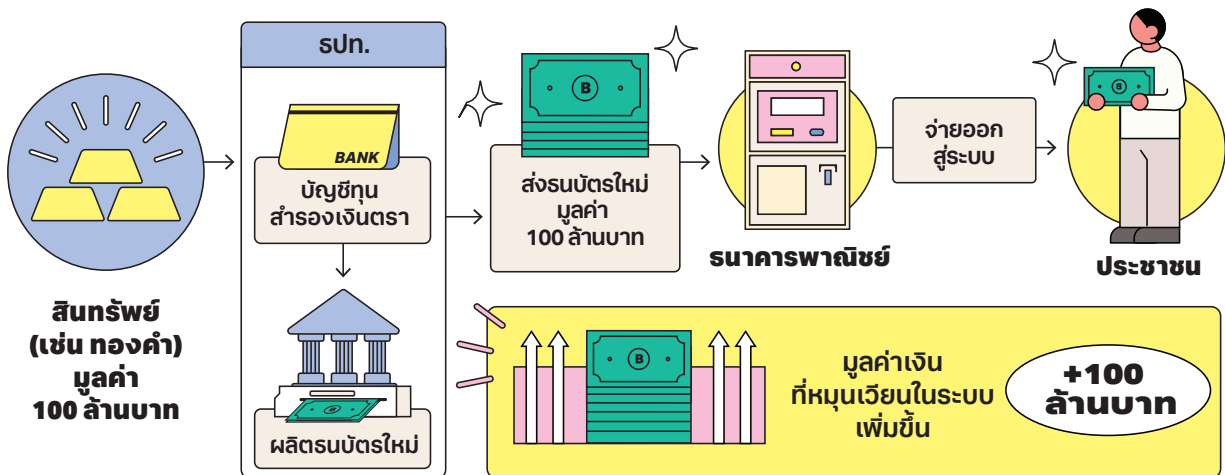
1 แลกเปลี่ยนกันกับธนบัตรที่ออกใช้ไปก่อน

โดยถอนธนบัตรที่ใช้อยู่เดิมคืน แล้วนำฉบับใหม่ออกใช้ในมูลค่าเท่ากัน
เช่น แลกธนบัตรใหม่ 500 บาทกับธนบัตรเก่า 500 บาท

2 แลกเปลี่ยนกันกับสินทรัพย์ที่เป็นทุนสำรองเงินตราในมูลค่าเท่ากัน

เช่น นำทองคำมูลค่า 100 ล้านบาทเข้าบัญชีทุนสำรองเงินตรา แล้วออกธนบัตรใหม่มูลค่า 100 ล้านบาท ซึ่งจะทำให้มูลค่าเงินที่หมุนเวียนในระบบเพิ่มขึ้น 100 ล้านบาท

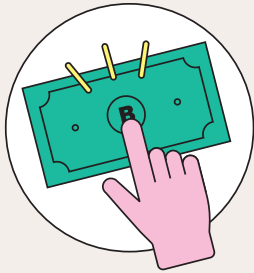

ธนบัตรแบบแรกเริ่มใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2445 โดยปัจจุบัน (พ.ศ. 2568) เป็นธนบัตรแบบ 17 มี 5 ชนิดราคา ได้แก่ 20 บาท 50 บาท 100 บาท 500 บาท และ 1000 บาท ส่วนที่เราเห็นธนบัตรแบบเก่า ๆ น้อยลง เพราะเมื่อธนบัตรมีสภาพเก่าหรือชำรุด ไม่เหมาะสมต่อการใช้งาน ธนาคารแห่งประเทศไทยจะนำไปทำลาย

เรื่องต้องรู้

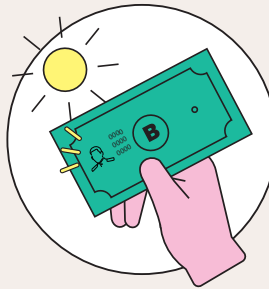
ธนบัตรต้องมีลักษณะพิเศษที่ปลอมได้ยาก แต่ต้องสังเกตได้ง่าย ซึ่งตรวจสอบได้ด้วยการสัมผัส ยกส่อง พลิกเอียง

1. สัมผัส

- เนื้อกระดาษทำจากกระดาษและพอลิเมอร์ที่เหนียวแกร่งต่างจากวัสดุทั่วไป
- ลายเส้นขนที่ตัวเลข ตัวอักษรบอกชนิดราคา และลายดอกไม้แทนอักษรเบรลล์
- ตัวเลขชนิดราคาขนาดเล็ก สากมือบริเวณช่องใส่ด้านบนของธนบัตรพอลิเมอร์

2. ยกส่อง

- ลายน้ำและภาพเงาในหลวงมองเห็นได้ชัดเจนทั้งสองด้าน และในธนบัตรกระดาษมีตัวเลขชนิดราคาที่โปร่งแสงเป็นพิเศษ
- ช่องใสมองเห็นทะลุทั้งสองด้านบนธนบัตรพอลิเมอร์
- ภาพซ้อนทับรูปพระครุฑพ่าห์ ด้านหน้าและด้านหลัง พิมพ์ตรงกัน จะเห็นซ้อนทับกันสนิท
- แถบสี มีข้อความบอกชนิดราคาขนาดเล็ก ยกส่องธนบัตรกระดาษจะเห็นแถบสีเป็นเส้นตรง

3. พลิกเอียง

- ตัวเลขแฝงบอกชนิดราคา ซ่อนไว้ในลายประดิษฐ์
- ลายดอกไม้สีทองทางด้านขวาของธนบัตร 1000 และ 500 บาทจะเปลี่ยนเป็นสีเขียวและเคลื่อนไหวไปมาได้
- ช่องใสบนธนบัตรพอลิเมอร์ และแถบสีบนธนบัตรกระดาษจะเปลี่ยนสีได้

ปัจจุบัน ธนบัตรชนิดราคา 20 บาท 50 บาท และ 100 บาทได้เปลี่ยนวัสดุการพิมพ์เป็นพอลิเมอร์ เพื่อให้มีความทนทาน อยู่ในสภาพสะอาด มีอายุการใช้งานนานกว่าธนบัตรกระดาษ และปลอมแปลงได้ยาก แม้ว่าธนบัตรที่ผลิตจากวัสดุพอลิเมอร์จะมีความทนทานมาก ๆ แต่ถ้าเราใช้ธนบัตรอย่างไม่เหมาะสม เช่น นำไปประดิษฐ์ พับ ซิดเขียน ประทับตรา ขยำ ใช้ลวดเย็บกระดาษเย็บธนบัตร ทำให้อธนบัตรเป็นรูหรือฉีกขาด ก็จะทำให้ธนบัตรเสียหายเร็วขึ้น

นอกจากนี้ เราควรสังเกตทุกครั้งก่อนรับธนบัตร หากพบว่าเป็นธนบัตรปลอม ต้องไม่นำไปใช้ต่อกับผู้อื่น โดยเด็ดขาด ให้เขียนคำว่า “ปลอม” ลงบนธนบัตรฉบับนั้นทันที เพื่อแยกออกจากธนบัตรจริง แล้วนำไปมอบให้เจ้าหน้าที่ธนาคาร หรือแจ้งความกับตำรวจ พร้อมให้ข้อมูลของผู้นำธนบัตรปลอมมาให้เราให้มากที่สุด ถ้าข้อมูลที่แจ้งช่วยให้ตำรวจจับผู้กระทำความผิดได้ ทางเราจะมีเงินสินบนให้แก่ผู้แจ้งความ แต่หากนำธนบัตรปลอมไปใช้ต่อจะมีความผิดตามกฎหมาย ซึ่งอาจต้องโทษจำคุก ปรับ หรือทั้งจำและปรับ

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

เมื่อก่อนเราอาจคุ้นเคยกับการใช้เงินสดเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นเหรียญหรือธนบัตร แต่เมื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทั้งชีวิตประจำวัน การทำธุรกิจ และการติดต่อสื่อสาร โลกการเงินก็เปลี่ยนตามไปด้วย

ปัจจุบันมีช่องทางชำระเงินที่เรียกว่าการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-Payment ซึ่งอยู่ในรูปแบบของบัตรหรือระบบออนไลน์ ช่วยให้การทำธุรกรรมทางการเงินเป็นเรื่องง่าย สะดวก รวดเร็ว และทำได้ทุกที่ทุกเวลา

บัตรอิเล็กทรอนิกส์

หลายคนอาจไม่คุ้นเคยกับคำว่าบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แต่ถ้าพูดถึงบัตรเดบิตหรือบัตรเครดิต เชื่อว่าหลายคนคงเคยเห็นหรือเคยใช้กันมาบ้าง ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ก็คือบัตรพลาสติกที่เราใช้แทนเงินสดเพื่อซื้อสินค้าและบริการ โดยบนบัตรจะมีชิปขนาดเล็กใช้เก็บข้อมูลการทำธุรกรรมที่สำคัญ บัตรอิเล็กทรอนิกส์แบ่งตามลักษณะการใช้งานได้ 2 รูปแบบ ได้แก่

แบบที่ 1 บัตรที่ตัดเงินจากบัญชีทันที

เป็นบัตรที่ผูกกับบัญชีเงินฝาก หรือเรียกว่าบัตรเดบิต (debit card) เมื่อใช้ซื้อสินค้าหรือบริการ เงินจะถูกตัดจากบัญชีทันที

แบบที่ 2 บัตรที่จ่ายเงินหลังใช้

เป็นบัตรที่เราซื้อสินค้าและบริการไปก่อน แล้วจึงเรียกเก็บเงินภายหลังตามวันเวลาที่กำหนด โดยอาจมีค่าธรรมเนียมและ/หรืออัตราดอกเบี้ยตามเงื่อนไขของแต่ละบัตร

- **บัตรเครดิต** ใช้ซื้อสินค้าและบริการได้ตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติ โดยผู้ออกบัตร (card issuer) จะจ่ายเงินแทนเราไปก่อน แล้วเราค่อยจ่ายเงินในภายหลัง และใช้เบิกถอนเงินสดได้ด้วย แต่ถ้าเราจ่ายเงินไม่เต็มจำนวน จ่ายล่าช้า หรือเบิกถอนเงินสด จะถูกคิดดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมรวมกันไม่เกิน 16% ต่อปี
- **บัตรกดเงินสด** ต่างจากบัตรเครดิตตรงที่ยอดใช้จ่ายจะถือเป็นหนี้ทันทีตั้งแต่ที่ทำรายการ และเริ่มคิดดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียม รวมกันแล้วไม่เกิน 25% ต่อปีทันที ไม่ว่าจะเป็นเบิกถอนเงินสดหรือใช้ซื้อสินค้าและบริการจากร้านค้าที่ร่วมรายการ

เงินอิเล็กทรอนิกส์

เงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) คือ มูลค่าของเงินที่เราเติมไว้ในกระเป๋าสตางค์เงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Wallet) ก่อนใช้ซื้อสินค้าและบริการ โดยอาจอยู่ในรูปแบบเป็นบัตรพลาสติกหรือรูปแบบดิจิทัล เช่น แอปพลิเคชัน

- **รูปแบบบัตร (card-based)** มูลค่าเงิน ข้อมูลของบัตร และรายการใช้จ่ายจะถูกเก็บไว้ในชิปขนาดเล็กบนบัตรพลาสติก ซึ่งมีหลายประเภทตามการใช้งาน เช่น

- บัตรที่ใช้จ่ายได้เฉพาะร้านค้าที่กำหนดเท่านั้น อย่างบัตรศูนย์อาหาร บัตรของขวัญ (gift card) บัตรเงินสดเติมน้ำมัน หรือบัตรโดยสารขนส่งสาธารณะ เช่น บัตรรถเมล์ บัตรรถไฟฟ้า บัตรทางด่วน
- บัตรที่ใช้จ่ายกับร้านค้าที่ร่วมรายการ ตามเงื่อนไขการรับชำระของร้านค้าแต่ละแห่ง โดยต้องเป็นร้านค้าที่มีเครื่องรับบัตร (Electronic Data Capture: EDC) ที่รองรับการใช้งานบัตรประเภทนี้
- บัตรที่ใช้จ่ายค่าสินค้าและบริการเป็นสกุลเงินต่างประเทศหรือที่เรียกว่า “Travel Card” เป็นบัตรที่ใช้จ่ายหรือกดเงินสดจากตู้ ATM ในสกุลเงินต่างประเทศตามวงเงินที่เติมไว้ โดยมีค่าธรรมเนียมหรืออัตราแลกเปลี่ยนในราคาพิเศษ เหมาะสำหรับคนที่ไม่มีบัตรเครดิต คนที่ไม่อยากพกเงินสดจำนวนมาก และคนที่ไม่ต้องเสียเวลาแลกเงินก่อนเดินทาง
- **รูปแบบแอปพลิเคชัน (app-based)** มูลค่าเงิน ข้อมูลของบัตร และรายการใช้จ่ายจะถูกเก็บในฐานข้อมูลออนไลน์ของผู้ให้บริการ โดยเราต้องลงทะเบียนเปิดบัญชีกับผู้ให้บริการ จากนั้นเติมเงินเข้าไปเพื่อใช้จ่ายผ่านแอปพลิเคชัน นอกจากนี้ ผู้ให้บริการบางรายยังรองรับการเติมเงินผ่านเคาน์เตอร์ร้านค้าที่ร่วมรายการด้วย

แม้การใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์และเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) จะช่วยให้ชีวิตสะดวกเร็วขึ้น ไม่ต้องรอเงินทอน และไม่ต้องพกเงินสดจำนวนมาก บัตรบางประเภทยังมาพร้อมสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม เช่น ส่วนลด การสะสมแต้ม การสะสมไมล์เดินทาง แต่ยิ่งสะดวกก็ยิ่งต้องระวัง โดยเฉพาะภัยออนไลน์ที่อาจเกิดขึ้นได้ ดังนั้น ทุกครั้งที่ใช้จ่ายควรตรวจสอบความปลอดภัยของผู้ให้บริการ ความถูกต้องของสลิป และควรสมัครรับการแจ้งเตือนความเคลื่อนไหวของบัญชีผ่าน SMS หรือ LINE เพื่อให้รู้ทันทีเมื่อมีรายการผิดปกติ ถ้าพบรายการผิดปกติ หรือทำบัตรหาย ควรรีบโทรอายัดบัตรกับ call center ของผู้ออกบัตร หรือระงับการใช้บัตรผ่านแอปพลิเคชันของผู้ให้บริการทันที

เรื่องต้องรู้

เทคนิคการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์และเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ให้ได้ประโยชน์และปลอดภัย

• มีบัตรเท่าที่จำเป็น เลือกสมัครกับผู้ให้บริการที่ร่วมรายการกับร้านค้าที่เราใช้บ่อย เก็บรักษาบัตรให้ปลอดภัย พร้อมตั้งรหัส PIN หรือ password ที่คาดเดายาก ห้ามเปิดเผยให้ผู้อื่นรู้ และควรหมั่นเปลี่ยนรหัสเป็นระยะเพื่อเพิ่มความปลอดภัย	• ใช้เท่าที่จำเป็น กำหนดวงเงินแค่เท่าที่พอใช้ ใช้บัตรกับร้านค้าที่น่าเชื่อถือที่มีสัญลักษณ์ปลอดภัยเท่านั้น และถ้าเป็นบัตรที่แตะจ่ายได้ทันที ต้องระวังการใช้จ่ายให้มากขึ้น เพราะอาจเผลอใช้โดยไม่ตั้งใจ หรือเสี่ยงถูกคนอื่นนำไปใช้

ฝาก ถอน โอน จ่าย ทุกการขยับของเงิน คือการทำธุรกรรมทางการเงิน

นอกจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเงินแล้ว การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการยังนำไปสู่การพัฒนาระบบการจัดการเงินที่ซับซ้อนขึ้น จากเดิมที่มีแค่ผู้ซื้อและผู้ขายก็เริ่มมี “สถาบันการเงิน” เข้ามาเป็นตัวกลาง ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างคนที่มีเงินเหลือกับคนที่ต้องการใช้เงิน การมีตัวกลางช่วยสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ระบบเศรษฐกิจ กระบวนการเหล่านี้เรียกว่า “ธุรกรรมทางการเงิน (financial transaction)” ซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเราทุกคน เช่น

- **การฝาก (deposit)** คือ การนำเงินสดไปเก็บไว้ในบัญชีธนาคาร เพื่อความปลอดภัยและรอการนำไปใช้ในอนาคต เราสามารถฝากเงินผ่านหน้าเคาน์เตอร์ธนาคารหรือฝากผ่านตู้ ADM²
- **การถอน (withdraw)** คือ การนำเงินสดออกจากบัญชีธนาคารมาใช้จ่าย สามารถถอนจากหน้าเคาน์เตอร์ธนาคาร ถอนด้วยบัตรเดบิต หรือ mobile banking ผ่านตู้ ATM³/ADM
- **การโอน (transfer)** คือ การย้ายเงินจากบัญชีหนึ่งไปยังอีกบัญชีหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นการโอนเงินระหว่างบัญชีของเราเองหรือโอนเงินให้บุคคลอื่น ผ่าน mobile banking internet banking หรือระบบพร้อมเพย์ (Prompt-Pay)
- **การชำระค่าสินค้าและบริการ (payment)** คือ การจ่ายเงินเพื่อแลกกับสินค้าหรือบริการ เช่น จ่ายบิลค่าน้ำค่าไฟ ชื้อของออนไลน์ หรือสแกน QR code จ่ายค่าอาหาร
- **การกู้ยืมหรือขอสินเชื่อ (borrowing)** คือ การนำเงินในอนาคตมาใช้ก่อน ซึ่งจะมีภาระในการชำระคืนภายหลัง เช่น การใช้บัตรเครดิต การขอสินเชื่อส่วนบุคคล การกู้ซื้อบ้าน
- **การออมและการลงทุน (saving and investing)** คือ การนำเงินไปฝากในบัญชีเงินฝากประเภทต่าง ๆ หรือการลงทุนในผลิตภัณฑ์การลงทุน เช่น ฝากเงินในบัญชีเงินฝากประจำ ซื้อกองทุนรวม เพื่อให้ได้ผลตอบแทนในอนาคต
- **การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (foreign exchange)** คือ ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำเงินบาทไปแลกเปลี่ยนเป็นเงินของประเทศอื่น ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อใช้จ่ายระหว่างเดินทางไปต่างประเทศ เพื่อซื้อขายสินค้ากับต่างประเทศ เพื่อการศึกษา

การรู้จักและเข้าใจธุรกรรมทางการเงินไม่ใช่แค่ช่วยให้เราทำธุรกรรมได้หรือใช้งานเป็นเท่านั้น แต่ยังช่วยให้เราบริหารจัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม และปลอดภัยมากขึ้น นอกจากนี้ ธุรกรรมทางการเงินยังเป็นเสมือนฟันเฟืองสำคัญที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศหมุนไปได้อย่างต่อเนื่อง เพราะทุกการเคลื่อนไหวของเงินล้วนส่งผลต่อการหมุนเวียนในระบบ ความรู้เรื่องธุรกรรมเหล่านี้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำความเข้าใจเรื่อง “มูลค่าของเงิน” และ “ภาวะเศรษฐกิจ” เช่น ภาวะเงินฝืดและภาวะเงินเฟ้อ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อกำลังซื้อและการบริหารจัดการเงินในชีวิตประจำวันของเรา

² ตู้ ADM (automated deposit machine หรือธนาคารบางแห่งเรียกว่า cash deposit machine (CDM)) คือ ตู้ที่ใช้สำหรับฝากเงินสดเป็นหลัก ปัจจุบันตู้ประเภทนี้มักรวมการฝากและการถอนเงินไว้ในตู้เดียวกัน

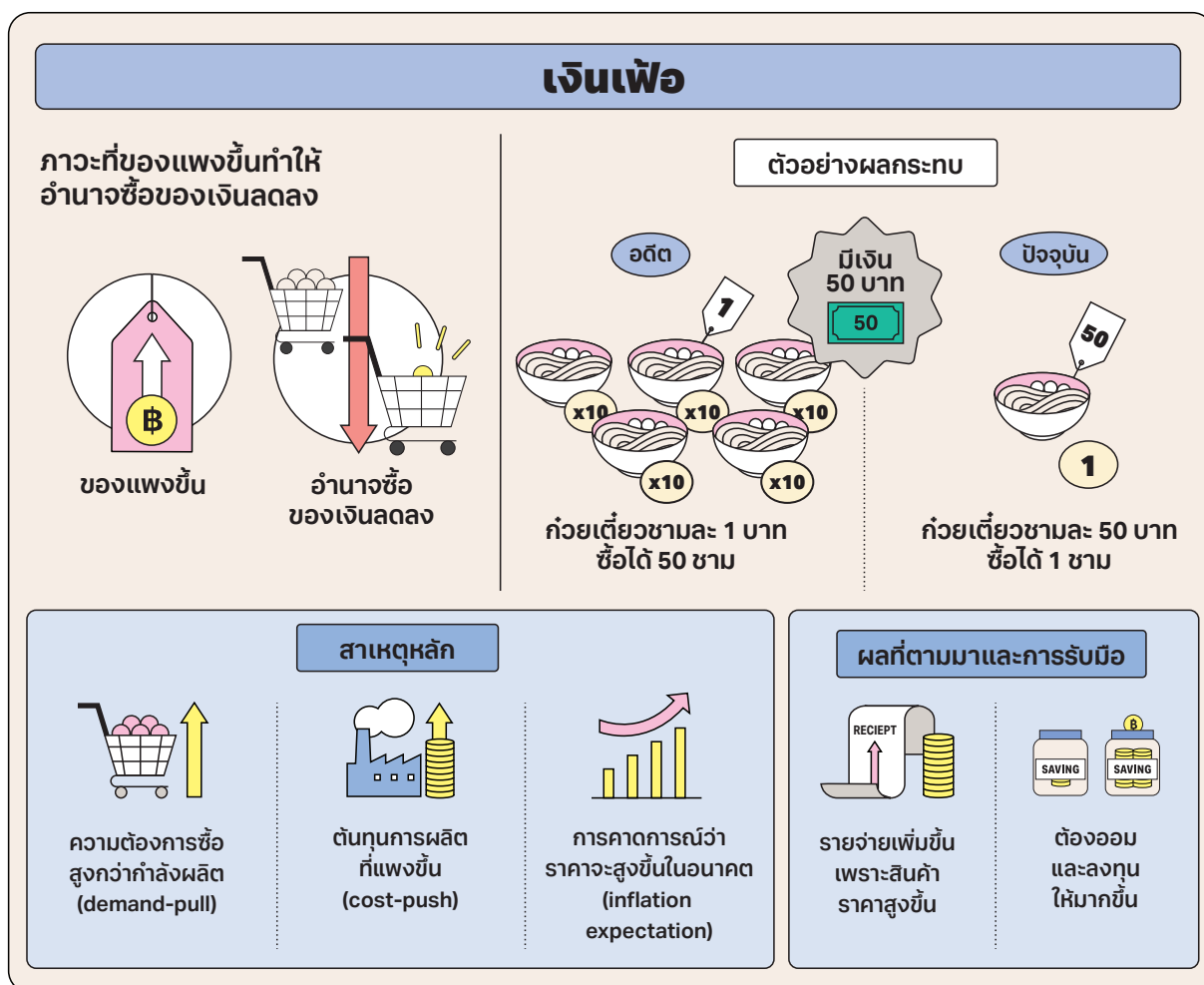
³ ตู้ ATM (automatic teller machine) คือ ตู้ที่ใช้ทำรายการถอนเงินสดเป็นหลัก

เงินเฟ้อ VS เงินฝืด

เงินเฟ้อ คือ ภาวะที่ของแพงขึ้น ทำให้อำนาจซื้อ (purchasing power) ของเงินลดลง สาเหตุหลักของเงินเฟ้อเกิดจากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นความต้องการซื้อที่สูงกว่ากำลังผลิต (demand-pull) ต้นทุนการผลิตที่แพงขึ้น (cost-push) หรือแม้แต่การคาดการณ์ว่าราคาของสินค้าและบริการจะสูงขึ้นอีกในอนาคต (inflation expectation)

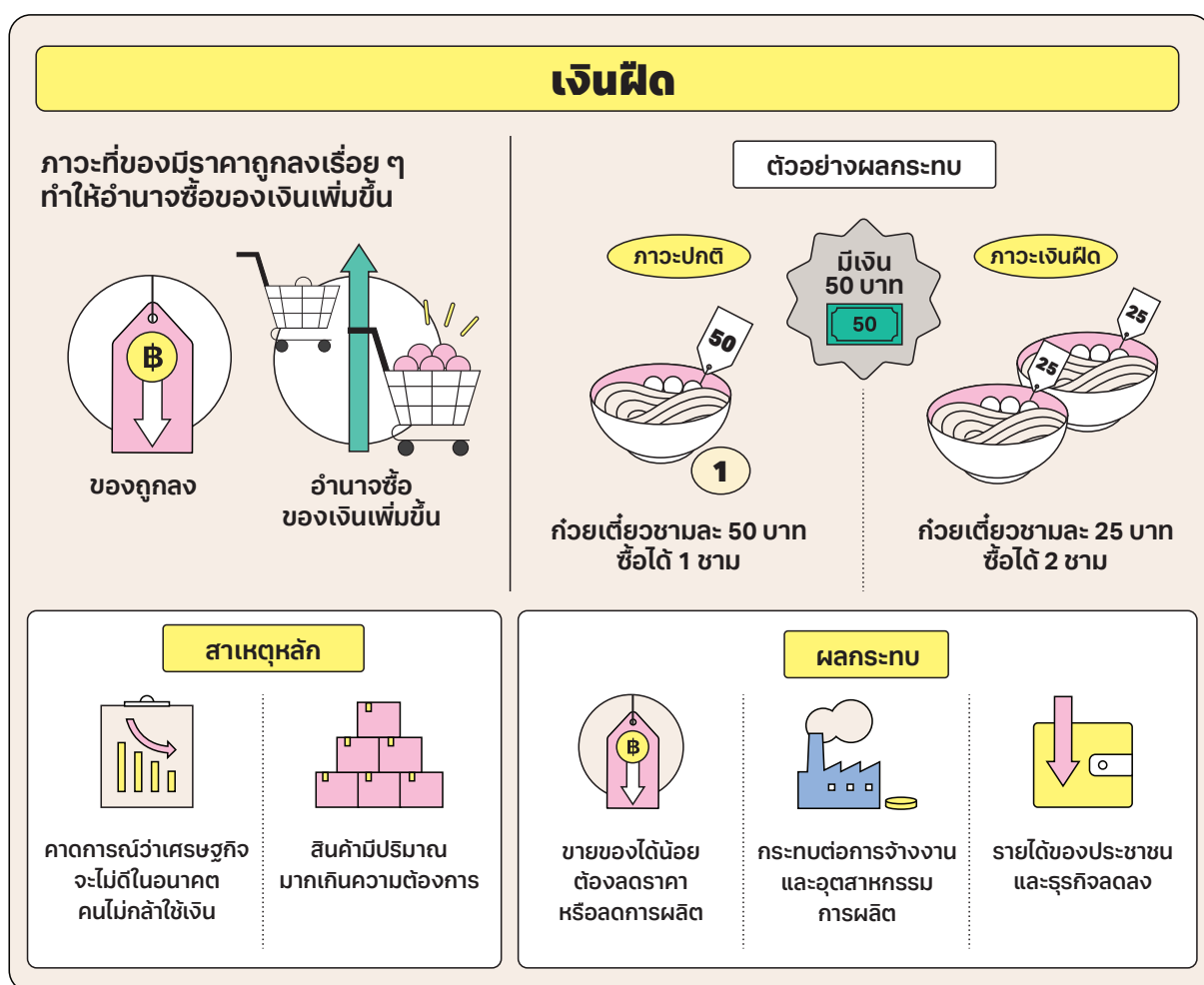
เมื่อเกิดเงินเฟ้อ สิ่งตามมาคือ รายจ่ายของเราจะเพิ่มขึ้น เพราะราคาสินค้าสูงขึ้น หรือมองอีกด้านหนึ่งก็คือ อำนาจซื้อของเงินลดลง เช่น เมื่อปี พ.ศ. 2505 ก๋วยเตี๋ยวชามละ 1 บาท ถ้าเรามีเงิน 50 บาทจะซื้อก๋วยเตี๋ยวได้ 50 ชาม แต่ปัจจุบันเงิน 50 บาท ซื้อก๋วยเตี๋ยวได้เพียงชามเดียวเท่านั้น

ผลกระทบอีกด้านคือ เราจำเป็นต้องออมและลงทุนให้มากขึ้น เพื่อให้ผลตอบแทนที่ได้รับเติบโตทันกับราคาสินค้าที่แพงขึ้น เพราะถ้าเงินที่เราเก็บไว้โตไม่ทันกับเงินเฟ้อ เงินนั้นก็จะมีอำนาจซื้อลดลงในอนาคต ดังนั้นการวางแผนการออมและการใช้จ่ายตั้งแต่วันนี้ จะช่วยให้เรามีมือกับเงินเฟ้อและลดผลกระทบจากภาวะเงินเฟ้อที่อาจเกิดขึ้นได้

ส่วนเงินฝืด คือ ภาวะที่**ของมีราคาถูกลงเรื่อย ๆ** ทำให้อำนาจซื้อ (purchasing power) ของเงินเพิ่มขึ้น ดูแล้วเหมือนเป็นเรื่องดี แต่จริง ๆ แล้วเงินฝืดมักเกิดจากสัญญาณเชิงลบของเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนไม่กล้าใช้จ่าย ใช้สอยเพราะคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจจะไม่ดีในอนาคต หรือเกิดจากสินค้ามีปริมาณมากเกินไปเกินความต้องการ เมื่อขายของได้น้อย ธุรกิจก็ต้องลดราคาสินค้าหรือลดการผลิตลง ซึ่งกระทบต่อการจ้างงานและอุตสาหกรรมการผลิตทั้งหมด ส่งผลให้รายได้ของประชาชนและธุรกิจลดลง

จะเห็นว่า ภาวะเงินเฟ้อและภาวะเงินฝืดต่างส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม และตัวบุคคลโดยตรง ทั้งเรื่องการใช้จ่าย การออม และการลงทุน นี่จึงเป็นเหตุผลที่ต้องมีธนาคารกลางเข้ามาทำหน้าที่ดูแลและควบคุม ภาวะเงินเฟ้อและเงินฝืด เพื่อลดผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นกับระบบเศรษฐกิจโดยรวม ส่วนฝั่งผู้บริโภคอย่างเราก็หาทางที่จะปรับตัวให้ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ควบคู่กันไป ไม่ว่าจะเป็นกำลังเผชิญกับภาวะเงินเฟ้อหรือภาวะเงินฝืด

อัตราแลกเปลี่ยน เข้าใจความต่างของค่าเงินในโลกที่เชื่อมถึงกัน

ในประเทศไทย เราใช้เงินบาท (THB) ในชีวิตประจำวัน แต่เมื่อทำธุรกรรมระหว่างประเทศหรือเดินทางไปต่างประเทศ แต่ละประเทศหรือภูมิภาคจะมี “สกุลเงิน” ของตนเอง เช่น ดอลลาร์สหรัฐ (USD) เยน (JPY) และ ยูโร (EUR)

ค่าของเงินแต่ละสกุลไม่เท่ากัน จึงต้องมีอัตราแลกเปลี่ยน (exchange rate) เพื่อใช้เปรียบเทียบมูลค่า เช่น หาก 1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 35 บาท ก็หมายความว่าเงิน 35 บาทแลกได้ 1 ดอลลาร์สหรัฐ

อัตราแลกเปลี่ยนไม่ได้คงที่เท่าเดิมเสมอไป บางช่วงอาจแพงขึ้นหรือถูกลง ซึ่งเรามักได้ยินคำว่า

- **เงินบาทแข็งค่าขึ้น** หมายถึง การที่เงินบาทมีค่ามากขึ้นเมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น ทำให้ใช้เงินบาทน้อยลงในการแลกเงินตราต่างประเทศ หรือได้เงินบาทน้อยลงในการแลกเงินตราต่างประเทศเป็นเงินบาท
- **เงินบาทอ่อนค่าลง** หมายถึง การที่เงินบาทมีค่าน้อยลงเมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น ทำให้ใช้เงินบาทมากขึ้นในการแลกเงินตราต่างประเทศ หรือได้เงินบาทมากขึ้นในการแลกเงินตราต่างประเทศเป็นเงินบาท

การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเกิดจากหลายปัจจัย ทั้งปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจในประเทศ นโยบายการเงินและการคลัง ภาวะเศรษฐกิจโลก หรือการคาดการณ์และการเก็งกำไร การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลกระทบต่อการเงินส่วนบุคคลของเรา

- ในด้านรายจ่าย เช่น ถ้าเราจะไปเที่ยว เรียนต่อ หรือซื้อสินค้านำเข้าจากต่างประเทศแล้วเงินบาทอ่อนค่าลง เราจะต้องใช้เงินบาทมากขึ้นเพื่อแลกเงินต่างประเทศ ทำให้ค่าใช้จ่ายสูงขึ้น
- ในด้านรายรับ เช่น ถ้าเราไปทำงานต่างประเทศ หรือมีเงินออมหรือลงทุนในสกุลเงินต่างประเทศ แล้วเงินบาทอ่อนค่าลง เมื่อนำเงินตราต่างประเทศมาแลกเป็นเงินบาท เราจะได้เงินบาทมากขึ้น

นอกจากนี้ อัตราแลกเปลี่ยนยังมีผลต่อภาคธุรกิจอย่างมาก โดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกสินค้าและบริการระหว่างประเทศ เพราะเมื่อค่าเงินเปลี่ยน ต้นทุนและรายได้ก็เปลี่ยนตามไปด้วย

- ถ้าค่าเงินแข็งขึ้น ผู้ที่นำเข้าสินค้าอาจได้ประโยชน์เพราะซื้อของจากต่างประเทศได้ถูกลง แต่ผู้ส่งออกอาจเสียเปรียบ เพราะสินค้าของตัวเองแพงขึ้นในสายตาชาวต่างชาติ
- ถ้าค่าเงินอ่อนลง ผู้ส่งออกอาจได้เปรียบแต่ผู้นำเข้าต้องจ่ายแพงขึ้น

บุคคลทั่วไปที่ต้องการทำธุรกรรมด้วยสกุลเงินต่างประเทศสามารถซื้อขายเงินตราต่างประเทศกับผู้ให้บริการที่ได้รับอนุญาต เช่น ธนาคารพาณิชย์ ร้านรับแลกเปลี่ยนเงินต่าง ๆ ที่ได้รับอนุญาตจาก ธปท. โดยพิจารณาจากอัตรารับซื้อหรือขายของผู้ให้บริการแก่เรา

- ถ้าเราต้องการแลกเงินบาทเป็นเงินตราต่างประเทศ เช่น แลกเงินบาทเพื่อไปเที่ยวประเทศญี่ปุ่น ผู้ให้บริการจะขายเงินสกุลนั้นให้เรา จึงต้องใช้**อัตรขาย (selling rate)**
- ถ้าเราต้องการแลกเงินตราต่างประเทศเป็นเงินบาท เช่น กลับมาจากประเทศญี่ปุ่นแล้วมีเงินเยนเหลือ และต้องการแลกกลับเป็นเงินบาท ผู้ให้บริการจะรับซื้อเงินสกุลนั้นจากเรา จึงต้องใช้**อัตรารับซื้อ (buying rate)**

โดยทั่วไปแล้ว อัตรขายจะสูงกว่าอัตรารับซื้อในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งส่วนต่างระหว่างสองอัตรานี้คือ ต้นทุนและค่าธรรมเนียมในการดำเนินการของผู้ให้บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

เพื่อให้การแลกเงินคุ้มค่าที่สุด เราควรเปรียบเทียบอัตราแลกเปลี่ยนจากผู้ให้บริการหลาย ๆ แห่งก่อนตัดสินใจ และแลกเงินเท่าที่จำเป็นเพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคต เพราะการแลกกลับมาเป็นเงินบาทอีกครั้ง อาจทำให้ได้กำไรหรือขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนได้

ตัวอย่างชวนคิด

ตัวอย่างการคำนวณการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

เมื่อต้องการนำเงินบาทไปแลกเป็นเงินตราต่างประเทศ เราต้องใช้อัตราขาย ซึ่งเป็นอัตราที่ผู้ให้บริการเสนอขายเงินตราต่างประเทศให้เรา

ตัวอย่าง : ต้องการแลกเงินบาทเป็นเงินเยนเพื่อไปเที่ยวญี่ปุ่น สมมติให้อัตราขาย 100 เยนเท่ากับ 21.7168 บาท ถ้าต้องการแลก 1,000 เยน ต้องใช้เงินบาท 217.17 บาท

วิธีคำนวณ

$$100 \text{ เยน} = 21.7168 \text{ บาท}$$

$$1,000 \text{ เยน} = [21.7168 \times 1,000] \div 100 = 217.17 \text{ บาท}$$

ในทางตรงกันข้าม เมื่อต้องการนำเงินตราต่างประเทศไปแลกเป็นเงินบาท เราต้องใช้อัตรารับซื้อ ซึ่งเป็นอัตราที่ผู้ให้บริการเสนอซื้อเงินตราต่างประเทศจากเรา

ตัวอย่าง : เมื่อกลับจากประเทศญี่ปุ่นแล้ว ต้องการแลกเงินเยนเป็นเงินบาทสมมติให้อัตรารับซื้อ 100 เยนเท่ากับ 21.0833 บาท ถ้าเหลือเงิน 200 เยน จะได้เงินบาท 42.17 บาท

วิธีคำนวณ

$$100 \text{ เยน} = 21.0833 \text{ บาท}$$

$$200 \text{ เยน} = [21.0833 \times 200] \div 100 = 42.17 \text{ บาท}$$

ตารางแสดงอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทและเงินต่างประเทศ (เงินบาทต่อ 1 หน่วยเงินตราต่างประเทศ)⁴

ประเทศ	สกุลเงิน	อัตรารับซื้อ	อัตราขาย
สหรัฐอเมริกา	USD	32.4623	32.7891
สหราชอาณาจักร	GBP	43.1163	43.9433
ยูโรโซน	EUR	37.6470	38.3466
ญี่ปุ่น	JPY	21.0833 (ต่อ 100 เยน)	21.7168 (ต่อ 100 เยน)

⁴อ้างอิงจากอัตราแลกเปลี่ยนถัวเฉลี่ยที่ธนาคารพาณิชย์ซื้อขายกับลูกค้า ณ วันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2568

02

รายได้กับภาษี :
ของคู่กันที่เลี่ยงไม่ได้

KEY PREVIEW

- รายได้ คือ เงินหรือผลตอบแทนที่เราได้จากการทำงานหรือการลงทุน ซึ่งแต่ละคนมีแหล่งที่มาและจำนวนแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับอาชีพ ความสามารถ และประสบการณ์ โดยทั่วไปแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ รายได้จากการทำงาน (active income) เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง และรายได้จากการออมและการลงทุน (passive income) เช่น ดอกเบี้ย เงินปันผล การเข้าใจโครงสร้างและประเภทของรายได้จะช่วยให้เราวางแผนและบริหารจัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ขณะเดียวกัน ภาษีเป็นเรื่องใกล้ตัวที่อยู่ในชีวิตประจำวันของเรามากกว่าที่คิด ไม่ว่าจะเป็นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) หรือภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การมีความรู้เรื่องภาษีไม่เพียงช่วยให้เราจัดการภาษีได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่ยังช่วยให้วางแผนการเงินได้ดีขึ้น เช่น การเลือกใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีจากการลงทุน
- ในภาพรวม หลักการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเริ่มจากการนำเงินได้ทั้งหมด มาหักด้วยค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน จนได้เงินได้สุทธิ จากนั้นนำไปคูณอัตรากาซีตามขั้นบันได ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้เราเข้าใจว่าภาษีที่ต้องจ่ายนั้นคำนวณจากอะไร

รายได้ที่เราออกแบบเองได้

รายได้ คือ เงินหรือผลประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งเราแต่ละคนมีแหล่งของรายได้แตกต่างกัน บางคนมีรายได้ทางเดียว บางคนมีรายได้หลายทางซึ่งจำนวนเงินที่ได้ก็ไม่เท่ากัน ทั้งยังเปลี่ยนแปลงได้ตามช่วงเวลาและสถานการณ์ โดยทั่วไปรายได้จะขึ้นอยู่กับทักษะและความเชี่ยวชาญในงานที่ทำ ดังนั้นการพัฒนาทักษะอยู่เสมอจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้สามารถปรับตัวและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในสายงานหรืออาชีพในอนาคต ซึ่งต้องควบคู่กับการประกอบอาชีพสุจริต ทำอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่สร้างความเดือดร้อนให้คนรอบข้าง

ถ้าแบ่งรายได้ตามความสัมพันธ์ระหว่าง “การลงแรง” กับ “ผลตอบแทน” ที่ได้รับ
จะสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1 รายได้จากการทำงาน (active income)

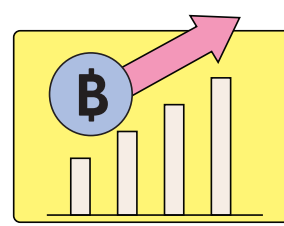
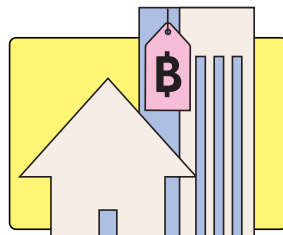
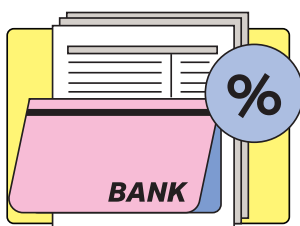
รายได้ที่เกิดจากการลงแรงและใช้เวลาในการทำงานโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นงานประจำหรืองานอิสระ ถ้าเราหยุดทำงาน รายได้ส่วนนี้ก็จะหยุดตามไปด้วย เช่น

นอกจากนี้ เรายังสามารถทำงานประจำควบคู่กับงานอิสระหลายอย่างได้ เพื่อเพิ่มโอกาสและช่องทางสร้างรายได้ให้มากขึ้น

2 รายได้จากการออมหรือลงทุน (passive income)

รายได้ที่สามารถสร้างกระแสเงินสดให้เราโดยไม่ต้องลงแรงทำงานโดยตรง หรือที่หลายคนบอกว่า “ให้เงินทำงานแทนเรา” ซึ่งหมายถึงการมีรายได้เข้ามาอย่างต่อเนื่องแม้เราจะหยุดทำงาน เช่น

การสร้างรายได้แบบนี้มักเริ่มจากการออมและการลงทุน ซึ่งทุกคนสามารถทำได้ เพื่อกระจายความเสี่ยงจากการพึ่งพารายได้ที่มาจากการทำงานเพียงอย่างเดียว และยังเป็นหนึ่งในแนวทางการสร้างความมั่นคงทางการเงิน ถ้าวางแผนและบริหารจัดการอย่างเหมาะสม การมีรายได้จากการออมหรือลงทุนจะช่วยให้เราเข้าใกล้เป้าหมายของอิสรภาพทางการเงิน (financial freedom) ได้เร็วขึ้น

การที่เราแยกประเภทรายได้แบบนี้จะช่วยให้มองเห็นภาพชัดขึ้นว่า ถ้าวันหนึ่งเกิดเหตุไม่คาดฝัน เช่น เจ็บป่วย หรือต้องหยุดทำงานกะทันหัน เรายังมีรายได้จากแหล่งใดเข้ามาในกระเป๋าเราอยู่บ้าง มากน้อยแค่ไหน และเพียงพอที่จะรองรับค่าใช้จ่ายในช่วงเวลานั้นหรือไม่

คำสำคัญชวนรู้

อิสรภาพทางการเงิน (financial freedom) คือ สภาวะที่เรามีรายได้จากทรัพย์สินหรือการลงทุน (passive income) เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน โดยที่ไม่จำเป็นต้องทำงานเพื่อแลกเงินอีกต่อไป อิสรภาพทางการเงินไม่ได้หมายความว่าเราต้องมีเงินมากมายมหาศาลหรือใช้ชีวิตที่หรูหรา แต่หมายถึง การที่เรามีเงินเพียงพอให้ใช้ชีวิตในแบบที่ต้องการได้อย่างสบายใจ ไม่ต้องเครียดหรือกังวลเรื่องเงินอยู่ตลอดเวลา และแน่นอนว่าการไปถึงจุดนี้ไม่ได้เกิดขึ้นในชั่วข้ามคืน แต่ต้องอาศัยการวางแผนการเงินที่ดี วินัยทางการเงินที่สม่ำเสมอ รวมถึงความอดทนในการสร้างรายได้แบบต่อเนื่องในระยะยาว

สำหรับคนที่ทำงานในองค์กร บริษัท หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เรียกว่า “มนุษย์เงินเดือน” นอกจากรายได้ประจำแล้ว นายจ้างส่วนใหญ่จะมี “สวัสดิการและสิทธิประโยชน์” ให้เพิ่มเติม เพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงานและช่วยดูแลคุณภาพชีวิตของพนักงาน

สวัสดิการและสิทธิประโยชน์ถือเป็นส่วนหนึ่งของรายได้ที่ควรนำมาพิจารณา ร่วมกันในการวางแผนการเงิน เพราะสามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายบางอย่างและเพิ่มโอกาสในการออมได้ โดยสวัสดิการมีทั้งแบบที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมี และแบบที่นายจ้างหรือที่ทำงานจัดให้เพิ่มเติม เช่น

- **ค่ารักษาพยาบาล** ถ้าที่ทำงานให้สวัสดิการนี้ก็ถือว่าเป็นตัวช่วยที่ดีในการบริหารจัดการรายได้ เพราะจะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายเวลาต้องไปพบแพทย์หรือรักษาอาการเจ็บป่วยต่าง ๆ เราสามารถนำเงินที่ประหยัดได้ในส่วนนี้ไปออมเพิ่ม หรือใช้กับเป้าหมายการเงินอื่น ๆ ได้
- **แหล่งเงินออมเพื่อการเกษียณ** เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนเกษียณ เมื่อเราเป็นสมาชิกกองทุน จะมีการหักเงินสะสมจากเงินเดือนหรือค่าจ้างของเรา และรัฐบาลหรือนายจ้างก็จะสมทบเงินให้อีกส่วนหนึ่ง เงินทั้งสองส่วนนี้จะถูกนำไปลงทุนตามนโยบายการลงทุนที่เราเลือก ซึ่งช่วยให้เงินเติบโตในระยะยาวและเป็นเงินที่เราไว้ออมถึงวัยเกษียณ

ดังนั้น ก่อนที่เราจะตัดสินใจเซ็นสัญญาทำงานที่ไหน เราควรสอบถามรายละเอียดให้รอบด้าน ทั้งเรื่องหน้าที่ ความรับผิดชอบ ค่าตอบแทน และรายละเอียดของสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับทั้งหมด เพื่อใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการเปรียบเทียบและตัดสินใจให้เราได้เลือกเส้นทางอาชีพที่เหมาะสมกับตัวเรามากที่สุด

ภาษี⁵ ภาระที่พาไปสู่ระบบที่ดีขึ้น

“ไม่มีอะไรที่แน่นอนเท่าความตายและการจ่ายภาษี” คำกล่าวอมตะของ **เบนจามิน แฟรงคลิน (Benjamin Franklin)** หนึ่งในรัฐบุรุษผู้สร้างชาติสหรัฐอเมริกา สะท้อนความจริงที่ทุกคนต้องเจอ ไม่ว่าเราจะอายุเท่าไร หรือทำอาชีพอะไร การจ่ายภาษีเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ภาษีคือสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศดำเนินไปได้ผ่านการใช้จ่ายของภาครัฐ และเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่จะร่วมกันรับผิดชอบ

ภาษีถือเป็นรายได้หลักของรัฐบาล ซึ่งนำไปใช้พัฒนาประเทศ จัดทำโครงสร้างพื้นฐาน และสร้างสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศ โดยภาษีแบ่งออกเป็น 4 ประเภทหลัก ตามฐานการจัดเก็บ ได้แก่

1. **ฐานรายได้ (income base)** เป็นภาษีที่จัดเก็บจากรายได้ เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล
2. **ฐานการบริโภค (consumption base)** เป็นภาษีที่จัดเก็บจากการบริโภค จะจัดเก็บภาษีเมื่อมีการซื้อขายสินค้าหรือการให้บริการ เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax: VAT) ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร
3. **ฐานทรัพย์สิน (property tax)** เป็นภาษีที่จัดเก็บจากความมั่งคั่งหรือทรัพย์สินที่บุคคลนั้นมีอยู่ เช่น ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษีมรดก ภาษีรถยนต์
4. **ฐานอื่น ๆ (other base)** เป็นภาษีที่จัดเก็บจากสิ่งอื่นนอกเหนือจากฐานภาษีทั้ง 3 ฐานข้างต้น มีวัตถุประสงค์การจัดเก็บเพื่อสนับสนุนเป้าหมาย หรือป้องกันพฤติกรรมบางประการเพื่อประโยชน์โดยรวมของสังคม เช่น การจัดเก็บภาษีตามปริมาณความหวานของเครื่องดื่ม พ.ศ. 2560 ของกรมสรรพสามิต เพื่อลดการบริโภคน้ำตาลที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพของประชาชน การจัดเก็บภาษีขายโชด พ.ศ. 2487 – 2488 ที่กำหนดให้ขายโชดที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต้องเสียภาษีเพิ่มเติมปีละ 5 บาท เนื่องจากนโยบายของรัฐที่ต้องการเพิ่มจำนวนประชากร

จะเห็นได้ว่า ภาษีเป็นเรื่องใกล้ตัวซึ่งอยู่ในชีวิตประจำวันของเรา ไม่ว่าจะมียาไรก็ต้องเสียภาษีเงินได้ ซื้อสินค้าหรือใช้บริการก็ต้องจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) หรือแม้แต่การถือครองที่ดินก็ต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การมีความรู้และความเข้าใจเรื่องภาษีอย่างถูกต้อง ไม่เพียงช่วยให้ปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง แต่ยังช่วยให้เราวางแผนการเงินได้ดีขึ้นและใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้อย่างเต็มที่อีกด้วย

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : รู้โครงสร้าง คิดเป็น วางแผนได้

การเสียภาษีเป็นหน้าที่ของพลเมืองทุกคน ไม่ว่าเราจะมียาไรได้มากน้อยแค่ไหน สิ่งสำคัญคือการยื่นภาษี แม้บางคนอาจยังไม่ถึงเกณฑ์ที่จะต้องเสียภาษีกี่ตาม เช่น คนที่มีรายได้ไม่ถึงฐานภาษี ซึ่งภาษีที่กำลังพูดถึงนี้คือ “ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” เป็นภาษีที่จัดเก็บจากคนทั่วไปที่มีรายได้ทุกประเภท (ยกเว้นที่กฎหมายระบุให้ไม่ต้องเสีย) โดยผู้มีรายได้ต้องนำรายได้ที่ได้รับตลอดปีภาษี (วันที่ 1 มกราคม – 31 ธันวาคม) ไปยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

แบบฟอร์มการยื่นภาษีแบ่งตามประเภทการได้รับเงินได้

- ถ้ามีรายได้หลายประเภท ใช้แบบ ภ.ง.ด. 90
- ถ้ามีรายได้จากเงินเดือน/ค่าจ้างเพียงอย่างเดียว ใช้แบบ ภ.ง.ด. 91

⁵ อ้างอิงข้อมูลจากกรมสรรพากร

นอกจากนี้ สำหรับใครที่มีเงินได้จากค่าเช่า เงินได้จากวิชาชีพอิสระ เงินจากการรับเหมา หรือเงินจากการพาณิชย์ในช่วงครึ่งปีแรก (วันที่ 1 มกราคม – 30 มิถุนายน) จะต้องยื่นภาษีครึ่งปี (ภ.ง.ด. 94) ภายในเดือนกันยายนของปีภาษีนั้นด้วย ภาษีที่เราชำระครึ่งปีนี้จะถูกนำไปเป็นเครดิตหักออกจากยอดภาษีสิ้นปี ช่วยลดภาระการจ่ายในรอบสุดท้าย

การยื่นแบบสามารถทำได้หลายช่องทาง ได้แก่ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ที่ทำการไปรษณีย์ และทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากร เมื่อยื่นแบบเรียบร้อยแล้ว หากมีภาษีต้องชำระ อย่าลืมจ่ายให้ทันตามกำหนด กรณีมียอดภาษีตั้งแต่ 3,000 บาทขึ้นไป (ทั้งภาษีครึ่งปีและสิ้นปี) สามารถเลือกผ่อนชำระได้ 3 งวดเท่า ๆ กัน โดยไม่ต้องเสียเงินเพิ่ม

งวดที่ 1 : ชำระพร้อมกับการยื่นแบบฯ ภายในวันที่ 30 กันยายน (ครึ่งปี) หรือ 31 มีนาคม (สิ้นปี)

งวดที่ 2 : ชำระภายใน 1 เดือนนับจากวันครบกำหนดชำระงวดที่ 1

งวดที่ 3 : ชำระภายใน 1 เดือนนับจากวันครบกำหนดชำระงวดที่ 2

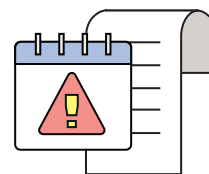
อย่างไรก็ตาม ถ้าเราเลือกวิธีผ่อนชำระภาษีแล้วไม่ชำระงวดใดงวดหนึ่งในเวลาที่กำหนด จะถือว่าหมดสิทธิ์ผ่อนทันที และต้องชำระยอดที่เหลือทั้งหมดพร้อมเงินเพิ่มในอัตรา 1.5% ต่อเดือน (เศษของเดือนนับเป็น 1 เดือน)

สรุป! ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ใคร ต้องยื่นอะไร เมื่อไร			
ใคร	ยื่นแบบอะไร	ช่วงรายได้ที่เกี่ยวข้อง	ยื่นเมื่อไหร่
ผู้ที่มีรายได้หลายประเภท 	ใช้แบบ ภ.ง.ด. 90 	รายได้ตลอดปีภาษี 1 ม.ค. - 31 ธ.ค.	ภายใน 31 มี.ค. ของปีถัดไป
ผู้ที่มีรายได้จากเงินเดือน/ค่าจ้างเพียงอย่างเดียว 	ใช้แบบ ภ.ง.ด. 91 	รายได้ตลอดปีภาษี 1 ม.ค. - 31 ธ.ค.	ภายใน 31 มี.ค. ของปีถัดไป
ผู้ที่มีรายได้จาก • ค่าเช่า • วิชาชีพอิสระ • รับเหมา • การพาณิชย์ ในช่วงครึ่งปีแรก 	ใช้แบบ ภ.ง.ด. 94 ยื่นครึ่งปี 	รายได้ครึ่งปีแรกของปีภาษี 1 ม.ค. - 30 มิ.ย. ภาษีที่ชำระครึ่งปี จะถูกนำไปเป็นเครดิตหักออกจากภาษีสิ้นปี	ภายใน 30 ก.ย. ของปีภาษีนั้น

เรื่องต้องรู้

ข้อควรระวัง การยื่นภาษีไม่ครบถ้วน ยื่นแบบช้า หรือจงใจหลีกเลี่ยงการจ่ายภาษี อาจนำไปสู่การเสียเงินเพิ่ม เบี้ยปรับ หรือแม้แต่โทษทางอาญาได้

3 องค์ประกอบที่ใช้คำนวณภาษี

ก่อนจะยื่นแบบเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อยากชวนมาทำความเข้าใจหลักการคำนวณภาษี โดยข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ เงินได้พึงประเมิน ค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน

เงินได้พึงประเมิน คือ รายได้ที่กฎหมายกำหนดว่าต้องนำมาคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยกฎหมายแบ่งเงินได้ออกเป็น 8 ประเภท

ค่าใช้จ่าย คือ สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่กฎหมายอนุญาตให้หักออกจากเงินได้พึงประเมิน เพื่อสะท้อนต้นทุนในการทำงานหรือประกอบอาชีพ มีอัตราการหักค่าใช้จ่ายแตกต่างกันตามประเภทของเงินได้พึงประเมิน

ประเภทเงินได้	อัตราการหักค่าใช้จ่าย
1. เงินได้ประเภทที่ 1 เงินได้จากการจ้างแรงงาน งานที่มีการทำสัญญาจ้างเป็นงานประจำ ลูกจ้างต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่นายจ้างกำหนด มีระยะเวลาทำงานที่แน่นอน เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับจากนายจ้าง	หักค่าใช้จ่ายได้ 50% ของเงินได้ แต่ไม่เกิน 100,000 บาท ถ้ามีเงินได้ประเภทที่ 1 และ 2 ให้หักค่าใช้จ่ายได้ไม่เกิน 100,000 บาท
2. เงินได้ประเภทที่ 2 เงินได้จากหน้าที่ที่ทำได้ ตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ โดยรับงานในฐานะผู้ว่าจ้างกับผู้รับจ้าง ผู้รับจ้างมีอิสระในการทำงาน โดยทำงานให้เสร็จภายในเวลาที่ตกลงกัน ผู้ว่าจ้างจะจ่ายเงินตามผลสำเร็จของงานที่ทำ เช่น ค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าคอมมิชชัน	
3. เงินได้ประเภทที่ 3 เช่น ค่าแห่งกู๊ดวิลล์ ค่าแห่งลิขสิทธิ์ ค่าสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	หักค่าใช้จ่ายได้ 50% ของเงินได้ แต่ไม่เกิน 100,000 บาท หรือหักค่าใช้จ่ายได้ตามจริง
4. เงินได้ประเภทที่ 4 เงินได้จากการลงทุน เช่น ดอกเบี้ย เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนหุ้น กำไรจากการขายหรือได้รับผลประโยชน์หรือส่วนแบ่งกำไรจากสินทรัพย์ดิจิทัล หลาย ๆ กรณี กฎหมายให้สิทธิที่จะเลือกเสียภาษีโดยวิธีหักภาษี ณ ที่จ่าย (หักแล้วจบ) แทนการนำเงินได้ประเภทนี้ไปรวมคำนวณกับเงินได้ประเภทอื่น ซึ่งทำให้ประหยัดภาษีมากกว่าการคำนวณตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	หักค่าใช้จ่ายไม่ได้

ประเภทเงินได้	อัตราการหักค่าใช้จ่าย
5. เงินได้ประเภทที่ 5 เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สินต่าง ๆ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเช่าที่ดิน ค่าเช่ายานพาหนะ	หักค่าใช้จ่ายได้ตามจริงหรืออัตราเหมาตามประเภททรัพย์สิน - บ้าน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง แพง 30% ของเงินได้ - ที่ดินที่ใช้ในการเกษตร 20% ของเงินได้ - ที่ดินที่มีได้ใช้ในการเกษตร 15% ของเงินได้ - ยานพาหนะ 30% ของเงินได้ - ทรัพย์สินอื่น 10% ของเงินได้
6. เงินได้ประเภทที่ 6 เงินได้จากวิชาชีพอิสระ ได้แก่ วิชากฎหมาย การประกอบโรคศิลปะ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม	หักค่าใช้จ่ายได้ตามจริงหรืออัตราเหมาตามประเภทวิชาชีพอิสระ - การประกอบโรคศิลปะ ประณีตศิลปกรรม 60% ของเงินได้ - กฎหมาย วิศวกรรม สถาปัตยกรรม บัญชี 30% ของเงินได้
7. เงินได้ประเภทที่ 7 ได้แก่ เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ เช่น ค่ารับเหมาก่อสร้างของผู้รับเหมา	หักค่าใช้จ่ายได้ตามจริงหรืออัตราเหมา 60% ของเงินได้
8. เงินได้ประเภทที่ 8 ได้แก่ เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง การขายอสังหาริมทรัพย์ หรือการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในประเภทที่ 1 - ประเภทที่ 7	หักค่าใช้จ่ายได้ตามจริงหรืออัตราเหมา 40% และ 60% ของเงินได้

ตัวอย่างการแยกประเภทเงินได้พึงประเมินกรณีมีเงินได้จากหลายแหล่ง เช่น คุณชายเป็นข้าราชการได้รับเงินเดือนเดือนละ 30,000 บาท (ปีละ 360,000 บาท) มีรายได้เสริมจากการขายของออนไลน์แบบซื้อมาขายไปประมาณเดือนละ 10,000 บาท (ปีละ 120,000 บาท) นอกจากนี้ วันหยุดยังหารายได้เพิ่มเติมจากการเป็นตัวแทนประกันชีวิตเดือนละ 10,000 บาท (ปีละ 120,000 บาท)

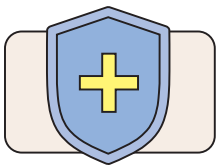
จากข้อมูลข้างต้น สามารถแยกประเภทเงินได้ได้ดังนี้ เงินเดือนจากบริษัทเอกชนถือเป็นเงินได้ประเภทที่ 1 เงินได้จากการขายของออนไลน์ถือเป็นเงินได้ประเภทที่ 8 และค่านายหน้าจากการขายกรมธรรม์ประกันชีวิตถือเป็นเงินได้ประเภทที่ 2 โดยเงินได้ประเภทที่ 1 และเงินได้ประเภทที่ 2 หักค่าใช้จ่ายได้ 50% ไม่เกิน 100,000 บาท ส่วนเงินได้ประเภทที่ 8 หักค่าใช้จ่ายได้ 60% เท่ากับ 72,000 บาท

ค่าลดหย่อน คือ สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่กฎหมายกำหนดไว้ให้นำไปหักออกจากเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว ซึ่งจะช่วยลดภาษีที่ต้องจ่ายลงได้อีก ทั้งนี้ ในแต่ละปีอาจมีการเปลี่ยนแปลงรายการค่าลดหย่อนตามนโยบายของภาครัฐ ดังนั้น ก่อนวางแผนภาษีควรศึกษาข้อมูลให้ครบถ้วนเพื่อใช้สิทธิได้อย่างถูกต้อง

โดยแบ่งค่าลดหย่อนออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

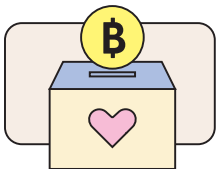
- **กลุ่มที่ 1 กลุ่มการส่วนตัว** เช่น ค่าลดหย่อนส่วนตัว ค่าลดหย่อนคู่สมรส ค่าลดหย่อนบุตร ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา ค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการ หรือคนทุพพลภาพ ค่าฝากครรภ์ และค่าคลอดบุตร

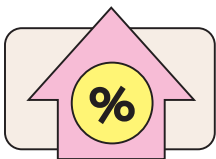
- **กลุ่มที่ 2 กลุ่มป้องกันความเสี่ยง** เช่น ค่าเบี้ยประกันชีวิต ค่าเบี้ยประกันสุขภาพ ค่าเบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดา เงินสมทบที่จ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม

- **กลุ่มที่ 3 กลุ่มเพื่อการเกษียณ** เช่น เงินสะสมกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เงินสะสมเข้ากองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน เงินสะสมกองทุนการออมแห่งชาติ เงินค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund: RMF)

- **กลุ่มที่ 4 กลุ่มเงินบริจาค** เช่น เงินบริจาคสนับสนุนการศึกษา การกีฬา การพัฒนาสังคม โรงพยาบาลรัฐ และเงินบริจาคทั่วไปผ่านระบบบริจาคอิเล็กทรอนิกส์ (e-Donation) เงินบริจาคแก่พรรคการเมือง

- **กลุ่มที่ 5 ดอกเบี้ยของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย**

จากตัวอย่างข้างต้น คุณชายมีรายการค่าลดหย่อนดังนี้ เงินสะสม กบข. เดือนละ 3% ของเงินเดือน (ปีละ 10,800 บาท) ค่าเบี้ยประกันชีวิต 2,430 บาท ค่าเบี้ยประกันสุขภาพ 3,840 บาท ดอกเบี้ยของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย 89,085 บาท และเงินบริจาคทั่วไป 500 บาท

วิธีคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เมื่อเรารวบรวมข้อมูลทั้ง 3 องค์ประกอบแล้ว เราสามารถคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้เองผ่านตัวช่วยหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน หรือไฟล์ Excel จากกรมสรรพากรและหน่วยงานภาคเอกชนต่าง ๆ การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทำได้ด้วยกัน 2 วิธี ได้แก่

วิธีที่ 1 การคำนวณภาษีจาก “เงินได้สุทธิ” (อัตราภาษีแบบขั้นบันได)

เป็นวิธีพื้นฐานที่ผู้มีเงินได้ทุกคนต้องใช้ในการคำนวณ โดยคำนวณจากเงินได้สุทธิ ซึ่งเกิดจาก 3 องค์ประกอบ ดังที่กล่าวมาข้างต้น ได้แก่ เงินได้พึงประเมิน ค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน

เงินได้สุทธิ = เงินได้พึงประเมินทุกประเภทรวมกันตลอดปีภาษี – ค่าใช้จ่าย – ค่าลดหย่อน

เมื่อได้เงินได้สุทธิแล้ว นำไปคูณกับอัตราภาษีแบบขั้นบันได ตามสูตรและตารางด้านล่างนี้ ก็จะได้จำนวนภาษีที่ต้องจ่ายตามวิธีที่ 1

ภาษีที่ต้องจ่ายตามวิธีที่ 1 = เงินได้สุทธิ x อัตราภาษีแบบขั้นบันได

อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแบบขั้นบันได

เงินได้สุทธิ (บาท)	อัตราภาษี	ภาษีสูงสุด ในแต่ละขั้นภาษี	ภาษีสะสมสูงสุด
0 – 150,000	5%	ยกเว้น	0
เกิน 150,000 – 300,000	5%	7,500	7,500
เกิน 300,000 – 500,000	10%	20,000	27,500
เกิน 500,000 – 750,000	15%	37,500	65,000
เกิน 750,000 – 1,000,000	20%	50,000	115,000
เกิน 1,000,000 – 2,000,000	25%	250,000	365,000
เกิน 2,000,000 – 5,000,000	30%	900,000	1,265,000
เกิน 5,000,000	35%	คำนวณตามจริง	คำนวณตามจริง

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของนายชาย

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณภาษีตามวิธีที่ 1

เงินได้ประเภทที่ 1	360,000	
เงินได้ประเภทที่ 2	120,000	
เงินได้ประเภทที่ 8	120,000	
รวมเงินได้พึงประเมิน	600,000	(1)
หัก ค่าใช้จ่าย		
เงินได้ประเภทที่ 1 และเงินได้ประเภทที่ 2	100,000	
เงินได้ประเภทที่ 8	72,000	
รวมค่าใช้จ่าย	172,000	(2)
(1)-(2) เหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย	428,000	(3)
หัก ค่าลดหย่อนต่าง ๆ		
เงินสะสม กบข.	10,800	
ค่าเบี้ยประกันชีวิต	2,430	
ค่าเบี้ยประกันสุขภาพ	3,840	
ดอกเบี้ยของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย	89,085	
รวมค่าลดหย่อนต่าง ๆ	106,155	(4)
(3)-(4) เหลือเงินได้หลังจากหักค่าลดหย่อนต่าง ๆ	321,845	(5)
หัก ค่าลดหย่อนเงินบริจาค ไม่เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนด	500	(6)
(5-6) เหลือเงินได้สุทธิ	321,345	(7)
นำเงินได้สุทธิตาม (7) ไปคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา		
0 – 150,000 (อัตราภาษี 5% แต่ได้รับการยกเว้น) -> 150,000 แรก ยกเว้น	0	
เกิน 150,000 – 300,000 (อัตราภาษี 5%) -> 150,000 x 5%	7,500	
เกิน 300,000 – 500,000 (อัตราภาษี 10%) -> (321,345-300,000) x 10%	2,135	

เกิน 500,000 – 750,000 (อัตราภาษี 15%)	0	
เกิน 750,000 – 1,000,000 (อัตราภาษี 20%)	0	
เกิน 1,000,000 – 2,000,000 (อัตราภาษี 25%)	0	
เกิน 2,000,000 – 5,000,000 (อัตราภาษี 30%)	0	
เกิน 5,000,000 (อัตราภาษี 35%)	0	
จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 1	9,635	(8)

วิธีที่ 2 การคำนวณภาษีจาก “เงินได้พึงประเมิน” (อัตราเหมา 0.5%)

จะใช้คำนวณเฉพาะกรณีมีเงินได้พึงประเมินหลายประเภท (แต่ไม่รวมเงินได้ประเภทที่ 1) รวมกันตั้งแต่ 120,000 บาทขึ้นไปในปีภาษีนั้น โดยจะคำนวณเพิ่มเติมจากวิธีแรกตามสูตรด้านล่างนี้

ภาษีที่ต้องจ่ายตามวิธีที่ 2 = (เงินได้พึงประเมินทุกประเภท - เงินได้ประเภทที่ 1) x 0.5%

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณภาษีตามวิธีที่ 2

เงินได้ประเภทที่ 2	120,000	
เงินได้ประเภทที่ 8	120,000	
รวมเงินได้พึงประเมิน	240,000	(9)
นำเงินได้พึงประเมิน คูณ 0.5%		
จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 2	1,200	(10)

เมื่อผู้มีเงินได้เข้าเงื่อนไขต้องคำนวณทั้งวิธีที่ 1 และวิธีที่ 2 ให้นำจำนวนภาษีที่คำนวณได้ของทั้ง 2 วิธี เปรียบเทียบกัน โดยใช้จำนวนภาษีที่สูงกว่าเป็นเงินภาษีที่ต้องจ่ายสำหรับปีภาษีนั่นนั่นเอง

คุณชายมีจำนวนเงินได้หลายประเภท ทั้งเงินได้ประเภทที่ 2 และเงินได้ประเภทที่ 8 ยกเว้นประเภทที่ 1 แล้ว เกิน 120,000 บาทจึงต้องคำนวณ 2 วิธี โดยวิธีที่ 1 คุณชายได้จำนวนภาษีที่ต้องจ่าย 9,635 บาท ส่วนวิธีที่ 2 ได้จำนวนภาษีที่ต้องจ่าย 1,200 บาท เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน จะเห็นว่า จำนวนภาษีที่ต้องจ่ายจากวิธีที่ 1 มากกว่า วิธีที่ 2 เพราะฉะนั้นคุณชายจะต้องจ่ายภาษี 9,635 บาทในปีภาษีนั่น หักด้วยรายการภาษีอื่น ๆ ที่ได้หักไว้ ก่อนหน้าแล้ว เช่น ภาษีเงินได้ครึ่งปีที่ชำระไว้แล้ว ซึ่งจะมีรายการนี้เฉพาะผู้มีเงินได้ประเภทที่ 5 – 8

ภาษีเงินได้ที่ต้องจ่าย (หรือขอคืน) = ภาษีที่ต้องจ่ายตามวิธีที่สูงกว่า - ภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่าย - ภาษีเงินได้ครึ่งปี ที่ชำระไว้แล้ว - ภาษีเงินได้ชำระล่วงหน้า - เครดิตภาษีเงินปันผล

ขั้นตอนที่ 3 สรุปจำนวนภาษีที่ต้องเสีย

จำนวนภาษีเงินได้สิ้นปีที่ต้องเสีย เทียบ (8) และ (10) จำนวนที่สูงกว่า		9,635	(11)
หัก ภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายแล้ว	0		
ภาษีเงินได้ครึ่งปีที่ชำระไว้แล้ว	0		
ภาษีเงินได้ชำระล่วงหน้า	0	0	(12)
เครดิตภาษีเงินปันผล	0		
(11-12) เหลือ ภาษีเงินได้ที่ต้องเสีย (หรือขอคืน)		9,635	

คำสำคัญชวนรู้

เครดิตภาษีเงินปันผล คือ สิทธิประโยชน์ของผู้ถือหุ้นที่สามารถขอคืนภาษีจากกรมสรรพากร ทั้งนี้ เพื่อชดเชยความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บภาษีเงินได้และให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษี

เงินปันผลมาจากกำไรสุทธิของบริษัทจดทะเบียน แต่กำไรสุทธินี้ได้เสียภาษีไปแล้วครั้งหนึ่งในรูปของภาษีเงินได้นิติบุคคล เมื่อนำมาจ่ายเป็นเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นยังต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายอีก ถือว่าเป็นการเสียภาษีซ้ำซ้อน จึงอนุญาตให้ขอเครดิตภาษีเงินปันผลได้

$$\text{เครดิตภาษีเงินปันผล} = \text{เงินปันผล} \times \frac{\text{อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล}}{100 - \text{อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล}}$$

ภาษีหัก ณ ที่จ่าย เรื่องที่คนมีรายได้ต้องรู้

หลายคนอาจเคยสงสัยว่า ทำไมเงินเดือนหรือค่าจ้างที่ได้รับจริงนั้นไม่ตรงกับยอดที่ตกลงกันไว้ นั่นเป็นเพราะผู้จ่ายเงินจะหัก “ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย” จากเงินที่จ่ายให้เราทุกครั้ง ภาษีนี้เป็นภาษีประเภทฐานรายได้ และถือเป็นการ “ชำระภาษีล่วงหน้า” ให้แก่รัฐบาล ซึ่งมีประโยชน์ทั้งต่อรัฐบาลที่มีเงินไปบริหารประเทศได้อย่างต่อเนื่อง และต่อตัวเราที่เหมือนได้ทยอยจ่ายภาษีไปตลอดทั้งปี

ความเข้าใจเรื่องภาษีหัก ณ ที่จ่ายจะช่วยให้เรารู้สิทธิการ “ขอคืนภาษี” ตอนยื่นแบบแสดงรายการภาษีประจำปี เพราะถ้ายอดที่ถูกหักไว้มากกว่าภาษีที่ต้องจ่ายจริง เราก็สามารถขอคืนเงินส่วนต่างได้ แต่ถ้าหักไว้น้อยกว่าที่ควร เราก็ต้องจ่ายเพิ่มให้ครบ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะถูกหักภาษีหัก ณ ที่จ่าย ไว้แล้ว เราก็ยังต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีประจำปีเพื่อแจ้งรายได้ทั้งหมดที่ได้รับ คำนวณภาษีที่ต้องจ่ายจริงตามกฎหมาย และยังช่วยให้เราไม่พลาดสิทธิการขอคืนภาษีในกรณีที่ถูกหักเกินไปด้วย

ใบแจ้งเงินเดือน (Pay Slip)				-ข้อมูลบริษัท-
รหัส Code	ชื่อพนักงาน Name	แผนก Department	บัญชี	
รายได้ Earnings	จำนวนเงิน Amount	รายการหัก Deductions	จำนวนเงิน Amount	วันที่จ่ายเงินเดือน Date
เงินเดือน	28,000	ภาษีหัก ณ ที่จ่าย	2,200	มกราคม 25xx
เงินประจำตำแหน่ง	5,000	เงินสมทบประกันสังคม	750	
ค่าเดินทาง	3,500	เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	1,400	วันที่จ่ายเงินเดือน Date
ทำงานล่วงเวลา	4,200			
รวมรายได้ Total Earnings	40,700	รวมรายการหัก Total Deductions	4,350	36,350
รายได้สะสมต่อปี YTD Income	ภาษีสะสมต่อปี Tax	เงินลงทุนสะสมต่อปี Provident Fund	เงินประกันสังคมต่อปี SSO	ค่าลดหย่อนอื่น ๆ ต่อปี Other
40,700	2,200	1,400	750	-
				ลงชื่อพนักงาน

ภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อทุกการจ่ายเพิ่มมีมูลค่า

ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax: VAT) เป็นภาษีทางอ้อมที่จัดเก็บจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะเป็นสินค้าที่ผลิตภายในประเทศหรือนำเข้าจากต่างประเทศ กล่าวคือผู้บริโภคเป็นผู้จ่ายภาษี ส่วนผู้ขายหรือผู้ให้บริการเป็นผู้จัดเก็บและนำส่งให้รัฐในแต่ละขั้นตอนการผลิตและการจำหน่าย

หลักการของภาษีนี้คือ “เก็บภาษีตามมูลค่าเพิ่มในแต่ละขั้นตอน” หากมีการดำเนินการกิจการในประเทศและใช้ทรัพยากรในประเทศ ผู้ใช้ทรัพยากรจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการเสียภาษีเพื่อตอบแทนการใช้ทรัพยากรของประเทศ ในประเทศไทย ผู้ประกอบการจะเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้บริโภคในอัตรา 7% ขณะที่ประเทศอื่น ๆ มีอัตราที่ต่างกัน โดยอยู่ที่ 5-27% เช่น ไต้หวัน 5% สิงคโปร์ 9% ญี่ปุ่น 10% อังกฤษ 20% อิตาลี 22% นอร์เวย์ 25% ฮังการี 27%

ภาษีมูลค่าเพิ่มในมุมมองของผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการไม่ว่าจะประกอบกิจการในรูปแบบของบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีใช้นิติบุคคล หรือนิติบุคคลใด ๆ ที่มีรายรับจากการขายสินค้าหรือให้บริการเกินกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปี (ถ้าไม่ใช่สินค้าที่ได้รับการยกเว้น) มีหน้าที่ต้องยื่นจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และยื่นภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นรายเดือน

ผู้ประกอบการจะนำ “ภาษีขาย” ซึ่งเป็นภาษีที่เก็บจากลูกค้ามาหักกับ “ภาษีซื้อ” ซึ่งเป็นภาษีที่จ่ายตอนซื้อสินค้าหรือบริการมาใช้ในกิจการ ถ้าภาษีขายมากกว่าภาษีซื้อ ผู้ประกอบการต้องจ่ายส่วนต่างให้รัฐ แต่ถ้าภาษีซื้อมากกว่าก็สามารถขอคืนภาษีหรือยกยอดไปใช้ในเดือนถัดไปได้

การคำนวณ VAT แบบต้องจ่ายภาษี (ภาษีขายมากกว่าภาษีซื้อ) เช่น บริษัท ก ซื้อสินค้า 10,000 บาท เพื่อนำมาขายต่อ ถูกเรียกเก็บ VAT 7% เป็นเงิน 700 บาท (ภาษีซื้อ) ทำให้จ่ายเงินซื้อสินค้าไป 10,700 บาท ต่อมาบริษัท ก นำสินค้าไปขายให้ลูกค้าในราคา 15,000 บาทและเรียกเก็บ VAT 7% เป็นเงิน 1,050 บาท (ภาษีขาย) ทำให้บริษัท ก ได้รับเงินจากลูกค้า 16,050 บาท ดังนั้น บริษัท ก สามารถคำนวณ VAT โดยนำภาษีขาย 1,050 บาท หักภาษีซื้อ 700 บาท ทำให้บริษัท ก มีภาษีที่ต้องนำส่งให้กับกรมสรรพากรเพิ่มเติม 350 บาท

ส่วนการคำนวณ VAT แบบขอคืนภาษีหรือได้เครดิตภาษี (ภาษีซื้อมากกว่าภาษีขาย) บริษัท ข ซื้อเครื่องจักรเพื่อใช้ในการกิจการ 100,000 บาท ถูกเรียกเก็บ VAT 7% เป็นเงิน 7,000 บาท (ภาษีซื้อ) ทำให้จ่ายเงินซื้อสินค้าไป 107,000 บาท ต่อมาบริษัท ข มียอดขายสินค้า 60,000 บาท และเรียกเก็บ VAT 7% เป็นเงิน 4,200 บาท (ภาษีขาย) ทำให้บริษัท ข ได้รับเงินจากลูกค้า 64,200 บาท ดังนั้น บริษัท ข สามารถคำนวณ VAT โดยนำภาษีขาย 4,200 บาท หักภาษีซื้อ 7,000 บาท ทำให้บริษัท ข มีเครดิตภาษี 2,800 บาท ซึ่งสามารถเลือกขอคืนเป็นเงินสดหรือยกยอดไปใช้หักลบกับภาษีขายในเดือนถัดไปได้

ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เมื่อทรัพย์สินส่วนตัวสร้างประโยชน์ส่วนรวม

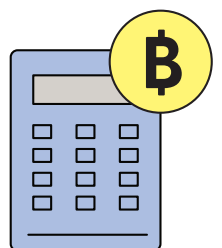
ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นภาษีที่จัดเก็บจากมูลค่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ตั้งอยู่บนที่ดินนั้น โดยมีอัตราภาษีแตกต่างกันไปตามประเภทของทรัพย์สิน

กฎหมายกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กรุงเทพมหานคร หรือเมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มิถุหมายจัดตั้ง แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจจัดเก็บภาษีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปพัฒนาพื้นที่นั้น ๆ

ประเภทของทรัพย์สิน	อัตราภาษี
(1) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม	อัตราภาษีไม่เกิน 0.15% ของฐานภาษี
(2) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย	อัตราภาษีไม่เกิน 0.3% ของฐานภาษี
(3) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์อื่นนอกจาก (1) หรือ (2)	อัตราภาษีไม่เกิน 1.2% ของฐานภาษี
(4) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ	อัตราภาษีไม่เกิน 1.2% ของฐานภาษี

นอกจากนี้ ยังมีการยกเว้นภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้กับทรัพย์สินบางประเภท เช่น ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่เจ้าของเป็นบุคคลธรรมดาใช้เป็นที่อยู่อาศัยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ให้ได้รับยกเว้นมูลค่าของฐานภาษีไม่เกิน 50 ล้านบาท รวมถึงทรัพย์สินที่เป็นศาสนสมบัติ ไม่ว่าของศาสนาใดที่ใช้เพื่อการประกอบศาสนกิจหรือกิจการสาธารณะ และอาจมีการลดภาษีสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างบางประเภท เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม เหตุการณ์ กิจการ หรือสภาพแห่งท้องที่

ในแต่ละปี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะส่งแบบประเมินภาษีให้แก่ผู้เสียภาษีภายในเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งผู้เสียภาษีมีหน้าที่ต้องชำระภาษีภายในเดือนเมษายนของทุกปี

03

เงินออมและรายจ่าย :
จัดการอย่างไรไม่ให้มีหนี้เกินตัว

KEY PREVIEW

- ไม่ว่าเราจะอายุเท่าไร อยู่ในช่วงวัยใด การใช้จ่ายเงินเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเสมอ โดยแต่ละช่วงวัยมีความท้าทายทางการเงินที่ต่างกัน วัยเด็กฝึกออมและใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล วัยทำงานวางแผนการเงิน ออมและลงทุนตามเป้าหมาย ใช้จ่ายและติดตามควบคุมรายจ่ายให้เป็นไปตามแผน ขณะที่วัยเกษียณคือช่วงเวลาของการบริหารเงินที่มีอยู่ให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต
- เข้าใจพฤติกรรมการเงินของตัวเองด้วย 2 เครื่องมือสำคัญ ได้แก่
 - บันทึกรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้เห็นภาพการใช้เงินจริงในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย รายรับ รายจ่าย และเงินออม
 - งบดุลส่วนบุคคล เพื่อช่วยให้รู้ฐานะการเงินและความมั่งคั่งสุทธิของตัวเองอย่างชัดเจน
- เมื่อรู้จักตัวเองแล้ว การตั้งเป้าหมายการเงินที่ดีควรยึดตามหลัก SMART ได้แก่ ชัดเจน (S) วัดผลได้ (M) ทำสำเร็จได้ (A) ทำได้จริง (R) และมีกรอบระยะเวลา (T) เพื่อให้เป็นเป้าหมาย ไม่ใช่แค่ความตั้งใจ แต่ลงมือทำได้จริง
- จากนั้นจึงต่อยอดมาสู่การทำแผนใช้เงิน (budgeting) ด้วยการประมาณการรายรับและรายจ่ายในแต่ละเดือน เพื่อประเมินเบื้องต้นว่าเงินที่มีเพียงพอหรือไม่ และหากไม่พอจะได้ปรับรูปแบบการใช้จ่ายหรือวางแผนรับมือเพื่อแก้ปัญหา
- การเลือกก่อนนี้ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ หน้าที่ดี คือหน้าที่ช่วยสร้างรายได้หรือเพิ่มโอกาสในอนาคต ควรหลีกเลี่ยงหนี้ฟุ้งระวังกี่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และละเว้นหนี้อันตรายที่มีความเสี่ยงสูงที่จะไม่ได้รับเงินคืนหรือเป็นสิ่งผิดกฎหมาย
- ก่อนตัดสินใจเป็นหนี้ต้องถามตัวเองให้ชัดเจนว่าจำเป็นหรือไม่ เปรียบเทียบเงื่อนไขของสินเชื่อแต่ละประเภท ประเมินความสามารถในการชำระหนี้ เลือกขอสินเชื่อจากผู้ให้บริการในระบบที่มีหน่วยงานกำกับดูแล และรู้จักเกณฑ์ในการพิจารณาสินเชื่อ
- สำหรับผู้มีหนี้ การจัดการหนี้สามารถเริ่มได้จาก 3 ขั้นตอน คือ 1) สำรวจหนี้ที่มี และจัดลำดับภาระหนี้ที่มีว่าจะจัดการหนี้ก่อนใดก่อน 2) ปรับแผนการใช้เงินให้สามารถชำระหนี้ในแต่ละเดือนได้ โดยเริ่มที่ตัวเอง (ลดรายจ่ายหารายได้เพิ่ม ขายทรัพย์สินที่มีอยู่) 3) ติดต่อเจ้าหนี้ เพื่อขอเจรจาต่อรองการชำระหนี้ รวมถึงมองหามาตรการช่วยเหลือของรัฐที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถคลี่คลายภาระหนี้ได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

การวางแผนการเงินก็เหมือนการขับรถทางไกล ก่อนออกเดินทาง เราต้องกำหนดจุดหมายและเตรียมตัวให้พร้อม ทั้งวางแผนเส้นทาง เช็กสภาพรถ และเตรียมรับมือกับเหตุไม่คาดฝัน เพื่อให้ไปถึงจุดหมายอย่างปลอดภัย

เรื่องเงินก็เช่นกัน หากเป้าหมายคือความมั่นคงทางการเงิน เราต้องจัดสรรรายจ่ายอย่างเหมาะสม มีเงินออมเผื่อฉุกเฉิน เก็บออมและลงทุนเพื่อสร้างความมั่งคั่งในระยะยาว

แผนการเงินในแต่ละช่วงวัย

ไม่ว่าจะอายุเท่าไร เรื่องเงินก็เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเสมอ

- **วัยเด็ก (วัยพึ่งพิง)** เป็นช่วงที่ยังไม่มีรายได้ แต่เริ่มได้รับเงินค่าขนมหรือเงินของขวัญในโอกาสต่าง ๆ จากผู้ใหญ่ ขณะที่รายจ่ายส่วนใหญ่มีผู้ปกครองดูแล จึงเป็นโอกาสดีที่จะปลูกฝังนิสัยทางการเงินเพื่อวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับอนาคต เช่น การเข้าใจเรื่องคุณค่าของเงิน การออมอย่างสม่ำเสมอ และการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล อาทิ แยกแยะระหว่าง “ความจำเป็น” และ “ความต้องการ” และการเก็บเงินเพื่อซื้อของที่อยากได้
- **วัยทำงาน (วัยสร้างตัว)** เป็นช่วงที่เริ่มมีรายได้เป็นของตัวเองและมีอิสระในการใช้จ่ายมากขึ้น จึงมีโอกาใช้เงินเกินตัวได้ง่าย สิ่งสำคัญในวัยนี้คือการวางแผนการเงินอย่างรอบคอบ เริ่มจากการออมและลงทุนตามเป้าหมาย เช่น เงินออมเพื่อฉุกเฉิน เงินค่าน้ำบ้าน และเงินเพื่อเกษียณ พร้อมวางแผนการใช้จ่ายโดยจัดลำดับความสำคัญตามความจำเป็นและความต้องการ ยึดหลัก “ใช้น้อยกว่าที่หาได้” ติดตามการใช้เงินให้เป็นไปตามแผน และหลีกเลี่ยงการก่อหนี้โดยไม่จำเป็น ทั้งหมดนี้คือรากฐานของความมั่นคงในชีวิต
- **วัยเกษียณ (วัยเก็บเกี่ยว)** เป็นช่วงที่รายได้หลักลดลงหรือหยุดไปแล้ว แม้ภาระค่าใช้จ่ายจะลดลง แต่รายจ่ายในชีวิตประจำวันยังคงมีอยู่และค่ารักษาพยาบาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น การวางแผนการใช้จ่ายจึงสำคัญมาก เพื่อให้เงินที่มีอยู่หรือรายได้ที่อาจยังหาได้เพียงพอต่อการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพ และสามารถดูแลตัวเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น

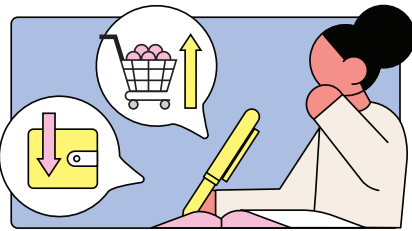
หลายคนอาจคิดว่าไม่จำเป็นต้องวางแผนล่วงหน้า รอให้เกิดปัญหาแล้วค่อยแก้ก็ได้ ซึ่งแม้จะทำได้ แต่การรอให้ปัญหาเกิดก่อนอาจทำให้เรามีทางเลือกน้อยลง เช่น หากเกิดเหตุฉุกเฉินและต้องใช้จ่าย แต่ไม่มีเงินออมเพื่อฉุกเฉิน ก็อาจต้องหันไปพึ่งหนี้นอกระบบที่มีดอกเบี้ยสูง หรือเสี่ยงถูกฉ้อโกงออนไลน์หลอกลวง แต่หากวางแผนไว้ล่วงหน้า และรู้ว่าเงินอาจไม่พอ เรายังมีเวลาปรับตัว ออมเงิน ลดรายจ่าย หารายได้เสริม หรือเลือกทางที่ปลอดภัยกว่า เช่น การกู้ในระบบที่ดอกเบี้ยต่ำกว่า

 วัยเด็ก (วัยพึ่งพิง)	 วัยทำงาน (วัยสร้างตัว)	 วัยเกษียณ (วัยเก็บเกี่ยว)
รายได้ ค่าขนม เงินของขวัญ รายจ่าย ไม่ค่อยมี (ผู้ปกครองดูแล)	รายได้ รายได้ จากการทำงาน หรือธุรกิจ รายจ่าย รายจ่ายหลายด้าน และค่อนข้างมาก	รายได้ รายได้หลักลดลง หรือหยุดไปแล้ว รายจ่าย รายจ่ายประจำวัน ค่ารักษาพยาบาล แนวโน้มเพิ่มขึ้น
สิ่งที่ควรทำ เข้าใจคุณค่า ของเงิน ออมอย่าง สม่ำเสมอ ใช้จ่าย อย่างมีเหตุผล ปูพื้นฐานนิสัยทางการเงินที่ดี เพื่ออนาคตที่มั่นคง	สิ่งที่ควรทำ ออมฉุกเฉิน ออมและลงทุน ตามเป้าหมาย วางแผนการใช้จ่าย ยึดหลักใช้น้อยกว่าที่หาได้ วางแผนการเงินให้ดี สร้างความมั่นคงในชีวิต	สิ่งที่ควรทำ วางแผนการใช้จ่าย ให้เหมาะสม เตรียมพร้อม ค่ารักษาพยาบาล ใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพ พึ่งพาตนเอง บริหารเงินที่มีให้เพียงพอ ใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

5 ขั้นตอนสู่แผนการเงินที่ใครก็ทำได้

1

รู้ รู้จักพฤติกรรมทางการเงินของตัวเอง

2 ตัวช่วย

1.บันทึกรายรับ-รายจ่าย

จดเงินเข้า-ออก แยกเป็นรายจ่ายจำเป็นและไม่จำเป็น

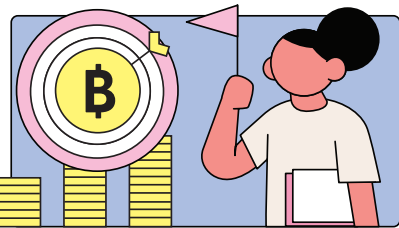
2.จดดูส่วนบุคคล

สำรวจสินทรัพย์และหนี้สิน เพื่อรู้ความมั่งคั่งสุทธิที่แท้จริง

ความมั่งคั่งสุทธิ = สินทรัพย์-หนี้สิน

2

ตั้ง ตั้งเป้าหมายการเงิน

ยึดหลัก SMART

S

Specific

เป้าหมายชัดเจน

M

Measurable

วัดผลได้

A

Achievable

ทำได้จริง

R

Realistic

สอดคล้องกับความเป็นจริง

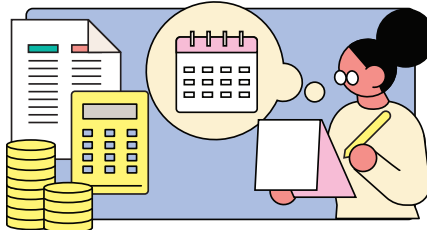
T

Time Bound

มีกรอบเวลา

3

วาง วางแผนการเงินและแผนใช้เงิน

แผนการเงิน

- กำหนดเป้าหมาย (SMART)
- ระบุจำนวนเงินและระยะเวลาที่ใช้
- คำนวณเงินที่ต้องออมต่อช่วงเวลา
- ทบทวนว่าแผนทำได้จริงหรือไม่

แผนใช้เงิน (Budget Planner)

1. รายรับ

ประมาณการ
เงินเข้ากระเป๋า

2. รายจ่าย

ประมาณการ
เงินออกจาก
กระเป๋า

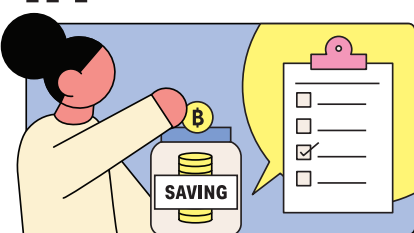
3. เปรียบเทียบ

รายรับ-รายจ่าย

- เหลือเก็บ/ลงทุน
- พอใช้
- ไม่พอใช้

4

ทำ ลงมือทำตามแผน

ลงมือทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ออมก่อนใช้

ใช้แผนใช้เงิน

บันทึกรายรับ-รายจ่าย

แยกบัญชีใช้จ่าย

ซื้อของตามแผน

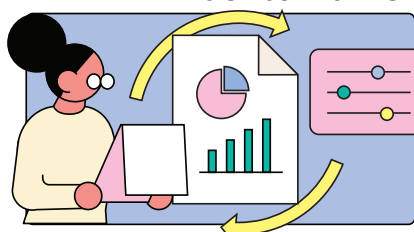
ใช้บัตรเครดิตอย่างมีวินัย

จ่ายหนี้ตรงเวลา

5

ปรับ ทบทวนและปรับปรุงแผนตามสถานการณ์

ตรวจสอบ
แผนการเงิน
และแผนใช้เงิน

เทียบกับบันทึก
รายรับ-รายจ่าย

หาสาเหตุ
หากไม่เป็นไปตามแผน

ปรับแผนให้เหมาะสม
เดินหน้าอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 1 - รู้ รู้จักพฤติกรรมทางการเงินของตัวเองผ่าน 2 ตัวช่วย

ตัวช่วยที่ 1 บันทึกรายรับ-รายจ่าย

วิธีพื้นฐานที่หลายคนคุ้นเคย แม้บางคนอาจเลิกจดไปแล้ว แต่การบันทึกช่วยให้เห็นภาพรวมการเงินชัดเจนขึ้น รู้ว่าแต่ละเดือนมีรายได้จากทางไหน เทาไร ใช้เงินไปกับอะไรบ้าง ออมและลงทุนต่อเดือนได้มากน้อยแค่ไหน เมื่อเห็นข้อมูลจริง เราจะควบคุมการใช้จ่ายและปรับพฤติกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมายการเงินของเราได้ง่ายขึ้น

วิธีทำบันทึกรายรับ-รายจ่าย

1) บันทึกรายรับ (เงินเข้ากระเป๋า) เช่น เงินเดือน รายได้พิเศษ เงินที่ครอบครัวให้ โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- รายรับจากการทำงาน คือ เงินที่ได้จากการทำงาน ทั้งงานประจำและงานเสริม
- รายรับจากแหล่งอื่น คือ เงินที่ได้รับแต่ไม่ได้มาจากการทำงาน เช่น เงินที่ได้จากการออมและลงทุน เงินที่คู่ชีวิตหรือครอบครัวให้

2) บันทึกรายจ่าย (เงินออกจากกระเป๋า) โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท

- รายจ่ายจำเป็น คือ เงินที่จ่ายออกไปสำหรับกิจกรรมหรือสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ค่าอาหาร ค่าผ่อนบ้าน ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเดินทาง ค่าเล่าเรียน เงินที่ส่งให้ครอบครัว รวมถึงเงินออมที่ควรแบ่งเก็บไว้ก่อนใช้จ่าย
- รายจ่ายไม่จำเป็น คือ เงินที่จ่ายออกไปสำหรับกิจกรรมหรือสิ่งที่หากไม่ทำหรือไม่ได้มา ก็อาจมีผลทางความรู้สึก แต่ยังดำรงชีวิตต่อไปได้ เช่น ค่าห่วย ค่าสังสรรค์ ค่าช้อปปิ้งที่มากเกินไปจนเกินความจำเป็น หรือค่าใช้จ่ายเพื่อความพึงพอใจส่วนตัว

การแยกรายจ่ายจำเป็นและไม่จำเป็นจะช่วยให้เห็นสาเหตุของปัญหาเงินไม่พอใช้ ทั้งนี้ รายจ่ายแต่ละประเภทขึ้นอยู่กับวิถีชีวิตของแต่ละคน สิ่งที่ไม่จำเป็นสำหรับบางคนอาจเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับอีกคนหนึ่ง เช่น ค่ากาแฟ อาจไม่จำเป็นสำหรับบางคน แต่จำเป็นสำหรับบางคนที่ต้องใช้สมาธิในการทำงาน หากตัดไม่ได้ อาจปรับวิธีใช้จ่าย เช่น ชงกาแฟเองหรือเลือกร้านที่ราคาเหมาะสม

3) นำรายรับทั้งหมดหักด้วยรายจ่ายทั้งหมด จะเห็นว่ามีเงินเหลือ หรือใช้เงินเกิน จากนั้นดูรายละเอียดและวิเคราะห์ว่ารายรับมาจากไหน ใช้จ่ายไปกับอะไร และมีรายจ่ายใดที่สามารถลดหรือตัดลงได้เพื่อนำไปใช้วางแผนการเงินในขั้นตอนถัดไป

เงินเดือน/รายได้	บาท
รายได้พิเศษ	บาท
รวม รายรับ (1)	บาท

เงินฝาก	บาท
ลงทุน	บาท
รวม เงินออม / ลงทุน	(2) บาท

מחבר

(កុំភ័យ : បាទ)

วันที่	รายการ	จำเป็น	ไม่จำเป็น

วันที่	รายการ	จำเป็น	ไม่จำเป็น

ยอดรวมรายจ่ายจำเป็น		บาท
ยอดรวมรายจ่ายไม่จำเป็น		บาท
ยอดรวมรายจ่ายทั้งสิ้น (4)		บาท

คงเหลือ บาท
 ใช้เกิน บาท

ตัวช่วยที่ 2 งบดุลส่วนบุคคล

งบดุลส่วนบุคคลเปรียบเสมือนภาพถ่ายทางการเงินในช่วงเวลาหนึ่งที่สะท้อนฐานะทางการเงินที่แท้จริงของเรา ไม่ใช่มองแค่สินทรัพย์ที่มี แต่ต้องพิจารณาหนี้สินควบคู่กันไปด้วย สิ่งที่เหลือหลังหักหนี้ออกไป คือสิ่งที่เราเป็นเจ้าของอย่างแท้จริง เรียกว่า “ความมั่งคั่งสุทธิ”

$$\text{ความมั่งคั่งสุทธิ} = \text{สินทรัพย์} - \text{หนี้สิน}$$

วิธีคำนวณความมั่งคั่งสุทธิ

1) **คำนวณมูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมด** จดรายการสินทรัพย์พร้อมบันทึกราคาปัจจุบันที่คาดว่าจะขายได้ (ราคาตลาด) โดยแบ่งสินทรัพย์เป็น 3 ประเภท

- **สินทรัพย์สภาพคล่อง** คือ สินทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย เช่น เงินสด เงินฝาก
- **สินทรัพย์เพื่อการลงทุน** คือ สินทรัพย์ที่ถือครองเพื่อหวังผลตอบแทนในอนาคต เช่น สลากออมทรัพย์ พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ กองทุนรวม ทองคำแท่งที่ซื้อเพื่อการลงทุน
- **สินทรัพย์ส่วนตัว** คือ สินทรัพย์ที่มีไว้ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ที่อยู่อาศัย รถยนต์ เครื่องประดับ

2) **คำนวณมูลค่าหนี้สินทั้งหมด** บันทึกยอดหนี้คงเหลือปัจจุบัน โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท

- **หนี้สินระยะสั้น** คือ หนี้ที่ต้องชำระภายใน 1 ปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหนี้ที่เกิดจากการอุปโภคบริโภค เช่น หนี้บัตรเครดิต หนี้บัตรกดเงินสด หนี้นอกระบบ
- **หนี้สินระยะยาว** คือ หนี้ที่มีเวลาผ่อนชำระคิ่่นนานกว่า 1 ปี เช่น หนี้บ้าน หนี้รถยนต์

3) **คำนวณความมั่งคั่งสุทธิ** นำมูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมด หักด้วยมูลค่าหนี้สินทั้งหมด ส่วนที่เหลือคือความมั่งคั่งสุทธิ

เราควรตรวจสอบงบดุลส่วนบุคคลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อดูว่าสินทรัพย์เพิ่มขึ้นหรือไม่ หรือหนี้สินน้อยลงเพียงใดในแต่ละปี ช่วยในการประเมินสถานการณ์การเงินในปัจจุบันได้

งบดุลส่วนบุคคล	
สินทรัพย์	หนี้สิน
สินทรัพย์สภาพคล่อง	หนี้สินระยะสั้น
_____	_____
_____	_____
สินทรัพย์ลงทุน	

สินทรัพย์ส่วนตัว	หนี้สินระยะยาว

รวมสินทรัพย์	รวมหนี้สิน
	ความมั่งคั่งสุทธิ = สินทรัพย์รวม - หนี้สินรวม

ขั้นตอนที่ 2 - ตั้ง เป้าหมายการเงิน

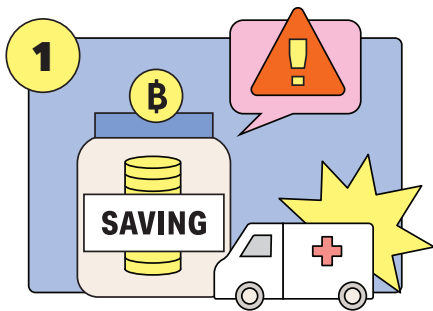
ในชีวิตคนเราย่อมมีเป้าหมายการเงินหลายอย่าง หากทำทุกเป้าหมายพร้อมกันได้แบบไม่มีข้อจำกัดเรื่องเงิน ก็คงเป็นเรื่องดี แต่ในความเป็นจริง เราจำเป็นต้องเลือกและจัดลำดับความสำคัญ เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอนและไม่หลุดจากแผนที่วางไว้

การตั้งเป้าหมายควรสอดคล้องกับความสามารถในการออม และไม่สร้างความกดดันจนเกินไป โดยยึดหลัก SMART

- S (Specific) เป้าหมายชัดเจนว่าต้องการอะไร
- M (Measurable) วัดผลได้ เช่น ต้องการใช้เงินเท่าไร
- A (Achievable) รู้ว่าต้องทำอะไร
- R (Realistic) สอดคล้องกับความเป็นจริง ไม่เพ้อฝัน
- T (Time Bound) มีกรอบเวลาที่เหมาะสม เช่น ระยะสั้น (ไม่เกิน 1 ปี) ระยะกลาง (1 - 3 ปี) และระยะยาว (3 ปีขึ้นไป)

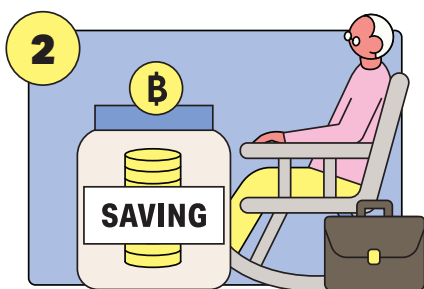
ตัวอย่างเป้าหมายสำคัญ สำหรับใครที่ยังไม่แน่ใจว่าจะเริ่มจากอะไร ลองพิจารณา 5 เป้าหมายสำคัญ ต่อไปนี้

5 เป้าหมายสำคัญทางการเงิน

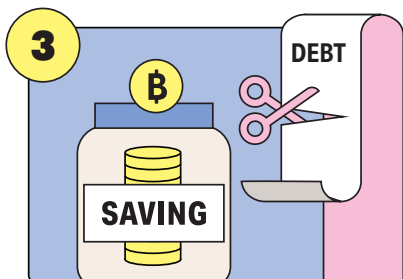
เงินออมเผื่อฉุกเฉิน

เป็นเป้าหมายที่ควรมีอันดับแรก เพราะเหตุไม่คาดคิดเกิดขึ้นได้เสมอ เช่น เจ็บป่วย อุบัติเหตุ รายได้ลดลง หรือตกงาน ควรเก็บอย่างน้อย 3 - 6 เท่าของรายจ่ายจำเป็นและภาระหนี้ต่อเดือน โดยเก็บไว้ในบัญชีที่ถอนง่าย และแยกจากบัญชีอื่นเพื่อป้องกันการนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ หากนำออกมาใช้ ควรทยอยเติมกลับโดยเร็ว

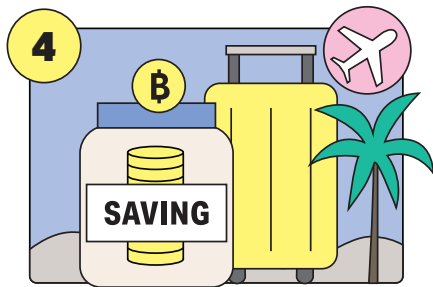
เงินเพื่อเกษียณ

เป็นเงินสำหรับใช้จ่ายหลังหยุดทำงาน ยิ่งเริ่มออมเร็วเท่าไร ยิ่งมีเวลาสะสมมากและไม่ต้องเร่งเก็บในช่วงท้าย จึงควรเริ่มเก็บเงินตั้งแต่วันแรกที่ทำงาน เพื่อให้มีเงินเพียงพอใช้หลังเกษียณ

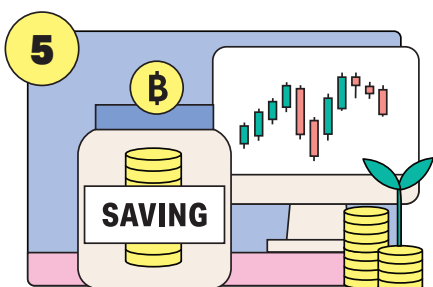
เงินปลดหนี้

เป็นเงินที่เก็บไว้ไปจ่ายหนี้เพิ่มเติมจากค่างวดปกติ หรือจัดการหนี้ดอกเบี้ยสูงก่อน เช่น หนี้บัตรเครดิต หนี้บัตรกดเงินสด หรือหนี้บัตรเครดิต ซึ่งจะช่วยลดภาระดอกเบี้ยและทำให้ปลดหนี้ได้เร็วขึ้น

เงินเก็บผืน

เป็นเงินที่เก็บไว้ใช้จ่ายในสิ่งที่ต้องการในชีวิต เช่น ท่องเที่ยว ซื้อของชิ้นใหญ่ หรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การวางแผนล่วงหน้าช่วยให้ทยอยออมได้ และไม่กระทบค่าใช้จ่ายจำเป็น หรือต้องไปกู้ยืม

เงินลงทุน

เป็นเงินที่นำไปต่อยอดให้เติบโต เช่น ลงทุนในธุรกิจหรือผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่าง ๆ ทั้งนี้ ก่อนลงทุนควรศึกษาข้อมูลให้เข้าใจ และเลือกให้เหมาะสมกับความเสี่ยงที่รับได้ และเป้าหมายที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 3 - วาง วางแผนการเงินและแผนใช้เงิน

แผนการเงิน

เมื่อตั้งเป้าหมายแล้ว ขั้นตอนถัดไปคือการจัดทำ “แผนการเงิน” ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความถนัดของแต่ละคน แต่สิ่งสำคัญคือการกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน โดยใช้หลัก SMART จากนั้นระบุว่า ต้องใช้เงินเท่าไร ใช้ระยะเวลานานแค่ไหน แล้วคำนวณหาจำนวนเงินที่ต้องใช้ หากด้วยระยะเวลาในการออม (เช่น วัน เดือน) ก็จะรู้ว่าควรเก็บเงินเท่าไรในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งเป็นการคำนวณอย่างง่าย โดยยังไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ เช่น อัตราผลตอบแทน และเงินเฟ้อ สุดท้ายควรพิจารณาว่าแผนที่วางไว้ทำได้จริงหรือไม่ หากยังยากเกินไป หรือสร้างความกดดัน ให้ลองปรับส่วนต่าง ๆ เช่น ลดเป้าหมาย ขยายเวลา หรือเปลี่ยนวิธีการใหม่

ตัวอย่างแผนการเงิน

เป้าหมายการเงิน : คอร์สเรียนร้องเพลงและเต้น

- จำนวนเงิน : 6,000 บาท
- ระยะเวลา : 12 เดือน
- จำนวนเงินออมต่อเดือน : 500 บาท
- วิธีการ : ออมก่อนใช้จากเงินค่าขนม

เป้าหมายการเงิน : ดาวน์รถจักรยานยนต์

- จำนวนเงิน : 16,000 บาท
- ระยะเวลา : 16 เดือน
- จำนวนเงินออมต่อเดือน : 1,000 บาท
- วิธีการ : ตั้งหักเงินเข้าบัญชีอัตโนมัติในวันเงินเดือนออก

แผนใช้เงิน (budget planner)

เมื่อมีแผนการเงินแล้ว ให้นำข้อมูลมาบันทึกใน “แผนใช้เงิน” ซึ่งเป็นการเขียนประมาณการรายรับและรายจ่ายในแต่ละเดือน เพื่อวางแผนล่วงหน้าและปรับตัวได้ทันเวลา

แผนใช้เงิน (Budget Planner) วางแผนรายรับ-รายจ่ายล่วงหน้า ปรับตัวได้ทันเวลา		
1 ประมาณการรายรับ (เงินเข้ากระเป๋า)	2 ประมาณการรายจ่าย (เงินออกจากกระเป๋า)	3 เปรียบเทียบรายรับ และรายจ่าย
บันทึกรายรับที่คาดว่าจะได้รับ แล้วรวมยอดทั้งหมด	บันทึกรายจ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้น แล้วรวมยอดทั้งหมด	รายรับ เป็นแผนใช้เงินได้ มีเงินเหลือ นำไปออม หรือลงทุนเพิ่ม
 รายรับ จากการทำงาน	 รายจ่ายจำเป็น	รายจ่าย
 รายรับ จากแหล่งอื่น	 รายจ่ายไม่จำเป็น	รายรับ เป็นแผนใช้เงินได้ ถ้ามีเงินออม เพื่อฉุกเฉินแล้ว ถ้ายังไม่มี ลดรายจ่าย หรือหารายได้เพิ่ม
รวมรายรับทั้งหมด	รวมรายจ่ายทั้งหมด	รายจ่าย ไม่เหมาะสม เป็นแผนใช้เงิน ปรับแผนด่วน!
แนวทางปรับแผน		
 ลดหรือตัด รายจ่ายไม่จำเป็น	 ทบทวนเป้าหมายการออม ปรับลด / ขยายเวลา / เปลี่ยนวิธีออม	 หากทางเพิ่มรายได้ เช่น ทำงานเสริม หรือขายของที่ไม่ใช้

1) **ประมาณการรายรับ** (เงินเข้ากระเป๋า) บันทึกการรับที่คาดว่าจะได้รับ พร้อมจำนวนเงิน แล้วรวมยอดทั้งหมด

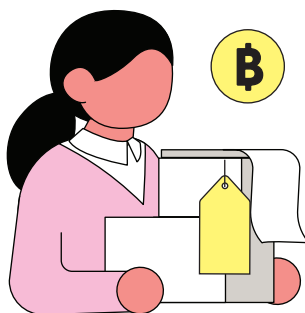
- **รายรับจากการทำงาน** คือ เงินที่ได้จากการทำงาน ทั้งงานประจำ และงานเสริม
- **รายรับจากแหล่งอื่น** คือ เงินที่ได้รับแต่ไม่ได้มาจากการทำงาน เช่น เงินที่ได้จากการออมและการลงทุน เงินที่คู่ชีวิต หรือครอบครัวให้

2) **ประมาณการรายจ่าย** (เงินออกจากกระเป๋า) บันทึกการจ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้น แล้วรวมยอดรายจ่ายทั้งหมด โดยอาจแบ่งรายจ่ายเป็น 2 ประเภท คือ

- **รายจ่ายจำเป็น** คือ เงินที่จ่ายออกไปสำหรับกิจกรรมหรือสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ค่าอาหาร ค่าผ่อนบ้าน ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเดินทาง ค่าเล่าเรียน เงินส่งให้ครอบครัวที่ต่างจังหวัด รวมถึงเงินออมตามเป้าหมายและภาระผ่อนหนี้
- **รายจ่ายไม่จำเป็น** คือ เงินที่จ่ายออกไปสำหรับกิจกรรมหรือสิ่งที่หากไม่ได้ทำหรือไม่ได้มาก็อาจมีผลทางความรู้สึก แต่ยังคงดำรงชีวิตต่อไปได้ เช่น ค่าห่วย ค่าสังสรรค์ ค่าชอปปิงเกินความจำเป็น

3) **เปรียบเทียบรายรับและรายจ่าย**

- **รายรับ > รายจ่าย** แปลว่า รายการรายรับ-รายจ่ายนี้เป็นแผนใช้เงินได้ เพราะนอกจากรายรับจะครอบคลุมรายจ่ายทั้งหมดแล้ว ยังมีเงินเหลือที่จะนำไปออมหรือลงทุนเพิ่ม หากยังไม่มีเงินออมเผื่อฉุกเฉิน ควรตั้งเป็นเป้าหมายแรกและเริ่มเก็บทันที เพื่อให้พร้อมรับมือเหตุการณ์ไม่คาดคิดในอนาคต
- **รายรับ = รายจ่าย** แปลว่า รายการรายรับและรายจ่ายนี้เป็นแผนใช้เงินได้ ถ้าเรามีเงินออมเผื่อฉุกเฉินไว้แล้ว แต่ถ้ายังไม่มีเงินออมเผื่อฉุกเฉิน ต้องหาทางลดรายจ่ายบางรายการลงหรือหารายได้เสริม เพื่อนำมาเก็บเป็นเงินออมเผื่อฉุกเฉิน
- **รายรับ < รายจ่าย** แปลว่า รายการรายรับ-รายจ่ายนี้ไม่เหมาะสมจะเป็นแผนใช้เงินได้ ลองกลับไปทบทวนจำนวนเงินที่ต้องออมในแต่ละเป้าหมายว่าตึงเกินไปหรือไม่ อาจจะลดขนาดเป้าหมาย ขยายระยะเวลา ปรับวิธีออม หรือทำทั้งหลายอย่างพร้อมกัน รวมถึงไล่ดูรายจ่ายต่าง ๆ เพราะหากเรามีรายจ่ายมากกว่ารายรับ เราอาจต้องนำเงินออมมาใช้ เมื่อเงินออมหมดอาจต้องก่อหนี้เพิ่ม จึงควรรีบปรับแผนและจัดการค่าใช้จ่าย เช่น การลดหรือตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออกและจัดลำดับความสำคัญใหม่ หากยังไม่พออาจต้องหาทางเพิ่มรายได้ เช่น ทำงานเสริมหรือขายของที่ไมใช้

ขั้นตอนที่ 4 - ทำ ลงมือปฏิบัติตามแผน

แม้จะวางแผนไว้อย่างดี แต่หากไม่ลงมือทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ก็ยากที่จะไปถึงเป้าหมาย ระหว่างทางอาจมีผล่อใช้เงินนอกแผนบ้าง แต่เมื่อรู้ตัว ให้รีบกลับมาอยู่ในแผนที่ตั้งไว้

เรื่องต้องรู้

วิธีช่วยให้ทำตามแผนการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ออมก่อนใช้ ทันทึที่มีรายรับ
- ใช้แผนใช้เงินเพื่อประมาณการรายรับและรายจ่ายในแต่ละเดือน
- บันทึกรายรับ-รายจ่ายเพื่อให้เห็นพฤติกรรมการใช้เงินของตัวเอง
- ถือเงินสดเท่าที่จำเป็นหรือแยกบัญชีสำหรับใช้จ่ายโดยเฉพาะ
- ซื้อของตามที่วางแผนไว้
- ใช้บัตรเครดิตอย่างมีวินัย โดยกันเงินไว้จ่าย เพื่อให้จ่ายได้เต็มจำนวนและไม่ล่าช้า
- จ่ายหนี้ให้ครบตามจำนวนและตรงเวลา

ขั้นตอนที่ 5 - ปรับ ทบทวนและปรับปรุงแผนตามสถานการณ์

หลังจากลงมือทำตามแผนแล้ว ควรตรวจสอบแผนการเงินและแผนใช้เงินเป็นระยะว่า ทำได้ตามแผนหรือไม่ โดยเปรียบเทียบแผนใช้เงินกับบันทึกรายรับ-รายจ่ายที่เกิดขึ้น เพื่อดูว่าคลาดเคลื่อนมากน้อยเพียงใด หากไม่เป็นไปตามแผน ให้หาสาเหตุ เช่น รายรับน้อยกว่าที่คาด หรือมีรายจ่ายนอกแผนเกิดขึ้น จากนั้นจึงปรับแผนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อให้สามารถเดินต่อไปอย่างต่อเนื่อง

ให้ด้วยใจ แต่ถ้ามีเงื่อนไขคือยืม

การให้

ให้ด้วยความเต็มใจ ไม่หวังสิ่งตอบแทน

พ่อแม่ให้เงิน
ค่าขนมลูก

บริจาคเงิน
ให้สถานสงเคราะห์
สัตว์

ไม่ต้องชำระคืน
ไม่มีดอกเบี้ย

การยืม

มีข้อตกลง ต้องชำระคืนตามกำหนด

ยืม 10,000 บาท
ดอกเบี้ย 2% ต่อปี

ครบกำหนด 1 ปี
ต้องชำระคืน 10,200 บาท
เงินต้น 10,000 บาท
ดอกเบี้ย 200 บาท
รวม 10,200 บาท

ต้องชำระคืน
อาจมีดอกเบี้ยเป็นค่าตอบแทน

ข้อควรรู้ทางกฎหมาย

กรณียืมเงิน ไม่เกิน 2,000 บาท

กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ต้องมีหลักฐาน
เป็นลายลักษณ์อักษร แม้ตกลงกัน
ด้วยวาจา หากผู้ยืมไม่ชำระเงิน
ผู้ให้ยืมสามารถฟ้องร้องได้ตามกฎหมาย

กรณียืมเงิน เกิน 2,000 บาท

ต้องทำหลักฐานเป็นหนังสือการยืมเงินเพื่อใช้เป็นหลักฐาน
ทางกฎหมายหากมีปัญหาในภายหลัง

รายละเอียดที่สำคัญ

วันที่ยืมเงิน

อัตราดอกเบี้ย
(ไม่เกิน 15% ต่อปี
หรือ 1.25% ต่อเดือน)

ชื่อ-นามสกุล
ผู้ยืมและผู้ให้ยืม

กำหนดวันชำระคืน

จำนวนเงินที่ยืม
(ควรเขียนเป็น
ตัวหนังสือกำกับ)

ลายมือชื่อผู้ยืม

การให้ คือ การส่งมอบสิ่งของหรือเงินให้แก่ผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เช่น พ่อแม่ให้เงินค่าขนมลูก หรือการบริจาคเงินให้สถานสงเคราะห์สัตว์

การยืมเงิน คือ การส่งมอบเงินให้ผู้อื่น โดยมีข้อตกลงว่าจะต้องชำระคืนภายในระยะเวลาที่กำหนดและอาจมีดอกเบี้ยเป็นค่าตอบแทน เช่น หากให้เพื่อนยืมเงิน 10,000 บาท คิดดอกเบี้ย 2% ต่อปี เมื่อครบกำหนด 1 ปีเพื่อนต้องจ่ายเงิน 10,200 บาท (เงินต้น 10,000 บาท รวมกับดอกเบี้ย 200 บาท) คืนแก่เรา ดังนั้น ก่อนให้เงินใครควรตกลงให้ชัดเจนว่าเป็นการให้หรือการยืม เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง

ข้อควรรู้ทางกฎหมาย

กรณียืมเงินไม่เกิน 2,000 บาท กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ต้องมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร แม้ตกลงกันด้วยวาจา หากผู้ยืมไม่ชำระเงินคืน ผู้ให้ยืมยังสามารถฟ้องร้องได้ตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ควรมีหลักฐานอื่นประกอบ เพื่อยืนยันว่ามีกรณียืมเงินจริง

กรณียืมเงินเกิน 2,000 บาท ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน แฟน คนรู้จัก หรือญาติพี่น้อง จำไว้เสมอว่า ต้องทำหลักฐานเป็นหนังสือการยืมเงิน เพื่อใช้เป็นหลักฐานทางกฎหมายหากมีปัญหาในภายหลัง ซึ่งมีรายละเอียดที่สำคัญ เช่น วันที่ยืมเงิน ชื่อ - นามสกุลของผู้ยืมและผู้ให้ยืม จำนวนเงินที่ยืม (ควรเขียนเป็นตัวหนังสือกำกับ) กำหนดวันชำระคืน อัตราดอกเบี้ย (ไม่เกิน 15% ต่อปี หรือ 1.25% ต่อเดือน) พร้อมลายมือชื่อผู้ยืม

หนี้สร้างรายได้ หนี้ร้ายให้รับหมี

การเป็นหนี้ไม่ใช่เรื่องไม่ดีเสมอไป สิ่งสำคัญคือเราต้องรู้ว่าหนี้ที่มีอยู่หรือหนี้ที่กำลังจะเกิดเป็นหนี้ประเภทใด เพื่อไม่ให้กลายเป็นปัญหาในอนาคต

หนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก

1. **หนี้ที่สร้างรายได้** หรือ “หนี้ดี” คือหนี้ที่ช่วยสร้างรายได้ อนาคต หรือความมั่นคง เช่น หนี้เพื่อการศึกษา หนี้เพื่อประกอบอาชีพ หนี้บ้าน
2. **หนี้ที่ไม่สร้างรายได้** แบ่งได้เป็น 2 ประเภทย่อย

2.1 หนี้ฟุ้งระว้าง คือ หนี้ที่ให้ความสุขเพียงชั่วคราว ส่วนใหญ่เป็นของที่ใช้แล้วหมดไป และไม่ช่วยให้เรามีรายได้เพิ่มขึ้น รวมถึงหนี้ที่เกินกำลังชำระ เช่น หนี้จากการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย หนี้บ้านและหนี้รถที่เกินฐานะ

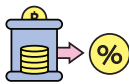
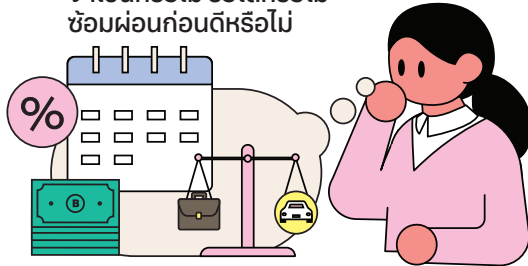
2.2 หนี้อันตราย คือ หนี้ที่ต้องละเว้นโดยเด็ดขาด เพราะมีความเสี่ยงสูงและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เช่น หนี้พนัน หนี้จากการลงทุนผิดกฎหมาย

ไม่ว่าจะเป็นหนี้ประเภทใด ควรจำไว้เสมอว่าหนี้ไม่ใช่ของฟรี แต่มีราคาที่ต้องจ่ายในรูปของดอกเบี้ย ยิ่งกู้เยอะ ยิ่งกู้นาน ก็ยิ่งจ่ายดอกเบี้ยมาก

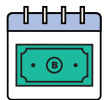
ก่อนเป็นหนี้ต้องรู้ 4 เรื่อง

1 รู้จักตัวเอง

จำเป็นหรือไม่ รอได้หรือไม่
ซ่อมผ่อนก่อนดีหรือไม่

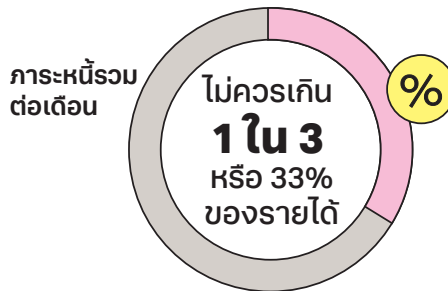
หากรอได้ ออมเงินให้ครบ หรือ
เก็บเงินดาวน์เพื่อลดภาระดอกเบี้ย

ลองซ่อมผ่อนเก็บเงินเข้าบัญชี
ทุกเดือนเท่ากับค่างวด
เพื่อทดสอบว่าผ่อนไหวหรือไม่

2 รู้จักความสามารถในการชำระหนี้

มีภาระผ่อนหนี้เดือนละเท่าไรถึงไม่หนักเกินไป

ตัวอย่าง

รายได้ 21,000 บาท
ภาระผ่อนหนี้ไม่ควรเกิน 7,000 บาท/เดือน
 $21,000 \times (1/3) = 7,000$

3 รู้จักผู้ให้บริการทางการเงิน และเงื่อนไขสินเชื่อ

เลือกผู้ให้บริการในระบบที่มีหน่วยงานกำกับดูแล
และเลือกสินเชื่อที่ตรงกับความต้องการ

- ธนาคารพาณิชย์
- สถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ
- Non-bank ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานรัฐ

ศึกษาและเปรียบเทียบเงื่อนไข

อัตราดอกเบี้ย

ค่าธรรมเนียม

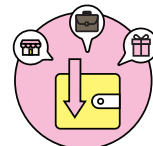
ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

4 รู้จักเกณฑ์ในการพิจารณาสินเชื่อ

คุณสมบัติที่ช่วยให้ขอสินเชื่อผ่าน

รายได้และอาชีพ

แหล่งรายได้

วัตถุประสงค์
ในการขอกู้

วงเงินที่ขอกู้

ประวัติสินเชื่อ
และการชำระหนี้

แม้หลายคนไม่อยากเป็นหนี้ แต่บางครั้งก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะมาจากความจำเป็นหรือเผลอตามใจตัวเอง ก่อนตัดสินใจเป็นหนี้ ควรหยุดคิดและพิจารณาให้รอบด้าน โดยเฉพาะเรื่องต่อไปนี้

1. **รู้จักตัวเอง** : จำเป็นหรือไม่ รอได้หรือไม่ ซ่อมผ่อนก่อนดีหรือไม่ ถ้ามั่นใจตัวเองให้ชัดว่าเป็น “ความจำเป็น” หรือ “ความต้องการ” และสามารถรอได้หรือไม่

- หากรอได้ อาจทยอยออมให้ครบก่อนซื้อ หรือเก็บเป็นเงินดาวน์เพื่อลดภาระดอกเบี้ย
- ลองซ่อมผ่อนโดยตั้งงบรายเดือนเหมือนค่างวดจริง เพื่อทดสอบว่าผ่อนไหวหรือไม่ เช่น ฝากเงินเข้าในบัญชีของตัวเองเท่ากับจำนวนเงินที่จะผ่อน เพราะถ้าไม่จ่ายหนี้หรือจ่ายไม่ครบจะส่งผลเสียต่อประวัติการชำระหนี้ นอกจากโดนคิดดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ ยังต้องจ่ายค่าทวงถามหนี้ และอาจถูกฟ้องร้อง

2. **รู้จักความสามารถในการชำระหนี้** : มีภาระผ่อนหนี้เดือนละเท่าไรถึงไม่หนักเกินไป

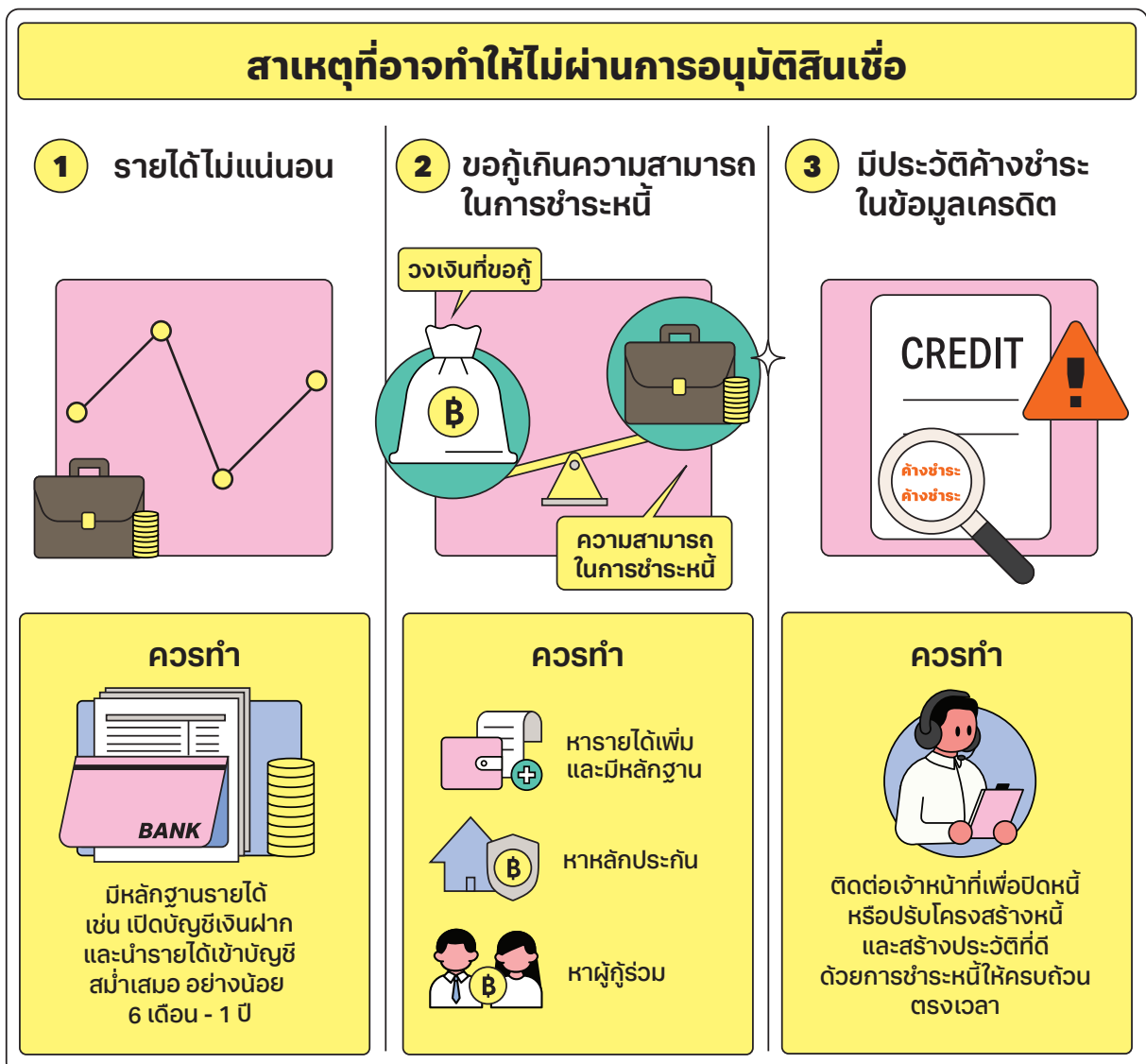
ควรประเมินภาระผ่อนหนี้ต่อเดือน โดยรวมทั้งหนี้เดิมและหนี้ใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น ซึ่งไม่ควรเกิน 1 ใน 3 หรือ 33% ของรายได้ต่อเดือน เพื่อไม่ให้ภาระหนี้มากเกินไปจนกระทบการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เช่น รายได้ 21,000 บาท ภาระผ่อนหนี้ไม่ควรเกินเกิน 7,000 บาท ต่อเดือน มาจาก $21,000 \times (1/3) = 7,000$

3. **รู้จักผู้ให้บริการทางการเงินและเงื่อนไขผลิตภัณฑ์สินเชื่อ** : เลือกผู้ให้บริการในระบบที่มีหน่วยงานกำกับดูแล พร้อมทั้งศึกษาเงื่อนไขและเลือกสินเชื่อที่ตรงกับความต้องการ

เมื่อพิจารณาแล้วว่าจำเป็นต้องกู้ และมั่นใจว่ามีความสามารถในการชำระหนี้ สิ่งที่ต้องทำต่อมาก็คือ การเลือกผู้ให้บริการ ควรเลือกจาก “ผู้ให้บริการในระบบ” เช่น ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานรัฐ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง โดยศึกษาและเปรียบเทียบเงื่อนไขผลิตภัณฑ์สินเชื่อ เช่น อัตราดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของผู้ให้บริการแต่ละแห่งก่อนตัดสินใจ ได้ที่เว็บไซต์ของสถาบันการเงินและเว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย

4. **รู้จักเกณฑ์ในการพิจารณาสินเชื่อ** : คุณสมบัติที่ช่วยให้ขอสินเชื่อผ่าน

ผู้ให้สินเชื่อจะกำหนดนโยบายการให้กู้ยืมแตกต่างกันไป โดยจะพิจารณาจากหลายปัจจัยประกอบกัน เช่น รายได้ อาชีพ แหล่งรายได้ วัตถุประสงค์ในการขอกู้ วงเงินที่ขอกู้ ประวัติการขอสินเชื่อ และประวัติการชำระหนี้ที่ผ่านมา เพื่อประเมิน “ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้” ว่าจะมีโอกาสที่จะผิดนัดชำระหรือไม่ ซึ่งขอยกตัวอย่างสาเหตุที่อาจทำให้ไม่ผ่านการอนุมัติดังนี้

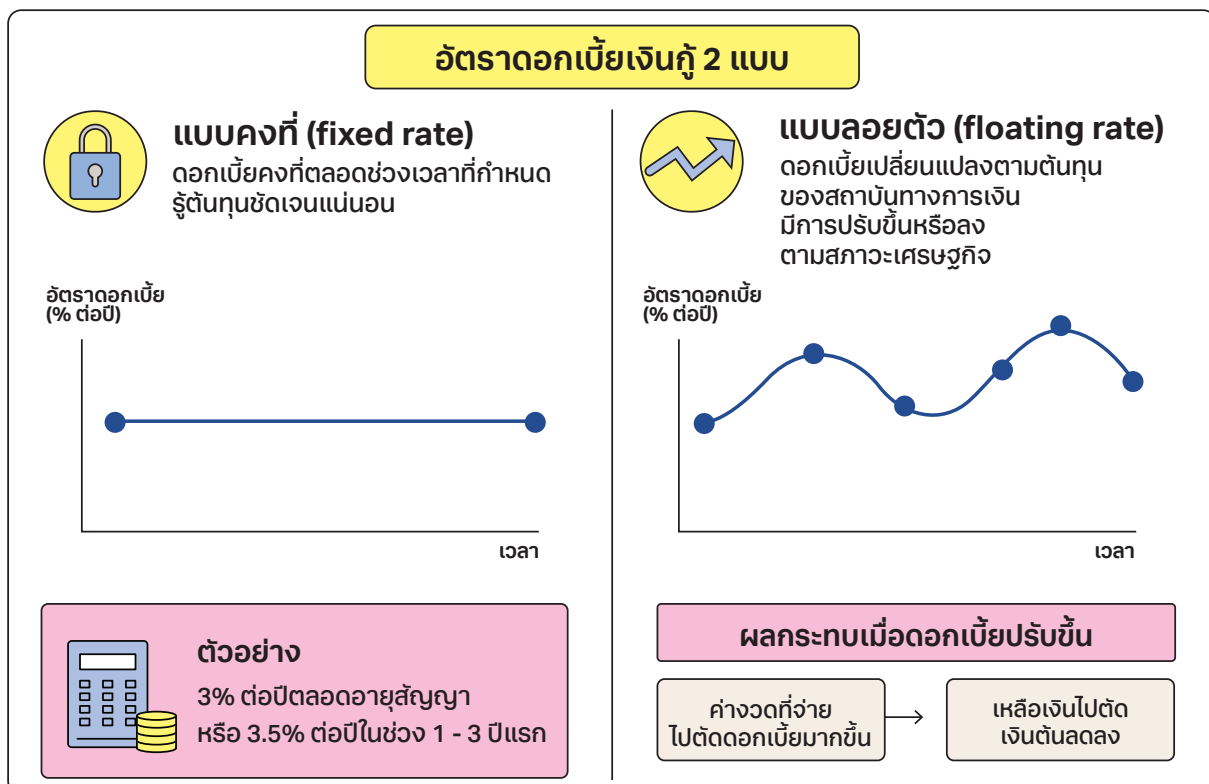

- **รายได้ของผู้ขอสินเชื่อมีความไม่แน่นอน** ผู้ให้สินเชื่ออาจเห็นว่าผู้ที่ขอสินเชื่อประกอบอาชีพอิสระหรือมีรายได้ไม่แน่นอนจะส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้คืนในอนาคต ดังนั้นผู้ขอสินเชื่อควรมีหลักฐานรายได้ เช่น เบิกบัญชีเงินฝากกับสถาบันการเงิน และนำรายได้จากการทำงานเข้าบัญชีอย่างสม่ำเสมออย่างน้อย 6 เดือนหรือ 1 ปี เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีรายได้ต่อเนื่องและมีความสามารถในการชำระหนี้
- **วงเงินที่ขอกู้สูงเกินความสามารถในการชำระหนี้** ผู้ให้สินเชื่ออาจเห็นว่าวงเงินสินเชื่อที่ขอกู้สูงเกินกว่าความสามารถในการชำระหนี้ ผู้ขอสินเชื่ออาจต้องหารายได้เพิ่มและนำหลักฐานมาแสดง หากหลักประกันหรือหาผู้กู้ร่วม เพื่อให้ได้วงเงินสินเชื่อตามที่ต้องการ
- **มีประวัติค้างชำระในรายงานข้อมูลเครดิต** ผู้ให้สินเชื่ออาจเห็นว่ามีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับการชำระคืน ผู้ขอสินเชื่อควรติดต่อเจ้าหนี้เพื่อปิดหนี้เดิมหรือขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้และสร้างประวัติการชำระที่ดีด้วยการจ่ายหนี้ให้เต็มจำนวนและตรงเวลา เพื่อเพิ่มโอกาสการอนุมัติสินเชื่อในอนาคต

คงที่หรือลอยตัว ดอกเบี้ยเงินกู้ที่บ้านไม่เท่ากัน

เมื่อพูดถึงการกู้เงิน สิ่งสำคัญที่ต้องเข้าใจคือ “อัตราดอกเบี้ยเงินกู้” ในฐานะผู้กู้ เราต้องจ่ายดอกเบี้ยเป็นค่าตอบแทนให้แก่ผู้ให้กู้ ยิ่งกู้มาก กู้นาน หรืออัตราดอกเบี้ยสูง ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายก็ยิ่งมากขึ้น โดยทั่วไป อัตราดอกเบี้ยเงินกู้แบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่

1. **อัตราดอกเบี้ยเงินกู้แบบคงที่ (fixed rate)** คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่กำหนดเป็นตัวเลขคงที่ในช่วงเวลาที่กำหนด ไม่ขึ้นหรือลงตามต้นทุนของสถาบันการเงิน หรือสภาพเศรษฐกิจที่อาจเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลานั้น ทำให้รู้ต้นทุนการกู้ยืมแน่นอน เช่น อัตราดอกเบี้ย 3% ต่อปีตลอดอายุสัญญา หรืออัตราดอกเบี้ย 3.5% ต่อปีในช่วง 1 – 3 ปีแรก
1. **อัตราดอกเบี้ยเงินกู้แบบลอยตัว (floating rate)** คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่เปลี่ยนแปลงตามต้นทุนของสถาบันการเงิน ซึ่งจะมีการปรับขึ้นหรือลงและประกาศเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง เมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลอยตัวเพิ่มขึ้น ค่างวดที่จ่ายจะถูกนำไปชำระดอกเบี้ยมากขึ้น ทำให้เหลือเงินที่ไปตัดเงินต้นลดลง

ดังนั้น เมื่ออัตราดอกเบี้ยอยู่ในช่วงขาขึ้น ลูกหนี้ที่ได้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้แบบคงที่จะไม่ได้รับผลกระทบ เนื่องจากยังคงถูกคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ตามที่สัญญากำหนด แต่ลูกหนี้ที่ได้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้แบบลอยตัว ค่างวดที่ชำระในแต่ละเดือนมีการดอกเบี้ยเพิ่มมากขึ้น เหลือเงินมาตัดชำระเงินต้นได้น้อยลง และหากเป็นช่วงที่อัตราดอกเบี้ยอยู่ในช่วงขาลงก็จะส่งผลกระทบในทางตรงกันข้าม

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้แบบลอยตัวที่พบบ่อย คือ อัตราดอกเบี้ยอ้างอิงของธนาคารต่าง ๆ

- **MLR (Minimum Loan Rate)** ใช้กับลูกค้ารายใหญ่ชั้นดีที่กู้เงินระยะยาว มีประวัติการเงินที่ดี มีหลักทรัพย์ค้ำประกันอย่างเพียงพอ และมีความน่าเชื่อถือ เช่น สินเชื่อเพื่อการประกอบธุรกิจ
- **MOR (Minimum Overdraft Rate)** ใช้กับลูกค้าสินเชื่อรายใหญ่ชั้นดีสำหรับประเภทวงเงินเบิกเกินบัญชี (Overdraft: O/D) ซึ่งเป็นสินเชื่อระยะสั้นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสภาพคล่องให้แก่ธุรกิจ โดยลูกค้าจะถูกคิดดอกเบี้ยจากยอดที่เบิกใช้จริง และจะหยุดคิดดอกเบี้ยทันทีที่มีการชำระเงินคืนส่วนที่เบิกใช้แล้ว
- **MRR (Minimum Retail Rate)** ใช้กับลูกค้ารายย่อยชั้นดี เช่น สินเชื่อบ้าน

นอกจากนี้ สถาบันการเงินอาจคิดดอกเบี้ยสูงหรือต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงที่กำหนดขึ้นอยู่กับประเภทสินเชื่อและความเสี่ยงของผู้ขอสินเชื่อแต่ละราย เช่น $MRR \pm x\%$

ทั้งนี้ สามารถหาข้อมูลอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารได้ที่เว็บไซต์ของธนาคารแต่ละแห่งและเว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย

เข้าใจวิธีการคิดดอกเบี้ย จากตัวเลขที่เห็น สู่ตัวเลขที่ง่ายจริง

หลายคนอาจมองข้ามวิธีการคิดดอกเบี้ย ซึ่งในความเป็นจริงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะ “ดอกเบี้ย” เป็นต้นทุนที่เราต้องจ่ายเมื่อก่อนนี้ หรืออาจเข้าใจง่าย ๆ ว่าเป็นค่าตอบแทนที่เราจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ และยังเป็นส่วนหนึ่งของภาระผ่อนในแต่ละเดือนด้วย หากเรารู้ว่าถูกคิดดอกเบี้ยแบบใดก็จะช่วยให้สามารถประเมินภาระดอกเบี้ยทั้งหมด และวางแผนการผ่อนชำระได้ดีขึ้น และอาจช่วยประหยัดดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในระยะยาว โดยหลักแล้วการคิดดอกเบี้ยมี 2 วิธี ได้แก่

1. วิธีการคิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก (effective rate)

การคิดดอกเบี้ยจาก “ยอดเงินต้นคงเหลือ” ในแต่ละงวด โดยค่างวดจะถูกนำไปจ่ายค่าธรรมเนียม (ถ้ามี) และดอกเบี้ยก่อน ส่วนที่เหลือจึงนำไปตัดเงินต้น เมื่อเงินต้นในแต่ละงวดทยอยลดลง ดอกเบี้ยที่คิดจากยอดเงินต้นคงเหลือก็จะลดลงตามไปด้วย จึงเรียกว่า “ลดต้นลดดอก” ในช่วงงวดแรก ๆ ที่เงินต้นยังสูง ทำให้ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายสูงตามไปด้วย หากจ่ายค่างวดเท่ากันทุกงวด จะพบว่าเงินที่จ่ายไปส่วนใหญ่จะเป็นดอกเบี้ย และมีส่วนที่นำไปตัดเงินต้นค่อนข้างน้อย เมื่อเวลาผ่านไปเงินต้นทยอยลดลง ทำให้ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายลดลงตาม ค่างวดในงวดถัด ๆ ไปจึงถูกนำไปตัดเงินต้นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ วิธีการคิดดอกเบี้ยแบบนี้มักใช้กับสินเชื่อรายย่อยเกือบทุกประเภท เช่น สินเชื่อบ้าน บัตรเครดิต และสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน

การคำนวณดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก ทำได้ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในงวดนั้น

$$\text{ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในงวดนั้น} = \frac{\text{เงินต้นคงเหลือ} \times \text{อัตราดอกเบี้ยต่อปี} \times \text{จำนวนวันในงวด}}{\text{จำนวนวันใน 1 ปี}}$$

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณเงินต้นที่ลดลงในงวดนั้น

$$\text{เงินต้นที่ลดลง} = \text{ค่างวดของงวดนั้น} - \text{ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในงวดนั้น}$$

ขั้นตอนที่ 3 คำนวณเงินต้นคงเหลือ

เพื่อใช้ในการคำนวณดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในงวดถัดไป

$$\text{เงินต้นคงเหลือ} = \text{เงินต้นคงเหลือจากงวดก่อน} - \text{เงินต้นที่ลดลง}$$

ตัวอย่างชวนคิด

ตัวอย่างการคำนวณดอกเบี้ยตัวอย่างการคำนวณดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก

นาง ก กู้เงินจากธนาคารจำนวน 40,000 บาท ธนาคารกำหนดระยะเวลาผ่อนชำระ 12 เดือน อัตราดอกเบี้ย 7.5% ต่อปี และคิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก นาง ก ต้องจ่ายดอกเบี้ยเป็นเงินเท่าใด โดยธนาคารกำหนดให้ผ่อนชำระงวดละ 3,400 บาท ยกเว้นเดือนสุดท้ายให้ผ่อนชำระ 4,267 บาท

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในงวดนั้น

$$\text{ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในงวดที่ 1} = \frac{40,000 \times 7.5\% \times 31}{365} = 255 \text{ บาท}$$

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณเงินต้นที่ลดลงในงวดนั้น

$$\text{เงินต้นที่ลดลง} = 3,400 - 255 = 3,145 \text{ บาท}$$

ขั้นตอนที่ 3 คำนวณเงินต้นคงเหลือ เพื่อใช้ในการคำนวณดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในงวดถัดไป

$$\text{เงินต้นคงเหลือ} = 40,000 - 3,145 = 36,855 \text{ บาท}$$

ข้างต้นเป็นการคำนวณสำหรับงวดที่ 1 ซึ่งจะต้องคำนวณงวดที่ 2 – 12 ตามขั้นตอน (ขั้นตอนที่ 1 - 3) จนครบทุกงวด จะได้ผลลัพธ์ตามตารางด้านล่าง ซึ่งจะเห็นว่าดอกเบียจ่ายในช่วงงวดแรก ๆ จะมากกว่า ดอกเบียจ่ายในงวดหลัง ๆ นั้นเป็นเพราะเงินต้นคงเหลือในงวดแรก ๆ ยังคงสูง ดอกเบียจึงสูงตามไปด้วย แต่ดอกเบียจะทยอยลดลงตามเงินต้นที่ลดลง

งวด	จำนวนผ่อนชำระ ต่องวด (1)	ชำระดอกเบีย (2)	ชำระเงินต้น (1) - (2)	เงินต้นคงเหลือ
0	-	-	-	40,000
1	3,400	255	3,145	36,855
2	3,400	212	3,188	33,667
3	3,400	214	3,186	30,481
4	3,400	188	3,212	27,269
5	3,400	174	3,226	24,043
6	3,400	148	3,252	20,791
7	3,400	132	3,268	17,523
8	3,400	112	3,288	14,235
9	3,400	88	3,312	10,923
10	3,400	70	3,330	7,593
11	3,400	47	3,353	4,240
12	4,267	27	4,240	0
รวม		1,667	40,000	

จากการคำนวณข้างต้น นาง ก จะต้องจ่ายดอกเบียรวมทั้งหมด 1,667 บาท

2. วิธีการคิดดอกเบี้ยแบบเงินต้นคงที่ (flat rate)

การคิดดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายทั้งหมดจากเงินต้นเต็มจำนวน โดยหลังจากนั้น จะนำดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายทั้งหมด มาบวกกับเงินต้น แล้วเฉลี่ยเป็นค่างวดเท่ากันทุกเดือน มักใช้ในการเสนอขายการเช่าซื้อรถยนต์ เช่าซื้อรถจักรยานยนต์

วิธีการคำนวณดอกเบี้ยแบบเงินต้นคงที่มี 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณดอกเบี้ยที่ต้องชำระทั้งหมด

ดอกเบี้ยที่ต้องชำระทั้งหมด = เงินต้น x อัตราดอกเบี้ยต่อปี x ระยะเวลา (ปี)

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณจำนวนเงินที่ต้องชำระในแต่ละงวด

จำนวนเงินที่ต้องชำระในแต่ละงวด = $\frac{\text{เงินต้น} + \text{ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายทั้งหมด}}{\text{จำนวนงวดที่ต้องผ่อนชำระทั้งหมด}}$

1

ลดต้นลดดอก (Effective Rate)

คิดดอกเบี้ยจาก "ยอดเงินต้นคงเหลือ" ในแต่ละงวด

ค่างวดเท่ากันทุกงวด

ดอกเบี้ย (คิดจากเงินต้นคงเหลือ)

ตัดเงินต้น (ส่วนที่เหลือ)

เงินต้นคงเหลือลดลงเรื่อยๆ

2

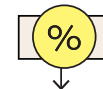

เงินต้นคงที่ (Flat Rate)

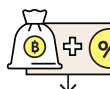
คิดดอกเบี้ย "เงินต้นเต็มจำนวน" ตลอดระยะสัญญา

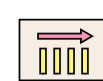
คิดดอกเบี้ยจากเงินต้นเต็มจำนวน

ดอกเบี้ยทั้งหมด

รวมเงินต้น

เฉลี่ยเป็นค่างวดเท่ากันทุกงวด

ตัวอย่างชวนคิด

ตัวอย่างการคำนวณดอกเบี้ยแบบเงินต้นคงที่

นาง ก กู้เงินจำนวน 100,000 บาท อัตราดอกเบี้ยแบบเงินต้นคงที่ 3% ต่อปี (อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง 5.4% ต่อปี) กำหนดระยะเวลาผ่อน 2 ปีหรือ 24 เดือน สัญญากำหนดให้ต้องชำระเงินแก่เจ้าหนี้ทุกเดือน นาง ก จะต้องชำระเงินให้แก่เจ้าหนี้เดือนละเท่าไร

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณดอกเบี้ยที่ต้องชำระทั้งหมด

ดอกเบี้ยที่ต้องชำระทั้งหมด = $100,000 \times 3\% \times 2 = 6,000$ บาท

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณจำนวนเงินที่ต้องชำระในแต่ละเดือน

จำนวนเงินที่ต้องชำระในแต่ละเดือน = $\frac{100,000 + 6,000}{4} = 4,416.67$ บาทต่องวด

เรื่องต้องรู้

เมื่อมีเงินก้อน ควรเอาไปโปะหนี้ที่มีอยู่ดีไหม?

เมื่อมีเงินก้อน หลายคนอาจสงสัยว่าควรนำไปจ่ายหนี้เพิ่มดีหรือไม่ คำตอบคือ **ควรนำไปโปะสินเชื่อที่คิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก** เพราะเงินที่จ่ายเพิ่มจะถูกนำไปช่วยลดเงินต้น ยิ่งเงินต้นลดเร็ว ดอกเบี้ยที่คำนวณในงวดถัดไปก็จะลดลงตาม ส่งผลให้ภาระดอกเบี้ยโดยรวมลดลง และช่วยให้สามารถปิดหนี้ได้เร็วขึ้นกว่าการจ่ายค่างวดตามปกติไปเรื่อย ๆ โดยที่ไม่ได้โปะ

3. การเปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยของสินเชื่อที่ต่างประเภทกัน

เราไม่สามารถนำสินเชื่อที่คิดดอกเบี้ยแบบเงินต้นคงที่ (flat rate) มาเปรียบเทียบโดยตรงกับสินเชื่อที่คิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก (effective rate) เพราะวิธีการคิดดอกเบี้ยแตกต่างกัน แต่หากต้องการเปรียบเทียบแบบคร่าว ๆ สามารถแปลงอัตราดอกเบี้ยแบบ flat rate เป็น effective rate ได้ ด้วยการนำอัตราดอกเบี้ยแบบ flat rate คูณด้วย 1.8 จะได้เป็นตัวเลขประมาณการ แต่ถ้าต้องการตัวเลขที่แม่นยำ ควรใช้โปรแกรมคำนวณ

เข้าใจไว้อีกก่อน

โฆษณาดอกเบี้ยต่ำ อาจไม่ต่ำจริง

เวลาเห็นโฆษณาสินเชื่อที่ระบุว่าดอกเบี้ยต่ำ ไม่ควรรีบตัดสินใจ ควรสอบถามให้ชัดเจนว่าอัตราดอกเบี้ยที่ระบุนั้นคิดต่อช่วงเวลาใด เช่น ต่อวัน หรือต่อเดือน เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยสามารถแปลงเป็น “ต่อปี” ได้โดยใช้ตัวคูณตามช่วงเวลา

อัตราดอกเบี้ยต่อปี = อัตราดอกเบี้ยที่ระบุในเอกสารเสนอขาย x ตัวคูณเพื่อแปลงอัตราดอกเบี้ย⁶

เช่น หากระบุอัตราดอกเบี้ยในเอกสารเสนอขายเท่ากับ 2% ต่อเดือน เมื่อนำ 12 มาคูณ จะได้อัตราดอกเบี้ยสูงถึง 24% ต่อปี ดังนั้น ก่อนตัดสินใจควรตรวจสอบรายละเอียดให้ครบถ้วน และเปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยจากผู้ให้บริการหลาย ๆ ที่เสมอ

จรรยาบรรณสินเชื่อ

สินเชื่อมีหลายประเภท แต่ละประเภทถูกออกแบบให้มีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านวัตถุประสงค์ในการกู้และเงื่อนไขการชำระคืน เพื่อให้เราเลือกใช้ได้ตรงกับความต้องการของตัวเอง เริ่มต้นจากการทำความเข้าใจรายละเอียดของสินเชื่อแต่ละประเภท เช่น ลักษณะ ข้อควรระวัง และเทคนิคที่ควรรู้ก่อนตัดสินใจ

1. สินเชื่อบ้าน (สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย)

สินเชื่อที่ให้ผู้กู้นำเงินไปใช้เพื่อจัดหาที่อยู่อาศัย เช่น ซื้อที่ดินและสร้างบ้าน ซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ซื้อห้องชุด หรือให้ผู้กู้เพื่อนำเงินไปปรับปรุง ต่อเติม หรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัย รวมถึงสินเชื่อที่เกี่ยวข้องเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (Top-up) เพื่อนำไปตกแต่งบ้าน และการรีไฟแนนซ์ โดยมีที่อยู่อาศัยและ/หรือที่ดินเป็นหลักประกันด้วย

ผู้ให้กู้ส่วนใหญ่มักให้เงินสินเชื่อประมาณ 70 – 100% ของราคาซื้อขายหรือราคาประเมิน โดยขึ้นอยู่กับประเภทสินเชื่อ ประเภทที่อยู่อาศัย หรือมูลค่าทรัพย์สินที่ขอกู้

ส่วนระยะเวลาการผ่อนชำระขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้ให้กู้แต่ละราย ซึ่งผู้ให้กู้อาจกำหนดระยะเวลาผ่อนร่วมกับอายุของผู้กู้ เช่น กำหนดระยะเวลาสูงสุดไม่เกิน 40 ปี แต่เมื่อรวมกับอายุของผู้กู้แล้วต้องไม่เกิน 70 ปี

ผู้ให้กู้อาจจะกำหนดอัตราดอกเบี้ยแตกต่างกัน และอาจใช้อัตราดอกเบี้ยแบบคงที่ แบบลอยตัว หรือใช้ทั้ง 2 แบบผสมกัน โดยวิธีการคิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก (effective rate) เช่น ปีที่ 1 – 3 คิดอัตราดอกเบี้ยแบบคงที่ 3% ต่อปี และตั้งแต่ปีที่ 4 เป็นต้นไป คิดอัตราดอกเบี้ยแบบลอยตัว MRR + 1% ต่อปี

⁶ อัตราดอกเบี้ยที่ระบุเป็นต่อวัน ต่อเดือน ต่อไตรมาส ให้ใช้ตัวคูณเพื่อแปลงอัตราดอกเบี้ยเป็นต่อปี ได้แก่ 365 12 และ 4 ตามลำดับ

ก่อนตัดสินใจซื้อบ้านต้องคิดให้รอบคอบ

1. ต้องชั่งต่อนี้จริงหรือไม่ ถ้ายังไม่จำเป็น อาจเลือกเช่าบ้านหรืออยู่กับพ่อแม่ไปก่อน
2. ถ้าตัดสินใจซื้อ ควรเลือกราคาบ้านที่ผ่อนไหวได้ตลอดรอดฝั่ง
3. อย่าลืมพิจารณาค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่อาจตามมา เช่น ค่าตกแต่ง ค่าส่วนกลาง ค่าน้ำ ค่าไฟ
4. เปรียบเทียบเงื่อนไขของธนาคารแต่ละแห่งอย่างละเอียด ทั้งอัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาผ่อน และค่าใช้จ่ายในการกู้ เพื่อเลือกข้อเสนอที่เหมาะสมที่สุด
5. ก่อนซื้อ ควรเก็บเงินดาวน์อย่างน้อย 20% ของราคาบ้าน เพราะจะช่วยให้เป็นหนี้้น้อยลงและประหยัดดอกเบี้ยที่ต้องจ่าย

เมื่อหมดช่วงโปรโมชั่นที่ธนาคารเสนอให้ หรือผ่อนหนี้บ้านครบ 3 ปี อัตราดอกเบี้ยมักปรับสูงขึ้น จึงควรพิจารณาทางเลือก เช่น ต่อรองลดอัตราดอกเบี้ยกับเจ้าหนี้เดิม (retention) หรือย้ายไปกู้กับสถาบันการเงินอื่นที่ให้เงื่อนไขดีกว่า (refinance) เพื่อลดภาระดอกเบี้ย อย่างไรก็ตาม ก่อนรีไฟแนนซ์ควรเปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยที่ประหยัดได้กับค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้น เช่น ค่าจดจำนอง ค่าธรรมเนียมดำเนินการ และค่าประเมินราคาหลักประกัน ว่าคุ้มหรือไม่ รวมถึงต้องพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้กับเจ้าหนี้รายใหม่ด้วย

นอกจากนี้ หากรีไฟแนนซ์ภายใน 3 ปีแรกนับจากวันทำสัญญา สถาบันการเงินอาจคิดเบี้ยปรับจากการไถ่ถอนสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยก่อนครบกำหนด (prepayment fee) ซึ่งคำนวณจากยอดเงินต้นคงเหลือ (outstanding) ณ วันที่ทำการไถ่ถอนสินเชื่อ

2. เช่าซื้อรถ

มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ โดยผู้เช่าซื้อทำสัญญากับผู้ให้เช่าซื้อว่าจะชำระค่าเช่าซื้อเป็นงวด ๆ ตามจำนวนเงินและระยะเวลาที่กำหนด ผู้เช่าซื้อจะได้รถไปใช้ก่อน แต่จะได้กรรมสิทธิ์ในรถเมื่อชำระหนี้ครบตามสัญญา

การเช่าซื้อรถใหม่จะได้วงเงินประมาณ 80 - 90% ของมูลค่ารถ ส่วนรถใช้แล้วจะขึ้นอยู่กับสภาพรถและราคาประเมินรถ ระยะเวลาการผ่อนชำระโดยทั่วไปอยู่ที่ประมาณ 12 - 72 เดือน และมักใช้อัตราดอกเบี้ยแบบเงินต้นคงที่ในช่วงการเสนอขาย

ปัจจุบันประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา กำหนดให้ผู้ให้เช่าซื้อต้องระบุอัตราดอกเบี้ยคงที่ต่อปี (flat interest rate) ในสัญญา พร้อมแสดงวิธีการคำนวณค่างวดเช่าซื้อให้ผู้เช่าซื้อทราบ และต้องระบุอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงต่อปี (effective interest rate) ในลักษณะลดต้นลดดอกด้วย เพื่อให้ลูกหนี้สามารถเปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยกับสินเชื่อประเภทอื่นได้ และไม่เข้าใจผิดว่าดอกเบี้ยที่ถูกเรียกเก็บด้วยวิธี flat rate ถูกกว่าความเป็นจริง

ก่อนซื้อรถต้องคิดให้รอบคอบ

หลายคนตัดสินใจซื้อรถโดยดูเพียงว่าจ่ายค่างวดไหวหรือไม่ แต่ในความเป็นจริง การมีรถหนึ่งคันมาพร้อมค่าใช้จ่ายอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นค่าน้ำมัน ค่าบำรุงรักษา ค่าต่อ พ.ร.บ. ค่าประกันภัย ค่าภาษีรถยนต์ และแม้แต่ค่าที่จอดรถ ซึ่งรวมกันแล้วเป็นเงินไม่น้อย ถ้ายังไม่มั่นใจว่าจะรับมือกับค่าใช้จ่ายเหล่านี้ได้ ควรชะลอการซื้อออกไปก่อนเพื่อไม่ให้กลายเป็นภาระระยะยาว

อีกเรื่องที่สำคัญคือ “เงินดาวน์” อย่าให้โปรโมชั่น “ดาวน์ 0%” มาหลอกล่อ เพราะยิ่งดาวน์น้อยและผ่อนนาน ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายก็ยิ่งสูง ทางที่ดีควรวางเงินดาวน์ให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ เพราะจะช่วยลดค่างวดและดอกเบี้ยลง และถ้าเลือกผ่อนระยะสั้นก็จะประหยัดดอกเบี้ยได้มากขึ้นเช่นกัน

นอกจากนี้ ถ้าต่อมาผู้เช่าซื้อไม่มีเงินพร้อมและต้องการปิดบัญชีก่อนครบกำหนด ก็สามารถชำระค่าเช่าซื้อที่เหลือทั้งหมดในคราวเดียวได้ และผู้ให้เช่าซื้อต้องให้ส่วนลดแก่ผู้เช่าซื้อด้วย

ชำระค่างวด	ส่วนลดดอกเบี้ย
ไม่เกิน 1 ใน 3 ของค่างวดเช่าซื้อทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า 60% ของดอกเบี้ยเช่าซื้อที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ
ไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 แต่ไม่เกิน 2 ใน 3 ของค่างวดเช่าซื้อทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า 70% ของดอกเบี้ยเช่าซื้อที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ
เกิน 2 ใน 3 ของค่างวดเช่าซื้อทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า 100% ของดอกเบี้ยเช่าซื้อที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ

เข้าใจไว้ก่อน

ถ้าผ่อนไม่ไหว เกิดอะไรขึ้น

การซื้อรถด้วยการเช่าซื้อมีข้อผูกพันตามสัญญา ถ้าผู้เช่าซื้อค้างชำระค่างวดครบ 3 งวดติดกัน ผู้ให้เช่าซื้อหรือที่เรียกกันว่า “ไฟแนนซ์” จะส่งหนังสือแจ้งเตือนให้ชำระหนี้ที่ค้างภายในอย่างน้อย 30 วัน ถ้ายังไม่ชำระ ผู้ให้เช่าซื้อจะมีสิทธิ์บอกเลิกสัญญาและยึดรถคืนได้ตามกฎหมาย

ถ้ารถที่ถูกยึดถูกนำไปขายทอดตลาดแล้วได้เงินน้อยกว่ายอดหนี้ที่ค้าง ผู้เช่าซื้อยังต้องรับผิดชอบชำระส่วนต่างที่เหลืออยู่ ซึ่งเรียกกันว่า “ดิ่งหนี้” จนกว่าจะครบ หากไม่จ่ายจะถูกบันทึกประวัติค้างชำระในรายงานข้อมูลเครดิต ซึ่งส่งผลกระทบต่อสินเชื่อในอนาคต

3. บัตรเครดิต

บัตรเครดิตช่วยให้ผู้ถือบัตรใช้ซื้อสินค้าและบริการโดยไม่ต้องจ่ายเงินทันที แต่จ่ายเงินตามรอบบิลในภายหลัง และยังสามารถใช้เบิกถอนเงินสดได้

จุดเด่นของบัตรเครดิตคือสิทธิประโยชน์ที่หลากหลาย เช่น คะแนนสะสมเพื่อแลกรางวัล แลกไมล์สายการบิน เครดิตเงินคืน (cash back) หรือสิทธิพิเศษด้านที่จอดรถในห้างสรรพสินค้า จึงควรเลือกบัตรเครดิตที่เหมาะสมกับรูปแบบการใช้ชีวิตของเราเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด

ผู้ออกบัตรจะพิจารณาอนุมัติวงเงินตามรายได้ของผู้สมัครหรือทรัพย์สินที่ผู้สมัครมี ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

รายได้	วงเงิน
ตั้งแต่ 15,000 - น้อยกว่า 30,000 บาทต่อเดือน	ไม่เกิน 1.5 เท่าของรายได้
ตั้งแต่ 30,000 - น้อยกว่า 50,000 บาทต่อเดือน	ไม่เกิน 3 เท่าของรายได้
ตั้งแต่ 50,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป	ไม่เกิน 5 เท่าของรายได้

การชำระคืนและดอกเบี้ยของบัตรเครดิต

ปกติบัตรเครดิตจะกำหนดยอดผ่อนชำระขั้นต่ำไว้ที่ 10% ของยอดคงค้าง และผู้ออกบัตรบางรายอาจกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำด้วย เช่น ชำระขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 10% ของยอดหนี้คงค้างแต่ต้องไม่น้อยกว่า 1,000 บาท อย่างไรก็ตาม ถ้าจ่ายล่าช้า จ่ายไม่เต็มจำนวน เช่น จ่ายขั้นต่ำ หรือเบิกถอนเงินสด จะถูกคิดดอกเบี้ย ค่าปรับค่าบริการ และค่าธรรมเนียมรวมกันไม่เกิน 16% ต่อปี โดยคิดแบบลดต้นลดดอก (Effective Rate) ซึ่งมีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

หากเราใช้บัตรเครดิตเพื่อซื้อสินค้าและบริการ โดยไม่เบิกถอนเงินสด และเราจ่ายเต็มจำนวนไม่ล่าช้า ก็จะไม่เสียดอกเบี้ย หรือที่เรียกว่าได้ระยะเวลาปลอดดอกเบี้ย ซึ่งนับจากวันแรกของรอบบัญชีไปจนถึงกำหนดวันชำระเงิน

แต่หลายคนยังเข้าใจผิดเกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ยของบัตรเครดิตว่า ถ้าเราใช้บัตรเครดิตซื้อสินค้า และเมื่อถึงกำหนดชำระ เราชำระเงินเพียงบางส่วนจะถูกคิดดอกเบี้ยจากยอดเงินต้นคงเหลือเท่านั้น ทั้งที่จริงแล้ว หากชำระไม่ครบตามใบแจ้งหนี้หรือล่าช้า ระยะเวลาปลอดดอกเบี้ยจะถูกยกเลิก และจะถูกคิดดอกเบี้ยจากยอดใช้จ่ายทั้งหมดย้อนกลับไปได้ตั้งแต่วันที่ซื้อหรือวันที่บันทึกรายการ ไม่ใช่คิดเฉพาะยอดคงเหลือที่ยังไม่ได้จ่าย

ตัวอย่าง

สมมติว่า วันที่ 5 ต.ค. รูดบัตรเครดิตซื้อของ 10,000 บาท และไม่ได้ซื้ออะไรเพิ่มหรือถอนเงิน ผู้ออกบัตรสรุปยอดใช้จ่ายบัตรวันที่ 25 ต.ค. แต่เมื่อครบกำหนดชำระเงินในวันที่ 10 พ.ย. จ่ายเงินไปแค่ 7,000 บาท เราจะถูกคิดดอกเบี้ยจาก 2 ส่วน โดยใช้สูตรคำนวณดอกเบี้ย

$$\text{ดอกเบี้ยต้องงวด} = \frac{\text{เงินต้นคงเหลือ} \times \text{อัตราดอกเบี้ยต่อปี} \times \text{จำนวนวันในงวด}}{\text{จำนวนวันใน 1 ปี}}$$

ส่วนที่ 1 คิดดอกเบี้ยจากยอดเต็มจำนวน 10,000 บาท โดยคิดดอกเบี้ยนับตั้งแต่วันที่รูดบัตรเครดิตซื้อของหรือวันที่บันทึกรายการ คือ 5 ต.ค. จนถึงวันก่อนหน้าวันที่ครบกำหนดชำระเงิน คือ 9 พ.ย. รวม 36 วัน

$$\text{ดอกเบี้ยส่วนที่ 1} = \frac{10,000 \times 16\% \times 36}{365} = 157.81$$

ส่วนที่ 2 คิดดอกเบี้ยจากยอดค้าง 3,000 บาท นับจากวันที่ชำระ คือ 10 พ.ย. จนถึงวันสรุปยอดบัตรครั้งถัดไป คือ 25 พ.ย. รวม 16 วัน

$$\text{ดอกเบี้ยส่วนที่ 2} = \frac{3,000 \times 16\% \times 16}{365} = 21.04$$

ดังนั้น ในใบแจ้งหนี้วันที่ 25 พ.ย. จะถูกเรียกเก็บเงินทั้งหมด 3,178.85 บาท ประกอบด้วยเงินต้นจำนวน 3,000 บาท ดอกเบี้ยส่วนที่ 1 จำนวน 157.81 บาท และดอกเบี้ยส่วนที่ 2 จำนวน 21.04 บาท เมื่อถึงครบกำหนดชำระเงินวันที่ 10 ธ.ค. เราจ่ายเงินไปเต็มจำนวน 3,178.85 บาท และไม่ได้ใช้บัตรเพิ่มหรือถอนเงินสด แต่หนี้ยังไม่หมด เพราะยังมีดอกเบี้ยในช่วงวันหลังวันสรุปยอดถึงวันก่อนครบกำหนดชำระเงิน ซึ่งคิดจากยอดคงค้างตั้งแต่วันที่ถัดจากวันสรุปยอดบัตร 26 พ.ย. – 9 ธ.ค. รวม 14 วัน

$$\text{ดอกเบี้ยส่วนที่เหลือ} = \frac{3,000 \times 16\% \times 14}{365} = 18.41$$

ส่วนการเบิกถอนเงินสดจะถูกคิดดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ถอนเงิน และยังมีค่าธรรมเนียมการเบิกถอน 3% ของจำนวนเงินสดที่ถอน รวมถึง VAT บนค่าธรรมเนียมการเบิกถอนด้วย

ก่อนใช้บัตรเครดิตต้องคิดให้รอบคอบ

ก่อนตัดสินใจใช้บัตรเครดิต ควรเปรียบเทียบค่าธรรมเนียมและสิทธิประโยชน์ของการชำระด้วยบัตรเครดิต กับช่องทางอื่น ๆ ด้วย เพราะบางครั้งจ่ายด้วยเงินสดอาจได้ส่วนลดมากกว่า หรือจ่ายด้วย e-money อาจได้คะแนนสะสมจากร้านค้า และหากมีบัตรเครดิตหลายใบก็ควรเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ของบัตรแต่ละใบก่อนใช้ แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือ ถามตัวเองก่อนเสมอว่าจำเป็นต้องซื้อของชิ้นนี้จริงหรือไม่ ไม่ใช่ซื้อเพียงเพราะต้องการสะสมคะแนนได้ส่วนลด หรือเห็นโปรโมชั่น เช่น ผ่อน 0%

การผ่อน 0% เป็นโปรโมชั่นที่ไม่คิดดอกเบี้ย หากจ่ายครบและไม่ล่าช้า โดยแบ่งยอดชำระออกเป็นงวด เช่น 3 เดือน 6 เดือน หรือ 10 เดือน ทำให้ไม่ต้องจ่ายเงินก้อนและรู้ระยะเวลาผ่อนชัดเจน แต่ถ้าจ่ายช้า จ่ายไม่ครบ หรือไม่จ่ายเลย ก็จะต้องเสียดอกเบี้ย ซึ่งหลายคนมีปัญหาหนี้บัตรเครดิตเพราะมียอดผ่อน 0% รวมกันแล้วมากเกินไปจนจะชำระไหว และยอดผ่อน 0% ต่อเดือนเป็นยอดที่ต้องจ่ายตามที่ถูกรเรียกเก็บ ไม่สามารถนำไปรวมกับยอดอื่นนอกโปรโมชั่นเพื่อจ่ายขั้นต่ำ ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดการผ่อนสร้างภาระจนเกินไป ควรผ่อนของที่ละเอียด่าง หรือถ้าจำเป็นต้องผ่อนหลายอย่างพร้อมกัน ต้องคำนวณให้ดีว่ายอดรวมที่ต้องผ่อนต่อเดือนนั้นเท่าไร และถามตัวเองให้แน่ใจว่าผ่อนไหวจริง เพื่อที่จะไม่ต้องเสียดอกเบี้ยหรือมีปัญหาหนี้ตามมาภายหลัง

4. สินเชื่อส่วนบุคคล⁷

ขอยกตัวอย่าง 4 ประเภท ดังนี้

1) บัตรกดเงินสด

เป็นสินเชื่อหมุนเวียน (Revolving Loan) ใช้เบิกถอนเงินสดภายในวงเงินที่ได้รับอนุมัติจากผู้ออกบัตร โดยบัตรกดเงินสดบางประเภทสามารถใช้ซื้อสินค้าและบริการจากร้านค้าที่ร่วมรายการได้ วงเงินขึ้นอยู่กับรายได้ หรือกระแสเงินสดหมุนเวียนเข้าในบัญชีเงินฝากเฉลี่ยต่อเดือนตามตารางด้านล่าง หรือขึ้นอยู่กับความสามารถในการชำระหนี้ของธุรกิจที่ผู้ขอสินเชื่อจะนำไปใช้ โดยต้องชำระคืนทุกเดือนอย่างน้อยตามยอดขั้นต่ำที่ผู้ออกบัตรกำหนด

รายได้	วงเงิน
น้อยกว่า 30,000 บาทต่อเดือน	ไม่เกิน 1.5 เท่าของรายได้ (ขอผู้สูงสุดได้ไม่เกิน 3 แห่ง)
ตั้งแต่ 30,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป	ไม่เกิน 5 เท่าของรายได้

⁷ ในหนังสือเล่มนี้จะกล่าวถึงเฉพาะสินเชื่อส่วนบุคคลที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. ซึ่งเป็นสินเชื่อที่ไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์หรือมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการและการประกอบอาชีพ เฉพาะที่ไม่มีหลักประกัน มีลักษณะและช่องทางการใช้ที่แตกต่างกัน 4 ประเภท ได้แก่ บัตรกดเงินสด สินเชื่อส่วนบุคคลแบบเงินก้อน สินเชื่อส่วนบุคคลที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน และสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล

บัตรเครดิตเงินสดจะคิดดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียม รวมกันแล้วไม่เกิน 25% ต่อปี และใช้วิธีคิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก (effective rate) ทันทีตั้งแต่วันที่กดเงินสดออกมา โดยไม่มีช่วงเวลาปลอดดอกเบี้ยเหมือนบัตรเครดิต จึงควรใช้เมื่อจำเป็นเท่านั้น และควรชำระคืนให้เร็วที่สุดเพื่อลดภาระดอกเบี้ย ส่วนค่าธรรมเนียมการเบิกถอนนั้นขึ้นอยู่กับผู้ออกบัตรกำหนด

2) สินเชื่อส่วนบุคคลแบบเงินก้อน

เมื่อได้รับอนุมัติ ผู้ขอสินเชื่อจะได้รับเงินกู้เป็นเงินก้อนในคราวเดียว จากนั้นทยอยชำระคืนเป็นงวด ๆ ตามที่กำหนดในสัญญา ซึ่งวงเงินที่ได้รับ อัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียม ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับบัตรเครดิต

3) สินเชื่อส่วนบุคคลที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน

เป็นสินเชื่อที่ผู้ขอสินเชื่อต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถที่ปลอดภาระแล้ว และนำสมุดคู่มือจดทะเบียนรถมาวางไว้กับผู้ให้สินเชื่อ หรือมีสัญญา เอกสาร หรือหลักฐานอื่น เพื่อให้เจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถโอนทะเบียนรถไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ หรือเพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถนำรถที่เป็นกรรมสิทธิ์ของลูกหนี้ไปขายหรือดำเนินการเพื่อชำระหนี้

ข้อดีของสินเชื่อประเภทนี้คือ ลูกหนี้ยังคงครอบครองและใช้รถได้ตามปกติ โดยผู้ให้บริการจะพิจารณาวงเงินกู้ตามความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้แต่ละราย และคิดอัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียม รวมกันแล้วไม่เกิน 24% ต่อปี โดยคำนวณดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก (effective rate)

4) สินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล

เป็นสินเชื่อที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลทางเลือกในการประเมินความสามารถในการชำระหนี้ เช่น ข้อมูลการซื้อขายสินค้าออนไลน์ หรือประวัติการชำระค่าสินค้าและบริการผ่านช่องทางออนไลน์ โดยทุกขั้นตอนทำผ่านช่องทางออนไลน์ทั้งหมด ตั้งแต่การเบิกจ่ายจนถึงการชำระคืน วงเงินอนุมัติไม่สูงมาก ไม่เกินรายละ 20,000 บาท และแต่ละสัญญาจ่ายเงินคืนภายใน 6 เดือน โดยคิดอัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียม รวมกันแล้วไม่เกิน 25% ต่อปี และคิดแบบลดต้นลดดอก (effective rate)

นอกจากนี้ ยังมีการให้สินเชื่อแบบ Buy Now Pay Later (ซื้อก่อน-ผ่อนทีหลัง) ซึ่งเป็นการให้กู้ยืมระยะสั้นแบบไม่มีหลักประกัน ในวงเงินไม่สูง ใช้สำหรับชำระค่าสินค้าและบริการ โดยผู้ใช้สามารถรับสินค้าและบริการมาใช้ก่อน แล้วค่อยจ่ายเงินทีหลังหรือผ่อนจ่ายเป็นงวด ๆ เช่น 3 เดือน 6 เดือน สินเชื่อประเภทนี้สมัครได้ง่ายผ่านผู้ให้บริการบนช่องทางออนไลน์ และผู้ให้บริการบางรายอาจมีช่วงเวลาปลอดดอกเบี้ยตามเงื่อนไขที่กำหนด แต่ถ้าชำระคืนล่าช้าจะมีค่าธรรมเนียมหรือดอกเบี้ยผิพนัด ทั้งนี้ ผู้ให้บริการบางส่วนอยู่นอกการกำกับของธนาคารแห่งประเทศไทย จึงควรศึกษาเงื่อนไขและอัตราดอกเบี้ยของผู้ให้บริการทุกครั้งก่อนตัดสินใจ

5. สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ

เป็นสินเชื่อที่ช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนรายย่อยที่อาจเข้าถึงสินเชื่อในระบบได้ยาก เพราะไม่มีเอกสารแสดงรายได้ที่แน่นอน และไม่มีทรัพย์สินมาเป็นหลักประกัน

ผู้ให้สินเชื่อแต่ละรายจะกำหนดคุณสมบัติของผู้กู้ เช่น อายุ อาชีพ รายได้ โดยจะพิจารณาอนุมัติสินเชื่อให้เหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อ วงเงินสูงสุดไม่เกินรายละ 100,000 บาท โดยคิดอัตราดอกเบี้ยรวมค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมทั้งหมด ไม่เกิน 33% ต่อปี และใช้วิธีคิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก (effective rate)

6. สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ⁸

เป็นสินเชื่อเอกประสงค์ที่ช่วยให้ประชาชนมีทางเลือกสำหรับใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ประกอบอาชีพ หรือแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ โดยผู้กู้ต้องมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดที่สำนักงานใหญ่ของผู้ประกอบธุรกิจที่ให้บริการตั้งอยู่เท่านั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สินเชื่อพิโกไฟแนนซ์และสินเชื่อพิโกพลัส

สินเชื่อพิโกไฟแนนซ์

ให้วงเงินไม่เกินรายละ 50,000 บาท

- **ถ้ามีหลักประกัน** เช่น บุคคลค้ำประกัน จดจำนองที่ดิน และหลักประกันทางธุรกิจ จะคิดอัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียม รวมกันแล้วไม่เกิน 33% ต่อปี แบบลดต้นลดดอก (effective rate)
- **ถ้าไม่มีหลักประกัน** จะคิดอัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียม รวมกันแล้วไม่เกิน 36% ต่อปี แบบลดต้นลดดอก (effective rate)

สินเชื่อพิโกพลัส

เป็นวงเงินกู้ส่วนเพิ่มต่อจากพิโกไฟแนนซ์ โดยให้วงเงินตั้งแต่ 50,001 - 100,000 บาท มีทั้งแบบมีและไม่มีหลักประกัน และคิดอัตราดอกเบี้ยรวมทั้งหมดไม่เกิน 28% ต่อปี แบบลดต้นลดดอก

ตัวอย่าง

นาง ก กู้สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับแบบมีหลักประกัน 80,000 บาท ผู้ให้กู้จะทำสัญญาแยกจากกัน 2 สัญญา ได้แก่ สัญญาแรกเป็นสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์วงเงิน 50,000 บาทแรก คิดอัตราดอกเบี้ย 33% ต่อปี และสัญญาที่ 2 เป็นสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์พลัสวงเงิน 30,000 บาท (ส่วนที่เกินกว่า 50,000 บาท) คิดอัตราดอกเบี้ย 28% ต่อปี

⁸ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง

ประเภท สินเชื่อ/ บริการ	สินเชื่อบ้าน	เช่าซื้อรถ	บัตรเครดิต	สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ				นาโน-ไฟแนนซ์	ไฟโ-ไฟแนนซ์ และ ฟิโพลัส
				บัตรกดเงินสด	สินเชื่อส่วนบุคคล	สินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล	มีทะเบียนรถเป็นประกัน		
วัตถุประสงค์	เพื่อจัดหาที่อยู่อาศัย	เพื่อเช่าซื้อรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์	เพื่อใช้จ่ายใช้สอย	เพื่อใช้จ่ายใช้สอย/ประกอบอาชีพ	เพื่อใช้จ่ายใช้สอย/ประกอบอาชีพ	เพื่อใช้จ่ายใช้สอย/ประกอบอาชีพ	เพื่อประกอบอาชีพหรือแก้หนี้ในระบบ	เพื่อประกอบอาชีพหรือแก้หนี้ในระบบ	เพื่อประกอบอาชีพ ใช้จ่ายใช้สอย หรือ แก้หนี้ในระบบ
	70 - 100% ของราคาซื้อขายหรือราคาประเมิน	80 - 90% ของมูลค่ารถ	1.5 - 5 เท่าของรายได้/ขึ้นกับทรัพย์สินตามที่ ระบุกำหนด	1.5 - 5 เท่าของรายได้ หรือกระแสเงินสดหมุนเวียนในบัญชีตามความสามารถในการชำระหนี้	1.5 - 5 เท่าของรายได้ หรือกระแสเงินสดหมุนเวียนในบัญชีตามความสามารถในการชำระหนี้	ไม่เกิน 20,000 บาทต่อราย	พิจารณาจากความสามารถในการชำระหนี้	ไม่เกิน 100,000 บาทต่อราย	ไม่เกิน 50,000 บาทต่อราย และ 50,001 - 100,000 บาทต่อราย ในส่วนเกินจากฟิโไฟแนนซ์
ระยะเวลาการผ่อนชำระ	ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้ให้กู้แต่ละราย ผู้ให้กู้บางแห่งอาจกำหนดระยะเวลาผ่อนชำระร่วมกับอายุของผู้กู้	12 - 72 เดือน	ไม่กำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระ	ไม่กำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระ	ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้ให้กู้แต่ละราย	6 เดือน	ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้ให้กู้แต่ละราย	ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้ให้กู้แต่ละราย	ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้ให้กู้แต่ละราย
	อัตราดอกเบี้ยแบบคงที่หรืออัตราดอกเบี้ยแบบลอยตัว หรือ 2 อย่างผสมกัน โดยขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้ให้กู้แต่ละราย	อัตราดอกเบี้ยแบบคงที่ - รดยหนี้ใหม่ไม่เกิน 10% ต่อปี - รดยหนี้ใช้แล้วไม่เกิน 15% ต่อปี - รดยจักรยานยนต์ไม่เกิน 23% ต่อปี	ไม่เกิน 16% ต่อปี	ไม่เกิน 25% ต่อปี	ไม่เกิน 25% ต่อปี	ไม่เกิน 25% ต่อปี	ไม่เกิน 24% ต่อปี	ไม่เกิน 33% ต่อปี	- ฟิโไฟแนนซ์ไม่เกิน 33% ต่อปี (แบบมีหลักประกัน) และไม่เกิน 36% ต่อปี (แบบไม่มีหลักประกัน) (แบบไม่มีหลักประกัน) - ฟิโพลัส ไม่เกิน 28% ต่อปี

ประเภท สินเชื่อ/ บริการ	สินเชื่อบ้าน	เข้าซื้อรถ	บัตรเครดิต	สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ				นาโน-ไฟแนนซ์	ไฟโ-ไฟแนนซ์ และ ฟโคพลัส
				บัตรกดเงินสด	สินเชื่อส่วนบุคคล	สินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล	มีทะเบียนรถเป็นประกัน		
วิธีคิดดอกเบี้ย	แบบลดต้นลดดอก	แบบเงินต้นคงที่ ตอนเสนอขาย ⁹	แบบลดต้นลดดอก	แบบลดต้นลดดอก	แบบลดต้นลดดอก	แบบลดต้นลดดอก	แบบลดต้นลดดอก	แบบลดต้นลดดอก	แบบลดต้นลดดอก
ข้อควรรู้	- ผ่อนครบ 3 ปี ควรขอ retention และ refinance เพื่อลดดอกเบี้ย (ถ้า refinance ช่วงเวลา 3 ปีแรก นับจากวันทำสัญญา จะถูกคิดเบี้ยปรับจาก การไถ่ถอนสินเชื่อ เพื่อที่อยู่อาศัย ก่อนครบกำหนด (prepayment fee))	- เมื่อชำระครบ กรมสิทธิบัตร เป็นของผู้เข้าซื้อ - ผู้เข้าซื้อค้างชำระ ครบ 3 งวดติดกัน และผู้ให้เข้าซื้อ หนึ่งสัปดาห์ก่อน ชำระภายในเวลา อย่างน้อย 30 วัน นับแต่วันที่ผู้ เข้าซื้อได้รับ หนังสือ ผู้ให้ เข้าซื้อสามารถ ยึดรถได้	- ถ้าไม่เบิกเงิน เงินสด และ จ่ายเต็มจำนวน ไม่ล่าช้า จะไม่ เสียดอกเบี้ย - การกดเงินจากบัตร หนึ่งสัปดาห์ก่อน ชำระไม่ไหว หากชำระไม่ไหว ควรรีบติดต่อ เจ้าหนี้เพื่อขอ เจรจา	- เสียการจ่าย ขั้นต่ำ หรือ ไม่เต็มจำนวน จะทำให้เสีย ดอกเบี้ย จำนวนมาก จึงควรจ่าย เต็มจำนวน ไม่ล่าช้า จะเสียดอกเบี้ย น้อยกว่า - การกดเงินจากบัตร หนึ่งสัปดาห์ก่อน ชำระไม่ไหว หากชำระไม่ไหว ควรรีบติดต่อ เจ้าหนี้เพื่อขอ เจรจา	- ไม่มี การจ่ายขั้นต่ำ - ปิดหนี้ก่อนกำหนด ได้ ไม่ต้องจ่าย Prepayment fee	- ใช้ข้อมูลทางเลือก ในการพิจารณา ความเหมาะสม ในการชำระหนี้ - ปิดหนี้ก่อนกำหนด ได้ ไม่ต้องจ่าย prepayment fee	- ผู้ให้สินเชื่อ สามารถพิจารณา จำนวนเงินที่คิดว่า จะได้ออกการนำ รถไปประกันไป ขาย - ปิดหนี้ก่อน กำหนดได้ ไม่ต้องจ่าย prepayment fee	แบบลดต้นลดดอก	- ต้องมี ผู้มีอำนาจหรือ ถิ่นที่อยู่ใน จังหวัดของผู้ ให้บริการ
ผู้กำกับดูแล	ธนาคารแห่งประเทศไทย	สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) และธนาคารแห่งประเทศไทย	ธนาคารแห่งประเทศไทย	ธนาคารแห่งประเทศไทย	ธนาคารแห่งประเทศไทย	ธนาคารแห่งประเทศไทย	ธนาคารแห่งประเทศไทย	ธนาคารแห่งประเทศไทย	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

⁹ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) และธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) กำหนดให้ระบุอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Effective Interest Rate) ในสัญญาเช่าซื้อด้วย

เท่ากันหนี้ในระบบ วงจรไม่สิ้นสุด

เมื่อพูดถึงคำว่า “หนี้ในระบบ” หลายคนอาจนึกถึงภาพถังทองหนี้ที่น่ากลัว แต่ในความเป็นจริง หนี้ในระบบหมายถึง การกู้ยืมเงินที่ไม่ผ่านระบบสถาบันการเงิน หรือผู้ให้กู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินกู้ตามกฎหมาย จึงไม่อยู่ภายใต้การกำกับของหน่วยงานภาครัฐ แม้แต่การยืมเงินจากเพื่อนก็ถือเป็นหนี้ในระบบ เช่นเดียวกับเงินกู้ที่โฆษณาว่า ได้เงินไว ดอกเบี้ยถูก ไม่ตรวจประวัติ ซึ่งมักดึงดูดคนที่ต้องการเงินด่วนให้รีบติดต่อทันที

สิ่งที่ต้องระวังคือ อัตราดอกเบี้ย เพราะแม้จะเห็นตัวเลขดอกเบี้ยเป็นเพียงหลักเดียว แต่ส่วนใหญ่มักคิดแบบรายวัน หรือรายเดือน ถ้าลองแปลงเป็นรายปีจะพบว่าดอกเบี้ยสูงจนน่าตกใจ อาจเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ที่ 15% ต่อปี เช่น

กู้เงิน 10,000 บาท แล้วจ่ายดอกเบี้ยวันละ 100 บาท การคำนวณคร่าว ๆ ทำได้โดยหาอัตราดอกเบี้ยต่อวัน แล้วแปลงเป็นอัตราต่อปี ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพชัดว่าลูกหนี้ของหนี้ในระบบต้องจ่ายดอกเบี้ยแพงแค่ไหน และทำไมจึงควรหลีกเลี่ยง

$$\text{คำนวณหาอัตราดอกเบี้ยต่อวัน} = \left(\frac{100}{10,000} \right) \times 100 = 1\% \text{ ต่อวัน}$$

$$\text{คำนวณหาอัตราดอกเบี้ยต่อปี} = 365 \times 1\% = 365\% \text{ ต่อปี}$$

ดังนั้น อย่าหลงเชื่อคำหวดหรือดอกเบี้ยลวงตาที่โฆษณา เช่น “กู้ 10,000 บาท ผ่อนแค่วันละ 150 บาท” หรือ “กู้ 100 ดอกเบี้ยแค่ 10 บาทต่อเดือน” ต้องดูให้ตัวอัตราดอกเบี้ยคิดต่อวัน ต่อเดือน หรือต่อปี และต้องระวังการคิด “ดอกเบี้ย” ซึ่งหมายถึงการจ่ายแต่ดอกเบี้ยไปเรื่อย ๆ โดยไม่ตัดเงินต้นเลย ลูกหนี้จะปิดหนี้ได้ก็ต่อเมื่อมีเงินก้อนมาชำระคืนทั้งหมด

เรื่องต้องรู้

แอปเงินกู้ สะดวก แต่ต้องระวัง

นอกจากนี้ยังมีการให้เงินกู้ผ่าน “แอปเงินกู้” ซึ่งไม่ได้แปลว่าทุกแอปจะเป็นแอปหลอกลวง ดังนั้น ก่อนกู้จึงควรหาข้อมูลให้ดี โดยเริ่มจากแยกแยะว่าเป็นแอปประเภทไหน เพื่อไม่ให้ถูกเอาเปรียบหรือหลอกลวงได้

- **แอปเงินกู้ถูกกฎหมาย** : ได้รับเงินกู้จริงและเต็มจำนวน ผู้ให้บริการมีใบอนุญาตประกอบธุรกิจสินเชื่อตามกฎหมาย สามารถตรวจสอบรายชื่อผู้ให้บริการที่ได้รับอนุญาตในเว็บไซต์ “เช็คแอปเงินกู้” ของธนาคารแห่งประเทศไทย
- **แอปเงินกู้ในระบบ** : ได้เงินกู้จริงแต่ไม่เต็มจำนวน ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง หรือถูกคิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด ไม่มีรายชื่อใน “เช็คแอปเงินกู้” ซึ่งเสี่ยงต่อการถูกทวงหนี้โหด
- **แอปเงินกู้ปลอม (มิจฉาชีพ)** : ไม่ได้รับเงินกู้จริง แต่ถูกหลอกให้เสียเงิน เช่น หลอกว่าเป็นค่าดำเนินการ

ถ้าอยากให้มั่นใจว่าจะได้รับเงินกู้อย่างปลอดภัย ไม่ถูกคิดดอกเบี้ยเกินกฎหมาย และไม่ต้องเผชิญการทวงหนี้โหด มี 3 สิ่งสำคัญที่ควรทำเสมอ

- อย่าคลิกลิงก์หรือเข้าร่วมกลุ่มใน LINE ตามที่ถูกชวน หากไม่มั่นใจว่าเว็บไซต์หรือแอปนั้นปลอดภัย เพราะอาจเป็นแอปปลอมที่หลอกเอาข้อมูล หรือใช้จิตวิทยาหลอมนำให้เราเสียเงินได้ง่าย ๆ
- เลือกดาวน์โหลดแอปพลิเคชันจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น App Store หรือ Google Play พร้อมตรวจสอบรีวิว และตรวจสอบรายชื่อผู้ให้บริการที่ได้รับอนุญาตในเว็บไซต์ “เช็กแอปเงินกู้” ของธนาคารแห่งประเทศไทย
- ทำความเข้าใจเงื่อนไขและรายละเอียดก่อนกู้ เช่น อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลา ค่ามัด และต้องคำนึงถึงความสามารถในการผ่อนชำระหนี้ทุกก้อนของเรารวมกันไม่เกิน 1 ใน 3 ของรายได้ต่อเดือน เพื่อไม่ให้เงินกำลังที่เราจ่ายคืนได้

ข้อมูลเครดิต สมุดพกลูกหนี้

คนที่เคยขอกู้เงินธนาคาร สมัครบัตรเครดิต ชื้อบ้าน ชื้อรถ ผ่อนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ อาจเคยได้ยินคำว่า “ข้อมูลเครดิต” และสงสัยว่าคืออะไร

หากจะเปรียบรายงานข้อมูลเครดิต ก็คงเหมือนสมุดพกของคนเป็นหนี้ ที่แสดงข้อมูลตามความจริงว่า บุคคลนั้นมีหนี้ประเภทใด เป็นหนี้กับสถาบันการเงินใด และมีพฤติกรรมการชำระหนี้อย่างไร ซึ่งบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (NCB) เป็นหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลเครดิตของลูกค้าของสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิก โดยสมาชิกจะส่งข้อมูลสินเชื่อของลูกค้าในแต่ละรายให้ NCB ทุกเดือน จนกว่าสินเชื่อนั้นจะได้รับการชำระเสร็จสิ้น หรือจนเข้าเงื่อนไขการหยุดส่งข้อมูลตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนระยะเวลาที่ NCB จัดเก็บข้อมูลเครดิต คือไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่ NCB ได้รับข้อมูลจากสมาชิก โดยเมื่อได้รับข้อมูลของเดือนใหม่ ข้อมูลของเดือนเก่าที่เก็บมาเกิน 3 ปีก็จะถูกลบออก

“ติดแบล็กลิสต์” จริงหรือเข้าใจผิด

หลายคนมักพูดว่า “ติดแบล็กลิสต์” ทำให้กู้เงินเชื่อไม่ผ่าน แม้จะปิดหนี้ไปนานแล้วก็ตาม แต่ในความเป็นจริง NCB ไม่ได้มีการทำบัญชีดำหรือรายงานแบล็กลิสต์ ข้อมูลที่จัดเก็บเป็นเพียงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสินเชื่อและพฤติกรรมการชำระหนี้ของลูกค้าเท่านั้น โดยข้อมูลเครดิตประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

1. ข้อมูลบ่งชี้ตัวตน เช่น ชื่อ ที่อยู่ วันเดือนปีเกิด สถานภาพการสมรส เลขที่บัตรประชาชน
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อที่ได้รับอนุมัติ ประวัติการชำระหนี้ และสถานะบัญชี

รหัสสถานะบัญชีที่พบเห็นบ่อย เช่น

- สถานะบัญชี “10-ปกติ” ชำระหนี้ได้ ไม่ค้างชำระ
- สถานะบัญชี “11-ปิดบัญชี”
- สถานะบัญชี “20-หนี้ค้างชำระเกิน 90 วัน”
- สถานะบัญชี “30-อยู่ในกระบวนการทางกฎหมาย”

ประวัติการชำระหนี้ สำคัญกว่าที่คิด ถ้าลูกหนี้มีประวัติการชำระหนี้ดี คือ จ่ายหนี้ตามกำหนด ก็จะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือ และทำให้มีโอกาสได้รับอนุมัติสินเชื่อมากขึ้น เพราะผู้ให้สินเชื่อจะพิจารณาข้อมูลเครดิตร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ เช่น อาชีพ แหล่งรายได้ วงเงินที่ขอกู้ และวัตถุประสงค์ในการกู้ เพื่อประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ ในทางกลับกัน ถ้ามีประวัติการชำระหนี้ไม่ดี เช่น ค้างชำระบ่อย อาจถูกเรียกหลักประกันเพิ่มเติม ถูกคิดอัตราดอกเบี้ยสูงกว่า หรือแม้แต่ถูกปฏิเสธการอนุมัติสินเชื่อ ดังนั้น การรักษาวินัยทางการเงินจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับคนที่ต้องการเข้าถึงสินเชื่อ

ถ้ากู้ไม่ผ่านเพราะข้อมูลเครดิต หรือพบว่าประวัติข้อมูลเครดิตไม่ถูกต้อง ต้องทำอย่างไร

กรณีกู้ไม่ผ่านหรือถูกปฏิเสธสินเชื่อ โดยสถาบันการเงินแจ้งว่าเป็นเพราะข้อมูลเครดิต ผู้ขอสินเชื่อมีสิทธิที่จะได้รับทราบเหตุผลที่ถูกปฏิเสธจากสถาบันการเงิน และสามารถนำหนังสือปฏิเสธสินเชื่อพร้อมบัตรประชาชนไปยื่นตรวจสอบข้อมูลเครดิตได้ฟรีที่ศูนย์ตรวจสอบข้อมูลเครดิตทุกแห่ง หรือส่งเอกสารทางไปรษณีย์ ภายใน 30 วันนับจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งปฏิเสธสินเชื่อ

หากพบว่าข้อมูลเครดิตไม่ถูกต้อง เจ้าของข้อมูลเครดิตมีสิทธิขอตรวจสอบและขอแก้ไขข้อมูลได้ โดยจะได้รับแจ้งผลการตรวจสอบหรือแก้ไขข้อมูลภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่ NCB ได้รับคำขอ ถ้ายังพบว่าข้อมูลไม่ถูกต้อง เจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะแจ้งให้ NCB บันทึกข้อโต้แย้งไว้ในฐานข้อมูลของ NCB และมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ข้อโต้แย้งต่อคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตได้

ทั้งนี้ สามารถดูรายละเอียดเกี่ยวกับ NCB ได้ที่ www.ncb.co.th

การค้ำประกัน อย่ายึดความหวังดีทำร้ายตัวเอง

“การค้ำประกัน” คือการผูกพันตัวเองเข้ากับหนี้ของผู้อื่น โดยเราซึ่งไม่ใช่ลูกหนี้ไปทำข้อตกลงกับเจ้าหนี้ว่า หากลูกหนี้ไม่จ่ายหนี้ให้ครบถ้วนตามกำหนดเวลา ผู้ค้ำประกันจะต้องชำระหนี้แทนลูกหนี้ตามที่ระบุไว้ในสัญญา เมื่อทำสัญญาเงินกู้กับสถาบันการเงินหรือผู้ให้กู้บางแห่ง อาจมีการกำหนดให้ผู้ค้ำประกันด้วย เพื่อเพิ่มความมั่นใจว่าหนี้จะได้รับการชำระตามที่ตกลงไว้

แม้ว่าการช่วยเหลือคนใกล้ตัว เช่น ญาติพี่น้อง ลูกหลาน เพื่อน หรือคนที่ทำงาน จะเป็นเรื่องดี แต่ก่อนตัดสินใจช่วยค้ำประกันเงินกู้ อยากรวบรวมให้ถึงผลกระทบที่จะตามมา และหาวิธีลดความเสี่ยงจากการค้ำประกัน ดังนี้

การค้ำประกัน คิดให้รอบ ก่อนตัดสินใจ หากลูกหนี้ไม่จ่ายหนี้ ผู้ค้ำประกัน ต้องชำระหนี้แทน ตามที่ระบุในสัญญา	ความสัมพันธ์การค้ำประกัน ลูกหนี้ (ผู้กู้) เจ้าหนี้ (สถาบันการเงิน / ผู้ให้กู้) ผู้ค้ำประกัน (คุณ) ทำสัญญาเงินกู้ ทำข้อสัญญาค้ำประกัน หากลูกหนี้ไม่จ่ายหนี้ ผู้ค้ำประกันต้องชำระแทน	
1 ถามให้ชัด สอบถามวัตถุประสงค์และประเมินความจำเป็น รวมถึงความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้	2 เช็คสถานะการเงินตัวเอง ประเมินรายรับ รายจ่าย หนี้สิน และภาระในอนาคต ว่าเราจะรับภาระได้ หากต้องชำระหนี้แทน	3 ไตร่ตรองผลกระทบอื่น พิจารณาผลกระทบต่อความสัมพันธ์ สุขภาพ และอารมณ์ หากต้องชำระหนี้หรือทวงถามหนี้
4 ประเมินผลกระทบการเงินและความสัมพันธ์ในครอบครัว และช่วยกันตัดสินใจ	5 อ่านสัญญาให้เข้าใจ อ่านและทำความเข้าใจเงื่อนไขการค้ำประกันก่อนลงชื่อในสัญญา	6 เก็บสำเนาสัญญาไว้ เก็บสำเนาสัญญาค้ำประกันเงินกู้ไว้เป็นหลักฐานเพื่อทวงสิทธิ์ และขอบเขตความรับผิดชอบของตนเอง

1. **สอบถามวัตถุประสงค์ของการค้าประกันเงินกู้ให้ชัดเจน** และพิจารณาว่ามีความจำเป็นและน่าเชื่อถือหรือไม่ รวมถึงประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้
2. **ตรวจสอบสถานะการเงินของตัวเอง** ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ไม่ว่าจะเป็นรายรับ รายจ่าย หนี้สิน สภาพคล่อง และภาระที่อาจเกิดขึ้น โดยนำหนี้ที่จะค้าประกันรวมเป็นภาระหนี้ของตัวเอง แล้วคิดให้ถี่ถ้วน ว่าถ้าลูกหนี้หนีไปหรือไม่จ่าย เราจะรับภาระทั้งหมดไหวหรือไม่
3. **ไตร่ตรองเรื่องอื่นนอกจากเรื่องเงิน** เช่น ปัญหาความสัมพันธ์กับผู้กู้ ถ้าต้องชำระหนี้แทน หรือต้องทวงถามหนี้คืน รวมถึงผลกระทบด้านสุขภาพและอารมณ์จากการต้องแบกรับภาระหนี้แทนผู้อื่น
4. **ปรึกษาคอครอบครัว** เพื่อประเมินผลกระทบต่อการเงินและความสัมพันธ์ในครอบครัว เช่น ในกรณีคู่สมรส เพราะอาจต้องร่วมรับภาระหนี้ และอาจมีค่าใช้จ่ายและเป้าหมายของครอบครัวที่เรามองข้ามไป รวมทั้งมาช่วยกันคิดเหตุผลที่จะปฏิเสธ หากประเมินแล้วว่าช่วยไม่ไหวหรือไม่สมควรช่วย
5. **อ่านและทำความเข้าใจเงื่อนไขการค้าประกันให้ครบถ้วนก่อนลงชื่อในสัญญาการค้าประกัน** ว่าเป็นการค้าประกันหนี้ประเภทใด จำนวนเท่าไร และมีรายละเอียดอย่างไร
6. **เก็บสำเนาสัญญาหนังสือการค้าประกันเงินกู้ไว้เป็นหลักฐาน** เพื่อให้ทราบถึงสิทธิและขอบเขตความรับผิดชอบของตัวเองตามสัญญา

นอกจากนี้ยังมีสิทธิที่ผู้ค้าประกันควรรู้ ไม่ว่าจะเป็น

- ผู้ค้าประกันสามารถกำหนดจำนวนเงินสูงสุดที่ยอมรับผิดชอบได้ ไม่จำเป็นต้องรับภาระหนี้ทั้งก้อน เพื่อจำกัดความเสียหายให้อยู่ในวงเงินที่ยอมรับผิดชอบได้ เช่น ค้าประกันเงินกู้ไม่เกิน 20,000 บาท
- สัญญาที่กำหนดให้ผู้ค้าประกันรับผิดชอบเสมือนลูกหนี้ร่วม ถือเป็นโมฆะ ยกเว้นกรณีผู้ค้าประกันเป็นนิติบุคคล
- ผู้ค้าประกันมีสิทธิขอให้เจ้าหนี้ไปเรียกเก็บจากลูกหนี้ก่อน หรือที่เรียกว่า ‘สิทธิเคียง’ เช่น ถ้าเจ้าหนี้ฟ้องร้องให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ และผู้ค้าประกันสามารถแสดงต่อศาลได้ว่าลูกหนี้ยังมีทรัพย์สินและสามารถบังคับชำระได้ไม่ยาก เช่น เงินสด หรือมีที่ดินที่ไม่ได้ใช้เป็นหลักประกัน เจ้าหนี้ต้องไปบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ก่อน
- ผู้ค้าประกันมีสิทธิได้รับการแจ้งก่อนที่จะต้องชำระแทน หากลูกหนี้ผิดนัด เจ้าหนี้ต้องส่งหนังสือเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระภายใน 60 วันนับจากวันที่ผิดนัด หากไม่แจ้งตามกำหนด ผู้ค้าประกันไม่ต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทน
- เมื่อผู้ค้าประกันชำระหนี้แทนแล้ว มีสิทธิไล่เบี้ยจากลูกหนี้ เพื่อเรียกคืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย

4 ขั้นตอน จัดการหนี้ทีละขั้นอย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจและเรียงลำดับภาระหนี้

สิ่งที่ต้องทำเป็นอันดับแรกคือ **สำรวจหนี้สินที่เรามีอยู่ในปัจจุบัน** เพื่อช่วยให้เห็นภาพรวมหนี้สินทั้งหมด และนำข้อมูลไปกรอกลงในตารางสำรวจภาระหนี้ พร้อมเรียงลำดับตามเกณฑ์ที่เหมาะสม เช่น เรียงตามอัตราดอกเบี้ยจากมากไปน้อย เพื่อลดภาระดอกเบี้ย เรียงตามยอดคงเหลือจากน้อยไปมาก หากอัตราดอกเบี้ยเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน และต้องการกำลังใจในการปลดหนี้

ไม่มีวิธีตายตัวในการจัดการหนี้ เพราะต้องพิจารณาจากความสามารถในการชำระหนี้ ปัญหา ความรุนแรง และ ความเร่งด่วนของแต่ละคน

รายละเอียดที่เป็นประโยชน์เพื่อกรอกในตารางสำรวจภาระหนี้ ได้แก่

- **ประเภทหนี้** : เช่น บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล เช่าซื้อรถ สินเชื่อบ้าน หนี้บัตรเครดิต รวมถึงเงินที่ยืมญาติหรือเพื่อน หนี้สหกรณ์ และหนี้สวัสดิการ
- **หลักประกันและสินทรัพย์เข้าซื้อ** : ถ้ามี ควรระบุไว้ด้วย เช่น บ้าน ซึ่งถือเป็นหลักประกันของสินเชื่อบ้าน หรือรถซึ่งถือเป็นสินทรัพย์เข้าซื้อ
- **เจ้าหนี้** : เช่น ธนาคาร สถาบันการเงิน ผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) เจ้าหนี้บัตรเครดิต ข้อมูลนี้ช่วยให้ติดต่อเจรจาทางออกได้ง่าย และค้นหามาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ได้สะดวกขึ้น
- **อัตราดอกเบี้ยต่อปี** : ควรดูจากสัญญาเงินกู้หรือใบแจ้งหนี้ และแปลงอัตราดอกเบี้ยของหนี้ทุกก้อนให้อยู่ในหน่วยเดียวกันคือเปอร์เซ็นต์ต่อปี รวมทั้งหากหนี้แต่ละก้อนใช้วิธีคิดอัตราดอกเบี้ยต่างกันก็ควรแปลงให้เป็นวิธีคิดเดียวกันก่อน เพื่อให้เปรียบเทียบและเรียงได้ง่าย
- **ยอดหนี้คงเหลือ** : หากเป็นสินเชื่อที่คิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอกและลูกหนี้ไม่ค้างชำระ ยอดหนี้คงเหลือคือเงินต้นที่ลูกหนี้ยังไม่ได้จ่าย หากเป็นการเช่าซื้อรถที่ไม่ค้างชำระ ยอดหนี้คงเหลือคือเงินต้นบวกดอกเบี้ยที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ สำหรับกรณีหนี้ค้างชำระ ยอดหนี้คงเหลือจะรวมดอกเบี้ยค้างและ/หรือค่าปรับด้วย
- **ยอดผ่อนชำระต่อเดือน** : หากเป็นวงเงินหมุนเวียน หรือมีทางเลือกให้จ่ายขั้นต่ำเป็นร้อยละของยอดหนี้ ยอดผ่อนชำระต่อเดือนอาจจะไม่เท่ากันทุกเดือนขึ้นอยู่กับยอดหนี้คงเหลือ
- **วันกำหนดชำระ** : ควรจดไว้เพื่อป้องกันการลืม จะได้ชำระหนี้ได้ตรงเวลา ไม่เสียค่าปรับ
- **หมายเหตุ** : ใช้บันทึกข้อมูลเพิ่มเติม เช่น จำนวนงวดที่เหลือ สถานะหนี้ เช่น จ่ายไหว จ่ายขั้นต่ำ ค้างชำระ หรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีทางกฎหมาย

เมื่อบันทึกครบแล้ว ให้นำยอดหนี้คงเหลือแต่ละรายการมารวมกัน และรวมยอดผ่อนชำระต่อเดือนทั้งหมด เพื่อให้รู้ว่ายอดหนี้รวมมีเท่าไร และต้องเตรียมเงินจำนวนเท่าไรในแต่ละเดือนจึงจะจ่ายหนี้ได้เพียงพอ

ขั้นตอนที่ 2 **ปรับเปลี่ยนใช้เงินและหาวิธีแก้หนี้โดยเริ่มที่ตัวเอง**

ดูข้อมูลรายรับ-รายจ่ายในแผนใช้เงินว่ามีเงินเพียงพอที่จะจ่ายหนี้ในแต่ละเดือนได้หรือไม่ หลังหักค่าใช้จ่าย และภาระผ่อนหนี้แล้ว เหลือเงินเท่าไร

หากพบว่ารายรับน้อยกว่ารายจ่าย ก็แสดงว่ารายรับไม่พอกับรายจ่ายที่จะเกิดขึ้น อาจนำไปสู่ปัญหาทางการเงิน จึงต้องเริ่มจัดการเงินด้วยการลดรายจ่าย และหารายได้เพิ่ม เพื่อให้มีเงินเหลือไปจ่ายหนี้ ถ้ายังไม่พอ อาจต้องขายทรัพย์สินที่มี โดยสำรวจทรัพย์สินที่มีอยู่ในปัจจุบันเหมือนการทำงานบุคคลส่วนบุคคลว่ามีสินทรัพย์ใดที่สามารถนำไปขายเพื่อโปะหรือปิดหนี้ได้ พร้อมระบุแหล่งขายว่าสามารถขายได้ที่ใด

สิ่งสำคัญในการขายทรัพย์สินเพื่อนำมาแก้หนี้คือ ต้องตัดสินใจขายเพื่อชำระหนี้จริง ๆ และตั้งใจทำตามแผนอย่างเคร่งครัด ไม่นำเงินที่ได้ไปทำอย่างอื่น หรือหากต้องการรักษาทรัพย์สินไว้ อาจพิจารณานำทรัพย์สินนั้นไปเป็นหลักประกันในการขอกู้เงินดอกเบี้ยต่ำ เพื่อนำมาปิดหรือโปะหนี้ดอกเบี้ยสูง

ขั้นตอนที่ 3 ติดต่อเจ้าหน้าที่และมองหาตัวช่วยเพิ่ม

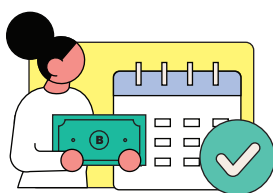
ถ้าแก้ไขปัญหาหนี้ด้วยตัวเองแล้ว ทั้งลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และขายทรัพย์สิน แต่เงินก็ยังไม่พอจ่ายหนี้ แนะนำให้รีบติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อขอเจรจาต่อรองการชำระหนี้ อย่ารอให้กลายเป็นหนี้เสีย¹⁰

แต่ละสถาบันการเงินอาจมีเงื่อนไขในการปรับโครงสร้างหนี้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นก่อนตัดสินใจรับข้อเสนอ ควรคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของตัวเองให้ดี ไม่รีบร้อนตอบรับเงื่อนไขที่ไม่ได้

วิธีปรับโครงสร้างหนี้มีหลายวิธี ดังต่อไปนี้

- เปลี่ยนประเภทหนี้จากสินเชื่อหมุนเวียน (Revolving Loan) เป็นสินเชื่อระยะยาว (Term Loan)
- ขอลดอัตราดอกเบี้ย
- ขยายระยะเวลาชำระหนี้
- ขอผ่อนแบบขั้นบันได (Step up) ช่วงแรกผ่อนค่างวดน้อย แล้วทยอยจ่ายมากขึ้น
- ขอส่วนลดปิดบัญชีทันที (Haircut) โดยนำเงินก้อนที่มีจ่ายชำระหนี้เพื่อขอปิดบัญชี
- วิธีอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับการเจรจาตกลงร่วมกันกับเจ้าหนี้ เช่น พักชำระเงินต้น หรือพักทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย

นอกจากนี้ ควรตรวจสอบมาตรการช่วยเหลือจากภาครัฐ ที่สามารถบรรเทาภาระหนี้ได้ เช่น มาตรการแก้หนี้ของธนาคารแห่งประเทศไทย โครงการคลินิกแก้หนี้ By SAM ทางด่วนแก้หนี้ หรือหากไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นแก้หนี้อย่างไร สามารถลงทะเบียนเพื่อขอคำแนะนำได้ที่โครงการหมอนี้เพื่อประชาชน

ขั้นตอนที่ 4 เจรจาไม่พอแต่ต้องรักษาวินัย

เมื่อได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างหนี้หรือเงื่อนไขใหม่แล้ว สิ่งสำคัญที่สุดคือ ต้องทำตามแผนการชำระหนี้ที่ตกลงไว้ให้ตรงเวลาและตามจำนวนที่เจรจากับเจ้าหนี้ หากระหว่างทางพบว่าจ่ายไม่ไหว อย่าปล่อยให้ค้างชำระ ควรรีบติดต่อเจ้าหน้าที่ทันทีเพื่อขอเจรจาใหม่

หากต้องการคำแนะนำจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อช่วยหาทางออกจากปัญหานี้ สามารถติดต่อขอคำปรึกษาได้ในระบบได้ที่

- ธนาคารแห่งประเทศไทย โทร. 1213
- ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบและการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง โทร. 1359
- ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ของรัฐบาล สำนักงานนายกรัฐมนตรี โทร. 1111
- ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย โทร. 1567

¹⁰ หนี้เสีย หรือ NPL (non-performing loan) คือ หนี้ที่ลูกหนี้ค้างชำระเกิน 90 วัน

ทวงหนี้ต้องมีมิติ

ถ้าลูกหนี้ไม่สามารถจ่ายหนี้ตามกำหนด เจ้าหนี้น้อยมต้องติดตามทวงถามหนี้ ซึ่งเป็นเรื่องปกติ แต่การทวงหนี้ก็ต้องอยู่ในขอบเขตของกฎหมายด้วย

ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 กำหนดไว้ว่า เจ้าหนี้ห้ามทวงหนี้ในลักษณะประจาน ดูหมิ่น ข่มขู่ หรือใช้ความรุนแรงต่อลูกหนี้ และสามารถทวงหนี้ได้เพียงวันละ 1 ครั้ง ในวันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา 08:00 – 20:00 น. วันหยุดราชการ เวลา 08:00 – 18:00 น.

ในส่วนของการติดตามทวงถามหนี้

- หากค้างชำระ 1 งวด เรียกเก็บได้ไม่เกิน 50 บาทต่อการทวงหนี้
- หากค้างชำระมากกว่า 1 งวด เรียกเก็บได้ไม่เกิน 100 บาทต่อการทวงหนี้
- หากยอดค้างชำระไม่เกิน 1,000 บาท ห้ามเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ

หน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทวงหนี้อย่างไม่เหมาะสม

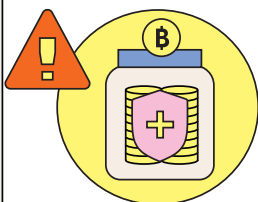
- ที่ทำการปกครองจังหวัด
- ที่ว่าการอำเภอ
- สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง โทร. 0 2356 9548
- กองบัญชาการตำรวจนครบาล โทร. 0 2280 5189
- สถานีตำรวจ
- สำนักงานนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง โทร. 1359

เรื่องต้องรู้

สุขภาพการเงินดีจริงไหม เช็คยังไ

มีเงินรองรับเหตุฉุกเฉิน มีเงินออมเพื่อเป้าหมายต่าง ๆ และมีภาระผ่อนหนี้ที่ไม่หนักเกินไป

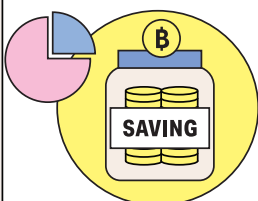
มีเงินออมเผื่อฉุกเฉิน
อย่างน้อย

3 - 6 เท่า

ของรายจ่ายจำเป็น
และภาระผ่อนหนี้ต่อเดือน

ควรเก็บไว้ในที่ที่สามารถถอนออกมา
ใช้ได้ง่ายและทันเวลา เช่น บัญชีเงินฝาก
ออมทรัพย์ที่แยกออกจากบัญชีอื่น

ได้ออมเงิน
อย่างน้อย

1 ใน 4

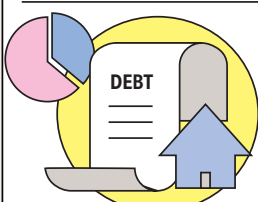
ของรายได้ต่อเดือน

25%

เพื่อเป้าหมายต่าง ๆ

(ถ้ายังไม่ไหวเริ่มที่ 10% ก่อน
แล้วค่อย ๆ เพิ่ม)

ภาระผ่อนหนี้
ไม่เกิน

1 ใน 3

ของรายได้ต่อเดือน

33%

สัดส่วนหนี้
ที่ถือว่ายังจ่ายไหว
และยังเหลือเงินไว้
ใช้จ่ายและออมได้

การมีสุขภาพร่างกายที่ดีต้องกินดีและออกกำลังกาย ส่วนการมีสุขภาพการเงินที่ดีต้องมีเงินรองรับเหตุฉุกเฉินที่อาจกระทบการใช้ชีวิตในอนาคต มีเงินออมเพื่อเป้าหมายต่าง ๆ ในชีวิต และมีภาระผ่อนหนี้ที่ไม่หนักเกินไป เราสามารถเช็คสุขภาพการเงินจากสัดส่วนการเงินดังนี้

1. มีเงินออมเพื่อฉุกเฉินอย่างน้อย 3 - 6 เท่าของรายจ่ายจำเป็นและภาระผ่อนหนี้ต่อเดือน

เงินก้อนนี้ควรมีไว้ใช้ยามเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝัน เช่น อุบัติเหตุ เจ็บป่วย รายได้ลดกะทันหัน หรือ ตกงาน และควรเก็บไว้ในที่สามารถถอนออกมาใช้ได้ง่ายและทันเวลา เช่น บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ที่แยกออกจากบัญชีอื่น

จำนวนเท่า	ความหมาย	สถานะ	คำแนะนำ
ไม่มีเลย (0 เท่า)	คุณต้องเริ่มออมแล้ว	สีแดง	เริ่มออมเงินเพื่อฉุกเฉินให้ได้อย่างน้อย 3 - 6 เท่าของรายจ่ายจำเป็นและภาระผ่อนหนี้ต่อเดือน เพื่อที่หากเกิดเหตุฉุกเฉินจะได้ไม่ต้องไปหยิบยืมผู้อื่น
น้อยกว่า 3 เท่า	คุณต้องออกแรงอีกนิด	สีเหลือง	พยายามเก็บให้ได้อย่างน้อย 3 - 6 เท่า โดยแยกไว้ในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์สำหรับเงินฉุกเฉินโดยเฉพาะ
3 - 6 เท่า	คุณทำดีแล้ว	สีเขียว	หากเกิดเหตุไม่คาดฝัน คุณยังพอพึ่งตัวเองได้อย่างสบายใจ (หากประกอบอาชีพอิสระควรมีเงินออมนี้ประมาณ 6 - 12 เท่าของรายจ่ายจำเป็นและภาระผ่อนหนี้ต่อเดือน)
มากกว่า 6 เท่า	คุณเยี่ยมยอดมาก	สีเขียว	อาจนำส่วนที่เกิน 6 เท่าไปลงทุน เพื่อให้ได้ผลตอบแทนมากขึ้น แต่ควรศึกษาข้อมูลก่อนตัดสินใจลงทุน

ตัวอย่าง ถ้า นาง ก มีรายได้เดือนละ 15,000 บาท มีรายจ่ายจำเป็นและภาระผ่อนหนี้รวมกันต่อเดือนละ 7,000 บาท ควรมีเงินออมเพื่อฉุกเฉินอย่างน้อยเท่าไร

$$\begin{aligned}
 \text{ควรมีเงินออมเพื่อฉุกเฉินอย่างน้อย} &= \text{รายจ่ายจำเป็นและภาระผ่อนหนี้ต่อเดือน} \times 3 \\
 &= 7,000 \times 3 \\
 &= 21,000 \text{ บาท}
 \end{aligned}$$

2. ได้ออมเงินอย่างน้อย 1 ใน 4 ของรายได้ต่อเดือน (25%) เพื่อเป้าหมายต่าง ๆ (ถ้ายังไม่ไหว เริ่มที่ 10% ก่อนแล้วค่อย ๆ เพิ่ม)

สัดส่วน	ความหมาย	สถานะ	คำแนะนำ
น้อยกว่า 10%	ต้องพยายามอีกนิด	สีแดง	อย่างน้อยควรออมให้ถึง 10% ของรายได้ และหาทางลดรายจ่ายหรือเพิ่มรายได้
10% แต่ไม่ถึง 25%	มาถูกทางแล้ว	สีเหลือง	พยายามต่อไปให้ถึง 1 ใน 4 ของรายได้ โดยลดรายจ่ายและหารายได้เสริม
มากกว่า 25%	ยอดเยี่ยมมาก	สีเขียว	แบ่งเงินออมเป็นส่วน ๆ ตามความจำเป็น และเป้าหมายในชีวิต และหาความรู้เรื่องการลงทุนที่ถูกต้อง

ตัวอย่าง ถ้า นาง ก มีรายได้เดือนละ 15,000 บาท ต้องออมเงินเดือนละ 1 ใน 4 ของรายได้ คิดเป็นเงินกี่บาท

ควรออมเงินอย่างน้อยเดือนละ $= \text{รายได้} \div 4$

$= 15,000 \div 4$

$= 3,750$ บาท

3. ภาระผ่อนหนี้ไม่เกิน 1 ใน 3 ของรายได้ต่อเดือน (33%) นี่คือนิสัยส่วนหนึ่งที่ถือว่ายังจ่ายไหว และยังเหลือเงินไว้ใช้จ่ายและออมได้

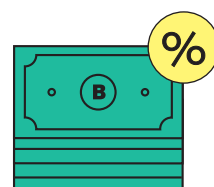
สัดส่วน	ความหมาย	สถานะ	คำแนะนำ
มากกว่า 50%	ภาระผ่อนหนี้เริ่มหนักอึ้ง	สีแดง	ต้องหาทางปลดหนี้ เปิดใจคุยกับคนในครอบครัวหรือหาที่ปรึกษา และอย่ากู้เพิ่ม
มากกว่า 33% แต่ไม่เกิน 50%	ภาระผ่อนหนี้เริ่มเยอะแล้ว	สีเหลือง	พยายามลดรายจ่าย หารายได้พิเศษ และหากได้รับเงินก้อน เช่น โบนัส ควรรีบนำมาโปะหนี้ หากเป็นไปได้ไม่ควรก่อหนี้เพิ่ม
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 33%	ภาระผ่อนหนี้ยังอยู่ในเกณฑ์ดี	สีเขียว	ควรเป็นหนี้เท่าที่จำเป็นและจ่ายไหว จ่ายให้เต็มจำนวนและตรงเวลา และไม่ก่อหนี้เพิ่มโดยไม่จำเป็น

ตัวอย่าง ถ้า นาง ก มีรายได้เดือนละ 15,000 บาท ภาระผ่อนหนี้ต่อเดือนไม่ควรเกิน 1 ใน 3 ของรายได้ คิดเป็นเงินกี่บาท

ภาระผ่อนหนี้ในแต่ละเดือนไม่ควรเกิน $= \text{รายได้} \div 3$

$= 15,000 \div 3$

$= 5,000$ บาท

04

**การออมและการลงทุน :
เงินก้อนเดียวกัน ใช้ต่างกัน
ผลลัพธ์ก็ต่างกัน**

KEY PREVIEW

- ทุกครั้งที่ได้เงินมาควรเริ่มต้นด้วยการ “ออมก่อนใช้” แล้วจึงค่อยใช้ส่วนที่เหลือ สิ่งสำคัญไม่ได้อยู่ที่จำนวนเงิน แต่อยู่ที่ “วินัยและความสม่ำเสมอ” เพราะเมื่อการออมกลายเป็นนิสัย เงินก้อนเล็กจะค่อย ๆ เติบโตขึ้น ช่วยผ่อนหนักให้เป็นเบาในยามฉุกเฉิน และทำให้เป้าหมายทางการเงินค่อย ๆ กลายเป็นจริง
- การลงทุนเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้เงินออมเติบโตและบรรลุเป้าหมายทางการเงินได้เร็วขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน ต้องไม่ลืมว่า “การลงทุนมีความเสี่ยง” ซึ่งการลงทุนแต่ละประเภทมีระดับความเสี่ยงแตกต่างกันไป การศึกษาข้อมูล และทำความเข้าใจเรื่องระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ จึงเป็นก้าวแรกที่สำคัญก่อนเริ่มลงทุน เพื่อให้สามารถเลือกลงทุนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายของตัวเอง
- นอกจากนี้ การวางแผนเกษียณเป็นเรื่องที่ควรเริ่มตั้งแต่วันนี้ เพราะเวลาไม่เคยรอให้เราพร้อม เริ่มจากกำหนดอายุเกษียณ คำนวณเงินที่ต้องใช้ในอนาคต สำรวจเงินออมที่มีอยู่ และประเมินส่วนที่ยังขาด เพื่อวางแผนออมหรือลงทุนเพิ่มเติม จากนั้นบริหารเงินด้วยการจัดพอร์ตลงทุนให้เหมาะสมกับระยะเวลาการใช้เงิน ยิ่งเริ่มต้นเร็วเท่าไร ก็ยิ่งเพิ่มโอกาสในการใช้ชีวิตหลังเกษียณได้อย่างมั่นคงและสบายใจมากขึ้น

การออม ก้าวแรกสู่ความมั่นคงทางการเงิน

หลายคนมองว่าการออมเป็นเรื่องน่าเบื่อ เพราะรู้สึกว่าเป็นการจำกัดความสุขในปัจจุบัน ต้องแบ่งเงินที่อยากใช้วันนี้ไปเก็บไว้ก่อน แต่แท้จริงแล้ว การออมคือการให้โอกาสตัวเองมีอนาคตที่มั่นคงและมีความสุขที่ยั่งยืน

การออมเงินแบบ “เมื่อมีเงินเหลือ” ส่วนใหญ่จะไม่สำเร็จ เพราะเงินมักไม่เหลืออย่างที่เราคิด ลองเปลี่ยนมาใช้หลัก “ออมก่อนใช้” โดยแบ่งเงินอย่างน้อย 1 ใน 4 ของรายได้เก็บไว้ทุกครั้งที่ได้รับเงิน แล้วจึงใช้จ่ายส่วนที่เหลือ แต่ถ้ารายได้น้อย ไม่มาก อย่าเพิ่งท้อ เพราะเราอาจเริ่มจาก 10% ก่อน แล้วค่อย ๆ เพิ่มขึ้น วิธีนี้ไม่เพียงช่วยให้มีเงินเก็บจริง แต่ยังเป็นการปลูกฝังวินัยทางการเงิน ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญสู่ความมั่นคงในอนาคต เมื่อทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย เงินก้อนเล็กจะค่อย ๆ เติบโต ช่วยให้บรรลุเป้าหมายในชีวิต สร้างความมั่นคง และช่วยผ่อนหนักให้เป็นเบาในวันที่เกิดเหตุไม่คาดคิด โดยไม่ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากผู้อื่น

เพราะชีวิตมักมีเป้าหมายการออมหลายอย่าง การวางแผนอย่างเป็นระบบจะช่วยให้ ลองแบ่งเงินออมออกเป็นส่วน ๆ ตามเป้าหมาย เพื่อไม่ให้เงินแต่ละส่วนปะปนกัน เช่น เงินออมเผื่อฉุกเฉิน เงินออมเพื่อปลดหนี้ หรือเงินออมเพื่อท่องเที่ยว

วิธีออมไม่มีสูตรตายตัว ขึ้นอยู่กับความถนัดและไลฟ์สไตล์ของแต่ละคน เช่น หยออดกระปุกทันทีเมื่อได้ค่าขนม ตั้งโอนเงินอัตโนมัติเข้าบัญชีสำหรับออมทุกต้นเดือน หรือใช้วิธีที่สนุกและทำได้ง่าย เช่น เก็บเงินทุกครั้งที่เล่นเกมเกินเวลาที่ตั้งใจ เก็บเศษเหรียญ เงินทอน หรือสะสมธนบัตรใบละ 50 บาททุกครั้งที่ได้มา

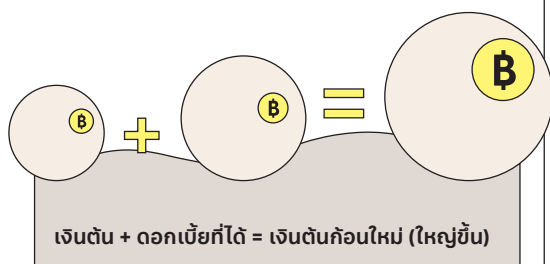
วิธีเล็ก ๆ เหล่านี้อาจไม่เห็นผลทันที แต่จะค่อย ๆ สร้างวินัยและความภาคภูมิใจ และเมื่อออมจนเป็นนิสัยแล้ว ความมองหาผลิตภัณฑ์การลงทุนที่เหมาะสม เพื่อให้เงินออมเติบโตและสร้างผลตอบแทนได้มากขึ้น

ดอกเบี้ยทบต้น ทำให้เงินงอกเงยแบบก้าวกระโดด

ดอกเบี้ยทบต้น

(Compound Interest)

การนำดอกเบี้ยที่ได้รับมารวมกับเงินต้น ทำให้เงินต้นก้อนใหญ่ขึ้น และสร้างดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นอีก เปรียบเหมือนก้อนหิมะที่กลิ้งไปเรื่อย ๆ ยิ่งเวลาผ่านไปก็ยิ่งขยายใหญ่ขึ้น

มูลค่าเงินตามเวลา

(Time Value of Money: TVM)

เงินจำนวนเท่ากันมีมูลค่าไม่เท่ากันในแต่ละช่วง

ตัวอย่างพลังของดอกเบี้ยทบต้น (Future Value: FV)

สมมติลงทุน 100,000 บาท ฝากในบัญชีดอกเบี้ย 2% ต่อปี (ไม่ถอนเงินออกมา)

สิ้นสุดปีที่

เงินต้น ณ ต้นปี (บาท)

ดอกเบี้ย 2% (บาท)

มูลค่าเงิน ณ สิ้นปี (บาท)

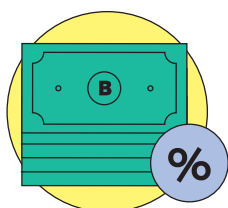
0 (เริ่มต้น)	1	2	10
100,000	100,000	102,000	118,528
-	+2,000	+2,040	+3,371
100,000	102,000 [1]	104,040 [2]	121,899 [3]

หมายเหตุ: ตัวเลขอาจมีการปัดเศษ

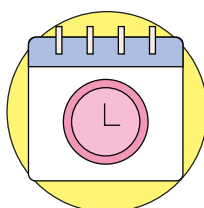
3 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เงินเติบโต

1 เงินต้น

ยิ่งมีเงินต้นมาก
ฐานในการคำนวณดอกเบี้ยยิ่งสูง

2 ระยะเวลา

ยิ่งลงทุนนาน
ดอกเบี้ยยิ่งทบต้นได้หลายรอบ

3 อัตราผลตอบแทน

ยิ่งอัตราผลตอบแทนสูง
เงินก็เติบโตเร็วขึ้น

หนึ่งในกลไกที่ช่วยให้เงินออกเงยตามเวลาได้อย่างก้าวกระโดด คือ ดอกเบี้ยทบต้น (compound interest) ซึ่งหมายถึง การนำดอกเบี้ยที่ได้รับมารวมกับเงินต้น เพื่อให้กลายเป็นเงินต้นก้อนที่ใหญ่ขึ้น และสร้างดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นอีก เปรียบเหมือนก้อนหิมะที่กลิ้งไปเรื่อย ๆ ยิ่งเวลาผ่านไปก็ยิ่งขยายใหญ่ขึ้น ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของ “มูลค่าเงินตามเวลา (Time Value of Money: TVM)” ที่อธิบายว่า เงินจำนวนเท่ากันมีมูลค่าไม่เท่ากันในแต่ละช่วง

เงิน 1 บาทที่ได้ในวันนี้ย่อมมีมูลค่ามากกว่าเงิน 1 บาทในอนาคต เพราะสามารถนำเงินที่ได้ไปลงทุนต่อยอดได้ และมูลค่าที่แท้จริงของเงินยังลดลงตามอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งส่งผลกระทบต่ออำนาจซื้อโดยตรง

มูลค่าในอนาคต (Future Value: FV) คือ มูลค่าปัจจุบัน (เงินต้น) รวมกับผลตอบแทนที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง

$$\text{มูลค่าในอนาคต (FV)} = \text{มูลค่าปัจจุบัน} \times (1 + \text{อัตราผลตอบแทน})^{\text{ระยะเวลา}}$$

$$\text{มูลค่าในปัจจุบัน (PV)} = \frac{\text{มูลค่าในอนาคต}}{(1 + \text{อัตราผลตอบแทน})^{\text{ระยะเวลา}}}$$

มูลค่าปัจจุบัน (Present Value: PV) คือ มูลค่า ณ วันหนึ่งของเงินจำนวนหนึ่งที่จะได้รับในอนาคต

ตัวอย่างพลังของดอกเบี้ยทบต้นด้วยสูตรมูลค่าในอนาคต (Future Value: FV)

สมมติว่านำเงิน 100,000 บาทไปฝากในบัญชีที่ให้ดอกเบี้ย 2% ต่อปี เมื่อครบ 1 ปี เงินจะเพิ่มขึ้นเป็น 102,000 บาท¹¹ (เงินต้น 100,000 บาทบวกดอกเบี้ย 2,000 บาท) ฝากเงินทั้งจำนวนต่อในปีที่ 2 เงิน 102,000 บาท จะกลายเป็นเงินต้น และเมื่อครบ 2 ปี เงินจะเพิ่มขึ้นเป็น 104,040 บาท¹² (เงินต้น 102,000 บาทบวกดอกเบี้ย 2,040 บาท) หากไม่ถอนเงินออกมา ดอกเบี้ยจะทบเข้ากับเงินต้นต่อเนื่อง เช่น เมื่อครบ 10 ปี จะได้เงินประมาณ 121,899 บาท¹³

จะเห็นได้ว่า 3 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เงินเติบโต คือ 1) เงินต้น 2) ระยะเวลา และ 3) อัตราผลตอบแทน ยิ่งมีเงินมากขึ้น ระยะเวลาเพิ่มขึ้น อัตราผลตอบแทนสูงขึ้นก็ยิ่งได้รับพลังของดอกเบี้ยทบต้นมากขึ้นเช่นกัน

เข้าใจไว้อก่อน

ให้เงินออมงอกเงยด้วยการลงทุนโดยไม่ประมาท

นอกจากพลังของดอกเบี้ยทบต้นแล้ว การลงทุนก็เป็นอีกวิธีที่ช่วยให้เงินออมเติบโตและพาเราไปถึงเป้าหมายการเงินได้เร็วขึ้น อย่างไรก็ตาม “การลงทุนมีความเสี่ยง โปรดศึกษาข้อมูลก่อนการตัดสินใจลงทุน” เพราะความเสี่ยงและผลตอบแทนมักมาคู่กัน การลงทุนที่มีโอกาสได้รับผลตอบแทนสูงมักมาพร้อมโอกาสขาดทุนสูงด้วยเช่นกัน high risk, high (expected) return ดังนั้น การเข้าใจความเสี่ยง และศึกษาข้อมูลให้ดีกว่าการลงทุน คือ ก้าวแรกของการลงทุนอย่างชาญฉลาด

¹¹ $100,000 \times (1+2\%)^1$

¹² $100,000 \times (1+2\%)^2$

¹³ $100,000 \times (1+2\%)^{10}$

ออม ลงทุน เก่งกำไร สามเส้นทางของเงินที่ให้ผลต่างกัน

การบริหารเงินสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 แนวทางหลัก ได้แก่ การออม การลงทุน และการเก็งกำไร ซึ่งแต่ละรูปแบบมีวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลตอบแทน และระดับความเสี่ยงที่แตกต่างกัน

การออม มีเป้าหมายเพื่อเก็บสะสมเงินไว้ใช้จ่ายในอนาคต วิธีการออมมักเป็นการเก็บเงินไว้ในที่ปลอดภัย เช่น หยอดกระปุก เก็บเงินไว้ที่บ้าน หรือฝากไว้กับธนาคาร ผลตอบแทนจากการออมโดยทั่วไปจะอยู่ที่ระดับ 0 (เท่าทุน) หากเก็บเงินไว้เฉย ๆ หรืออาจได้รับดอกเบี้ยเงินฝากตามอัตราที่สถาบันการเงินกำหนด ซึ่งถือว่ามีความเสี่ยงต่ำ เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการรักษาเงินต้นและสภาพคล่อง

การลงทุน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เงินออมเติบโต โดยต้องอาศัยการวิเคราะห์ทั้งปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยทางเทคนิค รวมถึงการเลือกสินทรัพย์ให้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงที่ตนเองยอมรับได้ ผลตอบแทนจากการลงทุนอาจเป็นบวกหรือลบได้ (กำไรหรือขาดทุน) ขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ของการลงทุน จึงมีความเสี่ยงตั้งแต่ระดับต่ำไปจนถึงสูง การพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นการลงทุนมักดูจาก 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. การลงทุนต้องมี**สินทรัพย์** คือ สิ่งที่ได้รับจากการนำเงินไปแลกเปลี่ยน และสินทรัพย์นั้นสามารถสร้างผลตอบแทนในอนาคตได้
2. การลงทุนต้องมี**โอกาส** คือ โอกาสที่จะได้รับเงินเพิ่ม ทั้งจากผลตอบแทนระหว่างถือครองสินทรัพย์และมูลค่าที่เพิ่มขึ้นของสินทรัพย์
3. การลงทุนต้องมี**ข้อมูล** คือ ข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่ลงทุน ทำให้รู้ที่มาของผลตอบแทนที่คาดหวัง
4. การลงทุนมี**ความเสี่ยง** คือ ความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นกับสินทรัพย์ในอนาคต ซึ่งทำให้ผลตอบแทนที่ได้รับจริงอาจแตกต่างไปจากที่คาดหวังไว้

ดังนั้น ก่อนตัดสินใจลงทุน สิ่งสำคัญที่สุดคือการใช้เวลาเรียนรู้และศึกษาข้อมูลอย่างละเอียด ไม่ควรรีบร้อนตามกระแสหรือทำตามคำแนะนำของผู้อื่น โดยเริ่มจากกำหนดเป้าหมายการเงินของตนเองให้ชัดเจน แล้วพิจารณาว่าเราสามารถรับความเสี่ยงได้มากน้อยเพียงใด

การเก็งกำไร มุ่งเน้นการสร้างกำไรในระยะสั้น โดยอาศัยการคาดการณ์จากความเห็นส่วนตัว ผลตอบแทนสามารถเป็นได้ทั้งกำไรหรือขาดทุนเช่นเดียวกับการลงทุน แต่มีความไม่แน่นอนสูงกว่า และมีความเสี่ยงในระดับสูงมาก

การบริหารเงิน 3 แนวทางหลัก

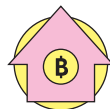
เลือกให้เหมาะกับเป้าหมาย ผลตอบแทน และระดับความเสี่ยงของคุณ

1. การออม

เป้าหมาย :
เก็บสะสมเงินไว้ใช้จ่ายในอนาคต

หยอดกระปุก

เก็บที่บ้าน

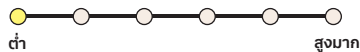

ฝากธนาคาร

ผลตอบแทน
0 (เท่ากับ)

หรือได้รับดอกเบี้ยตามอัตราที่ธนาคารกำหนด

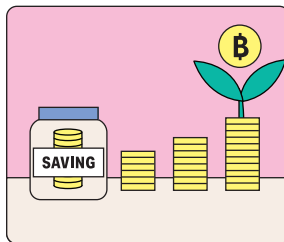
ความเสี่ยง
ต่ำ

เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการ
รักษาเงินต้นและสภาพคล่อง

2. การลงทุน

เป้าหมาย :
ทำให้เงินออมเติบโต

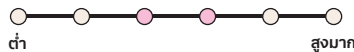

ต้องอาศัยการวิเคราะห์
ทั้งปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยเทคนิค
และเลือกสินทรัพย์ให้เหมาะกับ
ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

ผลตอบแทน
เป็นบวกหรือลบได้

(กำไรหรือขาดทุน)

ความเสี่ยง
ต่ำ-สูง

ผลลัพธ์ขึ้นอยู่กับการลงทุน
ความเสี่ยงตั้งแต่ระดับต่ำไปจนถึงสูง

3. การเก็งกำไร

เป้าหมาย :
สร้างกำไรในระยะสั้น

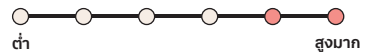

อาศัยการคาดการณ์
จากความเห็นส่วนตัว

ผลตอบแทน
เป็นบวกหรือลบได้

(กำไรหรือขาดทุน)

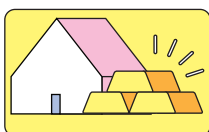
ความเสี่ยง
สูงมาก

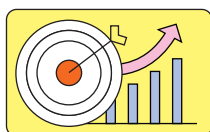
ความไม่แน่นอนสูงกว่า
ความเสี่ยงในระดับสูงมาก

การพิจารณาว่าสิ่งใดเป็น "การลงทุน" ต้องมี 4 องค์ประกอบหลัก

1. มีสินทรัพย์

2. มีโอกาส

3. มีข้อมูล

4. มีความเสี่ยง

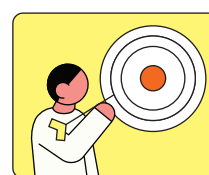
ก่อนตัดสินใจลงทุน สิ่งสำคัญที่สุดคือ

ใช้เวลาเรียนรู้
และศึกษาข้อมูล
อย่างละเอียด

ไม่รีบร้อนตามกระแส
หรือทำตามคำแนะนำ
ของผู้อื่น

เริ่มจากกำหนด
เป้าหมายการเงินของตัวเอง
และพิจารณาระดับความเสี่ยง
ที่ยอมรับได้

หัวข้อ	การออกแบบ	การลงทุน	การแก้ไข
วัตถุประสงค์	เก็บสะสมไว้ใช้จ่ายในอนาคต	ทำให้เงินออมเติบโต	ทำกำไรระยะสั้น
วิธีการ	หยอดกระปุก เก็บสะสมไว้ที่บ้าน ฝากธนาคาร	วิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานหรือ วิเคราะห์ปัจจัยทางเทคนิค และเลือกลงทุนให้เหมาะกับ ความเสี่ยงที่ยอมรับได้	คาดเดาจากความเห็น ส่วนตัว
ผลตอบแทน	0 (เท่าทุน) หากเก็บสะสม ไว้ที่บ้าน หรือได้รับอัตรา ดอกเบี้ยเงินฝากตาม ประกาศของสถาบันการเงิน	น้อยกว่าหรือมากกว่า 0 (กำไรหรือขาดทุน)	น้อยกว่าหรือมากกว่า 0 (กำไรหรือขาดทุน)
ความเสี่ยง	ความเสี่ยงต่ำ	ความเสี่ยงต่ำ ถึงความเสี่ยงสูง	ความเสี่ยงสูงมาก

รู้ระดับความเสี่ยงของตัวเอง ก่อนเริ่มลงทุน

เพราะความสามารถในการรับความเสี่ยงของแต่ละคนไม่เหมือนกัน การลงทุนตามคนอื่นจึงอาจไม่เหมาะกับเราเสมอไป ก่อนเริ่มลงทุนจึงควรรู้ก่อนว่า “เรารับความเสี่ยงได้แค่ไหน” ด้วยการ**ทำแบบทดสอบระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (suitability test)** ซึ่งจะช่วยให้เราเข้าใจขอบเขตความเสี่ยงของตัวเอง และวางแผนการลงทุนได้เหมาะกับเป้าหมายและนิสัยทางการเงินของเรา

แม้ว่าโดยปกติจะต้องทำแบบทดสอบนี้ตอนเปิดบัญชีลงทุน แต่จริง ๆ แล้วไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงตอนนั้นก็สามารประเมินความเสี่ยงด้วยตัวเองได้ที่เว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) หรือสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) โดยผลทดสอบจะแสดงระดับความเสี่ยงที่เรารับได้ พร้อมคำอธิบายและแนวทางการจัดสรรเงินลงทุนเบื้องต้น

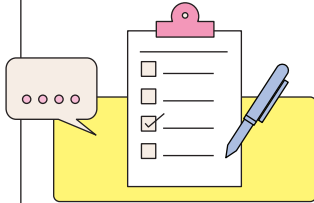
หากเรารับความเสี่ยงได้ต่ำ สัดส่วนการลงทุนส่วนใหญ่ควรเป็นผลิตภัณฑ์การลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำและปานกลาง (ไม่น้อยกว่า 80 – 90% ของเงินลงทุนทั้งหมด) ส่วนที่เหลือค่อยพิจารณาการลงทุนที่มีความเสี่ยงสูงขึ้น แต่หากยอมรับความเสี่ยงได้มากขึ้น สัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงสูงก็จะเพิ่มขึ้นได้ตามไปด้วย

อย่างไรก็ตาม ผลการประเมินเป็นเพียงแนวทางเบื้องต้น เมื่อลงทุนจริงเราอาจเลือกต่างจากผลทดสอบได้ โดยพิจารณาเป้าหมายการเงินควบคู่ไปด้วย แต่สิ่งสำคัญคือ ต้องตระหนักเสมอว่า **“การลงทุนในสินทรัพย์ที่มีโอกาสได้รับผลตอบแทนสูงย่อมมีโอกาขาดทุนสูงด้วยเช่นกัน”**

นอกจากนี้ ความสามารถในการรับความเสี่ยงยังเปลี่ยนได้ตามช่วงเวลาและสถานการณ์ เช่น รายได้เพิ่มขึ้น ภาระหนี้ลดลง หรือมีเป้าหมายใหม่ จึงควรประเมินความเสี่ยงซ้ำเป็นระยะ เพื่อปรับสัดส่วนการลงทุนให้เหมาะสมอยู่เสมอ

รู้ระดับความเสี่ยงของตัวเอง ก่อนเริ่มลงทุน

เพราะแต่ละคนรับความเสี่ยงไม่เท่ากัน
การลงทุนตามคนอื่นอาจไม่เหมาะกับเราเสมอไป

ทำแบบทดสอบระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (suitability test)

เพื่อรู้ว่า "เรารับความเสี่ยงได้แค่ไหน" ช่วยให้เข้าใจขอบเขตความเสี่ยง
และวางแผนการลงทุนให้เหมาะกับเป้าหมายและนิสัยทางการเงินของเรา

ประเมินความเสี่ยงได้ง่าย ๆ ด้วยตัวเอง

1. ทำแบบทดสอบ
ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อมูล
ทางการเงินเป้าหมาย
และพฤติกรรมการลงทุน

2. รู้ผลระดับความเสี่ยง
ผลทดสอบจะแสดง
ระดับความเสี่ยงที่คุณรับได้
พร้อมคำอธิบาย

3. วางแผนการลงทุน
ให้เหมาะกับตัวเอง
ได้แนวทางการจัดสรรเงินลงทุน
เบื้องต้น ให้สอดคล้องกับระดับ
ความเสี่ยงของคุณ

ทำได้ที่

SET
ตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย (ตลท.)

SEC
สำนักงานคณะกรรมการ
กำกับหลักทรัพย์และ
ตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

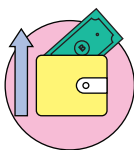
สิ่งสำคัญที่ต้องตระหนักเสมอ

การลงทุนในสินทรัพย์ที่มีโอกาสได้รับ
ผลตอบแทนสูงย่อมมีโอกาสขาดทุนสูง
ด้วยเช่นกัน

บททวนและประเมินความเสี่ยงซ้ำเป็นระยะ

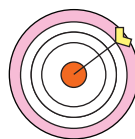
ความสามารถในการรับความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงได้ตามช่วงเวลาและสถานการณ์

รายได้เพิ่มขึ้น

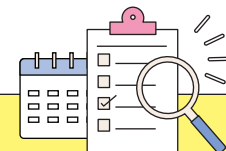
ภาระหนี้ลดลง

มีเป้าหมายใหม่

สถานการณ์
ชีวิตเปลี่ยน

ควรประเมินความเสี่ยงซ้ำเป็นระยะ
เพื่อปรับสัดส่วนการลงทุนให้เหมาะสม
อยู่เสมอ

กำไรและขาดทุน ของจริงหรือแค่ตัวเลข

เมื่อพูดถึงการลงทุน เราต้องยอมรับว่ากำไรและขาดทุนเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นตลอดเวลา สิ่งสำคัญคือการเข้าใจว่า “กำไร/ขาดทุน” มีอยู่ 2 แบบ ได้แก่ กำไร/ขาดทุนที่เกิดขึ้นจริง (realized) และกำไร/ขาดทุนที่ยังไม่รับรู้ (unrealized) ซึ่งช่วยให้เราเห็นภาพชัดเจนขึ้นว่า ณ ตอนนี้ พอร์ตการลงทุนของเรามีมูลค่าเท่าไร

กำไร/ขาดทุนที่เกิดขึ้นจริง (realized) คือ กำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นหลังจากการขายสินทรัพย์เรียบร้อยแล้ว

- กำไรที่เกิดขึ้นจริง (realized gain) คือ กำไรจากการขายสินทรัพย์ในราคาสูงกว่าที่ซื้อมา
- ขาดทุนที่เกิดขึ้นจริง (realized loss) คือ ขาดทุนจากการขายสินทรัพย์ในราคาต่ำกว่าที่ซื้อมา

กำไร/ขาดทุนที่ยังไม่รับรู้ (unrealized) คือ กำไรหรือขาดทุนที่เกิดจากราคาสินทรัพย์เปลี่ยนแปลง แต่เรายังไม่ได้ขายสินทรัพย์นั้น

- กำไรที่ยังไม่รับรู้ (unrealized gain) คือ กำไรจากราคาสินทรัพย์ปรับตัวเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่ได้อขาย
- ขาดทุนที่ยังไม่รับรู้ (unrealized loss) คือ ขาดทุนจากราคาสินทรัพย์ปรับตัวลดลง แต่ยังไม่ได้อขาย

การแยกสองแบบนี้ออกจากกัน จะช่วยให้เราประเมินได้ชัดว่า ส่วนไหนคือกำไรจริงในกระเป๋า และส่วนไหนคือมูลค่าที่ยังเปลี่ยนแปลงได้ตามตลาด ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจว่าจะขาย เก็บเพิ่ม หรือถือยาวต่อไป

คำสำคัญชวนรู้

พอร์ตการลงทุน (investment portfolio) คือ การถือสินทรัพย์ลงทุนตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไป เพื่อกระจายความเสี่ยงและลดผลกระทบจากความผันผวนของสินทรัพย์ใดสินทรัพย์หนึ่งของผลิตภัณฑ์การลงทุน

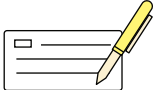
สำรวจโลกแห่งการออมและการลงทุน : 11 ทางเลือกที่เงินเติบโตได้

ในโลกของการออมและการลงทุน มีผลิตภัณฑ์ให้เลือกหลากหลาย ซึ่งแต่ละประเภทมีระดับความเสี่ยงและผลตอบแทนต่างกัน การทำความเข้าใจลักษณะของผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทจะช่วยให้เราเลือกได้เหมาะสมกับเป้าหมายการเงินและความเสี่ยงที่ยอมรับได้ของตัวเอง โดยในที่นี้จะขอยกตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่ได้ยินกันบ่อย ๆ

1. เงินฝาก

เงินฝากเป็นผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่คนส่วนใหญ่รู้จักดี โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ และเงินฝากกระแสรายวัน ซึ่งแต่ละธนาคารอาจมีชื่อเรียกและรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกันไป

เปรียบเทียบบัญชีเงินฝาก เลือกบัญชีให้เหมาะกับเป้าหมายของคุณ

ประเภทบัญชี	1. บัญชีเงินฝากออมทรัพย์		2. บัญชีเงินฝากประจำ		3. บัญชีเงินฝากกระแสรายวัน
	 ออมทรัพย์ (มีสมุดคู่ฝาก)	 ออมทรัพย์ (ดิจิทัล)	 ประจำ (ทั่วไป)	 ประจำ (ปลอดภาษี)	
 จำนวนฝากขั้นต่ำ	ตามเงื่อนไขของแต่ละธนาคาร (มักไม่สูง)		ตามเงื่อนไขของแต่ละธนาคาร (มักสูงกว่าออมทรัพย์)	ไม่เกิน 25,000 บาท/เดือน รวมไม่เกิน 600,000 บาท	ตามเงื่อนไขของแต่ละธนาคาร (มักสูง)
 ฝาก-ถอน	ฝาก-ถอน ได้ทุกเมื่อ		ฝากได้ตามกำหนด ถอนก่อนครบกำหนด ไม่ได้ดอกเบี้ยตามเงื่อนไข	ต้องฝากต่อเนื่อง 24 เดือน	ฝาก-ถอน ได้ทุกเมื่อ
 ระยะเวลาฝาก	ไม่กำหนด	ไม่กำหนด	กำหนดชัดเจน เช่น 3 เดือน 6 เดือน 1 ปี	ต้องฝากต่อเนื่องอย่างน้อย 24 เดือน	ไม่กำหนด
 ดอกเบี้ย	ต่ำ คำนวณจากยอดคงเหลือรายวัน จ่ายปีละ 2 ครั้ง (ม.ย. และ ธ.ค.)	สูงกว่าแบบปกติ คำนวณจากยอดคงเหลือรายวัน จ่ายปีละ 2 ครั้ง (ม.ย. และ ธ.ค.)	สูงกว่าออมทรัพย์ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาฝาก และเงื่อนไขบัญชี	อัตราดอกเบี้ยตามที่ธนาคารประกาศ ได้รับยกเว้นภาษีดอกเบี้ย	โดยทั่วไป ไม่จ่ายดอกเบี้ย
 ภาษีดอกเบี้ยหัก ณ ที่จ่าย	หากดอกเบี้ยรวมจากทุกบัญชีในธนาคารเดียวกัน เกิน 20,000 บาท/ปี หักภาษี 15%		หักภาษี 15%	ได้รับยกเว้นภาษีดอกเบี้ย หากถอนก่อนครบกำหนด อาจถูกหักภาษี 15%	-
 จุดเด่น	 สภาพคล่องสูง ฝาก-ถอนได้ทุกเมื่อ	 ทำผ่านออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว ดอกเบี้ยสูงกว่า	 ดอกเบี้ยสูงกว่าออมทรัพย์ เมื่อไม่ถอนก่อนกำหนด	 ดอกเบี้ยปลอดภาษี เหมาะสำหรับการออมระยะยาว	 เหมาะกับธุรกิจ/ร้านค้า ทำธุรกรรมสะดวก ใช้เช็ค และ O/D เพื่อบริการคล่อง

1. บัญชีเงินฝากออมทรัพย์

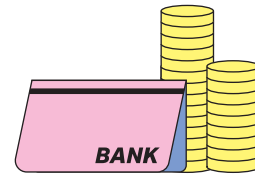
บัญชีที่มีสภาพคล่องสูง สามารถฝากหรือถอนเงินเมื่อใดก็ได้ กำหนดจำนวนเงินฝากขั้นต่ำไม่สูง โดยทั่วไปธนาคารจะคิดดอกเบี้ยจากยอดเงินคงเหลือรายวัน และจ่ายดอกเบี้ยปีละ 2 ครั้งคือ เดือนมิถุนายนและธันวาคม ดอกเบี้ยรวมจากทุกบัญชีในธนาคารเดียวกันไม่เกิน 20,000 บาท ต่อปี ธนาคารจะหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย 15% และนำส่งให้กรมสรรพากร

ปัจจุบันยังมีเงินฝากออมทรัพย์แบบดิจิทัลที่ไม่ต้องใช้สมุดบัญชี สามารถเปิดบัญชีและทำธุรกรรมผ่านช่องทางออนไลน์ของธนาคารได้อย่างสะดวก โดยมักให้อัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าแบบปกติ ทั้งนี้ ธนาคารแต่ละแห่งอาจกำหนดเงื่อนไขต่างกัน เช่น จำนวนเงินฝากขั้นต่ำ วงเงินสูงสุด หรือจำนวนครั้งที่ถอนโดยไม่เสียค่าธรรมเนียม

คำสำคัญชวนรู้

สินทรัพย์สภาพคล่อง คือ สินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย และรวดเร็ว โดยไม่เสียมูลค่ามากนัก ยิ่งเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว ก็ยิ่งมีสภาพคล่องสูง ซึ่งเงินสดหรือเงินฝากออมทรัพย์ถือว่ามีสภาพคล่องสูง

ตัวอย่างการคำนวณดอกเบี้ย

$$\text{จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ} = \text{เงินต้น} \times \frac{\text{อัตราดอกเบี้ย}}{100} \times \frac{\text{ระยะเวลา (วัน) ที่ฝากจริง}}{365}$$

สมมติเมื่อวันที่ 1 ม.ค. 2568 นาง ก เปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ 10,000 บาท ได้ดอกเบี้ย 3% ต่อปี ธนาคารจะจ่ายดอกเบี้ยให้ในวันที่ 30 มิ.ย. และ 31 ธ.ค. ของทุกปี ถ้าฝากเงินไว้ทั้งปี โดยระหว่างปีไม่ถอนเงินออก หรือฝากเงินเพิ่มเลย เมื่อครบ 1 ปี นาง ก จะมีเงินในบัญชีทั้งเงินต้นบวกดอกเบี้ย 10,301.42 บาท

1 ม.ค. 2568	30 มิ.ย. 2568	31 ธ.ค. 2568
10,000	$10,000 \times \frac{3}{100} \times \frac{180}{365}$	$10,147.95 \times \frac{3}{100} \times \frac{184}{365}$
	ดอกเบี้ย = 147.95 บาท	ดอกเบี้ย = 153.47 บาท
	เงินต้นบวกดอกเบี้ย ณ 30 มิ.ย. 2568	เงินต้นบวกดอกเบี้ย ณ 31 ธ.ค. 2568
	$10,000 + 147.95 = 10,147.95$ บาท	$10,147.95 + 153.47 = 10,301.42$ บาท

จำนวนวันในการฝากเงินจะนับถึงวันก่อนวันที่จ่ายดอกเบี้ย

- จ่ายดอกเบี้ยวันที่ 30 มิ.ย. 2568 จะนับตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. 2568 – 29 มิ.ย. 2568 = 180 วัน
- จ่ายดอกเบี้ยวันที่ 31 ธ.ค. 2568 จะนับตั้งแต่วันที่ 30 มิ.ย. 2568 – 30 ธ.ค. 2568 = 184 วัน (สำหรับดอกเบี้ยของวันที่ 31 ธ.ค. 2568 จะถูกนำไปคำนวณจำนวนวันรวมกับการคิดดอกเบี้ยครั้งต่อไป)

หากไม่มีการถอนเงิน เงินต้นรวมดอกเบี้ยจะถูกนำไปคำนวณดอกเบี้ยในรอบถัดไป หรือที่เรียกว่า “ดอกเบี้ยทบต้น”

2. บัญชีเงินฝากประจำ

บัญชีที่กำหนดระยะเวลาฝากชัดเจน เช่น 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี จึงมักให้ดอกเบี้ยสูงกว่าเงินฝากออมทรัพย์ โดยผู้ฝากต้องไม่ถอนเงินก่อนครบกำหนดจึงจะได้ดอกเบี้ยตามเงื่อนไข ส่วนรูปแบบการจ่ายดอกเบี้ยจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของบัญชี บางบัญชีจะรวมดอกเบี้ยเข้ากับเงินต้น หรือโอนดอกเบี้ยเงินฝากเข้าบัญชีออมทรัพย์ โดยดอกเบี้ยจากบัญชีเงินฝากประจำจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย 15%

นอกจากนี้ ยังมี**บัญชีเงินฝากแบบปลอดภาษี** ซึ่งได้รับการยกเว้นภาษีดอกเบี้ยเงินฝาก โดย 1 คนมีสิทธิเปิดบัญชีประเภทนี้ได้ 1 บัญชีเท่านั้น ซึ่งกรมสรรพากรได้กำหนดจำนวนเงินฝากสูงสุดไม่เกิน 25,000 บาทต่อเดือน และรวมไม่เกิน 600,000 บาท ต้องฝากต่อเนื่องอย่างน้อย 24 เดือน หากถอนเงินก่อนครบกำหนดจะไม่ได้รับสิทธิดอกเบี้ยตามที่ธนาคารประกาศ และอาจถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย 15%

เมื่อครบกำหนด บางธนาคารจะโอนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ หรือเปลี่ยนเป็นบัญชีเงินฝากประจำให้อัตโนมัติ

3. บัญชีเงินฝากกระแสรายวัน

บัญชีที่มักใช้ในธุรกิจหรือร้านค้า เพื่อความสะดวกในการทำธุรกรรม เช่น การส่งจ่ายเงินผ่านเช็ค หรือใช้วงเงินเบิกเกินบัญชี (overdraft: O/D) เพื่อเพิ่มสภาพคล่องในช่วงที่เงินไม่พอ ธนาคารจะคิดดอกเบี้ยเฉพาะส่วนที่เบิกเกิน และคิดตามระยะเวลาที่ใช้จริง โดยทั่วไปบัญชีประเภทนี้จะไม่จ่ายดอกเบี้ย เพราะออกแบบมาเพื่อการหมุนเวียนเงินมากกว่าการออม

ความคุ้มครองเงินฝาก

หากวันหนึ่ง สถาบันการเงินที่เราฝากเงินไว้ต้องปิดกิจการและถูกเพิกถอนใบอนุญาต¹⁴ ระบบคุ้มครองเงินฝากจะช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ฝากเงินกับสถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้ความคุ้มครองว่าจะได้รับเงินฝากคืนภายในเวลาที่กำหนด

ระบบนี้ดำเนินการโดยสถาบันคุ้มครองเงินฝาก (Deposit Protection Agency: DPA) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี 2551 ตามพระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. 2551 ทำหน้าที่รวบรวมเงินสมทบจากสถาบันการเงินต่าง ๆ สะสมไว้ในกองทุนคุ้มครองเงินฝาก และนำเงินกองทุนนั้นมาชดเชยให้ผู้ฝากเงิน

ความคุ้มครองครอบคลุมทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่ฝากเงินสกุลบาทกับสถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้ความคุ้มครอง (เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์) แต่จะไม่ครอบคลุมถึงเงินที่ฝากไว้กับสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลจากรัฐบาลโดยตรงอยู่แล้ว

ถ้าสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินถูกเพิกถอนใบอนุญาต สถาบันคุ้มครองเงินฝากจะจ่ายเงินต้นและดอกเบี้ยในวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาทต่อ 1 รายผู้ฝาก ต่อ 1 สถาบันการเงิน ให้แก่ผู้ฝากเงินภายใน 30 วัน ส่วนเงินฝากที่เกินวงเงินคุ้มครองจะได้รับคืนภายหลังจากกระบวนการชำระบัญชีเสร็จสิ้น

¹⁴ การเพิกถอนใบอนุญาต คือ กระบวนการหลังจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสั่งปิดกิจการสถาบันการเงิน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งหมายความว่าสถาบันการเงินนั้นไม่สามารถดำเนินกิจการได้อีกต่อไป

คำสำคัญชวนรู้

การชำระบัญชี คือ การสะสางกิจการงานของสถาบันการเงินที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้เสร็จสิ้น โดยติดตามทวงถามหนี้ของลูกค้าหนี้และดำเนินคดีความต่าง ๆ รวมทั้งรวบรวมทรัพย์สินทั้งหมดของสถาบันการเงินนั้นออกจำหน่าย และนำเงินมาเฉลี่ยคืนให้แก่เจ้าหนี้ของสถาบันการเงินนั้นตามลำดับกฎหมายต่อไป

เงินฝากที่ได้รับความคุ้มครอง (เป็นเงินสกุลบาทและเป็นบัญชี เงินฝากภายในประเทศ)	ตัวอย่างเงินฝากและผลิตภัณฑ์ทางการเงินอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง
• เงินฝากกระแสรายวัน • เงินฝากออมทรัพย์ • เงินฝากประจำ • บัตรเงินฝาก • โบนัสเงินฝาก	① เงินฝากเงินตราต่างประเทศ ① ตราสารการลงทุนต่าง ๆ เช่น พันธบัตร หุ้นกู้ หน่วยลงทุน (SSF, RMF, ThaiESG) ① เงินฝากสหกรณ์ ① เงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ① ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ① สกุลเงินดิจิทัล ① เช็ค แคชเชียร์เช็ค ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน ① หุ้นกู้ของสถาบันการเงิน ① สลาก เช่น สลากออมสิน สลากออมทรัพย์ ธ.ก.ส. ① พันธบัตรรัฐบาล ① ตัวสัญญาใช้เงิน (Promissory Note: P/N) ① ตัวแลกเงิน (Bill of Exchange: B/E)

ตัวอย่างการคำนวณเงินคุ้มครอง

ตัวอย่างที่ 1

นาง ก มีบัญชีเงินฝากกับธนาคาร A ดังนี้

1. ประเภทบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ สาขาตุ๊กตุ๊ก โดยยอดบัญชีคงเหลือ เงินต้นและดอกเบี้ย เป็นเงิน 10,301 บาท
2. ประเภทบัญชีเงินฝากประจำ 3 เดือน สาขาอ่อนนุช โดยยอดบัญชีคงเหลือ เงินต้นและดอกเบี้ยเป็นเงิน 10,257 บาท

3. นาง ก ไม่มีสินเชื่อ เงินกู้ หรือหนี้ค้างชำระกับธนาคาร A

ในกรณีที่ผู้ฝากเงินมีบัญชีเงินฝากหลายบัญชีในสถาบันการเงินเดียวกัน สถาบันคุ้มครองเงินฝากจะคำนวณจากการนำเงินฝากของผู้ฝากเงินในทุกสาขาและทุกบัญชีของสถาบันการเงินแห่งนั้นมารวมกัน และหักหนี้ที่ถึงกำหนดชำระก่อนหรือในวันที่สถาบันการเงินถูกเพิกถอนใบอนุญาต

นาง ก จะได้รับเงินคุ้มครองเต็มจำนวน 20,558 บาท ผ่านระบบพร้อมเพย์ (PromptPay) ที่ผูกกับหมายเลขประจำตัวประชาชน หรือผ่านเช็คที่ส่งไปยังที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน

ตัวอย่างที่ 2

นาย ข มีบัญชีเงินฝากกับธนาคารต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเภทบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ธนาคาร B สาขาสยาม โดยยอดบัญชีคงเหลือ เงินต้นและดอกเบี้ย เป็นเงิน 1,200,000 บาท
2. ประเภทบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ธนาคาร C สาขาปิ่นเกล้า โดยยอดบัญชีคงเหลือ เงินต้นและดอกเบี้ย เป็นเงิน 50,000 บาท
3. นาย ข ไม่มีสินเชื่อ เงินกู้ หรือหนี้ค้างชำระกับธนาคาร B และ ธนาคาร C

ในกรณีที่ผู้ฝากเงินมีบัญชีเงินฝากหลายบัญชีในหลายสถาบันการเงิน สถาบันคุ้มครองเงินฝากจะจ่ายเงินต้นและดอกเบี้ยในวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาทต่อ 1 รายผู้ฝาก ต่อ 1 สถาบันการเงิน ให้แก่ผู้ฝากเงิน

นาย ข จะได้รับเงินคุ้มครองในธนาคาร B จำนวน 1,000,000 บาท และได้รับเงินคุ้มครองในธนาคาร C เต็มจำนวน 50,000 บาทผ่านระบบพร้อมเพย์ (PromptPay) ที่ผูกกับหมายเลขประจำตัวประชาชน หรือผ่านเช็คที่ส่งไปยังที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน

2. สลากออมทรัพย์

สำหรับคนที่ชอบลุ้นและมีความสุขกับการเสี่ยงโชคและลุ้นรวย สลากออมทรัพย์อาจเป็นทางเลือกที่น่าสนใจกว่าการซื้อหวยหรือลอตเตอรี่ เพราะไม่ได้ลุ้นเพียงครั้งเดียว แต่มีสิทธิ์ลุ้นรางวัลทุกงวดตลอดอายุสลาก ตั้งแต่รางวัลเล็กที่ติดใจไปจนถึงรางวัลใหญ่ที่เปลี่ยนชีวิตได้

ที่สำคัญที่สุด เงินต้นยังอยู่ครบไม่หายไปไหน และเมื่อครบกำหนดจะได้รับดอกเบี้ย โดยทั้งดอกเบี้ยและเงินรางวัลได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทุกรวม ๆ แล้ว จึงถือว่าคุ้มค่ากว่าการเสี่ยงโชคทั่วไปอย่างหวยและลอตเตอรี่ นอกจากนี้ สลากออมทรัพย์ยังสามารถนำไปใช้ค้ำประกันเงินกู้ได้อีกด้วย

สลากออมทรัพย์จะขายเป็นจำนวนหน่วย และมีอายุสลากกำหนดชัดเจน เช่น อายุ 1 ปี 2 ปี หรือ 3 ปี ปัจจุบันออกโดยสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ เช่น ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารออมสิน โดยทั่วไปธนาคารจะให้เปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ควบคู่ไปด้วย เพื่อใช้รับเงินเมื่อถูกรางวัล

ผลตอบแทนจากสลากออมทรัพย์แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ดอกเบี้ยและเงินรางวัล ซึ่งอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำจะขึ้นอยู่กับประเภทและเงื่อนไขของสลากที่เลือก

สมมติว่าสลากออมทรัพย์อายุ 1 ปี (มีสิทธิถูกรางวัล 12 งวด) ราคาหน่วยละ 100 บาท อัตราดอกเบี้ย 0.20% ต่อปี (ฝากครบ 1 ปี ได้ดอกเบี้ย 0.20 บาทต่อหน่วย) โดยการันตีรางวัลรายเดือนตามจำนวนเงินที่ซื้อ ดังนี้

- ฝาก 100,000 บาท รับรางวัล 50 บาทต่อเดือน (ถูกรางวัลเลขท้าย 3 ตัว)
- ฝาก 500,000 บาท รับรางวัล 250 บาทต่อเดือน (ถูกรางวัลเลขท้าย 3 ตัว จำนวน 5 รางวัล)
- ฝาก 1,000,000 บาท รับรางวัล 700 บาทต่อเดือน (ถูกรางวัลเลขท้าย 3 ตัว จำนวน 10 รางวัล และเลขท้าย 4 ตัว ได้ 200 บาท)

ถ้าตัดสินใจซื้อสลากออมทรัพย์ 100,000 บาท 500,000 บาท หรือ 1,000,000 บาท จะได้ผลตอบแทนขั้นต่ำจากการซื้อสลากออมทรัพย์ตามตารางด้านล่าง โดยยังไม่รวมโอกาสถูกรางวัลใหญ่หลักล้าน

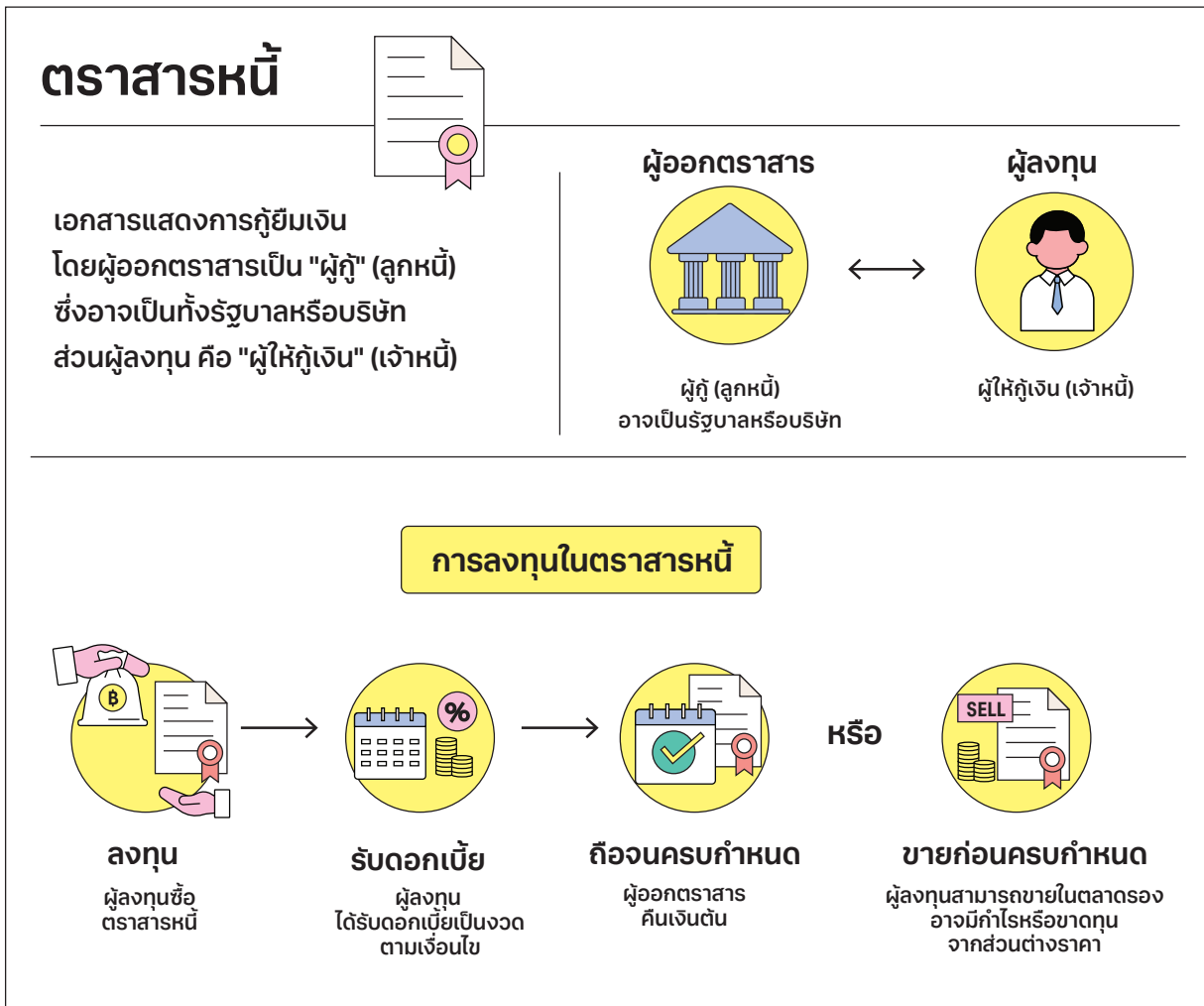
จำนวนเงิน	จำนวนหน่วย	เงินรางวัล	ดอกเบี้ย (เมื่อครบกำหนด 1 ปี)	รวม อัตราผลตอบแทน ขั้นต่ำ (เงินรางวัล + ดอกเบี้ย)
100,000 บาท	1,000 หน่วย (100,000 ÷ 100)	600 บาท เลขท้าย 3 ตัว 50 บาท จำนวน 12 งวด (50 × 12)	200 บาท (100,000 × 0.20%)	800 บาท (200 + 600) ผลตอบแทนขั้นต่ำ 0.80% ต่อปี ($\frac{800}{100,000} \times 100$)
500,000 บาท	5,000 หน่วย (500,000 ÷ 100)	3,000 บาท เลขท้าย 3 ตัว จำนวน 5 รางวัล รางวัลละ 50 บาท จำนวน 12 งวด (50 × 5 × 12)	1,000 บาท (500,000 × 0.20%)	4,000 บาท (3,000 + 1,000) ผลตอบแทนขั้นต่ำ 0.80% ต่อปี ($\frac{4,000}{500,000} \times 100$)
1,000,000 บาท	10,000 หน่วย (1,000,000 ÷ 100)	8,400 บาท เลขท้าย 3 ตัว จำนวน 10 รางวัล รางวัลละ 50 บาท และเลขท้าย 4 ตัว 200 บาท จำนวน 12 งวด (50 × 10 × 12) + (200 × 12)	2,000 บาท (1,000,000 × 0.20%)	10,400 บาท (8,400 + 2,000) ผลตอบแทนขั้นต่ำ 1.04% ต่อปี ($\frac{10,400}{1,000,000} \times 100$)

อย่างไรก็ตาม หากถอนสลากก่อนครบกำหนด อาจได้รับเงินต้นไม่ครบถ้วน หรือไม่ได้รับดอกเบี้ยตามที่กำหนด จึงควรศึกษารายละเอียดในเอกสารเปิดเผยข้อมูลผลิตภัณฑ์ (Sales Sheet) ให้ดีก่อนตัดสินใจซื้อ

3. ตราสารหนี้

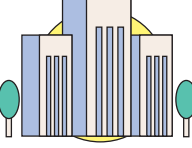
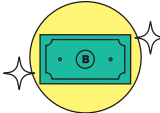
หลายคนอาจเคยได้ยินคำว่า “ตัวเงินคลัง พันธบัตร ตัวแลกเงิน หุ้นกู้” แต่ยังไม่แน่ใจว่าสิ่งเหล่านี้คืออะไร หรือแตกต่างกันอย่างไร ความจริงแล้วสิ่งเหล่านี้เรียกรวมกันว่า “ตราสารหนี้”

ตราสารหนี้เป็นเครื่องมือทางการเงินที่เปิดโอกาสให้ภาครัฐบาลและภาคเอกชนสามารถกู้ยืมเงินจากนักลงทุนได้ โดยสัญญาว่าจะคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยตามระยะเวลาที่กำหนด พุดง่าย ๆ ก็คือ การลงทุนในตราสารหนี้เปรียบเสมือนการเป็นเจ้าหนี้ของรัฐบาลหรือบริษัท

เมื่อเราลงทุน เราจะได้รับดอกเบี้ยเป็นงวดตามเงื่อนไข และเมื่อครบกำหนด ผู้ออกตราสารจะคืนเงินต้น แต่ถ้ามองการขายตราสารหนี้ก่อนครบกำหนดก็สามารถทำได้ในตลาดรอง โดยอาจมีกำไรหรือขาดทุนจากส่วนต่างราคา ถ้าแบ่งตามผู้ออกตราสาร สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มตราสารหนี้ตามประเภทผู้ออกจะมี 2 กลุ่ม คือ ภาครัฐและภาคเอกชน

ประเภทของตราสารหนี้ แบ่งตามผู้ออกตราสาร

 1. ตราสารหนี้ภาครัฐ	 2. ตราสารหนี้ภาคเอกชน
 ตั๋วเงินคลัง ตราสารหนี้ระยะสั้น มีอายุไม่เกิน 365 วัน	 ตั๋วแลกเงิน ตราสารหนี้ระยะสั้น มีอายุไม่เกิน 270 วัน
 พันธบัตรรัฐบาล ตราสารหนี้ระยะยาว มีอายุตั้งแต่ 365 วันขึ้นไป	 หุ้นกู้ ตราสารหนี้ระยะยาว มีอายุตั้งแต่ 270 วันขึ้นไป

โดยทั่วไป ตราสารหนี้ภาคเอกชนมักให้อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าตราสารหนี้ภาครัฐ เนื่องจากมีความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้สูงกว่าภาครัฐ อย่างไรก็ตาม ตราสารหนี้ภาครัฐก็ไม่ได้ปราศจากความเสี่ยง เพราะยังได้รับผลกระทบจากปัจจัยเศรษฐกิจ เช่น เงินเฟ้อ หรือภาวะเศรษฐกิจโลก

ความเสี่ยงของตราสารหนี้

แม้ตราสารหนี้จะถูกมองว่าปลอดภัยกว่าหุ้น แต่ก็ยังมีความเสี่ยงที่ต้องพิจารณา ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้¹⁵ ความเสี่ยงจากเงินเฟ้อ ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องที่อาจขายตราสารหนี้ไม่ได้ในราคาหรือเวลาที่ต้องการ หรือความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย

โดยเฉพาะความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้ ซึ่งเป็นความเสี่ยงหลักของการลงทุนในตราสารหนี้ จึงมีการจัดอันดับเครดิต (credit rating) เพื่อช่วยประเมินความเสี่ยงของผู้ออกตราสาร ในประเทศไทยหน่วยงานจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ปัจจุบันมีอยู่ 2 แห่ง คือ บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด (TRIS Rating) และบริษัท ฟิทช์ เรตติ้งส์ (ประเทศไทย) จำกัด (FITCH Ratings) โดยสถาบันจัดอันดับเครดิตจะวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและความเสี่ยงของผู้ออกตราสารหนี้ เพื่อให้นักลงทุนใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจก่อนลงทุน

การจัดอันดับเครดิตแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

- **Investment Grade** (rating AAA ถึง BBB-) ตราสารหนี้ที่มีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับที่เหมาะสมแก่การลงทุน
- **Non-Investment Grade** (rating BB+ ถึง D) ตราสารหนี้ความเสี่ยงสูง ใช้เพื่อเก็งกำไร รวมถึงตราสารหนี้ที่ไม่มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (unrated bond) ซึ่งมีความเสี่ยงสูงที่สุดอีกด้วย

¹⁵ ความเสี่ยงด้านเครดิตหรือความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้ (Credit Risk หรือ Default Risk) เป็นความเสี่ยงที่ลูกหนี้จะไม่ชำระเงินคืนตามกำหนดเวลาที่สัญญาไว้ ซึ่งเป็นความเสี่ยงอันดับแรกๆที่เจ้าหนี้ (นักลงทุน) ให้ความสนใจ

ส่วนความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในตลาด¹⁶ จะมีผลกับนักลงทุนที่ต้องการขายตราสารหนี้ก่อนครบกำหนดอายุในตลาดรอง โดยราคาตราสารหนี้จะสวนทางกับอัตราดอกเบี้ย เมื่ออัตราดอกเบี้ยในตลาดลดลง ราคาตราสารหนี้จะเพิ่มขึ้น และเมื่ออัตราดอกเบี้ยในตลาดเพิ่มขึ้น ราคาตราสารหนี้จะลดลง ตัวอย่างเราถือหุ้นกู้ดอกเบี้ย 3% แต่อัตราดอกเบี้ยในตลาดปรับตัวขึ้นเป็น 4% ต่อปี ถ้าเราจะขายหุ้นกู้นี้ก่อนครบอายุ 5 ปี เราต้องยอมลดราคาหุ้นกู้ลงเพื่อชดเชยส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย 1% ถึงจะจูงใจให้คนซื้อหุ้นกู้ของเรา แต่ถ้าเราถือตราสารหนี้จนครบกำหนดอายุจะไม่มีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย เพราะจะได้รับเงินต้นและดอกเบี้ยตามสัญญา

คำสำคัญชวนรู้

ตลาดรองตราสารหนี้ไทย (secondary market) เป็นตลาดซื้อขายตราสารหนี้ที่ได้ผ่านการซื้อขายในตลาดแรกแล้ว โดยนักลงทุนติดต่อสอบถามราคาตราสารหนี้จากผู้ค้าตราสารหนี้ (dealer) ผู้ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการซื้อขายตราสารหนี้ระหว่างนักลงทุน

นักลงทุนสามารถลงทุนในตราสารหนี้ได้ทั้ง

- **ทางตรง** ผ่านการซื้อขายในตลาดแรกจากผู้ออกตราสารหนี้ หรือติดต่อสอบถามกับสถาบันการเงินเพื่อซื้อขายเปลี่ยนมือผ่านตลาดรอง
- **ทางอ้อม** ผ่านกองทุนรวมตราสารหนี้ ซึ่งมีนโยบายการลงทุนให้เลือกหลากหลายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ไม่ว่าจะเลือกลงทุนในตราสารหนี้ทางตรงหรือทางอ้อม สิ่งสำคัญคือต้องศึกษาข้อมูลของตราสารหนี้ให้ครบถ้วน เช่น ผ่านเว็บไซต์สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย หรือแอปพลิเคชัน SEC Bond Check ก่อนตัดสินใจลงทุน

4. ตราสารทุน

ถ้าอยากเป็นเจ้าของกิจการในฐานะผู้ถือหุ้น ต้องลงทุนในตราสารทางการเงินที่เรียกว่า “ตราสารทุน” ซึ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ออกเพื่อระดมเงินทุนไปใช้ดำเนินธุรกิจ ตัวอย่างตราสารทุน เช่น หุ้นบุริมสิทธิ หุ้นสามัญ และใบสำคัญแสดงสิทธิ

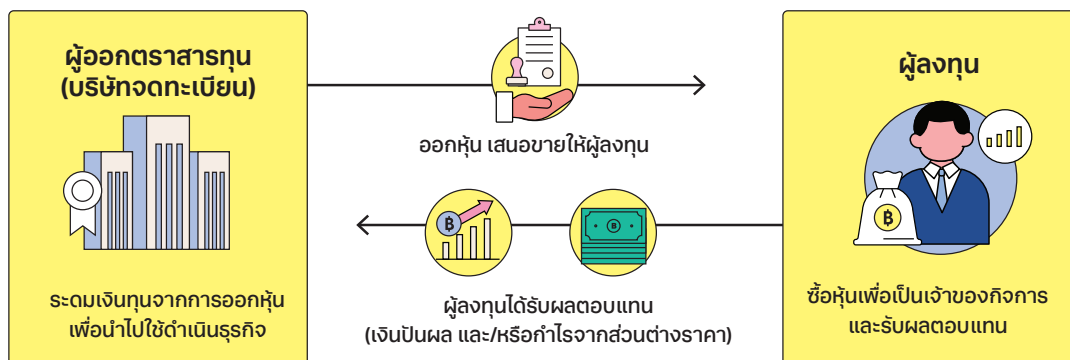
การลงทุนในตราสารทุนมักมีความเสี่ยงสูงกว่าการลงทุนในตราสารหนี้ เนื่องจากผู้ถือหุ้นมีสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของกิจการเป็นลำดับหลังจากเจ้าหนี้ หากกิจการประสบปัญหาทางการเงิน ผู้ถือหุ้นจะได้รับเงินคืนเป็นอันดับสุดท้าย

แต่ในอีกด้านหนึ่ง ความเสี่ยงที่สูงก็มาพร้อมโอกาสในการสร้างผลตอบแทนที่สูงขึ้นเช่นกัน ผู้ถือหุ้นจะได้รับผลตอบแทนจากทั้งส่วนต่างราคาที่ปรับขึ้นตามการเติบโตของธุรกิจและเงินปันผลที่จ่ายให้ผู้ถือหุ้นเมื่อบริษัทมีกำไร

¹⁶ อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (policy rate)

ตราสารทุน

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
ออกตราสารทุนเพื่อระดมเงินทุนไปใช้ดำเนินธุรกิจ

ประเภทของตราสารทุน	การซื้อ
1. หุ้นบุริมสิทธิ ได้รับเงินปันผลในอัตราที่กำหนดแน่นอน และได้รับก่อนหุ้นสามัญ เงินปันผลแน่นอน ได้รับก่อน โดยทั่วไปไม่มีสิทธิลงคะแนนเสียง	1. ซื้อหุ้นช่วง IPO ซื้อผ่านบริษัทหลักทรัพย์ (บล.) ซึ่งเป็นผู้จัดทำนายหลักทรัพย์ (underwriter) ต้องเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ กับบริษัทหลักทรัพย์
2. หุ้นสามัญ บริษัทออกเพื่อระดมทุนเพิ่มเติม นอกเหนือจากการออกตราสารหนี้	2. ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ ซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ หรือเทรดหุ้น ชำระค่าธรรมเนียมการซื้อขาย หรือ "ค่านายหน้า (commission)" ตามมูลค่าการซื้อขาย (อัตราแตกต่างกันไป)

หุ้นบุริมสิทธิ

ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิเป็นเจ้าของกิจการเช่นเดียวกับผู้ถือหุ้นสามัญ แต่มีสิทธิได้รับเงินปันผลในอัตราที่กำหนดแน่นอน และได้รับเงินปันผลก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิจะไม่มีสิทธิลงคะแนนเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้นเหมือนกับผู้ถือหุ้นสามัญ

หุ้นสามัญ

หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า หุ้น คือ ตราสารทุนที่บริษัทออกเพื่อระดมทุนเพิ่มเติมนอกเหนือจากการออกตราสารหนี้ นักลงทุนสามารถซื้อหุ้นได้ตั้งแต่ช่วงเสนอขายครั้งแรก (initial public offering: IPO) ผ่านบริษัทหลักทรัพย์ (บล.) ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้จัดทำนายหลักทรัพย์ (underwriter)

หลังจากนั้น นักลงทุนสามารถซื้อขายหุ้นได้ในตลาดหลักทรัพย์ หรือที่เรียกว่า เทรดหุ้น โดยนักลงทุนจะต้องเปิด "บัญชีซื้อขายหลักทรัพย์" กับบริษัทหลักทรัพย์ และชำระค่าธรรมเนียมการซื้อขาย หรือ "ค่านายหน้า (commission)" ตามมูลค่าของการซื้อขาย โดยมีอัตราที่แตกต่างกันไปตามช่องทางการลงทุนและประเภทบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์

คำสำคัญชวนรู้

บัญชีลงทุน คือ บัญชีที่เปิดกับธนาคาร บริษัทหลักทรัพย์ (บล.) บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) หรือบริษัทหลักทรัพย์นายหน้าซื้อขายหน่วยลงทุน (บลน.) เพื่อใช้ซื้อขายหุ้นหรือกองทุนรวม

การลงทุนในหุ้นจะทำให้ผู้ถือหุ้นมีส่วนได้เสียหรือมีสิทธิในทรัพย์สินและรายได้ของกิจการ โดยจะได้รับผลตอบแทน 2 รูปแบบ

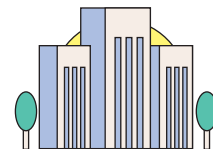
- **เงินปันผล** จะได้รับเมื่อบริษัทมีกำไรและนโยบายจ่ายเงินปันผล
- **กำไรหรือขาดทุนจากส่วนต่างราคา** (Capital Gain/Capital Loss) เกิดจากการซื้อขายหุ้นกับนักลงทุนรายอื่น ราคาหุ้นจะปรับตัวขึ้นหรือลดลงก็ขึ้นอยู่กับผลประกอบการของบริษัท ภาวะของอุตสาหกรรม และภาวะเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ ผู้ถือหุ้นยังมีสิทธิอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการรับทราบข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ของบริษัทผ่านระบบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สิทธิในการจองซื้อหุ้นออกใหม่เมื่อบริษัทเพิ่มทุน และสิทธิในการเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้นและออกเสียงลงคะแนนเรื่องสำคัญ ๆ ของบริษัท

คำสำคัญชวนรู้

เงินปันผล (Dividend) คือ ส่วนแบ่งกำไรที่บริษัทจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นสามัญ ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ หรือผู้ถือหุ้นหน่วยลงทุนให้เป็นผลตอบแทนการลงทุน เงินปันผลอาจจ่ายเป็นเงินหรือหุ้นก็ได้ ขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานในแต่ละปีและนโยบายของบริษัท

ความเสี่ยงจากการลงทุนในหุ้น

การลงทุนในหุ้นมีความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของอัตราผลตอบแทนในการลงทุน นักลงทุนอาจไม่ได้เงินปันผลได้น้อยกว่าที่คาดหวัง หรือราคาหุ้นอาจลดต่ำกว่าต้นทุน ซึ่งปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อราคาหุ้น เช่น **ความผันผวนของภาวะเศรษฐกิจโดยรวม อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย สภาพคล่องของตลาด และปัจจัยเฉพาะของบริษัทผู้ออกหุ้นสามัญ** ดังนั้น ก่อนลงทุนควรศึกษาข้อมูลบริษัทและภาวะตลาดให้เข้าใจ วิเคราะห์และเลือกหุ้นอย่างรอบคอบ เพื่อช่วยลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสให้การลงทุนมีผลตอบแทนตรงตามที่คาดหวัง

5. ทองคำ

ทองคำเป็นหนึ่งใน “สินทรัพย์ทางเลือก” ที่ได้รับความนิยม เพราะนอกจากจะซื้อขายง่ายแล้ว ยังได้รับผลตอบแทนจากส่วนต่างราคาได้ด้วย เมื่อราคาทองคำปรับตัวสูงขึ้น นักลงทุนจะได้กำไร แต่ถ้าราคาปรับตัวลดลงก็มีโอกาสขาดทุนเช่นกัน

การลงทุนในทองคำยังสามารถทำได้หลายช่องทาง จะเลือกไปที่หน้าร้านทอง ซื้อผ่านช่องทางออนไลน์ ลงทุนผ่านกองทุนรวมทองคำ หรือซื้อขายสัญญาซื้อขายทองคำล่วงหน้า (Gold Futures) ก็ได้ การเลือกช่องทางขึ้นอยู่กับเงินลงทุน วัตถุประสงค์ และระดับความเสี่ยงที่รับได้

ทองคำแท่ง

การซื้อทองคำแท่งที่ร้านทองมีข้อดีคือ จะไม่เสียค่ากำเหน็จ¹⁷ เหมือนทองคำรูปพรรณ บางกรณีอาจมีค่าปลอก แต่โดยทั่วไปทองคำแท่งขนาด 5 บาทขึ้นไปมักไม่คิดค่าปลอก จึงเป็นขนาดที่นิยมในกลุ่มนักลงทุน

สำหรับผู้ที่ไม่ต้องการใช้เงินก้อนใหญ่ สามารถทยอยสะสมทองคำผ่านการเปิด “บัญชีซื้อขายในระบบออนไลน์” ของร้านทอง เริ่มต้นได้ตั้งแต่หลักร้อยบาทขึ้นอยู่กับผู้ให้บริการแต่ละราย เมื่อเก็บสะสมน้ำหนักทองคำครบตามเงื่อนไขก็สามารถเลือกได้ว่าจจะรับเป็นทองคำจริงหรือถอนเป็นเงินสดเมื่อครบตามเงื่อนไข สิ่งสำคัญคือควรเลือกร้านทองและระบบออนไลน์ (แพลตฟอร์ม) ที่น่าเชื่อถือ เพื่อความปลอดภัยและเพิ่มความสบายใจในการลงทุนของเรา

กองทุนรวมทองคำ

กองทุนรวมทองคำ/กองทุนรวมที่อ้างอิงดัชนีทองคำ (Gold ETFs) เป็นทางเลือกสำหรับผู้ที่ต้องการลงทุนในทองคำโดยไม่ต้องถือทองคำจริง เงินจะถูกนำไปลงทุนในทองคำหรือกองทุนทองคำในต่างประเทศ ทำให้ซื้อขายสะดวกและไม่ต้องกังวลเรื่องการเก็บรักษา

คำสำคัญชวนรู้

สินทรัพย์ทางเลือก (Alternative Assets) คือ สินทรัพย์การลงทุนประเภทอื่นที่ไม่ใช่สินทรัพย์การลงทุนหลักอย่างตราสารหนี้ หรือหุ้น ตัวอย่างสินทรัพย์ทางเลือก เช่น ทองคำ น้ำมัน หรืออสังหาริมทรัพย์ ซึ่งการลงทุนในสินทรัพย์ทางเลือกจะเพิ่มผลตอบแทนและช่วยกระจายความเสี่ยง เพราะมูลค่ามักเคลื่อนไหวต่างจากสินทรัพย์หลัก

¹⁷ ค่ากำเหน็จ (Craftsmanship Fee) คือ ค่าบริการหรือค่าแรงที่ช่างทองเรียกเก็บในการสร้างสรรค์ทองคำรูปพรรณให้ออกมาเป็นชิ้นงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสร้อยคอ กำไล แหวน หรือเครื่องประดับอื่น ๆ การขึ้นรูปทองคำดิบให้กลายเป็นทองคำรูปพรรณที่มีลวดลายงดงามและประณีตนั้นต้องใช้ทักษะและความเชี่ยวชาญของช่างทอง ค่ากำเหน็จจึงเป็นค่าตอบแทนสำหรับความประณีตของงาน โดยปกติจะมีราคาตั้งแต่ 300 บาทถึงหลักพัน ขึ้นอยู่กับความซับซ้อนและรายละเอียดของชิ้นงาน

6. สินทรัพย์ดิจิทัล

ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้เกิดการลงทุนรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า **สินทรัพย์ดิจิทัล** ซึ่งหมายถึง หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ หรือใช้กำหนดสิทธิในการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ

คริปโทเคอร์เรนซี (Cryptocurrency)

หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้า บริการ หรือสิทธิอื่น ๆ โดยมูลค่าของคริปโทเคอร์เรนซีขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้ซื้อและผู้ขาย จึงทำให้ราคามีความผันผวนสูง และยังไม่ใช่เงินที่ธนาคารกลางใดในโลกรับรองว่าสามารถใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย

สกุลเงินดิจิทัลของคริปโทเคอร์เรนซีมีหลากหลาย ที่น่าจะคุ้นชื่อมากที่สุดคือ Bitcoin ซึ่งถือเป็นสกุลแรก ๆ ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ยังมีสกุลอื่น ๆ อีกมาก เช่น Ethereum และ Tether

โทเคนดิจิทัล (Digital Token)

หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นเพื่อกำหนดสิทธิของบุคคลในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการ หรือสิทธิในการเข้าถึงสินค้า บริการ หรือสิทธิอื่นที่ถูกกำหนดไว้ โดยมูลค่าของโทเคนดิจิทัลขึ้นอยู่กับมูลค่าของสิทธิที่ได้รับ จึงทำให้โทเคนดิจิทัลมีความหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบและวัตถุประสงค์การใช้งาน

โทเคนดิจิทัลจะเสนอขายผ่าน initial coin offering (ICO) คล้ายกับการเสนอขายหุ้นต่อประชาชนครั้งแรก (IPO) ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย

- **โทเคนเพื่อการลงทุน (Investment Token)** ใช้กำหนดสิทธิในการเข้าร่วมลงทุน เช่น สิทธิได้รับส่วนแบ่งรายได้ หรือสิทธิในผลกำไรจากการลงทุน
- **โทเคนเพื่อการใช้ประโยชน์ (Utility Token)** ใช้กำหนดสิทธิในการได้รับสินค้า บริการ หรือสิทธิอื่นใดที่ระบุไว้อย่างเฉพาะเจาะจง เช่น บัตรโดยสารรถไฟฟ้า หรือคูปองในศูนย์อาหาร

ความเสี่ยงจากการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล

สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นการลงทุนที่มีรายละเอียดซับซ้อน ราคาผันผวนสูง และมีความเสี่ยงสูงมาก นักลงทุนจำนวนมากจึงเข้ามาลงทุนเพื่อเก็งกำไรจากส่วนต่างราคา

ผู้ที่สนใจสามารถซื้อขายแลกเปลี่ยนในตลาดรองผ่านตัวกลางอย่างศูนย์ซื้อขาย (Exchange) นายหน้า (Broker) หรือผู้ค้า (Dealer) ที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) โดยตรวจสอบรายชื่อผู้ได้รับอนุญาตได้จากเว็บไซต์ สำนักงาน ก.ล.ต. หรือแอปพลิเคชัน SEC Check First

แม้การซื้อขายผ่านผู้ได้รับอนุญาตจะช่วยลดความเสี่ยงจากการถูกหลอกลวง แต่ก็ไม่ได้รับประกันว่าสินทรัพย์นั้นจะปลอดภัยจากความผันผวนของตลาด

การลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลยังมีความเสี่ยงหลายด้าน เช่น

- **ความเสี่ยงจากการฉ้อโกง** มีงานวิจัยชี้ว่าประโยชน์จากความซับซ้อนของเทคโนโลยี และความไม่คุ้นเคยของนักลงทุนเป็นช่องทางในการหลอกลวง
- **ความเสี่ยงจากการสูญหายของข้อมูลสำคัญ** เช่น ทำรหัสผ่านหาย หรือถูกผู้อื่นแฮก (เข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลโดยที่เจ้าของข้อมูลไม่ได้อนุญาต) เพราะการถือครองสินทรัพย์ขึ้นอยู่กับข้อมูลการเข้าถึงสินทรัพย์ดิจิทัล และไม่มีหน่วยงานกลางกู้คืนข้อมูลให้
- **ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง** ทำให้ไม่สามารถขายคืนได้ในเวลาที่ต้องการ เช่น ในช่วงที่ปริมาณการซื้อขายต่ำ อาจขายไม่ออก หรือขายได้ในราคาต่ำกว่าที่เราต้องการ

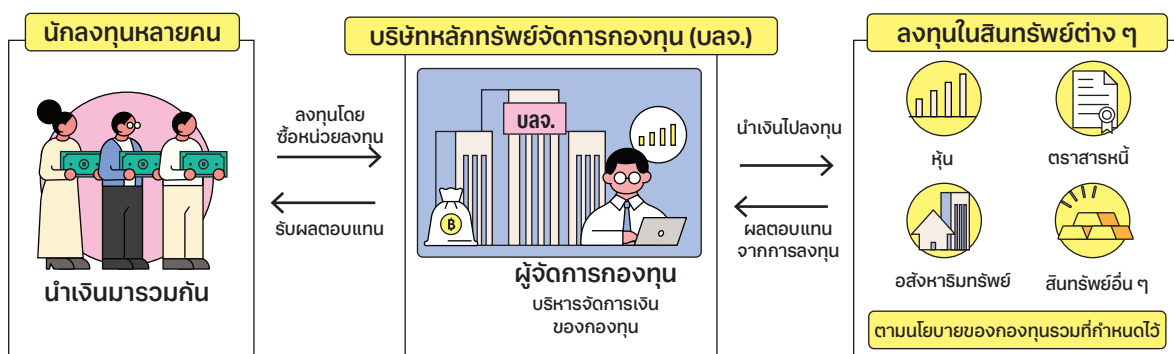
นอกจากนี้ ผู้ประกอบธุรกิจต้องระบุค่าเตือนว่า “คริปโทเคอร์เรนซี และโทเคนดิจิทัลมีความเสี่ยงสูง ท่านอาจสูญเสียเงินลงทุนได้ทั้งจํานวน โปรดศึกษาและลงทุนให้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้” เพื่อแจ้งให้นักลงทุนทราบความเสี่ยงก่อนตัดสินใจลงทุน พร้อมทั้งแจ้งผลการประเมินความเหมาะสมในการลงทุน การจัดสรรและกำหนดสัดส่วนการลงทุนที่เหมาะสม และการให้ความยินยอมรับทราบความเสี่ยงก่อนใช้บริการด้วย

ก่อนตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล สิ่งสำคัญคือต้องศึกษาข้อมูลให้รอบด้าน ทั้งเรื่องลักษณะความเสี่ยงและผลตอบแทน อย่าหลงเชื่อคำโฆษณาชักชวนลงทุนที่อ้างว่าจะได้ผลตอบแทนสูงผิดปกติ ควรจัดสัดส่วนการลงทุนให้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ หมั่นติดตามบัญชีซื้อขาย และยอมรับได้ว่ามีโอกาสสูญเสียเงินทั้งหมด

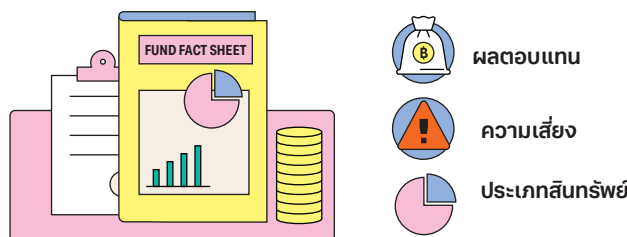
7. กองทุนรวม

กองทุนรวม

การนำเงินของนักลงทุนหลายคนมารวมกัน จากนั้น “บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.)” จะนำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ ตามนโยบายที่กองทุนรวมนั้น ๆ กำหนดไว้ โดยมีผู้จัดการกองทุนซึ่งมีความรู้และประสบการณ์เป็นผู้บริหารจัดการเงินของกองทุน

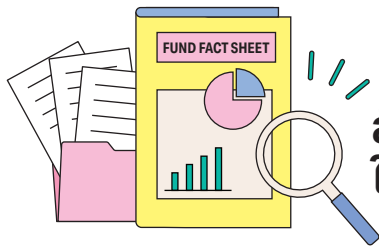

กองทุนรวมแต่ละกองมีผลตอบแทนและความเสี่ยงที่แตกต่างกัน
ตามประเภทสินทรัพย์ที่ระบุไว้ใน
หนังสือชี้ชวนเสนอขายหน่วยลงทุน (Fund Fact Sheet)

กองทุนรวมแต่ละกองมีผลตอบแทนและความเสี่ยงที่แตกต่างกันตามประเภทสินทรัพย์ที่ระบุไว้ใน “หนังสือชี้ชวนเสนอขายหน่วยลงทุน (Fund Fact Sheet)”

หนังสือชี้ชวนเปรียบเสมือนคัมภีร์ที่บอกรายละเอียดทุกอย่างของกองทุนรวมไว้ครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลการลงทุน ความเสี่ยง ค่าธรรมเนียม การซื้อขาย ผลการดำเนินงานย้อนหลัง และพอร์ตการลงทุน ดังนั้นก่อนตัดสินใจลงทุน นักลงทุนควรอ่านและทำความเข้าใจข้อมูลจากหนังสือชี้ชวนที่เผยแพร่บนเว็บไซต์ของ บลจ. นั้น ๆ ทุกครั้ง เพื่อใช้พิจารณาว่ากองทุนนั้นเหมาะสมกับเป้าหมายและระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้หรือไม่

สิ่งที่ควรพิจารณา ในหนังสือชี้ชวน (Fund Fact Sheet)

1. นโยบายและกลยุทธ์การลงทุน แนวทางการบริหารกองทุน เชิงรุก (active fund) สร้างผลตอบแทนให้สูงกว่าดัชนีอ้างอิง เชิงรับ (passive fund) สร้างผลตอบแทนใกล้เคียงกับดัชนีอ้างอิงที่เลือกมา เช่น SET Index หรือ S&P 500 กองทุนนำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ประเภทใด สัดส่วนเท่าไร	2. ระดับความเสี่ยงของกองทุน ตัวอย่าง เสี่ยงต่ำสุด 1 2 3 4 5 6 7 8 เสี่ยงสูงสุด หากยอมรับความเสี่ยงได้ระดับ 4 ควรเลือกกองทุนที่มีคะแนนความเสี่ยงระดับ 1-4 ถ้าจะเลือกกองทุนที่มีความเสี่ยงระดับ 5 ขึ้นไป ถือว่าลงทุนเสี่ยงเกินกว่าที่รับได้
3. ผลการดำเนินงานและตัวชี้วัด ช่วงเวลาแสดงผลการดำเนินงาน YTD 3 เดือน 6 เดือน 1 ปี 3 ปี 5 ปี 10 ปี ตั้งแต่วินิจฉัย เปรียบเทียบเฉพาะกองทุนที่มีนโยบายการลงทุนแบบเดียวกันในช่วงเวลาเดียวกัน ผลการดำเนินงานในอดีตมิได้เป็นสิ่งยืนยันถึงผลการดำเนินงานในอนาคต ใช้ข้อมูลย้อนหลังเป็นเพียงแนวทางประกอบการตัดสินใจ	4. การซื้อขายหน่วยลงทุน ระบุวัน ระบุเวลา ระบุจำนวนเงินขั้นต่ำ
5. ค่าธรรมเนียม ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากกองทุนรวม (Total Expense Ratio) ค่าใช้จ่ายคิดเป็น % ต่อปีของมูลค่าหน่วยลงทุน เช่น ค่าธรรมเนียมการจัดการ ค่าธรรมเนียมผู้ดูแลผลประโยชน์ (คำนวณแล้วหักออกทุกวัน ก่อนแสดงเป็นมูลค่าหน่วยลงทุน) ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากผู้ลงทุนโดยตรง ค่าธรรมเนียมจากการทำรายการต่างๆ เช่น การขายหน่วยลงทุน การรับซื้อคืน การสับเปลี่ยน การโอนหน่วยลงทุน คิดเป็น % ของมูลค่าซื้อขาย	6. สัดส่วนของสินทรัพย์ที่ลงทุน ประเภทสินทรัพย์ สัดส่วนตามหมวดอุตสาหกรรม 5 อันดับบริษัทที่ลงทุน
มูลค่าของกองทุนรวมสะท้อนผ่านมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (Net Asset Value: NAV) บอ. จำนวน NAV ตามราคาตลาดในแต่ละวัน (mark to market) ประกาศเป็น NAV ต่อหน่วย เพื่อแสดงมูลค่าที่แท้จริงของกองทุนตามสภาวะตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป	

1. นโยบายและกลยุทธ์การลงทุน

อธิบายว่ากองทุนนำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ประเภทใด สัดส่วนเท่าไร รวมถึงแนวทางการบริหารกองทุนว่าเป็นกองทุนแบบเชิงรุก (active fund) ที่ผู้จัดการกองทุนบริหารพอร์ตการลงทุนที่จะสร้างผลตอบแทนให้สูงกว่าดัชนีอ้างอิง หรือเป็นกองทุนแบบเชิงรับ (passive fund) ที่มุ่งสร้างผลตอบแทนใกล้เคียงกับดัชนีอ้างอิงที่เลือกมาเป็นตัววัดมากที่สุด เช่น SET Index หรือ S&P 500

2. ระดับความเสี่ยง

แต่ละกองทุนจะมีระดับความเสี่ยงตั้งแต่ 1 – 8 โดยระดับ 1 คือเสี่ยงต่ำสุด และระดับ 8 คือเสี่ยงสูงสุด หากนักลงทุนมีระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้อยู่ที่ระดับ 4 ก็ควรเลือกกองทุนที่มีคะแนนความเสี่ยงระหว่าง 1 – 4 เพื่อให้เหมาะสมกับตัวเอง และถ้าต้องการลงทุนความเสี่ยงระดับ 5 ขึ้นไป ถือเป็นการลงทุนในสินทรัพย์ที่เสี่ยงเกินกว่าระดับความเสี่ยงของตัวเองที่รับได้

3. ผลการดำเนินงานและตัวชี้วัด

แสดงผลการดำเนินงานของกองทุนในช่วงเวลาต่าง ๆ เช่น YTD (Year to Date)¹⁸ 3 เดือน 6 เดือน 1 ปี 3 ปี 5 ปี 10 ปี และตั้งแต่จัดตั้งกองทุน พร้อมเปรียบเทียบกับดัชนีชี้วัด (benchmark) และค่าเฉลี่ยของกองทุนรวมประเภทเดียวกัน (peer average) เพื่อช่วยให้เห็นว่ากองทุนนั้นทำผลงานได้ดีเพียงใด

เมื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของกองทุนรวม ควรเปรียบเทียบเฉพาะกองทุนที่มีนโยบายการลงทุนแบบเดียวกัน ในช่วงเวลาเดียวกัน เพราะแต่ละกองทุนนั้นลงทุนในสินทรัพย์ต่างกัน จึงมีความเสี่ยงและผลตอบแทนไม่เท่ากัน

นอกจากนี้ เรามักจะได้ยินประโยคที่ว่า “ผลการดำเนินงานในอดีตของกองทุนรวมมิได้เป็นที่ยืนยันถึงผลการดำเนินงานในอนาคต” ซึ่งหมายถึงว่า แม้กองทุนจะเคยทำผลตอบแทนได้ดีในอดีต ก็ไม่ได้แปลว่าในอนาคตจะทำได้ดีเหมือนเดิม ลงทุนแล้วได้กำไรมากหรือราคารออยู่ในช่วงขาขึ้น นักลงทุนจึงควรใช้ข้อมูลย้อนหลังเป็นเพียงแนวทางประกอบการตัดสินใจเท่านั้น

4. การซื้อขายหน่วยลงทุน

ระบุวัน เวลา และจำนวนเงินขั้นต่ำในการซื้อขาย

5. ค่าธรรมเนียม

แสดงค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในการบริหารกองทุนรวมทั้งหมด แบ่งเป็น

- **ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากกองทุนรวม (Total Expense Ratio)** เป็นค่าใช้จ่ายคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ต่อปีของมูลค่าหน่วยลงทุน เช่น ค่าธรรมเนียมการจัดการ หรือค่าธรรมเนียมผู้ดูแลผลประโยชน์ โดยจะคำนวณแล้วหักออกทุกวัน ก่อนแสดงเป็นมูลค่าหน่วยลงทุน
- **ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากผู้ลงทุนโดยตรง** เป็นค่าธรรมเนียมที่เกิดจากการทำรายการต่าง ๆ ของผู้ถือหน่วยลงทุน เช่น ค่าธรรมเนียมจากการขายหน่วยลงทุน ค่าธรรมเนียมการรับซื้อคืน ค่าธรรมเนียมการสับเปลี่ยน ค่าธรรมเนียมการโอนหน่วยลงทุน โดยจะคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของมูลค่าซื้อขาย

6. สัดส่วนของสินทรัพย์ที่ลงทุน

แสดงข้อมูลกองทุนว่านำเงินไปลงทุนในตราสารทางการเงินประเภทใด รวมถึงสัดส่วนการลงทุนตามกลุ่มอุตสาหกรรม และรายชื่อบริษัท 5 อันดับแรกที่กองทุนรวมลงทุน

มูลค่าของกองทุนรวมจะสะท้อนผ่าน **มูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (Net Asset Value: NAV)** โดย บลจ. จะคำนวณ NAV ตามราคาตลาดในแต่ละวัน (mark to market) และประกาศเป็น NAV ต่อหน่วย เพื่อแสดงมูลค่าที่แท้จริงของกองทุนตามสถานะตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป

นอกจากนี้ NAV ต่อหน่วยยังใช้เป็นราคาซื้อหรือราคาขายคืนของกองทุนรวมด้วย หากต้องการซื้อให้ดูที่ “ราคาขาย” แต่หากต้องการขายคืนให้ดูที่ “ราคารับซื้อคืน” ซึ่งโดยทั่วไป ราคาขายจะสูงกว่าราคารับซื้อคืนประมาณ 0.0001 บาท

¹⁸ ผลตอบแทนนับจากต้นปีถึงช่วงเวลาปัจจุบัน

มูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (NAV) = มูลค่าสินทรัพย์รวมตามราคาตลาด + ผลตอบแทนสะสมและเงินสด
- ค่าใช้จ่ายและหนี้สินของกองทุนรวม

มูลค่าหน่วยลงทุน (NAV ต่อหน่วย) = NAV ÷ จำนวนหน่วยลงทุน

นักลงทุนจะได้รับผลตอบแทนจากกองทุนรวมใน 2 รูปแบบหลัก คือ

- **ส่วนต่างราคา** เมื่อขายคืนหน่วยลงทุนในราคาที่สูงกว่าที่ซื้อ
- **เงินปันผล** สำหรับกองทุนมีนโยบายจ่ายเงินปันผล

กองทุนรวมแต่ละประเภทมีระดับความเสี่ยงแตกต่างกันตามสินทรัพย์ที่ลงทุน ซึ่งสามารถแบ่งตามระดับความเสี่ยง (Risk Spectrum) ได้ 8 ระดับจากน้อยไปมาก การเข้าใจประเภทกองทุนและระดับความเสี่ยงจะช่วยให้ นักลงทุนเลือกกองทุนที่เหมาะสมกับเป้าหมายการเงินและความเสี่ยงที่ยอมรับได้

Risk Profile	ระดับความเสี่ยง	ประเภท	คำอธิบาย
เสี่ยงต่ำ	1	กองทุนรวมตลาดเงินที่ลงทุนเฉพาะในประเทศ	ลงทุนในเงินฝาก ตัวเงิน รวมถึงตราสารหนี้ที่มีอายุเฉลี่ยไม่เกิน 1 ปี
เสี่ยงปานกลาง ค่อนข้างต่ำ	2	กองทุนรวมตลาดเงิน	ลงทุนในเงินฝาก ตัวเงิน รวมถึงตราสารหนี้ที่มีอายุเฉลี่ยไม่เกิน 1 ปี แต่อาจมีการลงทุนในต่างประเทศบางส่วน
เสี่ยงปานกลาง ค่อนข้างต่ำ	3	กองทุนรวมพันธบัตรรัฐบาล	ลงทุนในตราสารหนี้ภาครัฐที่มีอายุเฉลี่ยมากกว่า 1 ปีขึ้นไป
เสี่ยงปานกลาง ค่อนข้างต่ำ	4	กองทุนรวมตราสารหนี้	ลงทุนในตราสารหนี้ภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งมีทั้งกองที่ลงทุนในตราสารหนี้ระยะสั้น (อายุเฉลี่ยไม่เกิน 1 ปี) และตราสารหนี้ระยะยาว (อายุเฉลี่ยมากกว่า 1 ปี)
เสี่ยงปานกลาง ค่อนข้างสูง	5	กองทุนรวมผสม	ลงทุนในสินทรัพย์ใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นเงินฝาก ตราสารหนี้ หุ้น หรืออื่น ๆ ซึ่งจะมีสัดส่วนการลงทุนเท่าไรบ้าง ขึ้นอยู่กับนโยบายการลงทุนของกองทุน
เสี่ยงสูง	6	กองทุนรวมตราสารทุน	ลงทุนในหุ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ
เสี่ยงสูง	7	กองทุนรวมหมวดอุตสาหกรรม	ลงทุนในหุ้น แต่เจาะจงบางอุตสาหกรรม เช่น หุ้นธนาคาร หุ้นสื่อสาร หุ้นโรงพยาบาล
เสี่ยงสูงมาก	8	กองทุนรวมทรัพย์สินทางเลือก	ลงทุนในทรัพย์สินทางเลือก เช่น อสังหาริมทรัพย์ ทองคำ น้ำมัน

นอกจากนี้ ภาครัฐยังมียุทธศาสตร์ส่งเสริมการออมระยะยาว พร้อมกับการรักษาเสถียรภาพของตลาดทุน จึงมีการจัดตั้งกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund: RMF) โดยให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเป็นแรงจูงใจ เหมาะสำหรับผู้ที่มีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษี เพราะเป็นทางเลือกที่ช่วยทั้งสร้างผลตอบแทนและลดหย่อนภาษีไปพร้อมกัน

อย่างไรก็ตาม ก่อนตัดสินใจลงทุน ควรศึกษาข้อกำหนดเรื่องสิทธิลดหย่อนภาษีให้ชัดเจน เพราะหากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข อาจต้องคืนเงินภาษีที่เคยได้รับสิทธิลดหย่อนไป และกำไรจากการขายคืนอาจถูกนำไปคำนวณเป็นเงินได้เพื่อเสียภาษี

RMF มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- มินโยบายการลงทุนหลากหลาย ครอบคลุมสินทรัพย์ตั้งแต่ความเสี่ยงต่ำถึงความเสี่ยงสูง
- ซื้อหน่วยลงทุนได้ไม่เกิน 30% ของเงินได้ที่ต้องเสียภาษี แต่ไม่เกิน 500,000 บาท โดยเมื่อนำไปรวมกับการออมเพื่อเกษียณในรูปแบบอื่น เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) กองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน กองทุนการออมแห่งชาติ และเบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญ ต้องไม่เกิน 500,000 บาทต่อปี
- ไม่มีกำหนดจำนวนเงินลงทุนขั้นต่ำ และหยุดการซื้อได้ไม่เกิน 1 ปี แต่เมื่อเริ่มลงทุนใน RMF แล้วให้จำว่าต้องซื้อต่อเนื่องทุกปี
- ต้องถือหน่วยลงทุนไม่น้อยกว่า 5 ปี (นับวันชนวนจากวันที่ซื้อ) และขายคืนได้เมื่ออายุ 55 ปีบริบูรณ์

นักลงทุนสามารถเปิดบัญชีซื้อขายกองทุนรวมได้ทั้งกับ บลจ. ที่เป็นผู้ออกกองทุนรวมนั้นโดยตรง หรือเปิดบัญชีผ่านตัวแทนจำหน่าย เช่น ธนาकर บริษัทหลักทรัพย์ (บล.) บริษัทหลักทรัพย์นายหน้าซื้อขายหน่วยลงทุน (บลน.) หรือตัวแทนจำหน่ายอิสระที่เป็นบุคคล จากนั้นสามารถส่งคำสั่งซื้อขายผ่านเจ้าหน้าที่ หรือทำผ่านออนไลน์ ทั้งเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันได้อย่างสะดวก

ในฐานะนักลงทุน เราควรติดตามมาตรการส่งเสริมการออมระยะยาวของภาครัฐอย่างใกล้ชิด เพื่อโอกาสในการสร้างผลตอบแทนและได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเพิ่มเติม เช่น ในช่วง พ.ศ. 2566 – 2575 มีกองทุนรวมไทยเพื่อความยั่งยืน (Thailand ESG Fund: ThaiESG) ซึ่งเน้นลงทุนในหุ้นหรือตราสารหนี้ไทยที่ผ่านเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environmental Social and Governance: ESG)

8. กองทุนประกันสังคม (สปส.)

กองทุนประกันสังคมจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้แก่ลูกจ้าง โดยจ่ายเป็นผลประโยชน์ทดแทนหรือให้ความคุ้มครองความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น การเจ็บป่วย ทุพพลภาพ ตาย คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน

สำหรับสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป นายจ้างและลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนต้องส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมทุกเดือนตามที่ภาครัฐกำหนด โดยนายจ้างจะหักเงินสมทบจากเงินเดือนหรือค่าจ้าง และเงินสมทบดังกล่าวสามารถนำไปหักลดหย่อนภาษีประจำปีตามที่จ่ายจริงได้ แต่ไม่เกินอัตราที่กำหนด

ผู้ประกันตนแบ่งออกเป็น 3 มาตรา ได้แก่

1. ผู้ประกันตนมาตรา 33

คือพนักงานเอกชนหรือลูกจ้าง ซึ่งจะถูกหักเงินสมทบจากเงินเดือน และได้รับความคุ้มครอง 7 กรณี ได้แก่

- 1) **กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยที่ไม่ได้เกิดจากการทำงาน** เข้ารับการรักษาพยาบาลตามสิทธิ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
- 2) **กรณีคลอดบุตร** เบิกค่าคลอดบุตร ค่าตรวจและรับฝากครรภ์ รวมถึงรับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร สำหรับผู้ประกันตนเพศหญิง
- 3) **กรณีทุพพลภาพ** รับเงินทดแทนการขาดรายได้ เบิกค่าบริการทางการแพทย์ และหากถึงแก่ความตายก็มีเงินค่าทำศพ
- 4) **กรณีเสียชีวิต** รับเงินค่าทำศพ และเงินสงเคราะห์กรณีตาย
- 5) **กรณีสงเคราะห์บุตร** รับเงินสงเคราะห์บุตรตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปี

- 6) **กรณีชราภาพ** รับเงินคืน 2 รูปแบบ คือ บำเหน็จหรือบำนาญ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการส่งเงินสมทบ โดยจะได้รับเงินบำเหน็จเมื่อจ่ายเงินสมทบไม่ครบ 180 เดือน แต่ได้รับเงินบำนาญเมื่อจ่ายเงินสมทบไม่น้อยกว่า 180 เดือน ทั้งนี้ ผู้ประกันตนต้องอายุครบ 55 ปีและสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน
- 7) **กรณีว่างงาน** รับเงินทดแทนระหว่างการว่างงาน

2. ผู้ประกันตนโดยสมัครใจมาตรา 39

คือ ผู้ที่เคยเป็นผู้ประกันตนมาตรา 33 มาแล้วอย่างน้อย 12 เดือน และกลับมาเป็นผู้ประกันตนภายใน 6 เดือนนับจากวันที่ออกจากงาน โดยจะได้รับความคุ้มครอง 6 กรณีแบบมาตรา 33 แต่ไม่รวมกรณีว่างงาน

3. ผู้ประกันตนนอกกรอบมาตรา 40

คือ ผู้ประกอบอาชีพอิสระหรือแรงงานนอกระบบที่ไม่เป็นผู้ประกันตนมาตรา 33 และมาตรา 39 ซึ่งสามารถเลือกส่งเงินสมทบ 3 ทางเลือก โดยแต่ละทางเลือกจะได้รับความคุ้มครองที่แตกต่างกัน ดังนี้

- ทางเลือกที่ 1 จ่ายเงินสมทบ 70 บาทต่อเดือน มีสิทธิประโยชน์คุ้มครอง 3 กรณี คือ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีเสียชีวิต
- ทางเลือกที่ 2 จ่ายเงินสมทบ 100 บาทต่อเดือน มีสิทธิประโยชน์คุ้มครอง 4 กรณี คือ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีเสียชีวิต และกรณีชราภาพ
- ทางเลือกที่ 3 จ่ายเงินสมทบ 300 บาทต่อเดือน มีสิทธิประโยชน์คุ้มครอง 5 กรณี คือ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีเสียชีวิต กรณีชราภาพ และกรณีสงเคราะห์บุตร

ผู้ประกันตนทางเลือกที่ 2 และทางเลือกที่ 3 สามารถจ่ายเงินสมทบเพิ่มเติมหรือออมเพิ่ม ได้ไม่เกิน 1,000 บาทต่อเดือน ทั้งนี้ อัตราเงินสมทบและความคุ้มครองต่าง ๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

9. กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)

กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยให้ข้าราชการมีความมั่นคงทางการเงินหลังจากเกษียณ และเพื่อส่งเสริมการออมระยะยาวของข้าราชการโดยเฉพาะ ถือเป็นระบบออมเพื่อเกษียณภาคบังคับสำหรับข้าราชการ

สมาชิกจะจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนในอัตรา 3 – 30% ของเงินเดือน ขณะที่รัฐบาลจะจ่ายเงินสมทบให้ 3% ของเงินเดือน พร้อมเงินชดเชยอีก 2%¹⁹ ของเงินเดือน กบข. จึงเป็นแหล่งเงินออมสำคัญสำหรับชีวิตหลังเกษียณ

เงินสะสมทั้งหมดจะถูกนำไปลงทุนในผลิตภัณฑ์การลงทุนต่าง ๆ ตามแผนการลงทุนที่สมาชิกเลือกไว้ ซึ่งควรเลือกให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ของตนเอง

สมาชิก กบข. จะได้รับเงินในกองทุนเมื่อเกษียณอายุราชการ ลาออก ทุพพลภาพ หรือเสียชีวิต โดยเงินที่ได้รับจะประกอบด้วยเงินสะสม ผลประโยชน์ของเงินสะสม เงินสมทบ และผลประโยชน์ของเงินสมทบจาก กบข. ส่วนการได้รับเงินบำเหน็จหรือบำนาญจากกระทรวงการคลังนั้น ขึ้นอยู่กับสาเหตุของการออกจากราชการ

นอกจากนี้ เงินสะสมที่จ่ายเข้า กบข. ยังสามารถนำไปหักลดหย่อนภาษีเงินได้ประจำปีตามที่จ่ายจริงได้ สูงสุดไม่เกิน 500,000 บาท โดยเมื่อนำไปรวมกับการออมเพื่อเกษียณในรูปแบบอื่น เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน กองทุนการออมแห่งชาติ RMF และเบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญ ต้องไม่เกิน 500,000 บาท

เมื่อเกษียณอายุราชการแล้ว เงินที่ได้รับจาก กบข. จะได้รับการยกเว้นภาษี โดยสามารถเลือกจัดการเงินได้หลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นรับทั้งหมดเป็นเงินก้อนเดียว ทายอดรับเงินเป็นงวดตามระยะเวลาที่กำหนด รับเงินบางส่วนและทายอดรับส่วนที่เหลือเป็นงวดตามที่กำหนด หรือรับเงินบางส่วนและปล่อยให้ส่วนที่เหลือออมต่อไป

¹⁹ เงินชดเชย คือ เงินที่รัฐจ่ายจากเงินงบประมาณรายจ่ายของรัฐเข้าบัญชีรายบุคคลของสมาชิกทุกครั้งที่มีการจ่ายเงินเดือน

10. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provident fund: PVD)

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นหนึ่งในสวัสดิการที่บริษัทหลายแห่งมีให้ลูกจ้าง เพื่อให้เป็นเงินออมสำหรับวัยเกษียณ โดยเป็นการออมร่วมกันระหว่าง “ลูกจ้าง” และ “นายจ้าง” และยังเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยสร้างแรงจูงใจให้ลูกจ้างทำงานกับองค์กรในระยะยาว

เงื่อนไขการจ่ายเงินสะสม

ลูกจ้างที่สมัครเป็นสมาชิกสามารถเลือกจ่ายเงินสะสมได้ตั้งแต่ 2 – 15% ของเงินเดือน โดยนายจ้างจะหักจากเงินเดือนที่ได้รับทุกเดือนแบบอัตโนมัติ และในขณะเดียวกัน นายจ้างก็จะสมทบเงินให้อีกส่วนหนึ่งในอัตราใกล้เคียงกัน คือ 2 – 15% ของเงินเดือน ซึ่งถือเป็นเหมือน “โบนัสพิเศษ” ที่ช่วยให้ออมได้มากขึ้น ทั้งนี้ อัตราการสมทบจะขึ้นอยู่กับข้อบังคับของบริษัทแต่ละแห่ง

เงินทั้งสองส่วนนี้จะถูกรวมกันและส่งให้บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) ที่นายจ้างคัดเลือกไว้เป็นผู้บริหารจัดการ เพื่อนำไปลงทุนตามนโยบายที่กำหนด เช่น เงินฝาก พันธบัตร หุ้นกู้ หรือหุ้น เพื่อให้เงินก้อนนี้เติบโตองเงยตามแผนหรือนโยบายการลงทุนที่สมาชิกเลือกไว้

สมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพจะได้รับเงินในกองทุนเมื่อเกษียณอายุ ออกจากงาน ทุพพลภาพ หรือเสียชีวิต โดยจะได้รับ “เงินสะสม” และ “ผลประโยชน์ของเงินสะสม” ทั้งหมด ส่วน “เงินสมทบ” และ “ผลประโยชน์ของเงินสมทบ” จะได้รับตามเงื่อนไขที่บริษัทกำหนด

นโยบายการลงทุน

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีทางเลือกการลงทุนที่หลากหลาย ตั้งแต่ผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น เงินฝากและตราสารหนี้ ไปจนถึงผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงสูง เช่น หุ้น เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกเลือกลงทุนได้ตามระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ภายใต้นโยบายและกองทุนที่คณะกรรมการกองทุนคัดสรรไว้

นอกจากนี้ บางบริษัทอาจมีนโยบายการลงทุนแบบสมดุลตามอายุ (life path/target date) ให้เลือก ซึ่งจะช่วยจัดสรรสัดส่วนการลงทุนอัตโนมัติตามช่วงอายุของสมาชิก เช่น ในวัยทำงานตอนต้นอาจให้น้ำหนักกับผลิตภัณฑ์การลงทุนที่มีความเสี่ยงสูงมากกว่า เพื่อเปิดโอกาสให้เงินเติบโต ส่วนเมื่อใกล้เกษียณก็จะค่อย ๆ ลดสัดส่วนการลงทุนในผลิตภัณฑ์การลงทุนที่มีความเสี่ยงสูงลง

นอกจากช่วยสร้างหลักประกันทางการเงินในวัยเกษียณแล้ว กองทุนสำรองเลี้ยงชีพยังให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเช่นเดียวกับการออมเงินเพื่อการเกษียณอายุประเภทอื่น ๆ โดยสมาชิกสามารถนำเงินสะสมไปหักลดหย่อนภาษีได้ตามที่จ่ายจริงไม่เกิน 15% ของเงินเดือน และเมื่อรวมกับการออมเพื่อการเกษียณประเภทอื่น เช่น กบข. กองทุนสงเคราะห์โรงเรียนเอกชน กองทุนการออมแห่งชาติ RMF และเบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญ ต้องไม่เกิน 500,000 บาทต่อปี

ออกจากรานก่อนเกษียณ วางแผนจัดการเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพอย่างไร

เมื่อสมาชิกออกจากรานก่อนเกษียณอายุ หรือก่อนอายุครบ 55 ปี สิ่งสำคัญคือ การวางแผนว่าจะจัดการเงินในกองทุนอย่างไรต่อไป เพื่อรักษาสิทธิประโยชน์ทางภาษีและบริหารเงินให้อย่างคุ้มค่า

- โอนเงินไปกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของนายจ้างรายใหม่

ถ้านายจ้างใหม่มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สมาชิกสามารถโอนเงินทั้งหมดจากกองทุนเดิมไปยังกองทุนใหม่ได้ วิธีนี้ช่วยให้สิทธิประโยชน์ทางภาษียังคงอยู่ครบ และสามารถนับอายุงานต่อเนื่องจากนายจ้างรายเดิมได้ โดยจะถอนเงินได้เมื่อสมาชิกมีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ และเป็นสมาชิกกองทุนต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 5 ปี

- **โอนเงินไปยังกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพที่รับโอนเงินจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (RMF for PVD)**

หากนายจ้างรายใหม่ไม่มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือสมาชิกเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอิสระ ก็สามารถรักษาสหสิทธิประโยชน์ทางภาษี ด้วยการโอนเงินที่มีสิทธิได้รับทั้งหมดไปยัง RMF for PVD โดยเงื่อนไขการลงทุนใน RMF for PVD คล้ายกับการลงทุนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (RMF) คือ ต้องลงทุนอย่างน้อย 5 ปี (นับต่อเนื่องจากช่วงที่เป็นสมาชิก PVD) และสามารถขายคืนได้เมื่ออายุครบ 55 ปีขึ้นไป หลังจากโอนย้ายเงินไป RMF for PVD แล้ว จะไม่สามารถย้ายเงินกลับมากองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้อีก แต่สามารถสับเปลี่ยนกองทุนภายใน บลจ. หรือย้ายไปยัง บลจ. อื่นได้ และไม่จำเป็นต้องซื้อหน่วยลงทุนเพิ่มตามเงื่อนไขของ RMF ปกติ

- **คงเงินไว้ในกองทุนเดิม**

หากยังไม่สามารถหางานใหม่หรือนายจ้างใหม่ไม่มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สามารถคงเงินไว้ในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเช่นเดิมเพื่อรักษาสหสิทธิประโยชน์ทางภาษีได้ โดยสมาชิกและนายจ้างไม่ต้องนำส่งเงินสะสมและเงินสมทบเพิ่มเติม แต่สมาชิกยังสามารถปรับเปลี่ยนนโยบายการลงทุนได้ตามความต้องการ ทั้งนี้ควรศึกษาระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการคงเงินก่อนตัดสินใจ

- **ถอนเงินทั้งหมด**

หากสมาชิกมีความจำเป็นต้องนำเงินออกจากกองทุนพร้อมการออกจากงาน โดยไม่รอให้อายุครบ 55 ปี แต่เป็นสมาชิกกองทุนครบ 5 ปีตามเงื่อนไขแล้ว จะต้องนำเงิน 3 ส่วน ได้แก่ ผลประโยชน์ของเงินสะสม เงินสมทบ และผลประโยชน์ของเงินสมทบไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ส่วนเงินสะสมไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษี

ออกจากงานเมื่อเกษียณ วางแผนจัดการเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพอย่างไรดี

สำหรับกรณีลาออกจากงานเมื่อเกษียณอายุ คือมีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และเป็นสมาชิกกองทุนครบ 5 ปีต่อเนื่อง สมาชิกจะได้รับการยกเว้นภาษีทั้ง 4 ส่วน ได้แก่ เงินสะสม ผลประโยชน์ของเงินสะสม เงินสมทบ และผลประโยชน์ของเงินสมทบ เนื่องจากตรงตามเงื่อนไขภาษีที่ต้องการส่งเสริมการออมเพื่อเกษียณ โดยสมาชิกสามารถเลือกจัดการเงินเกษียณได้ ดังนี้

- **คงเงินไว้ในกองทุน**

สมาชิกสามารถคงเงินทั้งหมดไว้ในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและเป็นสมาชิกต่อไปได้ โดยไม่ต้องส่งเงินสะสมและเงินสมทบเข้ากองทุนเพิ่ม แต่ยังสามารถปรับเปลี่ยนนโยบายการลงทุนภายหลังได้ และหากสมาชิกต้องการนำเงินออกจากกองทุนในภายหลังก็จะได้รับการยกเว้นภาษีทั้งหมด ทั้งนี้ควรศึกษาเงื่อนไขและค่าใช้จ่ายในการคงเงินไว้ในกองทุนด้วย

- **ถอนเงินบางส่วน**

หากสมาชิกต้องการมีเงินสดจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพไว้ใช้จ่าย ก็สามารถทยอยถอนเป็นงวด ๆ ตามความต้องการได้ แต่ควรสอบถามเงื่อนไขการขอรับเงินและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องก่อน

- **ถอนเงินทั้งหมด**

หากสมาชิกต้องการถอนเงินทั้งหมดเพื่อนำไปบริหารจัดการเอง จะได้รับเงินภายใน 30 วันหลังสิ้นสมาชิกภาพ และควรวางแผนดูแลเงินก้อนนี้อย่างระมัดระวัง เพื่อไม่ให้ขาดทุนหรือถูกหลอกลวง และเพื่อให้เงินก้อนนี้เพียงพอสำหรับใช้จ่ายตลอดชีวิตหลังเกษียณ

11. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)

หลายคนที่ทำงานนอกระบบหรือประกอบอาชีพอิสระ อาจไม่มีสวัสดิการรองรับเหมือนพนักงานบริษัท กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) จึงเป็นทางเลือกการออมเพื่อเกษียณที่ช่วยให้คนกลุ่มนี้มีเงินบำนาญของตนเองผ่านการออมอย่างสม่ำเสมอ พร้อมได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี

ผู้ที่มีสิทธิสมัครเข้า กอช. ได้แก่

- มีสัญชาติไทย อายุ 15 – 60 ปี
- ไม่เป็นข้าราชการประจำหรือสมาชิก กบข. ไม่เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ไม่เป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคม แต่ถ้าเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ทางเลือกที่ 1 จ่ายเงินสมทบ 70 บาท ต่อเดือนสามารถสมัครได้
- ประกอบอาชีพอิสระหรือยังไม่ได้ประกอบอาชีพ เช่น พ่อค้า แม่ค้า เกษตรกร ค้าขาย รับจ้างทั่วไป นักเรียน นักศึกษา

หลักการออมใน กอช. คล้ายกับ กบข. และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ คือจะแบ่งเงินออกเป็น 2 ส่วนแล้วนำไปลงทุนให้ได้ผลตอบแทน

ส่วนแรกคือ **เงินสะสม** สมาชิกเริ่มต้นออม 50 บาทต่อครั้ง สูงสุดไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี และสามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ตามที่จ่ายจริง เมื่อรวมกับการออมเพื่อการเกษียณประเภทอื่น เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กบข. กองทุนสงเคราะห์โรงเรียนเอกชน RMF และเบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญ ต้องไม่เกิน 500,000 บาทต่อปี

ส่วนที่สองคือ **เงินสมทบจากรัฐ** ที่จ่ายให้ตามช่วงอายุ แต่ถ้าเดือนใดสมาชิกไม่ได้ส่งเงินสะสม รัฐก็จะไม่จ่ายเงินสมทบในเดือนนั้นเช่นกัน

- อายุ 15 – 30 ปี รัฐสมทบ 50% ของเงินสะสม (ไม่เกิน 1,800 บาทต่อปี)
- อายุมากกว่า 30 – 50 ปี รัฐสมทบ 80% ของเงินสะสม (ไม่เกิน 1,800 บาทต่อปี)
- อายุมากกว่า 50 – 60 ปี รัฐสมทบ 100% ของเงินสะสม (ไม่เกิน 1,800 บาทต่อปี)

นอกจากจะได้รับเงินสมทบจากรัฐแล้ว กอช. ยังรับประกันผลตอบแทนไม่น้อยกว่าเงินฝากประจำ 12 เดือน เมื่อสมาชิกอายุครบ 60 ปี และสิ้นสุดจากการเป็นสมาชิก สมาชิกสามารถรับเงินได้ 2 กรณี

- กรณีเงินบำนาญตลอดชีพ เมื่อ กอช. นำเงินในบัญชีสมาชิกไปคำนวณแล้วได้ไม่น้อยกว่า 600 บาท ต่อเดือน กอช. ก็จะจ่ายเงินบำนาญคืนให้ทุกเดือนจนกว่าจะเสียชีวิต
- กรณีเงินดำรงชีพ เมื่อ กอช. นำเงินในบัญชีสมาชิกไปคำนวณแล้วได้น้อยกว่า 600 บาทต่อเดือน กอช. ก็จะจ่ายเงินเดือนละ 600 บาท จนกว่าเงินในบัญชีพร้อมผลประโยชน์ของสมาชิกจะหมด เมื่อเงินหมดก็จะยุติการจ่ายเงินดำรงชีพ

หากพิจารณาแล้ว สมาชิกต้องการรับเงินบำนาญตลอดชีพ ก็ควรส่งเงินสะสมอย่างสม่ำเสมอให้ถึงเงื่อนไขของการรับเงินบำนาญตลอดชีพตามที่กำหนด โดยสามารถใช้โปรแกรมคำนวณเงินบำนาญของ กอช. เพื่อประเมินจำนวนเงินที่คาดว่าจะได้รับได้

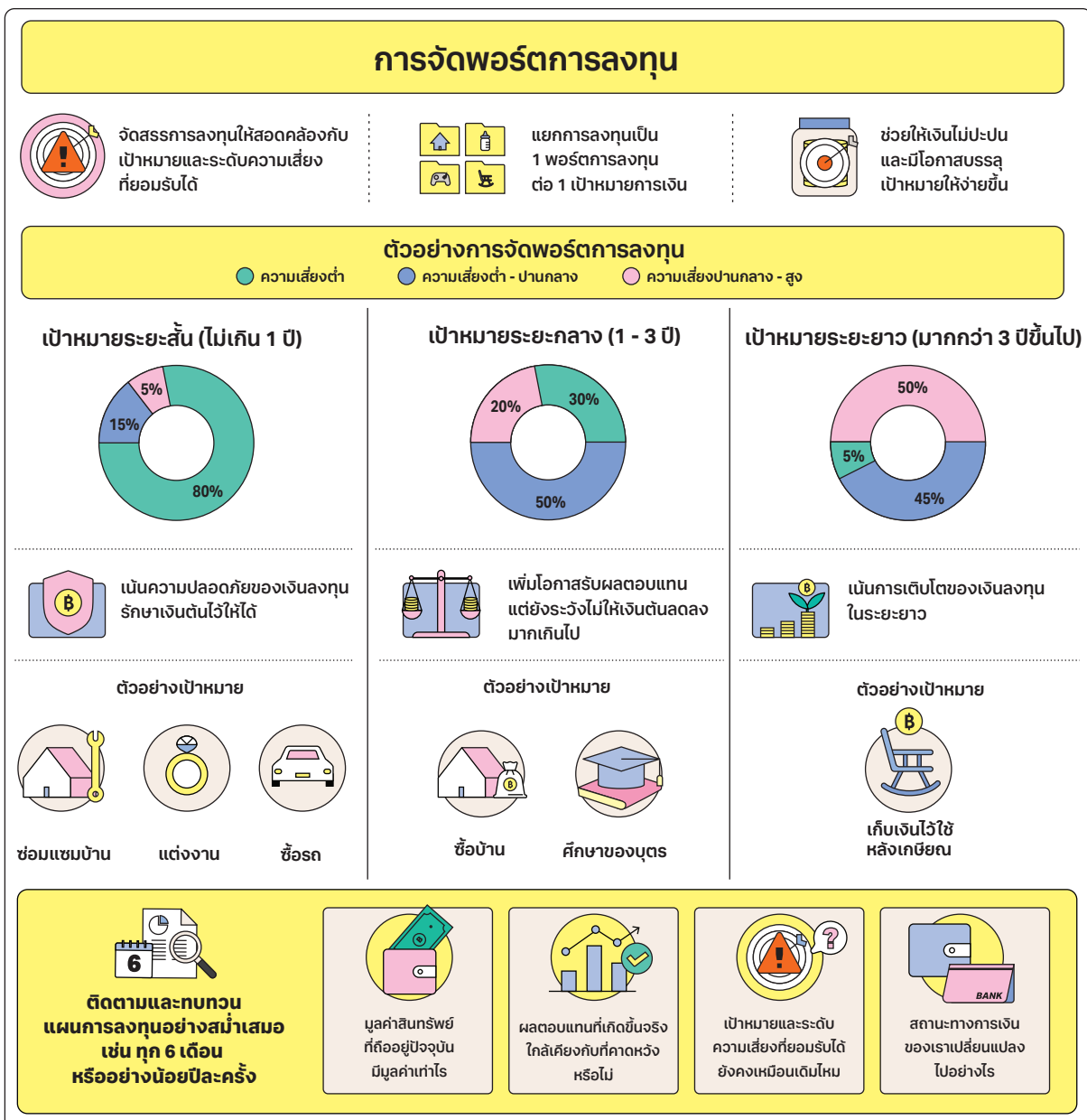
ประเภทกองทุน	ผู้สมัคร/สมาชิก	การจ่ายเงิน	การลงทุน/ผลตอบแทน	สิทธิประโยชน์ เมื่อเกษียณ	สิทธิประโยชน์ทางภาษี
กองทุนประกันสังคม (สปส.)	พนักงานเอกชนหรือเอกชน (มาตรา 33) ผู้สมัครใจ (มาตรา 39) อาชีพอิสระหรือแรงงาน นอกระบบ (มาตรา 40)	ผู้ประกันตนถูกหักเงินสมทบ จากเงินเดือนหรือค่าจ้าง (มาตรา 33) หรือจ่ายเงินสมทบด้วย ตัวเอง (มาตรา 39 และมาตรา 40 ในอัตรา 70 / 100 / 300 บาทต่อเดือน)	ให้ความคุ้มครองและสิทธิ ประโยชน์ขึ้นอยู่กับมาตรา ของผู้นับประกันตน (เจ็บป่วย คลอดบุตร ทูพพลภาพ เสียชีวิต สงเคราะห์บุตร ชราภาพว่างงาน)	ได้รับเงินบำเหน็จหรือเงินบำนาญ ขึ้นอยู่กับกรจ่ายเงินสมทบ	นำเงินสมทบไปหักลดหย่อน ภาษีตามที่จ่ายจริง สูงสุด ไม่เกินอัตราที่กำหนด
	ข้าราชการ	สมาชิกถูกหักเงินสะสม 3-30% ของเงินเดือน รัฐจ่ายเงินสมทบ 3% ของเงินเดือนและเงินชดเชย 2% ของเงินเดือน	ลงทุนตามนโยบายการลงทุน ที่สมาชิกเลือก	ได้เมื่อเกษียณอายุราชการ ลาออก ทูพพลภาพ หรือ เสียชีวิต (เงินสะสม ผลประโยชน์ของเงินสมทบ เงินสมทบ และผลประโยชน์ ของเงินสมทบ)	นำเงินสะสมไปหักลดหย่อน ภาษีตามที่จ่ายจริง สูงสุด ไม่เกิน 500,000 บาท และ เมื่อรวมกับการออมเพื่อเกษียณ ประเภทอื่น ต้องไม่เกิน 500,000 บาทต่อปี
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (PVD)	ลูกจ้างสมัครสมาชิกกับนายจ้าง ที่มีสวัสดิการนี้	สมาชิกถูกหักเงินสะสม 2 - 15% ของเงินเดือน นายจ้างจ่ายเงินสมทบ 2 - 15% ของเงินเดือน	ลงทุนผ่าน บลจ. ตามนโยบาย การลงทุนที่สมาชิกเลือก	ได้เมื่อเกษียณอายุ ออกจาก งาน ทูพพลภาพ หรือเสียชีวิต (เงินสะสม ผลประโยชน์ของ เงินสะสม เงินสมทบ และ ผลประโยชน์ของเงินสมทบ)	นำเงินสะสมไปหักลดหย่อน ภาษีตามที่จ่ายจริง ไม่เกิน 15% ของเงินเดือน และ เมื่อรวมกับการออมเพื่อเกษียณ ประเภทอื่น ต้องไม่เกิน 500,000 บาทต่อปี
กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)	คนไทย อายุ 15-60 ปีที่ทำงาน นอกระบบหรือประกอบอาชีพ อิสระ ไม่เป็นข้าราชการหรือ สมาชิก กบข. ไม่เป็นสมาชิก กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	สมาชิกจ่ายเงินสะสม 50 บาทต่อครั้ง สูงสุด 30,000 บาท/ปี รัฐจ่ายเงินสมทบตามอายุ (50 - 100% ของเงินสะสม สูงสุด 1,800 บาท/ปี)	ลงทุนโดยรัฐบาลประกันผลตอบแทน ไม่น้อยกว่าเงินฝากประจำ 12 เดือน	เมื่ออายุครบ 60 ปี รับเงินบำนาญตลอดชีพ หรือเงินดำรงชีพ	นำเงินสะสมไปหักลดหย่อน ภาษีตามที่จ่ายจริง และ เมื่อรวมกับการออม เพื่อการเกษียณประเภทอื่น ต้องไม่เกิน 500,000 บาท ต่อปี

จัดส่วนผสมการลงทุนให้เหมาะกับเป้าหมายการเงิน

หลังจากรู้จักตัวเองผ่านการตั้งเป้าหมายการเงิน ประเมินความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และศึกษาข้อมูลของผลิตภัณฑ์การลงทุนต่าง ๆ อย่างละเอียดรอบคอบแล้ว อย่าเพิ่งรีบลงทุนทันที เพราะยังมีอีกขั้นตอนสำคัญ คือ การจัดพอร์ตการลงทุน (asset allocation)

การจัดพอร์ตการลงทุน คือ การแบ่งเงินไปลงทุนในผลิตภัณฑ์หลายประเภท ว่าจะลงทุนอะไรบ้าง และในสัดส่วนเท่าไร เพื่อช่วยกระจายความเสี่ยงและลดความเสียหาย หากผลิตภัณฑ์ใดผลิตภัณฑ์หนึ่งขาดทุน เช่น ถ้าราคาหุ้นลง ก็ยังมีผลตอบแทนจากการลงทุนประเภทอื่นมาช่วยชดเชยได้ เปรียบเหมือนกับการไม่ใส่ไข่ทั้งหมดที่มีไว้ในตะกร้าใบเดียว (don't put all eggs in one basket) เพราะถ้าเกิดเดินสะดุดหกล้มหรือถ้าตะกร้าใบนั้นหล่น ก็ยังมีไข่ในตะกร้าใบอื่นเหลืออยู่

การจัดพอร์ตการลงทุนไม่มีสูตรตายตัว แต่ควรจัดสรรการลงทุนให้สอดคล้องกับเป้าหมายและระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ของตัวเอง และหากเป็นไปได้ ควรแยกการลงทุนเป็น 1 พอร์ตการลงทุน ต่อ 1 เป้าหมายการเงิน เพื่อไม่ให้เงินลงทุนปะปนกัน และช่วยให้มีโอกาสบรรลุเป้าหมายได้ง่ายขึ้น

ตัวอย่างการจัดพอร์ตการลงทุน

- เป้าหมายระยะสั้น (ไม่เกิน 1 ปี) เช่น การซ่อมแซมบ้าน การแต่งงาน หรือการซื้อรถ ควรมุ่งเน้นความปลอดภัยของเงินลงทุนเป็นหลัก นั่นคือรักษาเงินต้นไว้ให้ได้ จึงควรจัดพอร์ตการลงทุนที่มีสัดส่วนผลิตภัณฑ์ความเสี่ยงต่ำเป็นหลัก เพื่อปกป้องเงินต้นไม่ให้ลดลง
- เป้าหมายระยะกลาง (1 – 3 ปี) เช่น การซื้อบ้าน หรือการศึกษาของบุตร สามารถคาดหวังให้เงินลงทุนบางส่วนเติบโตได้มากขึ้นได้ จึงอาจเพิ่มสัดส่วนการลงทุนในผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงสูงขึ้นได้บ้าง เพื่อเพิ่มโอกาสรับผลตอบแทนที่สูงขึ้น แต่ก็ยังต้องระวังไม่ให้เงินต้นลดลงมากเกินไป
- เป้าหมายระยะยาว (มากกว่า 3 ปีขึ้นไป) เช่น การเก็บเงินไว้ใช้หลังเกษียณ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ต้องการการเติบโตของเงินลงทุนในระยะยาว จึงสามารถจัดพอร์ตการลงทุนที่มีผลิตภัณฑ์การลงทุนเสี่ยงสูงได้มากขึ้น

เมื่อเริ่มลงทุนไปแล้ว ควรติดตามและทบทวนแผนการลงทุนอย่างสม่ำเสมอ เช่น ทุก 6 เดือน หรืออย่างน้อยปีละครั้ง โดยทบทวนว่าผลิตภัณฑ์การลงทุนที่ถืออยู่ในปัจจุบันมีมูลค่าเท่าไร ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงใกล้เคียงกับที่คาดหวังหรือไม่ เป้าหมายและระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ยังเหมือนเดิมไหม รวมถึงสถานะทางการเงินของเราเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้เราตัดสินใจได้ว่า ควรปรับแผนการลงทุนหรือไม่ เพื่อให้พอร์ตการลงทุนยังสร้างผลตอบแทนได้ตามที่คาดหวัง และอยู่ในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

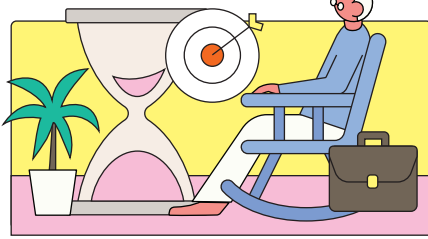
ออกแบบชีวิตหลังเกษียณ ตั้งแต่วันที่ยังทำงาน

เมื่อเราเข้าใจการลงทุนและสามารถบริหารเงินให้เติบโตได้แล้ว อีกหนึ่งเป้าหมายสำคัญที่ควรขยับเข้ามาคิดต่อคือ **การเตรียมความพร้อมสำหรับชีวิตหลังหยุดทำงาน** เพราะต่อให้เงินลงทุนงอกเงยมากเพียงใด ถ้าไม่มีการวางแผนเกษียณรองรับ ก็อาจไม่เพียงพอสำหรับการใช้ชีวิตในระยะยาว การวางแผนเกษียณจึงเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้เรานำผลจากการออมและการลงทุนมาใช้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ชีวิตในวันที่ไม่มีรายได้ยังคงมั่นคงและสบายใจ

หลายคนมักมองว่า “การเกษียณ” เป็นเรื่องไกลตัว คิดว่ารอให้อายุมากกว่านี้ค่อยเริ่มเตรียมตัวเก็บออมก็ยังไม่ทัน แต่ในความจริงแล้ว ชีวิตหลังการเกษียณที่สุขกายสบายใจไม่ได้เกิดขึ้นเอง หากต้องอาศัยการวางแผน การออม และลงทุนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เนิ่น ๆ ยิ่งเริ่มต้นเร็ว เงินก็ยังมีเวลาเติบโตมากขึ้น และยังเพิ่มโอกาสให้เราใช้ชีวิตในบั้นปลายอย่างที่ต้องการ

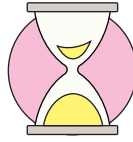
5 ขั้นตอนเตรียมเงินเพื่อเกษียณ

1. กำหนดอายุเกษียณและอายุขัย

ตัวอย่าง : คาดว่าจะมีอายุ 80 ปี เกษียณที่ 60 ปี
ต้องมีเงินสำหรับใช้ชีวิต 20 ปี

อายุขัย

80 ปี

อายุเกษียณ

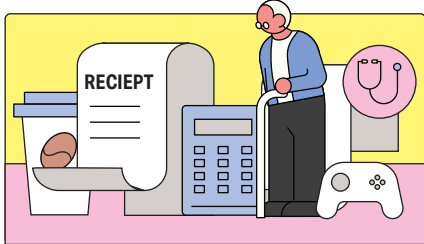
60 ปี

จำนวนปีที่คาดว่าจะมีชีวิตอยู่หลังเกษียณ

20 ปี

2. คำนวณเงินที่จะใช้หลังเกษียณ

รายจ่าย
ต่อเดือน

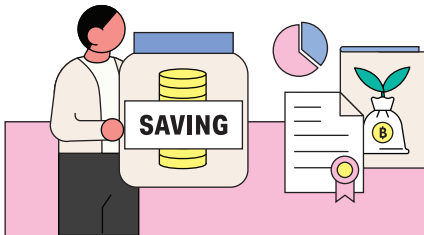
× 12 เดือน ×

จำนวนปี
ที่คาดว่าจะมีชีวิตอยู่
หลังเกษียณ

จำนวนเงิน
ที่ต้องมี
ณ วันเกษียณ

3. สำรวจเงินออมเพื่อเกษียณที่มีอยู่

เงินออมภาคบังคับ

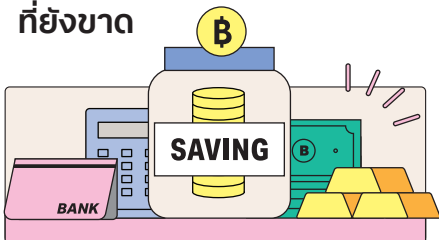
- กองทุนประกันสังคม
- กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)
- เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
- เงินชดเชยตามกฎหมาย

เงินออมภาคสมัครใจ

- กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
- RMF
- ประกันชีวิตแบบบำนาญ
- หุ้่นสหกรณ์ออมทรัพย์
- กองทุนรวม พันธบัตร หุ้น และอื่น ๆ

4. คำนวณเงินออมเพื่อเกษียณที่ยังขาด

จำนวนเงินออม
เพื่อเกษียณ
ที่ยังขาดอยู่

= จำนวนเงิน
ที่ต้องมี ณ วันเกษียณ
(ขั้นตอนที่ 2)

จำนวนเงินออม
เพื่อเกษียณที่มีอยู่
(ขั้นตอนที่ 3)

5. วางแผนออมเงินเกษียณเพิ่ม

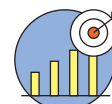
กำหนดจำนวน
เงินออม
ต่อเดือน

ศึกษาข้อมูลผลิตภัณฑ์
เลือกให้เหมาะกับระยะเวลา
และความเสี่ยงที่ยอมรับได้

ลงมือออมและลงทุน
ตามแผนอย่าง
สม่ำเสมอ

ติดตาม
และปรับแผน
ให้ถึงเป้าหมาย

ระยะเวลาในการออมเงิน
= (อายุที่คาดว่าจะเกษียณ - อายุปัจจุบัน) × 12 เดือน

จำนวนเงินเกษียณที่ต้องออมต่อเดือน
= จำนวนเงินออมเพื่อเกษียณที่ยังขาดอยู่ (ขั้นตอนที่ 4) ÷ ระยะเวลาในการออมเงิน

หมายเหตุ: การคำนวณยังไม่ได้นำถึงอัตราเงินเฟ้อ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดอายุเกษียณและอายุขัย

เริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามกับตัวเองว่าอยากหยุดทำงานเมื่ออายุเท่าไร และคาดว่าจะมีชีวิตยืนยาวอีกกี่ปี ซึ่งอาจอ้างอิงจากอายุของคนในครอบครัว หรือข้อมูลอายุขัยเฉลี่ยของคนไทยจากสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (ใน พ.ศ. 2569 ผู้ชาย 77.5 ปี ผู้หญิง 83.3 ปี)

เมื่อนำอายุขัยลบออกด้วยอายุเกษียณหรือหยุดทำงาน ก็จะได้จำนวนปีที่คาดว่าจะมีชีวิตรอดอยู่หลังเกษียณ เช่น หากคาดว่าจะมีอายุถึง 80 ปี และเกษียณที่อายุ 60 ปี เท่ากับว่าต้องมีเงินสำหรับชีวิตอีก 20 ปี

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณเงินที่จะใช้หลังเกษียณ

ประเมินค่าใช้จ่ายต่อเดือน ทั้งค่าใช้จ่ายประจำและค่าใช้จ่ายพิเศษ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าทำบุญ ค่าท่องเที่ยว ค่าซ่อมรถยนต์ ค่าซ่อมบ้าน จากนั้นนำรายจ่ายต่อเดือน คูณ 12 ให้เป็นรายจ่ายต่อปี แล้วคูณกับจำนวนปีหลังเกษียณ เพื่อหาว่าจำเป็นต้องมีเงินก้อนเท่าไร ซึ่งในหลายกรณีอาจเป็นตัวเลขระดับหลักล้านหรือมากกว่านั้น และยังไม่รวมผลของเงินเฟ้อที่อาจทำให้ค่าใช้จ่ายสูงขึ้นในอนาคต

$$\text{จำนวนเงินที่ต้องมี ณ วันเกษียณ}^{20} = \text{จำนวนเงินที่คาดว่าจะใช้ต่อเดือน} \times 12 \text{ เดือน} \\ \times \text{จำนวนปีที่คาดว่าจะอยู่หลังเกษียณ}$$

ขั้นตอนที่ 3 สรรวจเงินออมเพื่อเกษียณที่มีอยู่

รวบรวมข้อมูลว่าปัจจุบันมีเงินออมหรือลงทุนเพื่อเกษียณเก็บไว้ที่ไหนบ้าง และเมื่อถึงเวลานั้นจะมีเงินออมอยู่เท่าไร เงินออมเพื่อเกษียณแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

- **เงินออมภาคบังคับ** ได้แก่ กองทุนประกันสังคม ในส่วนของสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เงินชดเชยตามกฎหมาย
- **เงินออมภาคสมัครใจ** เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ RMF ประกันชีวิตแบบบำนาญ หุ้นสหกรณ์ออมทรัพย์ และผลิตภัณฑ์การลงทุนอื่น ๆ เช่น กองทุนรวม พันธบัตร หุ้น

²⁰ การคำนวณนี้ยังไม่ได้นำเงินเฟ้อมาพิจารณา

เข้าใจไว้ก่อน

เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คือเงินช่วยเหลือรายเดือนจากภาครัฐที่จัดสรรให้ผู้สูงอายุ เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน เมื่อคนไทยอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ และไม่ได้รับสวัสดิการจากหน่วยงานรัฐ²¹ จะต้องลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุรายเดือนจากรัฐบาล โดยเบี้ยยังชีพจะคำนวณอายุตามปิงปประมาณ และจะจ่ายแบบขั้นบันไดตามช่วงอายุภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน

- อายุ 60 – 69 ปี ได้รับเดือนละ 600 บาท
- อายุ 70 – 79 ปี ได้รับเดือนละ 700 บาท
- อายุ 80 – 89 ปี ได้รับเดือนละ 800 บาท
- อายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเดือนละ 1,000 บาท

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในท้องถิ่นของต่างจังหวัด หรือติดต่อกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หมายเลขโทรศัพท์ 0 2241 9000

ขั้นตอนที่ 4 คำนวณเงินออมเพื่อเกษียณที่ยังขาด

โดยเปรียบเทียบระหว่างเงินที่จะใช้หลังเกษียณ (ขั้นตอนที่ 2) กับเงินออมเพื่อเกษียณ (ขั้นตอนที่ 3) ว่าเพียงพอหรือไม่ ยังขาดอีกเท่าไร ซึ่งจะเป็นตัวตั้งต้นสำคัญในการวางแผนต่อไป

$$\text{จำนวนเงินออมเพื่อเกษียณที่ยังขาดอยู่} = \text{จำนวนเงินที่ต้องมี ณ วันเกษียณ} - \text{จำนวนเงินออมเพื่อการเกษียณที่มีอยู่}$$

ขั้นตอนที่ 5 วางแผนออมเงินเกษียณเพิ่ม

เริ่มจากกำหนดจำนวนเงินออมต่อเดือนอย่างชัดเจน บันทึกไว้ในแผนใช้เงิน ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การออมและการลงทุนให้รอบคอบก่อนตัดสินใจลงทุน เลือกลงทุนให้เหมาะกับระยะเวลาในการออมและระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ จากนั้นลงมือออมและลงทุนตามแผนอย่างสม่ำเสมอ พร้อมติดตามและปรับแผนตามสถานการณ์ เพื่อให้เงินเติบโตไปถึงเป้าหมายเมื่อถึงวันเกษียณจริง

$$\begin{aligned} \text{ระยะเวลาในการออมเงิน} &= (\text{อายุที่คาดว่าจะเกษียณ} - \text{อายุปัจจุบัน}) \times 12 \text{ เดือน} \\ \text{จำนวนเงินเกษียณที่ต้องออมต่อเดือน} &= \text{จำนวนเงินออมเพื่อเกษียณที่ยังขาดอยู่} \div \text{ระยะเวลาในการออมเงิน} \end{aligned}$$

²¹ ไม่เป็นผู้รับเงินบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ ไม่เป็นผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และไม่เป็นผู้รับผลประโยชน์จากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้เป็นประจำ

ตัวอย่าง

มาดูตัวอย่างการคำนวณเงินที่ต้องออมเพื่อเกษียณของนาย ข อายุ 23 ปี เกษียณอายุตอน 60 ปี และคาดว่าจะมีชีวิตอยู่ถึง 80 ปี ตอนเกษียณอยากใช้เงินเดือนละ 20,000 บาท

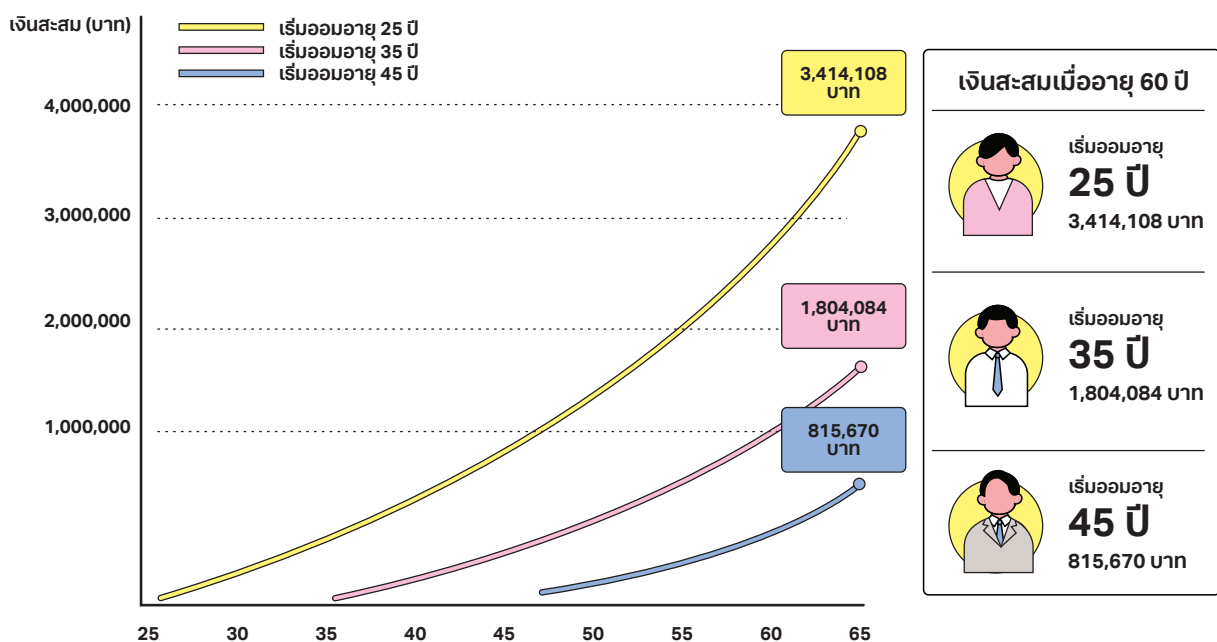
$$\begin{aligned}\text{จำนวนเงินที่ต้องมี ณ วันเกษียณ} &= 20,000 \times 12 \times (80 - 60) \\ &= 20,000 \times 12 \times 20 \\ &= 4,800,000 \text{ บาท} \\ \text{จำนวนเงินออมเพื่อเกษียณที่ยังขาดอยู่} &= 4,800,000 - 0 \\ &= 4,800,000 \text{ บาท} \\ \text{ระยะเวลาในการออมเงิน} &= (60 - 23) \times 12 \\ &= 37 \times 12 \\ &= 444 \text{ เดือน} \\ \text{จำนวนเงินเกษียณที่ต้องออมต่อเดือน} &= 4,800,000 \div 444 \\ &= 10,811 \text{ บาทต่อเดือน}\end{aligned}$$

แม้ว่าการคำนวณเงินเกษียณทั้ง 5 ขั้นตอนข้างต้น จะยังไม่ได้คำนึงถึงผลตอบแทนจากการลงทุนและผลกระทบจากเงินเฟ้อ แต่ก็ยังเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยให้เห็นภาพรวมชัดเจน และเมื่อรู้ว่าจะต้องออมเท่าไร สิ่งสำคัญที่สุดคือการลงมือทันที และยึดมั่นในวินัย ไม่ว่าตอนนี้จะอยู่ในวัยไหน ทุกวันคือเวลาที่หายไป อย่าปล่อยให้วันที่เกษียณมาถึงก่อนวันที่คุณพร้อม

ถ้าต้องการตัวเลขที่แม่นยำขึ้นสามารถใช้โปรแกรม “ออมเท่าไรพอใช้เกษียณ” ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ยิ่งเริ่มออมเร็ว เงินยิ่งเติบโตมาก

ออมเดือนละ 3,000 บาท ผลตอบแทนเฉลี่ย 5% ต่อปี (ทบต้น)

เริ่มออมเร็ว แม้จำนวนเงินเท่ากัน แต่เวลาที่มากกว่าจะช่วยให้เงินเติบโตได้มากกว่าอย่างชัดเจน

ชีวิตหลังเกษียณอาจไม่ได้ราบรื่นเสมอไป

ในความเป็นจริง ชีวิตหลังเกษียณอาจต้องเผชิญความเสี่ยงหลายด้านที่ทำให้แผนการใช้ชีวิตไม่เป็นไปตามที่คิดไว้ เช่น ความเสี่ยงจากการมีอายุยืนกว่าที่คาดไว้ อัตราเงินเฟ้อที่ทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น การใช้เงินเร็วเกินไป ค่ารักษาพยาบาลที่เพิ่มขึ้น หรือแม้แต่ความเสี่ยงจากมิจฉาชีพ การเข้าใจและเตรียมรับมือกับความเสี่ยงเหล่านี้อย่างรอบคอบจะช่วยให้แผนชีวิตหลังเกษียณไม่สะดุดระหว่างทาง มีความสุขและเป็นไปตามแผน

บริหารเงินหลังเกษียณให้พอใช้

เมื่อถึงวัยเกษียณ เงินก้อนใหญ่ที่สะสมมาทั้งชีวิตจะกลายเป็นทรัพยากรหลักในการดำเนินชีวิต การจัดสรรเงินจึงต้องคิดอย่างรอบคอบ โดยแบ่งเงินออกเป็นส่วนสำหรับใช้จ่าย และส่วนสำหรับลงทุนเพื่อให้เงินงอกเงยเพียงพอให้ทยอยนำไปใช้

ตัวอย่างการจัดพอร์ตการลงทุนหลังเกษียณสามารถแบ่งออกเป็น 3 พอร์ต โดยแต่ละพอร์ตมีวัตถุประสงค์และลักษณะการลงทุนที่แตกต่างกัน การจัดสรรพอร์ตอย่างเหมาะสมจะช่วยให้เรามีเงินใช้ได้อย่างเพียงพอ และสอดคล้องกับแผนชีวิตหลังเกษียณ

พอร์ตการลงทุนที่ 1 สำหรับใช้จ่ายในระยะเวลา 1 ปี หรือพอร์ตฉุกเฉิน (Emergency Fund) ใช้สำหรับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันหรือยามฉุกเฉิน จึงควรเน้นลงทุนในผลิตภัณฑ์การลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ หรือตราสารในตลาดเงิน

พอร์ตการลงทุนที่ 2 สำหรับใช้จ่ายในช่วง 1 - 7 ปี หรือพอร์ตการลงทุนระมัดระวัง (Conservative Investment) สำหรับค่าใช้จ่ายระยะปานกลาง ควรเน้นลงทุนในผลิตภัณฑ์การลงทุนที่มีความเสี่ยงปานกลาง เช่น พันธบัตร หรือหุ้นกู้

พอร์ตการลงทุนที่ 3 สำหรับใช้จ่ายในระยะยาวเกิน 7 ปี หรือพอร์ตการลงทุนสร้างความเติบโต (Growth Investment) เพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างผลตอบแทนในระยะยาว ควรเน้นลงทุนในผลิตภัณฑ์การลงทุนที่มีความเสี่ยงสูง เช่น หุ้น

เพื่อให้ชีวิตหลังเกษียณราบรื่นและสบายใจ ควรควบคุมการใช้จ่ายให้สอดคล้องกับแผนที่วางไว้ มองหาโอกาสสร้างรายได้เพิ่มจากงานหรือกิจกรรมที่ชอบ และติดตามผลการลงทุนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีเงินใช้เพียงพอและสามารถใช้ชีวิตหลังเกษียณได้อย่างสบายใจ โดยคำนึงถึงระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ของตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญ

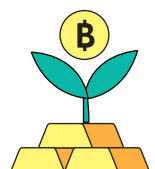
ส่งมอบทรัพย์สินให้คนข้างหลัง ของขวัญชิ้นสุดท้ายจากคุณ

เป้าหมายการเงินในชีวิตอย่างหนึ่งของใครหลายคน คือการส่งต่อเงินและทรัพย์สินให้คนที่รัก แต่บางคนอาจมองเรื่องพินัยกรรมเป็นเรื่องไม่เป็นมงคล หรือรู้สึกว่ายังไม่ถึงเวลา ทั้งที่จริงแล้ว การวางแผนมรดกไม่มีคำว่าเร็วเกินไป

เริ่มจากการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ว่ามีอะไรบ้าง อยู่ที่ไหน และมีจำนวนเท่าไร โดยต้องไม่ลืมว่าหนี้สินก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของมรดก ซึ่งต้องชำระก่อนการแบ่งทรัพย์สินตามพินัยกรรม

จากนั้นจึงจัดทำพินัยกรรม ซึ่งเป็นการระบุเจตนาว่าใครจะได้รับทรัพย์สินของเรา โดยสามารถกำหนดให้บุคคลหรือองค์กรใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นญาติหรือสายเลือดเดียวกัน พินัยกรรมควรระบุข้อมูลสำคัญ เช่น ชื่อ-นามสกุล อายุ รายการทรัพย์สิน ชื่อผู้รับมรดก ผู้จัดการมรดก สัดส่วนการแบ่งทรัพย์สิน ลายมือชื่อ และวันเดือนปีที่ทำพินัยกรรม (หากไม่มีพินัยกรรม ทรัพย์สินจะถูกแบ่งตามลำดับทายาทโดยธรรมตามกฎหมาย)

หลังทำพินัยกรรมแล้ว ควรทบทวนและปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ อย่างน้อยทุก 3-5 ปี เพื่อให้มั่นใจว่ายังคงเป็นไปตามความตั้งใจ และอย่าลืมแจ้งคนใกล้ชิดที่ไว้วางใจได้ว่าพินัยกรรมฉบับล่าสุดอยู่ที่ไหน พร้อมเอกสารสำคัญ เช่น สมุดบัญชีเงินฝาก โฉนดที่ดิน หรือกรมธรรม์ประกันชีวิต เพื่อให้คนข้างหลังสามารถจัดการต่อได้ง่ายและราบรื่น

05

ความเสี่ยงทางการเงิน :
รู้ทัน ป้องกัน และรับมือได้

KEY PREVIEW

- ความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และอาจส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ และการเงินของเรา ความเข้าใจและการประเมินความเสี่ยงอย่างรอบด้านจะช่วยให้เราวางแผนรับมือกับเหตุไม่คาดคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต
- หนึ่งในเครื่องมือสำคัญในการจัดการความเสี่ยงคือ ประกันภัย ซึ่งช่วยแบ่งเบาภาระด้วยการโอนความเสี่ยงให้ผู้อื่นร่วมรับผิดชอบเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝัน เช่น การเจ็บป่วย อุบัติเหตุ หรือความเสียหายต่อทรัพย์สิน ประกันภัยจะช่วยลดแรงกระแทกทางการเงิน ทำให้ชีวิตไม่สะดุดมากเกินไป อย่างไรก็ตาม การเลือกทำประกันภัยควรพิจารณาให้เหมาะสมกับความต้องการ ความคุ้มค่า และความสามารถในการจ่ายเบี้ยได้อย่างต่อเนื่อง
- การรู้เท่าทันภัยทางการเงินก็เป็นอีกเกราะป้องกันสำคัญในยุคปัจจุบัน และเนื่องจากกลลวงของมิจฉาชีพมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การยึดหลัก “มีสติ อย่าโลภ สงสัยให้ถาม และติดตามข่าวสารอยู่เสมอ” จะช่วยลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ และปกป้องเงินของเราได้
- ในขณะเดียวกัน ข้อมูลส่วนบุคคลก็เป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ เพราะข้อมูลเหล่านี้สามารถระบุตัวตนของเราได้โดยตรง จึงต้องเก็บและใช้ด้วยความระมัดระวัง หากข้อมูลรั่วไหลถูกนำไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต อาจก่อให้เกิดความเสียหาย เช่น การสวมรอยตัวตน หรือนำไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม ผู้ใช้จึงควรระวังการเปิดเผยข้อมูล ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวอย่างเหมาะสม และใช้สิทธิในการปฏิเสธหรือถอนความยินยอมเมื่อจำเป็น

ความเสี่ยงเป็นเรื่องปกติในชีวิต

ความเสี่ยง คือ เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตโดยที่เราไม่สามารถคาดเดาได้แน่นอน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอาจไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ รวมถึงอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือความสูญเสียได้

ในชีวิตประจำวัน เราทุกคนต่างต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่อาจกระทบกับชีวิตและทรัพย์สิน โดยสามารถแบ่งความเสี่ยงออกเป็น 2 กลุ่มหลัก คือ

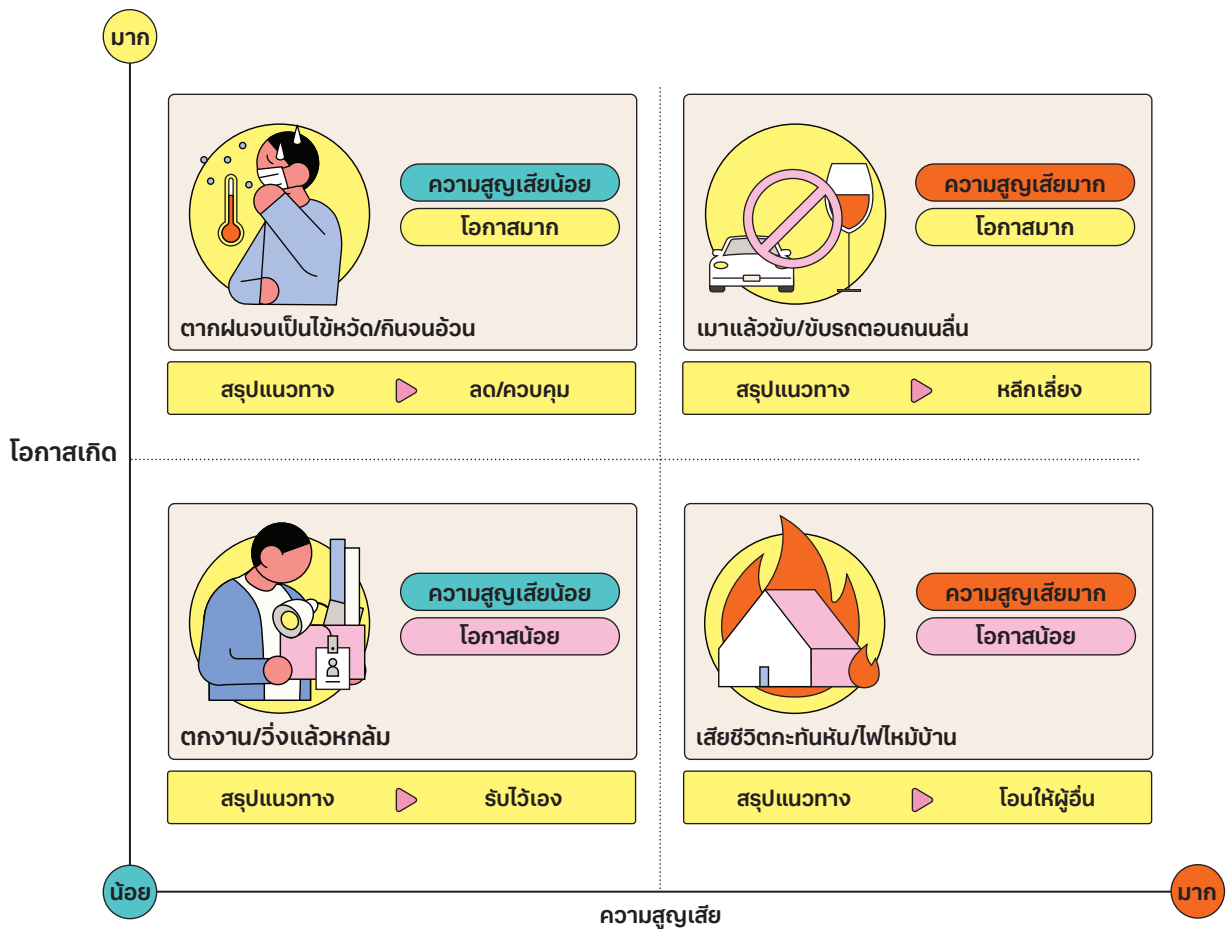
- **ความเสี่ยงด้านชีวิต** คือ ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความเป็นอยู่ เช่น การเจ็บป่วย โรคร้ายแรง อุบัติเหตุ ทุพพลภาพ หรือการเสียชีวิตกะทันหัน
- **ความเสี่ยงด้านทรัพย์สิน** คือ ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่เราครอบครอง เช่น ไฟไหม้บ้าน รถถูกชน หรือภัยธรรมชาติ อย่างแผ่นดินไหว น้ำท่วม ลูกเห็บ และลมพายุ รวมถึงความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่นในกรณีที่我们是ต้นเหตุของความเสียหาย ตลอดจนความรับผิดชอบทางวิชาชีพของอาชีพเฉพาะทาง เช่น แพทย์ หนายความ หรือวิศวกรที่ต้องรับผิดชอบต่อผลลัพธ์จากการทำงานของตน

เสี่ยง - ลด - รับ - โอน ศิลปะการจัดการความเสี่ยง

แม้ความเสี่ยงจะเป็นสิ่งที่ทำให้เรารู้สึกกังวล แต่สิ่งที่ช่วยให้เราสบายใจขึ้นได้คือ **ความเสี่ยงเป็นสิ่งที่สามารถบริหารจัดการได้** การจัดการความเสี่ยงจึงไม่ใช่การหลีกเลี่ยง แต่คือการเรียนรู้ที่จะอยู่กับมันอย่างเข้าใจ เพราะความเสี่ยงบางอย่างสามารถหลีกเลี่ยงได้ บางอย่างสามารถลดหรือควบคุมได้ และบางเหตุการณ์จำเป็นต้องเตรียมรับมือ พร้อมวางแผนสำรองไว้ให้รัดกุม

การจัดการความเสี่ยงเริ่มจากการประเมิน 2 สิ่งที่สำคัญ ได้แก่ “โอกาสที่จะเกิด” ซึ่งหมายถึงความถี่หรือความเป็นไปได้ของเหตุการณ์นั้น และ “ความเสียหาย” ซึ่งหมายถึงความรุนแรงของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เมื่อเข้าใจทั้งสองมิตินี้แล้ว เราจะสามารถเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 แนวทาง ดังนี้

ความเสียหาย	โอกาสเกิด	วิธีจัดการความเสี่ยง	ตัวอย่างสถานการณ์
มาก	มาก	เลี่ยง หลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง	เมาแล้วขับ ขับรถในสภาพถนนลื่น
น้อย	มาก	ลดหรือควบคุม ลดโอกาสในการเกิด หรือบรรเทาผลกระทบ	ตากฝนจนเป็นไข้หวัด รับประทานอาหารมาก จนน้ำหนักเกิน
น้อย	น้อย	รับไว้เอง ยอมรับผลที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น	วิ่งแล้วหกล้ม
มาก	น้อย	โอนให้ผู้อื่น ให้ผู้อื่นร่วมรับภาระความเสี่ยง	การเสียชีวิตกะทันหัน การเป็นโรคร้ายแรง หรือไฟไหม้บ้าน

ประกันภัย เครื่องมือจัดการความเสี่ยงที่ควรรู้จัก

การทำประกันภัยเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญในการจัดการความเสี่ยง เพราะช่วย “โอนความเสี่ยง” ไปให้บริษัทประกันภัยเป็นผู้รับผิดชอบแทน โดยผู้เอาประกันภัยจะจ่ายเบี้ยประกันตามที่กำหนด และเมื่อเกิดเหตุตามที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ บริษัทประกันภัยจะชดเชยค่าสินไหมทดแทน จะเห็นว่าประกันภัยช่วยลดความกังวลต่อเหตุการณ์ที่คาดเดาได้ยาก และช่วยบรรเทาภาระทางการเงินเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นจริง

บุคคลที่เกี่ยวข้องในการประกันภัยมี 3 ฝ่าย ได้แก่

- ผู้รับประกันภัย คือ บริษัทที่ประกอบธุรกิจประกันภัย
- ผู้เอาประกันภัย คือ บุคคลที่ต้องการทำประกันภัยและมีหน้าที่จ่ายเบี้ยประกันภัยให้แก่ผู้รับประกันภัย
- ผู้รับผลประโยชน์ คือ คนที่จะได้รับสินไหมทดแทนตามที่ผู้เอาประกันภัยระบุไว้ ซึ่งอาจจะเป็นคนเดียวกับผู้เอาประกันภัยก็ได้

ประกันภัยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

- 1) **ประกันชีวิต** คือ การชดเชยรายได้ที่สูญเสียไปจากการเสียชีวิต ทุพพลภาพถาวรสิ้นเชิง หรือชราภาพ ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระของคนที่อยู่ข้างหลัง
- 2) **ประกันวินาศภัย** คือ การคุ้มครองความเสียหายจากภัยที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สิน วัตถุ หรือความรับผิดต่าง ๆ ซึ่งความเสียหายนั้นสามารถประเมินค่าเป็นตัวเงินได้ จะช่วยลดค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดความเสียหายขึ้น

ตัวอย่างประกันภัยที่พบได้บ่อย

- **ประกันชีวิต** คุ้มครองความเสี่ยงจากการเสียชีวิต
- **ประกันสุขภาพ** คุ้มครองค่ารักษาพยาบาล เช่น ค่าบริการทางการแพทย์ ค่าบริการพยาบาล ค่าห้อง ค่าอาหาร ค่าห้องผ่าตัด
- **ประกันอัคคีภัยบ้าน** คุ้มครองความเสียหายจากไฟไหม้และภัยธรรมชาติ
- **ประกันรถยนต์** คุ้มครองความเสียหายต่อตัวรถและความรับผิดต่อบุคคลภายนอก

ประกันชีวิต ประกันวินาศภัย เกราะป้องกันวันที่ชีวิตไม่เป็นไปตามแผน

ประกันภัยเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้เรารับมือกับความไม่แน่นอนของชีวิตได้ดีขึ้น โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทหลัก คือ ประกันชีวิตและประกันวินาศภัย ซึ่งมีจุดประสงค์และลักษณะความคุ้มครองที่ต่างกัน

ประกันชีวิต

ประกันชีวิตเป็นการคุ้มครองที่อิงกับชีวิตของผู้เอาประกัน ไม่ว่าจะเป็นกรณีมีชีวิตอยู่ครบตามสัญญา หรือเสียชีวิตภายในระยะเวลาคุ้มครอง โดยบริษัทประกันจะจ่ายทุนประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันหรือผู้รับผลประโยชน์ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้

ประกันชีวิตมีหลายรูปแบบ ซึ่งออกแบบมาให้ตอบโจทย์ความต้องการที่ต่างกัน

1. ประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา (term insurance)

เป็นประกันแบบที่ให้ความคุ้มครองชีวิตในช่วงเวลาหนึ่ง เช่น 5 ปี 10 ปี 15 ปี 20 ปี โดยบริษัทประกันชีวิตจะจ่ายทุนประกันภัยให้แก่ผู้รับผลประโยชน์ เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตในระยะเวลาคุ้มครอง

จุดเด่นของประกันแบบนี้ คือ เบี้ยประกันภัยต่ำ แต่ให้ความคุ้มครองสูง เหมาะกับคนที่ต้องการคุ้มครองชีวิตเป็นหลักโดยไม่เน้นการออม อย่างไรก็ตาม จะไม่มีเงินเหลือคืนหากมีชีวิตอยู่ครบกำหนดสัญญา เพราะไม่มีส่วนของการออมทรัพย์

นอกจากนี้ยังมี “ประกันคุ้มครองสินเชื่อ (mortgage reducing term assurance: MRTA)” ซึ่งถือเป็นประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลาที่ให้ความคุ้มครองกรณีผู้เอาประกันภัยที่มีภาระหนี้ เช่น สินเชื่อที่อยู่อาศัย ถ้าผู้เอาประกันเสียชีวิตหรือทุพพลภาพถาวรสิ้นเชิง บริษัทประกันจะชำระหนี้แทนตามวงเงินคุ้มครองที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ ธนาคารจึงมักเสนอประกันประเภทนี้ให้ลูกค้าที่ขอสินเชื่อ เพื่อคุ้มครองวงเงินกู้ไม่ต่ำกว่า 70% ของยอดสินเชื่อทั้งหมด ประกันนี้จะช่วยลดภาระหนี้ของครอบครัว ถ้าเกิดเหตุไม่คาดฝันก็ไม่ต้องกังวลว่าบ้านจะถูกยึดไปขายทอดตลาด

ประกัน MRTA จะต่างกับประกันอื่นตรงที่ทุนประกันภัยลดลงทุกปีตามยอดหนี้ที่ทยอยชำระไป และความคุ้มครองสิ้นสุดเมื่อภาระหนี้หมด ถ้าผู้เอาประกันชำระหนี้หมดก่อนกำหนดระยะเวลาคุ้มครอง ยังสามารถขอยกเลิกกรมธรรม์ เพื่อรับเงินตามมูลค่าเวนคืนกรมธรรม์ได้

2. ประกันชีวิตแบบตลอดชีพ (whole life)

เป็นประกันแบบที่ให้ความคุ้มครองระยะยาวจนผู้เอาประกันภัยอายุครบ 90 ปีขึ้นไป โดยบริษัทประกันชีวิตจะจ่ายทุนประกันภัยให้แก่ผู้รับผลประโยชน์ เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตภายในระยะเวลาคุ้มครอง หรือผู้เอาประกันภัยมีอายุจนครบกำหนดสัญญา

จุดเด่นของประกันชีวิตแบบตลอดชีพ คือ เบี้ยประกันภัยค่อนข้างต่ำ ให้ความคุ้มครองยาว และเหมาะกับการซื้อสัญญาเพิ่มเติม เช่น การประกันสุขภาพ ให้ความคุ้มครองของสัญญาเพิ่มเติมจะอยู่ได้ต่อเนื่องตราบเท่าที่ประกันชีวิตแบบตลอดชีพมีผลบังคับใช้และสามารถซื้อสัญญาเพิ่มเติมต่อได้นานตามเงื่อนไขของแต่ละสัญญาเพิ่มเติม

3. ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (endowment)

เป็นประกันชีวิตที่ผสมระหว่างความคุ้มครองและการออมเงินเข้าด้วยกัน โดยให้ความคุ้มครองชีวิตในช่วงระยะเวลาที่กำหนด หากผู้เอาประกันมีชีวิตรอดอยู่จนครบสัญญา บริษัทประกันจะจ่ายทุนประกันภัยให้ตามที่ระบุไว้ แต่หากเสียชีวิตในระหว่างสัญญา ผู้รับผลประโยชน์ก็จะได้ทุนประกันภัยเช่นกัน

จุดเด่นของประกันประเภทนี้คือ มักมีเงินคืนระหว่างสัญญาหรือเมื่อครบกำหนดสัญญา ทำให้เหมาะกับคนที่ต้องการวางแผนออมเงินไปพร้อมกับการมีความคุ้มครอง อย่างไรก็ตาม เบี้ยประกันมักสูงกว่าประกันชีวิตแบบอื่น เนื่องจากมีส่วนของการออมรวมอยู่ด้วย

4. ประกันชีวิตแบบบำนาญ (annuity)

เป็นประกันชีวิตที่ออกแบบมาเพื่อให้ความคุ้มครองรายได้หลังเกษียณ โดยบริษัทประกันชีวิตจะจ่ายเงินผลประโยชน์บำนาญตามที่ระบุในสัญญาให้ผู้เอาประกันภัยเป็นรายปีหรือรายเดือน เมื่อถึงอายุที่กำหนด เช่น 55 ปี 60 ปี หรือ 65 ปี

ในช่วงก่อนเกษียณ ผู้เอาประกันจะจ่ายเบี้ยตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งอาจจ่ายเป็นช่วงเวลานานหรือจ่ายต่อเนื่องจนถึงอายุที่ระบุไว้ในสัญญา แม้เบี้ยประกันจะค่อนข้างสูง และความคุ้มครองชีวิตอาจน้อยกว่าประกันประเภทอื่น แต่เหมาะกับคนที่ต้องการมีเงินใช้สม่ำเสมอหลังเกษียณ โดยเฉพาะผู้ที่คาดว่าจะมีอายุยืนยาว

แบบประกันชีวิต	ความคุ้มครอง	จุดเด่น
แบบชั่วระยะเวลา	- คุ้มครองในช่วงเวลาหนึ่ง เช่น 5 ปี 10 ปี 15 ปี 20 ปี - จ่ายผลประโยชน์เมื่อเสียชีวิตภายในระยะเวลาคุ้มครอง	- เบี้ยประกันต่ำ ให้ความคุ้มครองสูงกว่าเมื่อเทียบกับประกันชีวิตรูปแบบอื่น - ไม่มีเงินเหลือคืนเหมือนแบบอื่น ถ้าผู้เอาประกันยังมีชีวิตรอดอยู่ครบกำหนดสัญญา
แบบตลอดชีพ	- คุ้มครองจนถึงอายุ 90 ปีขึ้นไป - จ่ายผลประโยชน์เมื่อเสียชีวิตหรืออยู่จนครบสัญญา	- เบี้ยประกันค่อนข้างต่ำ ให้ความคุ้มครองยาว - เหมาะกับการซื้อประกันสัญญาเพิ่มเติม การประกันสุขภาพ
แบบสะสมทรัพย์	- คุ้มครองในช่วงเวลาหนึ่งและออมเงิน (มักมีเงินคืน/เงินปันผลระหว่างสัญญา) - จ่ายผลประโยชน์เมื่อเสียชีวิตหรืออยู่จนครบสัญญา	- เบี้ยประกันสูงเมื่อเทียบกับแบบชั่วระยะเวลาและแบบตลอดชีพ - ส่วนใหญ่มีเงินคืน หรือเงินปันผลระหว่างสัญญา
แบบบำนาญ	- คุ้มครองรายได้หลังเกษียณ - จ่ายผลประโยชน์เงินบำนาญเมื่ออายุ 55 ปี 60 ปี หรือ 65 ปี	- เบี้ยประกันสูง ให้ความคุ้มครองน้อยกว่าเมื่อเทียบกับแบบประกันชีวิตอื่น - เหมาะกับคนที่คาดว่าจะมีอายุยืนยาว และต้องการให้มีเงินได้ประจำหลังเกษียณอายุ

เข้าใจไว้อีกก่อน

การเวนคืนกรมธรรม์

การขอยกเลิกกรมธรรม์เพื่อขอรับเงินค่าเวนคืนจากบริษัทประกัน โดยเมื่อเวนคืนแล้วความคุ้มครองทั้งหมดจะสิ้นสุดลงทันที โดยทั่วไป กรมธรรม์ที่มีการชำระเบี้ยประกันมาแล้วตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไปมักจะมีมูลค่าเวนคืนเป็นจำนวนเงินตามที่กำหนดไว้ในตารางมูลค่ากรมธรรม์ (คำนวณตามตารางทุนประกันภัย เช่น ต่อ 1,000 บาทของทุนประกันภัย) นอกจากนี้ ผู้เอาประกันยังสามารถขอกู้เงินตามมูลค่าเวนคืนเพื่อนำเงินออกมาหรือเพื่อจ่ายเบี้ยอัตโนมัติ ซึ่งจะถูกคิดดอกเบี้ยทบต้น ตามอัตราดอกเบี้ยที่ระบุในกรมธรรม์ และบวกเพิ่มดอกเบี้ยอีก 2% ต่อปี ในกรณีที่ต้องการชำระคืนเงินกู้นั้น สามารถนำเงินมาจ่ายคืนภายหลัง พร้อมดอกเบี้ยตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์

ประกันชีวิตยุคใหม่ เมื่อการคุ้มครองมาพร้อมกับการลงทุน

นอกจากประกันชีวิตแบบทั่วไปแล้ว ปัจจุบันยังมีประกันชีวิตที่ออกแบบมาเพื่อให้ความคุ้มครองการเสียชีวิตและลงทุนควบคู่กัน โดยเบี้ยประกันภัยจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนของความคุ้มครอง ส่วนของค่าใช้จ่าย และส่วนของการลงทุน ซึ่งเงินในส่วนของการลงทุนจะเติบโตมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผลตอบแทนที่ได้รับ

ประกันชีวิตแบบยูนิเวอร์แซลไลฟ์ (universal life) เป็นการประกันชีวิตที่ให้ความคุ้มครองการเสียชีวิตควบคู่การสร้างผลตอบแทนจากการลงทุน โดยบริษัทประกันชีวิตเป็นผู้บริหารพอร์ตการลงทุนให้ทั้งหมด ผลตอบแทนที่ได้รับจะขึ้นอยู่กับผลดำเนินงานของบริษัท แต่มีการรับประกันผลตอบแทนขั้นต่ำ เช่น 1% ต่อปี

- กรณีผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต ผู้รับผลประโยชน์จะได้รับทุนประกันภัยรวมกับเงินผลประโยชน์จากการลงทุน
- กรณีมีชีวิตอยู่ครบกำหนดสัญญา จะได้รับเฉพาะเงินผลประโยชน์จากการลงทุน

ประกันชีวิตแบบควบการลงทุน (unit link) เป็นการประกันชีวิตที่ให้ความคุ้มครองการเสียชีวิตและสร้างผลตอบแทนการลงทุนในกองทุนรวม โดยส่วนหนึ่งของเบี้ยจะถูกนำไปลงทุนในกองทุนรวมที่บริษัทประกันจัดไว้ให้ เลือกตามระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ผลตอบแทนจากการลงทุนจะขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานของกองทุนรวมที่เลือก อาจมากกว่าหรือน้อยกว่าเบี้ยประกันภัยที่จ่ายไป จึงต้องศึกษาข้อมูลการลงทุนและความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการลงทุนก่อนตัดสินใจ

- กรณีผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต จะได้รับทุนประกันภัยรวมกับเงินผลประโยชน์จากลงทุนในกองทุนรวม
- กรณีมีชีวิตอยู่ครบกำหนดสัญญา จะได้รับเฉพาะเงินผลประโยชน์ในส่วนของการลงทุนในกองทุนรวม

ประกันผู้สูงอายุ สร้างความอุ่นใจให้คนข้างหลัง

ประกันชีวิตแบบเฉพาะผู้สูงอายุ เป็นแบบประกันที่ออกแบบสำหรับผู้มีอายุ 50 หรือ 60 ปีขึ้นไป โดยให้ความคุ้มครองกรณีเสียชีวิตในช่วงระยะเวลาที่กำหนด จุดเด่นคือไม่ต้องตอบคำถามสุขภาพ จึงเหมาะกับผู้สูงอายุที่ต้องการทุนประกันภัยโดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนคัดกรองที่ซับซ้อน

อย่างไรก็ตาม แบบประกันประเภทนี้มีก็มีเงื่อนไขเรื่องการจ่ายผลประโยชน์ เช่น หากเสียชีวิตจากโรคร้ายในช่วง 1 – 2 ปีแรก บริษัทจะคืนเบี้ยประกันที่ชำระพร้อมเงินเพิ่มเติมตามที่ระบุในกรมธรรม์ แต่ถ้าเสียชีวิตจากสาเหตุใดก็ตามตั้งแต่ปีที่ 3 เป็นต้นไป ผู้รับผลประโยชน์จะได้รับทุนประกันภัยเต็มจำนวน

สัญญาเพิ่มเติมที่ต่อยอดความคุ้มครอง

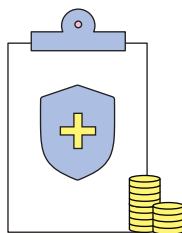
ผู้เอาประกันภัยสามารถเลือกเพิ่มความคุ้มครองผ่านสัญญาเพิ่มเติมที่แนบมากับกรมธรรม์หลัก เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะบุคคล เช่น

1. **สัญญาเพิ่มเติมความคุ้มครองความทุพพลภาพถาวรสิ้นเชิง** ให้ความคุ้มครองและจ่ายทุนประกันภัยเมื่อผู้เอาประกันภัยทุพพลภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุทำให้ไม่สามารถทำงาน รวมถึงกรณีสูญเสียอวัยวะสำคัญ เช่น สายตา มือ หรือเท้า หรือทั้ง 2 ข้าง หรืออย่างใดอย่างหนึ่งรวมกันตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไป
2. **สัญญาเพิ่มเติมการประกันสุขภาพ** ให้ความคุ้มครองและจ่ายทุนประกันภัยเมื่อผู้เอาประกันภัยเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล ตามรายการผลประโยชน์ที่ระบุไว้ในสัญญา เช่น ค่าบริการทางการแพทย์ ค่าบริการพยาบาล ค่าห้อง ค่าอาหาร ค่าห้องผ่าตัด
3. **สัญญาเพิ่มเติมความคุ้มครองโรคร้ายแรง** ให้ความคุ้มครองและจ่ายทุนประกันภัยเมื่อผู้เอาประกันภัยป่วยด้วยโรคร้ายแรง ตามคำนิยามโรคร้ายแรงที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขกรมธรรม์ประกันภัย เช่น โรคมะเร็ง โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจขาดเลือด โรคไตวาย โรคตับวาย
4. **สัญญาเพิ่มเติมการประกันอุบัติเหตุ** ให้ความคุ้มครองและจ่ายทุนประกันภัยเมื่อผู้เอาประกันภัยประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต ทุพพลภาพ สูญเสียอวัยวะ และจ่ายค่ารักษาพยาบาลที่เกิดจากอุบัติเหตุเท่านั้น

เบี้ยประกันชีวิต

จำนวนเงินที่ผู้เอาประกันภัยต้องชำระให้แก่บริษัทประกันชีวิตตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา เพื่อแลกกับความคุ้มครองชีวิตตามเงื่อนไขในสัญญา สามารถเลือกชำระเป็นรายปี ราย 6 เดือน ราย 3 เดือน หรือรายเดือนได้ ขึ้นอยู่กับข้อตกลงในสัญญาประกันภัย แต่ยิ่งแบ่งงวดการชำระมากเท่าไร ค่าเบี้ยประกันโดยรวมทั้งปียิ่งสูงขึ้น

นอกจากนี้ จำนวนของเบี้ยประกันชีวิตจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับข้อมูลของผู้เอาประกัน เช่น เพศ อายุ สุขภาพ อาชีพ และประเภทของแบบประกัน ถ้าทุนประกันภัยเท่ากัน เบี้ยประกันชีวิตเพศหญิงมักสูงกว่าเพศชาย เบี้ยประกันชีวิตผู้ใหญ่มักสูงกว่าเด็ก และเบี้ยประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์มักสูงกว่าแบบชั่วระยะเวลาและแบบตลอดชีพ

ประกันวินาศภัย

ประกันวินาศภัยเป็นการประกันความสูญเสียหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นกับชีวิตและทรัพย์สินของเรา รวมถึงความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกจากอุบัติเหตุ พุฒง่าย ๆ คือ “ประกันที่ให้ความคุ้มครองสิ่งของและเหตุการณ์รอบตัว” ไม่ว่าจะเป็นบ้าน รถ หรือทรัพย์สินมีค่า

ประกันวินาศภัย คุ้มครองอะไรบ้าง?

ประกันที่ให้ความคุ้มครองสิ่งของและเหตุการณ์รอบตัวคุ้มครองความสูญเสียหรือความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินรวมถึงความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกจากอุบัติเหตุ

บ้าน

รถ

สถานประกอบการ

สินค้าระหว่างขนส่งทางทะเล

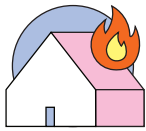
ความรับผิดต่อบุคคลภายนอก

ทรัพย์สินอื่น ๆ

1

ประกันอัคคีภัย (fire insurance)

คุ้มครองความเสียหายจาก

ไฟไหม้ ฟ้าผ่า การระเบิดของแก๊ส

แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1

สำหรับสถานประกอบการ

คุ้มครองอาคารและทรัพย์สินภายในที่ใช้ในการประกอบกิจการ

2

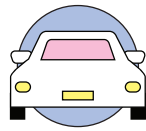
สำหรับที่อยู่อาศัย

คุ้มครองบ้านและทรัพย์สินภายใน รวมถึงภัยพื้นฐาน 6 ประเภท และภัยธรรมชาติ 4 ประเภท

2

การประกันภัยรถยนต์ (automobile insurance)

คุ้มครองความเสียหายจากการใช้รถยนต์ทั้งต่อตัวรถ และต่อชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของบุคคลภายนอก

แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1

ประกันภัยรถภาคบังคับ (ประกันภัย พ.ร.บ.)

กฎหมายกำหนดให้เจ้าของรถทุกประเภทต้องมีเพื่อคุ้มครองชีวิตและร่างกายของผู้ประสบภัย

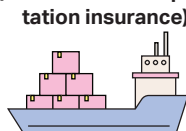
2

ประกันภัยรถภาคสมัครใจ

สมัครใจทำเพิ่มเติมเพื่อคุ้มครองความเสียหายต่อตัวรถ หรือความรับผิดต่อบุคคลภายนอก

3

ประกันภัยทางทะเลและขนส่ง (marine and transportation insurance)

คุ้มครองความเสียหายของเรือและสินค้าที่อยู่ระหว่างการขนส่งทั้งทางทะเล ทางบก และทางอากาศที่ต่อเนื่องกับการขนส่งทางทะเล

ตัวอย่างความคุ้มครอง

ประกันภัยของผู้ประกอบการขนส่งต่อเนื่อง

ประกันภัยสินค้าขนส่งภายในประเทศ

ประกันภัยความรับผิดของผู้ขนส่ง

ประกันภัยความรับผิดของผู้ให้บริการโลจิสติกส์

4

ประกันภัยเบ็ดเตล็ด (miscellaneous insurance)

คุ้มครองความสูญเสียหรือความเสียหายที่อยู่นอกเหนือจากประกันหลัก

ตัวอย่าง

ความเสียหายภัยทรัพย์สิน

ความรับผิดต่อบุคคลภายนอก

ประกันภัยอุบัติเหตุส่วนบุคคล

ประกันภัยอุบัติเหตุการเดินทาง

ประกันภัยโจรกรรม

5

ประกันภัยสำหรับรายย่อยหรือไมโครอินชัวรันส์ (micro insurance)

ออกแบบมาเพื่อให้ผู้รายได้น้อยเข้าถึงความคุ้มครองได้ง่าย

จุดเด่น

ภาษาเข้าใจง่ายเงื่อนไขไม่ซับซ้อน

ข้อได้หลายช่องทาง

ขั้นตอนการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนสะดวก

ตัวอย่าง

ประกันภัยอุบัติเหตุส่วนบุคคล

ประกันภัยอุบัติเหตุช่วงเทศกาล

ประกันภัยอุบัติเหตุเพื่อคนพิการ

ประกันภัยข้าวนาปี

เบี้ยประกันวินาศภัย

จะแตกต่างกันไปตามระดับความเสียหายระยะเวลาคุ้มครองและทุนประกันภัย

ปัจจัยอื่น ๆ ที่นำมาพิจารณา (ตัวอย่าง)

สถานที่ตั้งของสิ่งปลูกสร้าง

ลักษณะของอาคารและระดับความเสี่ยงของพื้นที่

อายุและรุ่นของรถ

ประเภทและขนาดของเครื่องยนต์

อายุและเพศของผู้เอาประกันภัย

"เบี้ยประกันวินาศภัย" จะมากหรือน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับความเสี่ยงเฉพาะของแต่ละคนและทรัพย์สิน

1. ประกันอัคคีภัย (fire insurance)

ให้ความคุ้มครองความเสียหายที่เกิดจากไฟไหม้ ไฟผ่า หรือการระเบิดของแก๊สที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทหลัก ๆ ดังนี้

1. **ประกันอัคคีภัยสำหรับสถานประกอบการ** ให้ความคุ้มครองอาคารและสิ่งปลูกสร้าง (ไม่รวมฐานราก) ที่ใช้ในการประกอบกิจการ เช่น ร้านค้า โรงงาน โรงภาพยนตร์ ศูนย์การค้า รวมถึงทรัพย์สินภายใน ที่ได้รับความเสียหายจากไฟไหม้ ไฟผ่า การระเบิดของแก๊ส ทั้งนี้ ผู้ประกอบการสามารถเลือกขยายความคุ้มครองเพิ่มเติมได้ เช่น ภัยจากแผ่นดินไหว น้ำท่วม ลูกเห็บ โดยจ่ายเบี้ยเพิ่มเพื่อให้ครอบคลุมความเสี่ยงมากขึ้น
2. **ประกันอัคคีภัยสำหรับที่อยู่อาศัย** ให้ความคุ้มครองสิ่งปลูกสร้าง (ไม่รวมฐานราก) ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น บ้าน ทาวน์เฮาส์ ดิกลาดสำหรับอยู่อาศัย โรงรถ และอาคารย่อย (อาทิ เรือนคนรับใช้ เรือนครัว) กำแพง รั้ว ประตู รวมทั้งส่วนปรับปรุงต่อเติม ห้องชุดสำหรับอยู่อาศัยในแฟลต คอนโดมิเนียม และทรัพย์สินภายในสิ่งปลูกสร้าง เช่น เฟอร์นิเจอร์ เครื่องตกแต่ง สิ่งติดตั้งตรึงตรา เครื่องมือ เครื่องใช้ ภายในบ้าน เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในบ้าน เครื่องดนตรี เครื่องเสียง เครื่องครัว เครื่องนุ่งห่ม และทรัพย์สินอื่น ๆ (ที่มีได้ระบุอยู่ในข้อยกเว้นทั่วไป) รวมถึงทรัพย์สินที่อยู่ภายในสถานที่ตั้งหรือเก็บทรัพย์สินเอาประกันภัยตามที่ได้ระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย โดยคุ้มครองภัยพื้นฐาน 6 ประเภท ได้แก่ ไฟไหม้ ไฟผ่า (รวมถึงความเสียหายต่อเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เกิดจากการลัดวงจรจากฟ้าผ่า) ระเบิด การเฉี่ยวและหรือการชนของยานพาหนะหรือสัตว์ อากาศยานหรือวัตถุที่ตกจากอากาศยาน และภัยน้ำ (ไม่รวมอุทกภัยขนาดใหญ่ที่เป็นภัยธรรมชาติ) และยังให้ความคุ้มครองภัยธรรมชาติ 4 ประเภท ได้แก่ ลมพายุ น้ำท่วม แผ่นดินไหวหรือภูเขาไฟระเบิดหรือคลื่นใต้น้ำหรือสึนามิ และลูกเห็บ โดยภัยธรรมชาติ จะชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ทุกภัยรวมกันไม่เกิน 20,000 บาทต่อปี ทั้งนี้ มีการขยายความคุ้มครองค่าเช่าที่อยู่อาศัยชั่วคราวในกรณีที่ทรัพย์สินที่เอาประกันภัยที่เป็นสิ่งปลูกสร้างได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจาก 6 ภัยพื้นฐาน

2. การประกันภัยรถยนต์ (automobile insurance)

ให้คุ้มครองความสูญเสียหรือความเสียหายอันเกิดจากการใช้รถยนต์ ได้แก่ ความสูญเสียหรือเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถยนต์ และความสูญเสียหรือเสียหายที่รถยนต์ก่อให้เกิดขึ้นแก่ชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของบุคคลภายนอก รวมทั้งบุคคลที่โดยสารอยู่ในรถยนต์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประกันภัยรถภาคบังคับ (ประกันภัย พ.ร.บ.) และประกันภัยรถภาคสมัครใจ

ประกันภัยรถภาคบังคับ (ประกันภัย พ.ร.บ.) เป็นประกันที่กฎหมายกำหนดให้เจ้าของรถทุกประเภทต้องมี ไม่ว่าจะเป็นรถส่วนบุคคลหรือรถรับจ้าง เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถโดยสาร รถสามล้อเครื่อง รถบรรทุก รถหัวลากจูง รถพ่วง รถบดถนน รถอีแต่น ตาม พ.ร.บ. คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 เพื่อคุ้มครองความสูญเสียหรือความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายที่ประสบภัยจากรถ ไม่ว่าจะเป็นผู้ขับขี่ ผู้โดยสาร หรือคนที่ยืนนอกตัวรถ ซึ่งอัตราเบี้ยประกันภัย พ.ร.บ. จะแตกต่างกันออกไปตามประเภทรถและขนาดเครื่องยนต์ ส่วนโทษของการไม่ทำประกันภัย พ.ร.บ. นั้น เจ้าของรถต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ผู้ใช้รถต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท แต่ถ้าเป็นเจ้าของรถและใช้รถต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท

ความคุ้มครองของประกันภัย W.S.U.

แบ่งการจ่ายค่าสินไหมออกเป็น 2 ส่วนหลัก เพื่อให้ผู้ประสบภัยได้รับการดูแลอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม

- **ส่วนที่ 1 ค่าเสียหายเบื้องต้น** (ไม่ต้องพิสูจน์ถูกผิด) จ่ายให้ผู้ประสบภัยจากรถทุกคนภายใน 7 วัน นับแต่วันที่บริษัทประกันภัยได้รับเอกสารครบถ้วน เพื่อให้ผู้ประสบภัยจากรถได้รับการรักษาและเยียวยาอย่างทันท่วงที

(1) ค่ารักษาพยาบาลตามที่จ่ายจริง รายละเอียดไม่เกิน 30,000 บาท

(2) ค่าปลงศพหรือค่าชดเชยกรณีสูญเสียอวัยวะ รายละเอียด 35,000 บาท

ถ้าได้รับบาดเจ็บแล้วต่อมาเสียชีวิตหรือสูญเสียอวัยวะจะได้รับสูงสุด ไม่เกินรายละเอียด 65,000 บาท

- **ส่วนที่ 2 ค่าสินไหมทดแทน** (ต้องพิสูจน์ความรับผิดชอบ) จ่ายให้ผู้ประสบภัยจากรถที่ไม่ได้เป็นฝ่ายผิด

(1) กรณีบาดเจ็บ ไม่เกิน 80,000 บาท (รวมกับค่าเสียหายเบื้องต้น)

(2) กรณีสูญเสียอวัยวะหรือทุพพลภาพถาวร 200,000 บาท – 500,000 บาท แล้วแต่กรณี (รวมกับค่าเสียหายเบื้องต้น)

(3) กรณีเสียชีวิตหรือทุพพลภาพถาวรสิ้นเชิง 500,000 บาท (รวมค่าเสียหายเบื้องต้น)

(4) ค่าชดเชยกรณีเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลในฐานะคนไข้ใน 200 บาทต่อวัน รวมกันไม่เกิน 20 วัน

ประกันภัยรถภาคสมัครใจ เป็นประกันที่เจ้าของรถ ผู้ครอบครอง หรือผู้ขับขี่สมัครใจทำเพิ่มเติม เพื่อคุ้มครองความเสียหายต่อตัวรถหรือความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก

- **ประกันภัยรถยนต์ประเภท 1 (ประกันชั้น 1)** ให้ความคุ้มครองสูงสุดเมื่อเทียบกับประเภทอื่น โดยให้ความคุ้มครองชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของบุคคลภายนอก คุ้มครองการสูญหายและไฟไหม้ตัวรถยนต์ของผู้เอาประกันภัย และคุ้มครองความเสียหายของตัวรถ
- **ประกันภัยรถยนต์ประเภท 2 (ประกันชั้น 2)** ให้ความคุ้มครองชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของบุคคลภายนอก และคุ้มครองการสูญหายและไฟไหม้ตัวรถยนต์ของผู้เอาประกันภัย
- **ประกันภัยรถยนต์ประเภท 3 (ประกันชั้น 3)** ให้ความคุ้มครองชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของบุคคลภายนอกเท่านั้น
- **ประกันภัยรถยนต์ประเภท 4** ให้ความคุ้มครองชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของบุคคลภายนอก แต่จำกัดจำนวนเงินไว้ไม่เกิน 100,000 บาทต่ออุบัติเหตุแต่ละครั้ง
- **ประกันภัยรถยนต์ประเภท 5** (ประกันรถแบบคุ้มครองเฉพาะภัย) เป็นประกันชั้น 2 หรือประกันชั้น 3 ที่เพิ่มความคุ้มครองความเสียหายของตัวรถที่เกิดจากการชนกับยานพาหนะทางบก (ประกันชั้น 2+ หรือประกันชั้น 3+)

3. ประกันภัยทางทะเลและขนส่ง (marine and transportation insurance)

ให้ความคุ้มครองความเสียหายของตัวเรือและทรัพย์สิน หรือสินค้าที่อยู่ระหว่างการขนส่งทางทะเล แต่ขอบเขตความคุ้มครองไม่ได้จำกัดอยู่แค่การขนส่งทางน้ำเท่านั้น ยังครอบคลุมไปถึงการขนส่งสินค้าทางบกและทางอากาศที่ต่อเนื่องกับการขนส่งทางทะเลด้วย เช่น ประกันภัยของผู้ประกอบการขนส่งต่อเนื่อง ประกันภัยสินค้าที่ขนส่งภายในประเทศ ประกันภัยความรับผิดของผู้ขนส่ง ประกันภัยความรับผิดของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ ซึ่งช่วยให้ธุรกิจขนส่งมั่นใจได้ว่าสินค้าที่อยู่ระหว่างทางจะได้รับการคุ้มครองตลอดเส้นทางขนส่ง

4. ประกันภัยเบ็ดเตล็ด (miscellaneous insurance)

เป็นประกันที่ให้ความคุ้มครองต่อความสูญเสียหรือความเสียหายที่อยู่นอกเหนือจากการคุ้มครองของประกันอัคคีภัย ประกันภัยรถยนต์ และประกันภัยทางทะเลและขนส่ง ซึ่งเป็นการคุ้มครองความเสี่ยงรูปแบบอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตหรือการดำเนินธุรกิจ เช่น ประกันภัยความเสี่ยงภัยทรัพย์สิน ประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลภายนอก ประกันภัยอุบัติเหตุส่วนบุคคล ประกันภัยอุบัติเหตุการเดินทาง ประกันภัยโจรกรรม

5. ประกันภัยสำหรับรายย่อย หรือไมโครอินชัวรันส์ (micro insurance)

ออกแบบมาเพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงความคุ้มครองได้ง่าย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เงื่อนไขไม่ซับซ้อน และมีขั้นตอนการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่สะดวก สามารถซื้อได้หลายช่องทาง ทั้งบริษัทประกันวินาศภัย บริษัทประกันชีวิต ตัวแทนประกันภัย และนายหน้าประกันภัย รวมถึงร้านสะดวกซื้อที่ได้รับใบอนุญาตเป็นนายหน้านิติบุคคล

ตัวอย่างประกันภัยสำหรับรายย่อยที่น่าสนใจ เช่น ประกันภัยอุบัติเหตุส่วนบุคคลสำหรับรายย่อย (ประกันภัย 100 ประกันภัย 200 และประกันภัย 222) ประกันภัยกลุ่มอุบัติเหตุส่วนบุคคลช่วงเทศกาลต่าง ๆ (ปีใหม่และสงกรานต์) ประกันภัยอุบัติเหตุเพื่อคนพิการ ประกันภัยข้าวนาปี

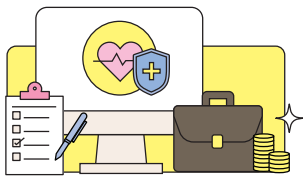
เบี้ยประกันวินาศภัย

เบี้ยประกันวินาศภัยจะแตกต่างกันไปตามระดับความเสี่ยงภัย ระยะเวลาคุ้มครอง และทุนประกันภัย นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ต้องนำมาพิจารณาร่วมด้วย เช่น ในกรณีของประกันอัคคีภัยจะพิจารณาจากสถานที่ตั้งของสิ่งปลูกสร้าง ลักษณะของอาคาร และระดับความเสี่ยงของพื้นที่ ส่วนประกันภัยรถยนต์จะคำนึงถึงอายุและรุ่นของรถ ประเภทและขนาดของเครื่องยนต์ รวมถึงอายุและเพศของผู้เอาประกันภัยด้วย ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่า “เบี้ยประกันวินาศภัย” จะมากหรือน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับความเสี่ยงเฉพาะของแต่ละคนและทรัพย์สิน

วางแผนก่อนซื้อประกันใน 5 ขั้นตอน

ทำประกันอย่างพอดี คุ้มครองครอบคลุม จ่ายเบี้ยไหวในระยะยาว

1 ประเมินความจำเป็น และทุนประกันภัย

รายจ่ายในครอบครัว
เงินไว้ให้ครอบครัวปรับตัว

ทุนการศึกษาของลูก

ภาระหนี้ที่ยังผ่อนไม่หมด

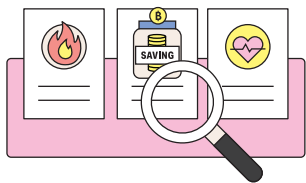
หักสวัสดิการ
และสินทรัพย์ที่มี

หักทุนประกันชีวิต
ที่มีอยู่แล้ว

คำนวณทุนที่ต้องมีและส่วนที่ยังขาด

2 ศึกษาและเลือกประเภทประกันให้ตรงกับวัตถุประสงค์

ป้องกันความเสี่ยง

ออมเงินควบคู่

สร้างหลักประกัน
ให้ครอบครัว

พิจารณาความคุ้มครอง

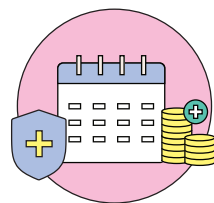
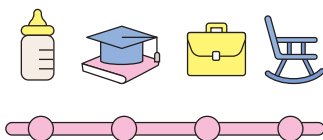
พิจารณาระยะเวลา

พิจารณาเบี้ยประกันภัย
และเปรียบเทียบหลายบริษัท

เลือกประกันที่ตอบโจทย์เป้าหมายของเรา

3 กำหนดระยะเวลาคุ้มครองให้เหมาะสม

การเลือกทำประกันระยะสั้นแล้วต่ออายุ
ในภายหลัง มักต้องจ่ายเบี้ยประกันภัยแพงขึ้น
ตามอายุที่มากขึ้น เพราะความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น

เลือกระยะเวลาสอดคล้องกับการะ

4 เปิดเผยข้อมูลตามความเป็นจริงและตรวจสอบกรมธรรม์

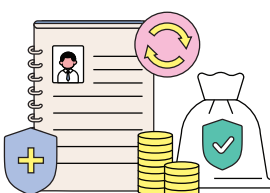
เปิดเผยข้อมูลตามความเป็นจริง

ตรวจสอบข้อมูลสำคัญ
เมื่อได้รับกรมธรรม์

อ่านสาระสำคัญและตรวจสอบรายละเอียดในกรมธรรม์ให้ครบถ้วน

4 ทบทวนแผนประกันอย่างสม่ำเสมอ

ปรับทุนประกันภัยให้เหมาะสมครอบคลุม
และเพียงพอกับสถานการณ์ชีวิต
ลดส่วนที่เกิน และเติมส่วนที่ขาด
ให้สอดคล้องกับความสามารถ
ในการจ่ายเบี้ย

ทบทวนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

แม้ว่าเราจะสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ด้วยตัวเองหรือมีแผนรับมือที่ดีเพียงพอจนไม่จำเป็นต้องทำประกันภัย แต่ในบางเหตุการณ์ แม้มีโอกาสเกิดไม่มาก แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นอาจสูงจนกระทบต่อสถานะทางการเงิน การประกันภัยจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยแบ่งเบาความเสี่ยงได้ อย่างไรก็ตาม การทำประกันควรอยู่ในระดับพอดี คือ ไม่ทำน้อยเกินไป (underinsured) จนไม่ครอบคลุมความเสี่ยง และไม่ทำมากเกินไป (overinsured) จนจ่ายเบี้ยประกันไม่ไหว หากต้องการความคุ้มครองแต่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ อาจเลือกทุนประกันภัยในระดับที่เหมาะสม เพื่อที่อย่างน้อยจะได้ช่วยแบ่งเบาภาระบางส่วนหากเกิดเหตุไม่คาดคิด

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินความจำเป็นและทุนประกันภัย

ขอยกตัวอย่างกรณีซื้อประกันชีวิต ให้เริ่มจากพิจารณาว่า หากเกิดเหตุรุนแรงจนไม่สามารถทำงานได้หรือเสียชีวิต จะสร้างภาระให้คนข้างหลังมากน้อยเพียงใด จากนั้นแจกแจงภาระทั้งหมดที่มีอยู่ ทั้งรายจ่ายในครอบครัว จำนวนเงินไว้ให้คนในครอบครัวปรับตัว ทุนการศึกษาของลูก และภาระหนี้ที่ยังผ่อนไม่หมด พร้อมสำรวจสวัสดิการและสินทรัพย์ที่มีอยู่ควบคู่กันไป (เสมือนงบประมาณส่วนบุคคล) รวมถึงทุนประกันชีวิตที่มีอยู่แล้วว่าเพียงพอหรือไม่ หากยังมีส่วนที่ขาดจึงค่อยพิจารณาซื้อประกันเพิ่ม โดยไม่ลืมคำนึงถึงความเสี่ยงด้านสุขภาพและทรัพย์สินต่าง ๆ ควบคู่กันไป

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาและเลือกประเภทประกันให้ตรงกับวัตถุประสงค์

ทำความเข้าใจและเปรียบเทียบประเภทประกันที่ตอบโจทย์ความเสี่ยง โดยพิจารณาความคุ้มครอง ระยะเวลา และเบี้ยประกันภัยของบริษัทหลาย ๆ แห่ง

วัตถุประสงค์ของการทำประกันภัย คือสิ่งที่ต้องพิจารณาเป็นอันดับแรก ต้องตอบให้ได้ว่า “เราต้องการทำประกันภัยเพื่ออะไร” เช่น

- **หากต้องการป้องกันความเสี่ยง ควรจะเลือกประกันภัยโดยดูที่การคุ้มครองเป็นหลัก** เช่น ถ้ากังวลว่าครอบครัวจะผ่อนบ้านต่อไม่ไหว หากเราซึ่งเป็นผู้หารายได้หลักของครอบครัวเสียชีวิตไปก่อน ก็ควรเลือกทำประกันคุ้มครองวงเงินสินเชื่อ (MRTA) ถ้ากังวลว่าจะไม่มีเงินซื้อรถใหม่ถ้ารถหาย ก็ควรเลือกทำประกันภัยรถยนต์ประเภท 1 หรือ 2
- **หากต้องการออมเงินควบคู่ไปด้วย** อาจเลือกทำประกันภัยแบบสะสมทรัพย์ที่จะจ่ายคืนเงินก้อนเมื่อครบกำหนดสัญญาหรือแบบบำนาญที่ทยอยคืนเงินอย่างสม่ำเสมอหลังเกษียณ
- **หากต้องการสร้างหลักประกันให้ครอบครัว** อาจเลือกทำประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา (term insurance) หรือประกันชีวิตแบบตลอดชีพ (whole life) ซึ่งจะให้ความคุ้มครองชีวิตสูงในขณะที่จ่ายเบี้ยประกันน้อยกว่า หากเปรียบเทียบกับประกันภัยแบบสะสมทรัพย์ในกรณีที่จ่ายค่าเบี้ยประกันภัยเท่ากัน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดระยะเวลาคุ้มครองให้เหมาะสม

การเลือกทำประกันระยะสั้นแล้วต่ออายุในภายหลัง มักต้องจ่ายเบี้ยประกันภัยแพงขึ้นตามอายุที่มากขึ้น เพราะความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น หากต้องการความคุ้มครองที่ต่อเนื่อง ควรเลือกระยะเวลาที่สอดคล้องกับภาระ นอกจากนี้ ในกรณีของประกันคุ้มครองวงเงินสินเชื่อ หากระยะเวลาความคุ้มครองสั้นกว่าระยะเวลาผ่อนหนี้ เมื่อประกันหมดอายุแล้วเกิดเหตุไม่คาดฝันขึ้น ผู้ขอสินเชื่อหรือครอบครัวก็ยังคงรับภาระหนี้ที่เหลือเอง

ขั้นตอนที่ 4 เปิดเผยข้อความตามความเป็นจริงและตรวจสอบกรรมธรรม์

เมื่อตัดสินใจทำประกันภัยแล้ว สิ่งสำคัญคือ ต้องเปิดเผยข้อความตามความเป็นจริง เพราะการแถลงข้อความเท็จ อาจทำให้สัญญาไม่มีผลบังคับตามกฎหมายย้อนไปถึงตอนเริ่มทำประกัน และบริษัทประกันภัยมีสิทธิปฏิเสธการชดเชยค่าสินไหมทดแทนและไม่คืนเบี้ยประกันภัยให้

เมื่อได้รับกรรมธรรม์ประกันภัยควรอ่านสาระสำคัญและตรวจสอบรายละเอียดให้ครบถ้วน ทั้งข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลของสิ่งที่เอาประกันภัย ทุนประกันภัย ระยะเวลา เบี้ยประกันภัยที่ต้องจ่าย ผู้รับประกันภัย รวมถึงเงื่อนไข และข้อยกเว้นต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 5 ทบทวนแผนประกันอย่างสม่ำเสมอ

แม้จะมีแผนบริหารความเสี่ยงแล้ว ก็ควรประเมินความเสี่ยงและทบทวนกรรมธรรม์ประกันภัยที่มีอยู่อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อปรับทุนประกันภัยให้เหมาะสม ครอบคลุมและเพียงพอกับสถานการณ์ชีวิต ลดส่วนที่เกิน และเติมส่วนที่ขาดให้สอดคล้องกับความสามารถในการจ่ายเบี้ย เมื่อเราจัดการความเสี่ยงในชีวิตอย่างเหมาะสม ก็จะช่วยให้เราใช้ชีวิตอย่างไม่ต้องกังวลกับภาระทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

เข้าใจไว้ก่อน

สิทธิในการยกเลิกกรมธรรม์ (Free Look Period)

ผู้เอาประกันภัยมีสิทธิขอยกเลิกกรมธรรม์ประกันภัยตามระยะเวลาที่กำหนด

- ซื้อผ่านตัวแทนหรือนายหน้า สามารถยกเลิกได้ภายใน 15 วันนับจากวันที่ได้รับกรรมธรรม์ประกันภัยจากบริษัท
- ซื้อผ่านโทรศัพท์หรือช่องทางออนไลน์ สามารถยกเลิกได้ภายใน 30 วันนับจากวันที่ได้รับกรรมธรรม์ประกันภัยจากบริษัท

ข้อประกันได้ที่ไหน และควรเลือกผ่านใครดี

การซื้อประกันสามารถทำได้หลายช่องทาง ทั้งการซื้อโดยตรงจาก “บริษัทประกันภัย” หรือเลือกซื้อผ่านคนกลาง ประกันภัยอย่าง “ตัวแทนประกันภัย (insurance agent)” หรือ “นายหน้าประกันภัย (insurance broker)”

“ตัวแทนประกันภัย” ทำหน้าที่ชักชวนและเสนอขายกรมธรรม์ให้แก่ผู้สนใจ โดยจะเป็นตัวแทนของบริษัท ประกันภัยที่สังกัดอยู่เพียงแห่งเดียว ตัวแทนทุกคนต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด ผ่านการอบรมและ สอบความรู้ เพื่อขอรับใบอนุญาตเป็นตัวแทนจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ประกันภัย (คปภ.)

ส่วน “นายหน้าประกันภัย” ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ ชี้ช่อง และช่วยเปรียบเทียบแบบประกันจากบริษัท ทั้งหลายอย่างอิสระ เพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมกับผู้เอาประกันภัยมากที่สุด โดยต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมาย กำหนด ผ่านการอบรมและสอบความรู้เช่นเดียวกัน เพื่อขอรับใบอนุญาตเป็นนายหน้าจาก คปภ.

ความเสี่ยงจากภัยทางการเงิน เข้าใจให้ทัน ป้องกันให้เป็น

อีกหนึ่งความเสี่ยงสำคัญในโลกปัจจุบันคือ ความเสี่ยงในรูปแบบของภัยทางการเงินที่มีฉวยพัฒนาเทคโนโลยี และเทคนิคใหม่ ๆ อยู่ตลอด ทำให้ผู้คนตกเป็นเหยื่อได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็นกลโกงออนไลน์ แก๊งคอลเซนเตอร์ แร่ลูกโซ่ หรือเครือข่ายฟอกเงิน

เมื่อเทคโนโลยีก้าวหน้า กลโกงก็ยิ่งซับซ้อนและเข้าถึงเหยื่อได้ง่ายขึ้น ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น SMS สายโทรศัพท์เรียกเข้า แอปพลิเคชันแชท หรือโซเชียลมีเดีย โดยมีเป้าหมายเดียวคือการเอา “เงิน” จากเหยื่อ ไม่ว่าจะเป็นด้วยวิธีการใดก็ตาม ดังนั้น การรู้เท่าทันภัยทางการเงินจึงเป็นเกราะป้องกันที่ช่วยให้เราสังเกตสัญญาณ อันตราย แยกแยะกลโกง รอดพ้นจากมิจฉาชีพหรือลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น โดยเริ่มต้นด้วยหลักการง่าย ๆ คือ “มีสติ อย่าโลภ สงสัยให้ถาม และติดตามข่าวสารอยู่เสมอ”

ภัยออนไลน์ที่เข้ามาทางหน้าจอ แต่กระทบเงินจริง

ทุกวันนี้ เราใช้ชีวิตบนโลกดิจิทัลมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสาร การช้อปปิ้ง การทำธุรกรรม หรือแม้แต่ การทำงาน ทุกอย่างเกิดขึ้นง่ายเพียงปลายนิ้ว แม้จะช่วยทำให้ชีวิตสะดวกมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็เปิดช่องว่าง ให้มิจฉาชีพเข้ามาใกล้ตัวเราได้ง่ายกว่าเดิม

ไม่ว่าจะมาในรูปแบบ “ภัยออนไลน์” หรือ “แก๊งคอลเซนเตอร์” กลโกงเหล่านี้มักใช้ความรู้สึกของเหยื่อ เป็นเครื่องมือหลัก ไม่ว่าจะเป็นความโลภ ความหวัง ความกลัว ความเหงา หรือความสงสาร เพื่อให้เหยื่อเชื่อ และยอมทำตาม แม้บางครั้งจะเป็นสิ่งที่ไม่สมเหตุสมผล เช่น การคลิกลิงก์ การสร้างสถานการณ์ว่าถูกเรียกค่าไถ่ และนำไปสู่การโอนหรือส่งเงินให้มิจฉาชีพในที่สุด

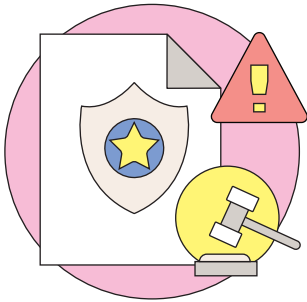
กลลวงที่พบได้บ่อย

หลอกให้กลัวหรือหลอกว่ามีปัญหาเกิดขึ้น มีงานซีพีมักสร้างสถานการณ์ให้เหยื่อรู้สึกที่กำลังมีปัญหา กระทำ ความผิด หรือเกิดความผิดพลาดที่ต้องรีบแก้ไข

1

หลอกให้กลัวหรือหลอกว่ามีปัญหาเกิดขึ้น

มีงานซีพีมักสร้างสถานการณ์ให้เหยื่อรู้สึกที่กำลังมีปัญหา กระทำ ความผิด หรือเกิดความผิดพลาดที่ต้องรีบแก้ไข

หลอกว่ามีคดีการเงินหรือถูกออกหมายจับ

อ้างเป็นเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐอย่างตำรวจ อัยการ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ (ดีเอสไอ) แล้วขอให้จ่ายค่าธรรมเนียมหรือค่าปรับ หรือโอนเงิน เพื่อตรวจสอบประวัติทางการเงิน

คำแนะนำ :

หน่วยงานรัฐจะไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าปรับทางโทรศัพท์ ควรติดต่อหน่วยงานนั้นด้วยตัวเองก่อนเสมอเพื่อยืนยัน

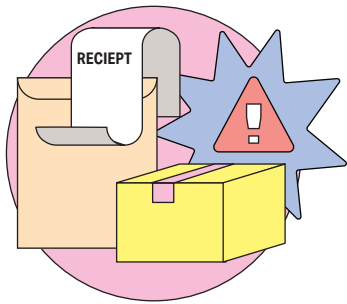

หลอกว่าบัญชีถูกอายัดหรือมีหนี้ค้างชำระ

อ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ธนาคาร ขอให้โอนเงินมาเพื่อจ่ายหนี้ที่ค้างชำระ

คำแนะนำ :

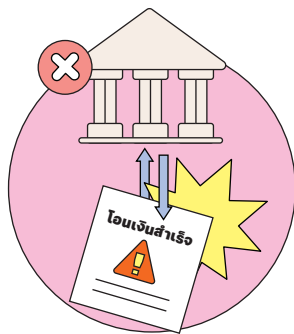
อย่าให้ข้อมูลหรือโอนเงิน ควรโทรกลับไปยังหมายเลขทางการของธนาคารนั้น อย่าติดต่อไปตามหมายเลขที่ปลายสายให้มา

หลอกว่ามีพัสดุตกค้างหรือถูกตีกลับ หรือพัสดุมีภาษีค้างชำระ
ให้จ่ายเงินผ่านลิงก์หรือ QR Code

คำแนะนำ :

บริษัทขนส่งมีระบบติดตามพัสดุอย่างเป็นทางการ ให้ตรวจสอบในระบบหรือสอบถามกับบริษัทขนส่งโดยตรง อย่าคลิกลิงก์หรือสแกน QR code ที่ได้จากผู้ติดต่อมา

หลอกว่าโอนเงินผิด

ทำให้มีเงินเข้าบัญชีแล้วขอให้โอนคืนเพราะโอนเงินผิด แต่เงินนั้นอาจเป็นของมิจฉาชีพ เป็นเงินกู้ในชื่อเรา หรือเป็นการดึงให้เราเข้าไปอยู่ในเส้นเงินทุจริตของมิจฉาชีพ

คำแนะนำ :

หากพบความผิดปกติ ควรติดต่อธนาคารให้ตรวจสอบรายละเอียด แกไขรายการ และโอนเงินคืนไปยังบัญชีต้นทาง อย่าโอนเงินคืนด้วยตัวเอง

หลอกว่าญาติประสบอุบัติเหตุ ต้องใช้เงินด่วน

อ้างว่าโทรมาจากห้องฉุกเฉินของโรงพยาบาล ตอนนี้มีญาติหรือคนรู้จักของเราประสบอุบัติเหตุต้องโอนค่ารักษาด่วน ถ้าเหยื่อปฏิเสธว่าไม่รู้จักคนไข้ มิจฉาชีพจะอ้างเหตุผลข่มขู่ว่าต้องรับผิดชอบถ้าคนไข้เป็นอะไรไป

คำแนะนำ :

ติดต่อหาญาติหรือคนใกล้ชิดจากช่องทางปกติเพื่อตรวจสอบก่อน

มิจฉาชีพจะใช้ความดีใจหรือความคาดหวังทำให้เหยื่อขาดสติ ตัดสินใจเร็ว ลืมคิดให้รอบคอบ

หลอกว่าได้เงินคืนภาษีหรือได้รับรางวัล

อ้างเป็นเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรว่าเหยื่อได้เงินคืนภาษี อ้างว่าเป็นพนักงานบริษัท เอกชนว่าเหยื่อได้รับรางวัลใหญ่จากการชิงโชค แต่มีเงื่อนไขต้องโอนเงินให้ก่อน โดยอ้างว่าเป็นค่าดำเนินการ ค่าส่งเอกสาร ค่าภาษีจากการรับรางวัล จากนั้นจะคืนภาษีหรือส่งรางวัลให้ทันที

คำแนะนำ :

ตรวจสอบความจริงกับกรมสรรพากร โทร. 1161 หรือบริษัทเจ้าของกิจการกรมการตลาดนั้นโดยตรง โดยหลีกเลี่ยงการคลิกลิงก์ หรือให้ข้อมูลส่วนตัว

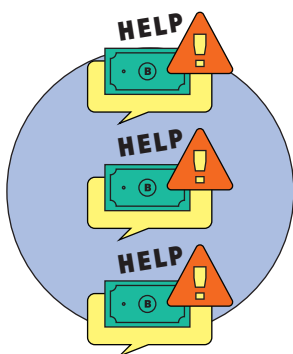

หลอกขายของออนไลน์ราคาถูกหรือของหายาก

บอกให้โอนมัดจำก่อน แต่ในที่สุดไม่ส่งของให้ หรือถ้าเหยื่อเป็นผู้ขาย อาจใช้การส่งสลิปปลอมมาเป็นหลักฐาน

คำแนะนำ :

ให้ระวังข้อเสนอที่ "ดีเกินจริง" หรือผู้ขายเร่งให้โอนเงินทันที และควรตรวจสอบรีวิวกและประวัติร้าน

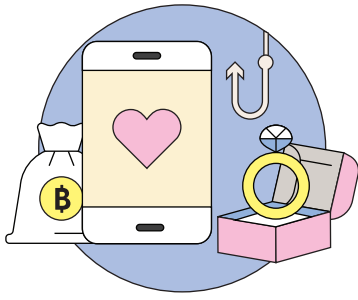

หลอกว่าเป็นคนรู้จัก

มิจฉาชีพจะแถมอีเมลหรือบัญชีโซเชียลมีเดียของเหยื่อ เช่น LINE เพชบุ๊ก หรืออาจจะสร้างบัญชีปลอมเป็นเหยื่อ แล้วสวมรอยชักชวนใกล้ชิดหรือคนรู้จักของเหยื่อเพื่อขอยืมเงินแบบเร่งด่วนและเรียกร้องความเห็นใจ (ผู้ที่โอนเงินให้ก็กลายเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพไปด้วย)

คำแนะนำ :

ควรติดต่อยืนยันตัวตนผ่านช่องทางอื่นก่อนทุกครั้ง เช่น โทรศัพท์หาคนที่ทักมา

หลอกให้รัก (Romance scam)

มีจฉฉพมกหาคู่ผ่านเว็บไซต์หรือโซเชียลมีเดีย เริ่มจากพูดคุยสักระยะจนเหยื่อไว้ใจ สร้างความหวังว่าจะแต่งงานด้วยหรือส่งของขวัญมาให้ จากนั้นขอให้โอนเงินจ่ายค่าตรวจเอกสาร ค่าส่งของ หรือค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน พอได้เงินแล้วคนร้ายจะตัดขาดการติดต่อ

คำแนะนำ :

ตรวจสอบตัวตนเสมอ หากความสัมพันธ์พัฒนาเร็วผิดปกติให้ตั้งข้อสงสัยไว้ก่อนและปรึกษาคนใกล้ตัวเพื่อช่วยให้ความเห็นอย่างเป็นกลาง

3

หลอกให้มีความหวัง

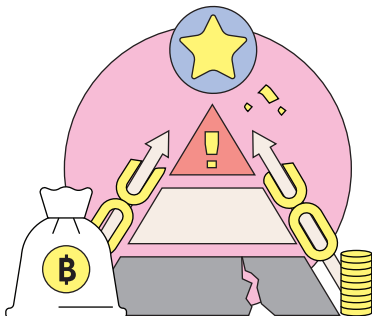

หลอกให้กู้เงิน

มีจฉฉพสมรอยเป็นพนักงานธนาคาร โดยเสนอเงินกู้ผ่านข้อความ เว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชันเลียนแบบของจริง “กู้ง่าย โอนไว ไม่ใช่เอกสารเยอะ” บางครั้งให้โอนเงินก่อนเพื่อปลดล็อกระบบหรือรับโบนัส แต่สุดท้ายไม่ได้รับเงินตามสัญญา และอาจถูกเรียกดอกเบี้ยสูงอย่างไม่เป็นธรรม

คำแนะนำ :

เมื่อเจอข้อเสนอกู้เงินที่ดีเกินจริงให้ตรวจสอบข้อมูลจากช่องทางของธนาคารนั้นโดยตรง หากมีการเร่งให้โอนเงินหรือทำขั้นตอนผิดปกติ ให้ถือเป็นสัญญาณอันตราย

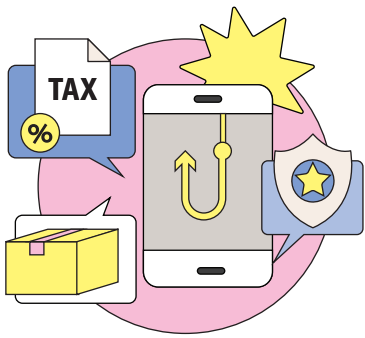

หลอกลงทุนแชร์ลูกโซ่

มีจฉฉพใช้วิธีการหลอกลงเงินของเหยื่อด้วยคำว่า “โอกาสรวย” โดยโฆษณาจูงใจว่าจะได้รับผลตอบแทนสูง สร้างความน่าเชื่อถือและชักจูงให้ร่วมลงทุนหรือหาสมาชิกเพิ่มเรื่อย ๆ แต่แท้จริงแล้วใช้เงินของสมาชิกใหม่หมุนเงินจ่ายเป็นผลตอบแทนให้สมาชิกเดิม ไม่ได้นำเงินไปลงทุนให้ได้ผลตอบแทนตามที่อ้าง

คำแนะนำ:

เริ่มจากไม่ให้ข้อมูลส่วนตัวในเว็บไซต์หรืออีเมลกับคนที่ไม่รู้จัก ไม่น่าไว้วางใจ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มธุรกิจที่อาจถูกหว่านล้อมให้ร่วมลงทุนในธุรกิจแชร์ลูกโซ่ (ถ้ามีแรงกดดันหรือถูกเร่งรัดให้ตั้งข้อสงสัยไว้ก่อนว่ามีความเป็นไปได้ว่าจะเป็นมีจฉฉพ) หากพลาดลงทุนกับแชร์ลูกโซ่แล้ว ให้รวบรวมเอกสาร เช่น แผ่นพับ สัญญา หลักฐานการโอนเงินข้อมูลที่ตั้งและเบอร์โทรสำนักงาน และรูปถ่ายที่มีไปแจ้งความออนไลน์ที่ www.thaipoliceonline.go.th

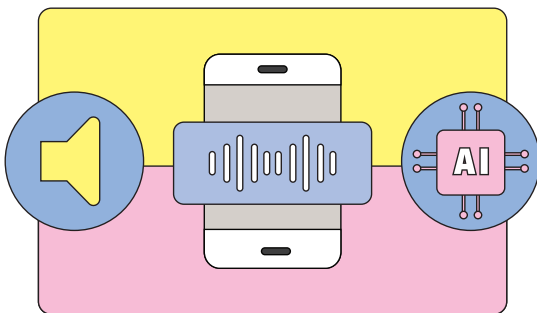
โลกของมิจฉาชีพไม่เคยหยุดพัฒนา เมื่อช่องทางเก่าถูกจับได้ ก็จะผสมหลายเทคนิคเข้าด้วยกันทำให้เรื่องดูจริงยิ่งขึ้น เราอาจได้รับ SMS หรือข้อความในแชทพร้อมแนบลิงก์ จากนั้นจะมีคนโทรมาย้ำข้อความที่ส่งอีกครั้ง ยิ่งเพิ่มความน่าเชื่อถือ เพราะพูดเหมือนกันทุกช่องทาง

คำแนะนำ :

หลีกเลี่ยงการคลิกลิงก์ทุกกรณี และตรวจสอบข้อมูลผ่านช่องทางทางการของคนหรือหน่วยงานที่ถูกอ้างถึงโดยตรงเสมอ

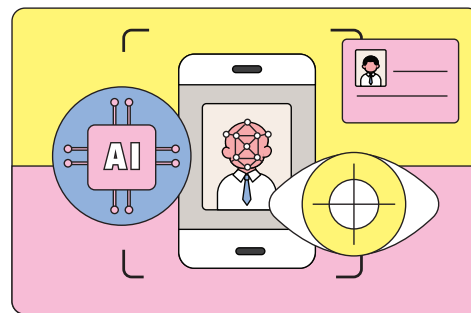
เทคนิคใหม่ ๆ ที่มีฉวยใช้

ในยุคที่เทคโนโลยีพัฒนาอย่างรวดเร็ว มิจฉาชีพเองก็ปรับตัวและใช้เครื่องมือที่ซับซ้อนมากขึ้นในการหลอกลวง ทำให้หลายครั้งสิ่งที่เห็นหรือได้ยินอาจไม่ใช่ความจริงเสมอไป

AI Voice Cloning เสียงปลอมที่เหมือนคนใกล้ตัว

การใช้เทคโนโลยีปรับแต่งเสียงด้วย AI จนสามารถเลียนแบบเสียงของคนได้อย่างแนบเนียน ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่รัฐหรือคนใกล้ตัวของเรา โดยมักใช้โทนเสียงจริงจังและเร่งรีบ เพื่อให้เราตกใจรู้สึกกดดัน และทำตามคำสั่งโดยไม่ทันตั้งตัว

AI Deepfake วิดีโอปลอมที่หลอกตาได้

การใช้เทคโนโลยี Deepfake สร้างวิดีโอที่ดูเหมือนบุคคลจริง เพื่อแอบอ้างเป็นเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐหรือคนใกล้ตัว พร้อมแสดงเอกสารหรือบัตรประชาชนผ่านกล้อง เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและกดดันให้เราทำในสิ่งที่ต้องการ เช่น โอนเงิน ส่งข้อมูลส่วนตัว

เรื่องต้องรู้

เมื่อเห็นหรือได้ยินภาพ เสียง หรือวิดีโอที่มีคนหน้าตาเหมือนคนรู้จัก อย่าเพิ่งเชื่อทันทีว่าเป็นตัวจริงเสมอไป และต้องจำไว้ว่าหน่วยงานของรัฐจะไม่ติดต่อขอข้อมูลหรือให้โอนเงินผ่านทางโทรศัพท์ SMS หรือแอปพลิเคชันแชทส่วนตัว

รู้เท่าทันก่อนจะตกเป็นเหยื่อโดยไม่รู้ตัว

การป้องกันภัยออนไลน์และแก๊งคอลเซนเตอร์ เริ่มต้นจากสิ่งที่ยากที่สุดคือ ตั้งสติทุกครั้งก่อนตัดสินใจ ลองถามตัวเองว่าเรื่องที่เกิดขึ้น “น่าเชื่อถือจริงไหม” และตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่ถูกอ้างถึงโดยตรง ควรหลีกเลี่ยงการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว การคลิกลิงก์ หรือการดาวน์โหลดแอปพลิเคชันจากแหล่งที่น่าสงสัย ก่อนโอนเงินให้ใคร ควรตรวจสอบข้อมูลให้รอบคอบ หากมีการชวนให้ติดตั้งแอปพลิเคชันหรือทำขั้นตอนที่ผิดปกติ ควรติดต่อ call center ของหน่วยงานนั้นทันที รวมทั้งติดตามข่าวสารเกี่ยวกับกลโกงรูปแบบใหม่อยู่เสมอ เพราะมีฉฉาพัฒนาเทคนิคและเล่ห์เหลี่ยมตลอด ยิ่งเรารู้เท่าทันมากเท่าไรก็ยิ่งปกป้องทั้ง “เงิน” และ “ความปลอดภัย” ของตัวเองได้มากขึ้น

วิธีป้องกันตัวเอง

- หากถูกเร่งเร่งให้ตัดสินใจหรือโอนเงินอย่างเร่งด่วนผิดปกติ ให้ตัดสายทันที แล้วโทรกลับผ่านหมายเลขทางการที่ตรวจสอบได้จากเว็บไซต์ของหน่วยงานนั้น
- ควรตั้ง “รหัสครอบครัว” สั้น ๆ ร่วมกับคนใกล้ชิดไว้ล่วงหน้า เพื่อใช้ยืนยันในกรณีฉุกเฉิน
- อย่าเปิดเผยรหัส OTP รหัสผ่าน หรือสิทธิการเข้าถึงโทรศัพท์กับใคร ไม่ว่าเสียงจะฟังดูคุ้นเคยแค่ไหน หากรู้สึกไม่แน่ใจ

หากตกเป็นเหยื่อแล้ว ต้องรีบตั้งสติและแก้ไขปัญหา

หากถูกแอบอ้างใช้อีเมลหรือโซเชียลมีเดียส่วนตัวให้รีบเปลี่ยนรหัสผ่านหรือปิดบัญชีทันที เพื่อหยุดการเข้าถึงข้อมูลอื่นเพิ่มเติม หากถูกหลอกให้โอนเงิน ควรรีบโทรแจ้งสายด่วน AOC 1441 ซึ่งเป็นศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ศปอท.) และทำตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจรับแจ้งความออนไลน์ และเจ้าหน้าที่ธนาคาร รวมศูนย์อยู่ด้วยกัน จึงทำให้การดำเนินการรวดเร็วขึ้น ยิ่งแจ้งเร็วยิ่งเพิ่มโอกาสในการติดตามเงินคืน และสามารถสกัดการโอนต่อไปยังบัญชีม้าได้ทันทั่วทั้งที่ หากเผลอให้ข้อมูลส่วนตัว รหัสผ่าน OTP หรือข้อมูลสำคัญอื่น ๆ ที่ผูกกับบัญชีหรือบัตรต่าง ๆ ที่มีอยู่ ควรรีบติดต่อธนาคารหรือบริษัทบัตรฯ เพื่อระงับการใช้งานทันที และหากพบว่าเกิดความเสียหายแล้วให้รีบโทรไปที่เบอร์ 1441 เพื่อแจ้งความดำเนินคดี หรือไปสถานีตำรวจที่ใกล้ที่สุด หรือแจ้งความออนไลน์ที่ www.thaipoliceonline.go.th

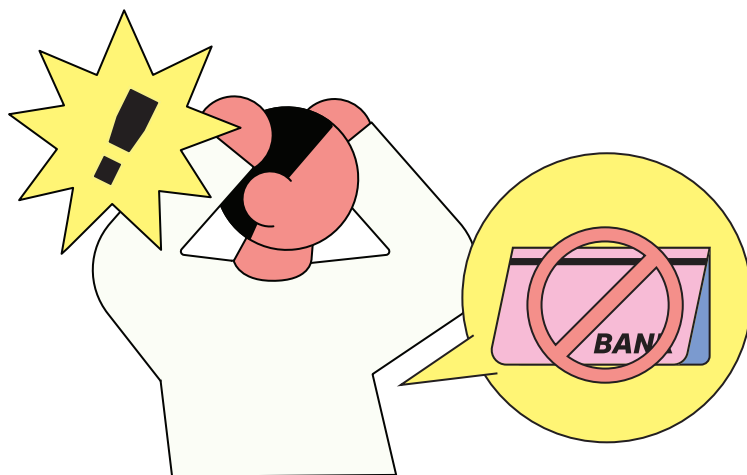
นอกจากนี้ หากต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมสามารถโทรปรึกษาสายด่วนธนาคารแห่งประเทศไทยได้ที่ 1213

การฟอกเงิน คือการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำผิดกฎหมายไปผ่านกระบวนการต่าง ๆ เพื่อปกปิดแหล่งที่มาที่แท้จริง อาชญากรมักแปรสภาพเงินสดให้ดูเหมือนมีแหล่งที่มาถูกต้อง เช่น นำเงินไปแลกเปลี่ยนในต่างประเทศ ลงทุนในธุรกิจ หรือซื้อทรัพย์สินมีค่า รวมถึงโอนผ่านบัญชีที่เรียกว่า “บัญชีม้า” เพื่อพรางเส้นทางเงิน

บัญชีม้า คือบัญชีเงินฝากของบุคคลอื่นที่ถูกนำไปใช้ทำธุรกรรมแทนตัวผู้กระทำความผิด เพื่อปกปิดตัวตนและทำให้ตรวจสอบได้ยากขึ้น เพราะตามหาพยานหลักฐานเชื่อมโยงมาถึงตัวผู้กระทำความผิดได้ยาก บัญชีลักษณะนี้มักถูกใช้ในอาชญากรรมหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นการฉ้อโกง การพนัน หรือยาเสพติด และยังเป็นช่องทางสำคัญที่แก๊งคอลเซ็นเตอร์ใช้รับเงินจากเหยื่อ ก่อนจะโอนต่อไปยังบัญชีอื่นหลายทอดเพื่อหลบเลี่ยงการตรวจสอบ

การเปิดบัญชีม้ามักเกิดจากการจ้างให้ผู้อื่นเปิดบัญชีแทน หรือการรับซื้อบัญชีเงินฝากจากบุคคลทั่วไป ซึ่งในอดีตเคยมีการขายบัญชีกันอย่างเปิดเผย โดยผู้ขายบัญชีม้าต้องส่งมอบเอกสารสำคัญส่วนตัว เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือซิมการ์ดโทรศัพท์ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปผูกกับ mobile banking ได้ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันกฎหมายได้เพิ่มบทลงโทษให้รุนแรงขึ้นอย่างชัดเจนทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 กำหนดว่าเจ้าของบัญชีม้าหรือเบอร์ม้าต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 300,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนผู้ที่จัดหาให้มีการซื้อ ขาย ให้เช่า หรือให้ยืม บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ บัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนเบอร์มือถือ ซึ่งลงทะเบียนผู้ใช้บริการแล้ว แต่ไม่สามารถระบุตัวผู้ใช้บริการได้ จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 2 - 5 ปี หรือปรับตั้งแต่ 200,000 - 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

²² อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการ ป้องกัน ตรวจจับ และรับมือกับภัยทุจริตทางการเงินของ ธปท. ได้ที่ภาคผนวก 1

วิธีการป้องกันไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการเปิดบัญชีม้า

- ไม่เปิดบัญชีธนาคารให้ผู้อื่นใช้ ไม่ว่าด้วยเหตุผลใด เพราะการเปิดบัญชีแทนผู้อื่นอาจทำให้ชื่อของคุณถูกนำไปใช้ในธุรกรรมผิดกฎหมายโดยไม่รู้ตัว ควรปฏิเสธทันทีไม่ว่าใครจะขอให้ช่วยหรือให้เงินตอบแทน
- รักษาข้อมูลส่วนตัวให้ปลอดภัย ไม่ส่งต่อข้อมูลสำคัญ เช่น บัตรประชาชน ข้อมูลทางการเงิน สมุดบัญชีธนาคารให้แก่บุคคลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือสงสัยว่าเป็นอาชญากร
- ตรวจสอบความปลอดภัยทุกครั้งก่อนทำธุรกรรมออนไลน์ โดยเฉพาะเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้องกับการเงิน
- แจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อพบสิ่งน่าสงสัย เช่น มีคนชวนเปิดบัญชีแทน หรือขอข้อมูลในลักษณะน่าสงสัย ควรรีบแจ้งธนาคารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทันที

หากถูกหลอกให้เปิดบัญชีม้า ต้องทำอย่างไร

ควรรีบติดต่อสายด่วน AOC 1441 หรือแจ้งธนาคารทันที เพื่อดำเนินการปิดหรืออายัดบัญชีโดยเร็ว พร้อมรวบรวมหลักฐานทั้งหมด เช่น ข้อความสนทนา หลักฐานการทำธุรกรรม หรือข้อมูลของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการแจ้งเจ้าหน้าที่

ข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิที่ควรรู้และใช้ให้เป็น

ข้อมูลส่วนบุคคลคือ ข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคลได้ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เช่น เลขประจำตัวประชาชน ชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ อีเมล รูปถ่าย บัญชีเงินฝาก เชื้อชาติ ศาสนา ข้อมูลสุขภาพ ข้อมูลบัตรเครดิต ข้อมูลธุรกรรมทางการเงิน ทั้งหมดนี้ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล

ในยุคดิจิทัล ข้อมูลส่วนบุคคลเปรียบเสมือนทรัพย์สินสำคัญที่ต้องดูแลไม่ต่างจากเงินในบัญชี เพราะหากข้อมูลของเราหลุดไปอยู่ในมือมิชอบ อาจก่อให้เกิดความเสียหายตามมา ไม่ว่าจะเป็น การถูกสวมรอยตัวตนไปใช้ก่ออาชญากรรม การถูกนำข้อมูลไปใช้ด้านการตลาดโดยไม่ได้รับยินยอม หรือแม้แต่การถูกก่อวินาศกรรม ติดตาม หรือสะกดรอยจนสร้างความไม่สบายใจในชีวิตประจำวัน

คำแนะนำในการดูแลข้อมูลส่วนบุคคล

1) การเปิดเผยและแชร์ข้อมูล

- ควรระมัดระวังในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล แม้แต่ข้อมูลพื้นฐาน เช่น ชื่อ หรือเลขประจำตัวประชาชน ก็อาจถูกนำไปผูกโยงและใช้ก่ออาชญากรรมได้ จึงควรคิดให้รอบคอบก่อนให้ข้อมูลทุกครั้ง
- ควรตระหนักไว้ว่า “ทุกอย่างที่โพสต์บนโซเชียลมีเดีย ไม่ได้เป็นส่วนตัวอีกต่อไป” ข้อความ รูปภาพ หรือข้อมูลส่วนตัวที่เผยแพร่บนโลกออนไลน์ โดยเฉพาะบนพื้นที่สาธารณะ สามารถถูกคัดลอก ส่งต่อ หรือดัดแปลงได้เสมอ
- ไม่ควรแชร์ข้อมูลสำคัญกับผู้อื่น เช่น ชื่อบัญชีผู้ใช้ (username) รหัสผ่าน (password) หรือรหัส PIN และไม่ควรจดข้อมูลเหล่านี้ไว้ในที่ที่ผู้อื่นพบเห็นได้ง่าย เช่น กระเป๋าสาธิต หรือสมุดจดงาน

2) การให้ข้อมูลและการยินยอม

- อ่านรายละเอียดให้ครบถ้วนก่อนให้ข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นแบบฟอร์มหรือข้อความขอความยินยอม โดยพิจารณาว่าข้อมูลถูกขอไปเพื่อวัตถุประสงค์อะไร และมีการอธิบายอย่างชัดเจนหรือไม่ หากไม่เข้าใจหรือไม่แน่ใจ ควรสอบถามก่อนกดปุ่มหรือเซ็นยินยอม โดยข้อความขอความยินยอมต้องแยกออกจากข้อความส่วนอื่นอย่างชัดเจน และต้องไม่อยู่ในเงื่อนไขการให้บริการหรือสัญญา เพื่อให้เราสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบและปลอดภัย

- ใช้สิทธิ “ไม่ให้ข้อมูล” เมื่อถูกขอข้อมูลที่ไม่จำเป็น สำหรับการตลาดหรือการวิเคราะห์พฤติกรรม และสามารถปฏิเสธได้โดยไม่กระทบต่อการให้บริการหลัก
- ใช้สิทธิถอนความยินยอมได้เสมอ หากเคยยินยอมให้ใช้ข้อมูลเพื่อทำการตลาด แต่รู้สึกถูกรบกวน สามารถยกเลิกการใช้ข้อมูลนั้นได้ โดยการถอนความยินยอมควรทำได้โดยไม่สร้างภาระ ไม่มีค่าใช้จ่าย ไม่เพิ่มขึ้นตอนมากกว่าการให้ความยินยอม และไม่มีผลทำให้การให้บริการแย่ลง

3) การปกป้องสิทธิเมื่อข้อมูลถูกใช้ผิดวัตถุประสงค์

- ร้องเรียนได้เมื่อข้อมูลถูกนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ หากพบว่าข้อมูลส่วนบุคคลถูกนำไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องเรียนและขอให้มีการตรวจสอบได้ ยกเว้นบางกรณีที่กฎหมายอนุญาต เช่น การใช้เพื่อปฏิบัติตามหน้าที่ของรัฐหรือเพื่อรักษาชีวิต

เราสามารถขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลและการใช้งานข้อมูลส่วนบุคคลในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงร้องเรียนเมื่อถูกละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลได้โดยตรงที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (สคส.) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

บทบาทของหน่วยงานที่เก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคล

ไม่ใช่แค่ผู้ใช้บริการเท่านั้นที่ต้องระวัง หน่วยงานที่เก็บรักษาข้อมูลก็มีหน้าที่รับผิดชอบเช่นกัน โดยต้องแจ้งวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เก็บข้อมูลเท่าที่จำเป็น และต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อน เว้นแต่เป็นกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดข้อยกเว้น เช่น การใช้ข้อมูลเพื่อรักษาชีวิต การวิจัย หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ

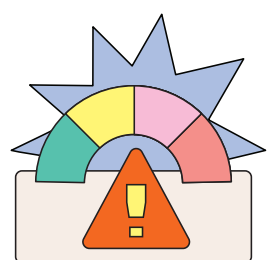
อย่ากดตกลงโดยไม่อ่าน เพราะข้อมูลส่วนบุคคลของคุณก็สำคัญ

ทุกครั้งที่ติดตั้งหรือใช้งานแอปพลิเคชันบนมือถือ แอปพลิเคชันจะขออนุญาตเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของเรา เช่น ชื่อ-นามสกุล อีเมล เบอร์โทรศัพท์ ข้อมูลตำแหน่งที่อยู่ หรือแม้แต่ข้อมูลสุขภาพและพฤติกรรมการใช้งาน ซึ่งตามกฎหมาย PDPA แอปพลิเคชันต้องแจ้งวัตถุประสงค์การเก็บข้อมูลให้ชัดเจน และต้องขอความยินยอมจากเราอย่างเปิดเผย

ก่อนกด “ตกลง” หรือ “ยอมรับ” ควรอ่านรายละเอียดให้เข้าใจว่าข้อมูลของเราจะถูกใช้เพื่ออะไร เช่น เพื่อการยืนยันตัวตน เสนอสินค้าหรือบริการ ติดตามพฤติกรรมการใช้งาน หรือทำวิจัย ข้อมูลขอความยินยอมต้องเข้าถึงง่าย แยกออกจากข้อความอื่น ๆ และไม่มีเงื่อนไขที่ซ่อนไว้ที่ทำให้เราเสียเปรียบ

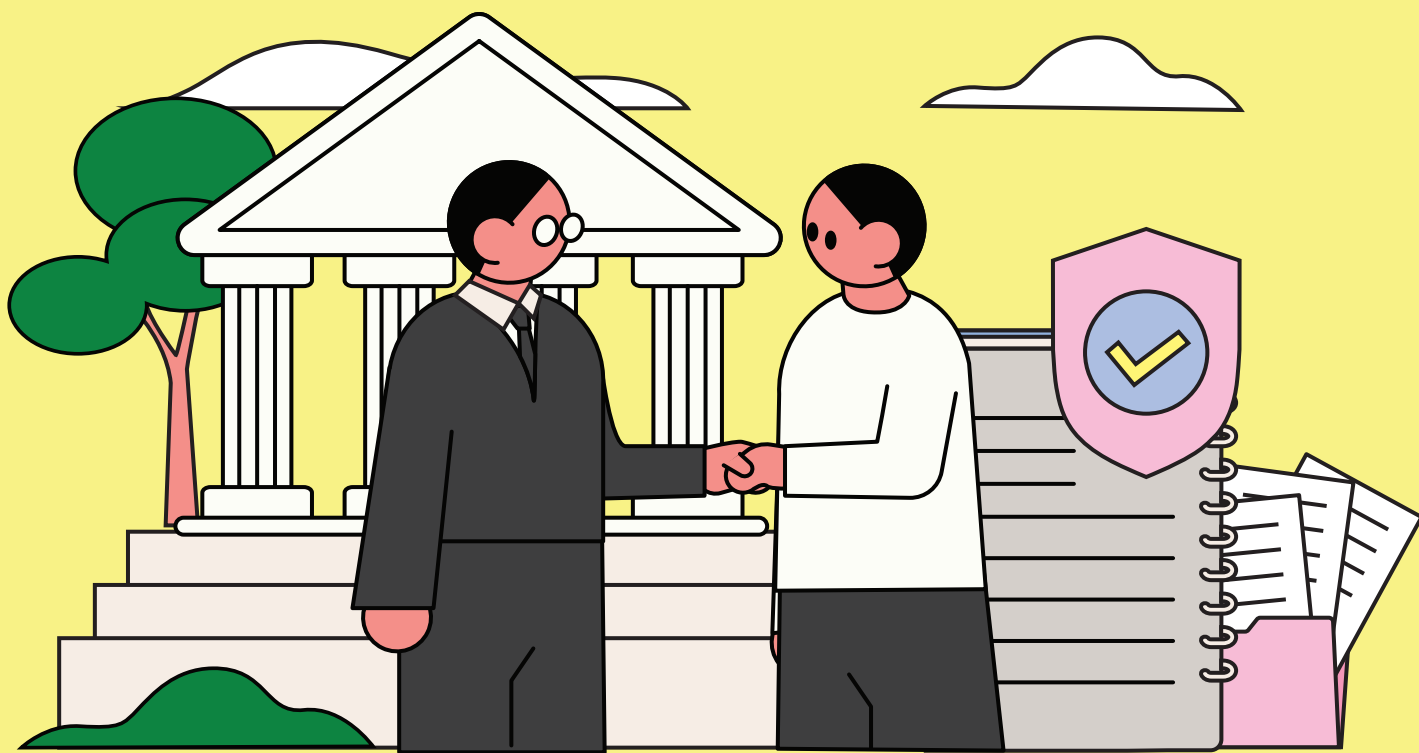
เรามีสิทธิที่จะเลือกไม่ให้ความยินยอมในส่วนที่ไม่จำเป็นต่อการใช้งานแอปพลิเคชัน และยังสามารถยกเลิกความยินยอมภายหลังได้ หากพบว่าข้อมูลถูกนำไปใช้เกินกว่าที่ตกลง หรือมีการติดต่อทางการตลาดบ่อยเกินไป แอปพลิเคชันที่ดีควรมีตัวเลือกให้ยกเลิกการเปิดเผยข้อมูลได้โดยไม่สร้างภาระหรือค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม

นอกจากนี้ การดูแลข้อมูลส่วนบุคคลบนมือถี่ยังรวมถึงการตั้งค่าความเป็นส่วนตัว เช่น การปิดการเข้าถึงตำแหน่งที่อยู่ กล้อง ไมโครโฟน หรือการแจ้งเตือนที่ไม่จำเป็น การระมัดระวังนี้ช่วยให้เราใช้แอปพลิเคชันได้อย่างปลอดภัย ลดความเสี่ยงที่ข้อมูลส่วนตัวจะตกไปอยู่ในมือผู้ไม่หวังดี รวมถึงการอ่านและทำความเข้าใจข้อความขอความยินยอมตาม PDPA ไม่ใช่เรื่องยุ่งยาก แต่เป็นการปกป้องสิทธิและความปลอดภัยของเราในโลกดิจิทัล

06

รู้สิทธิ รักษาหน้าที่ : สร้างความไว้วางใจในระบบการเงิน

KEY PREVIEW

- ความรู้และความเข้าใจเรื่องสิทธิของผู้ใช้บริการทางการเงิน ไม่ว่าจะเป็นสิทธิที่จะได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง สิทธิที่จะเลือกใช้บริการผลิตภัณฑ์และบริการได้อย่างอิสระ สิทธิที่จะร้องเรียนเพื่อความเป็นธรรม และสิทธิที่จะได้รับการพิจารณา ค่าชดเชยเมื่อเกิดความเสียหาย จะช่วยให้เราใช้บริการทางการเงินได้อย่างมั่นใจและได้รับประโยชน์สูงสุด
- การใช้บริการทางการเงินอย่างมีความรับผิดชอบจะลดความเสี่ยงและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น โดยผู้ใช้บริการควรวางแผนการเงิน ศึกษาและเปรียบเทียบข้อมูลก่อนตัดสินใจ ติดตามข่าวสาร ตรวจสอบความถูกต้องของธุรกรรมทุกครั้ง เก็บรักษาเอกสารสำคัญ และชำระหนี้ตามกำหนด
- ธนาคารกลางมีบทบาทสำคัญคือ การกำหนดนโยบายการเงิน เพื่อสร้างระบบการเงินที่มีเสถียรภาพ และรักษาระดับราคาของสินค้าและบริการไม่ให้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมากจนเกินไปจนส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจและประชาชนได้
- ผู้ให้บริการทางการเงินอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) หรือหน่วยงานอื่น ๆ อย่างสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ขึ้นอยู่กับประเภทของการบริการ

ในชีวิตประจำวัน เราทุกคนล้วนต้องซื้อสินค้าและบริการอยู่เสมอ ตั้งแต่การใช้จ่ายซื้อของเล็ก ๆ น้อย ๆ ไปจนถึงการทำสัญญาที่มีมูลค่าสูง ในฐานะผู้บริโภค การตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้เราสามารถเลือกซื้อสินค้าและบริการได้อย่างเหมาะสมตรงกับความต้องการ และการรักษาหน้าที่ของผู้บริโภคก็มีส่วนในการสร้างความสมดุลและความเป็นธรรมระหว่าง “ผู้ซื้อ” และ “ผู้ขาย” อีกด้วย

สิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้กำหนด “สิทธิของผู้บริโภค” เพื่อเป็นหลักประกันให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองอย่างเป็นธรรม และสามารถใชสิทธินั้นได้อย่างเหมาะสม ได้แก่

1. สิทธิที่จะได้รับข่าวสาร รวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ
2. สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ
3. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ
4. สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา
5. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

ก่อนซื้อและหลังซื้อ : ความรอบคอบที่ช่วยปกป้องสิทธิ

ก่อนซื้อสินค้าหรือบริการ

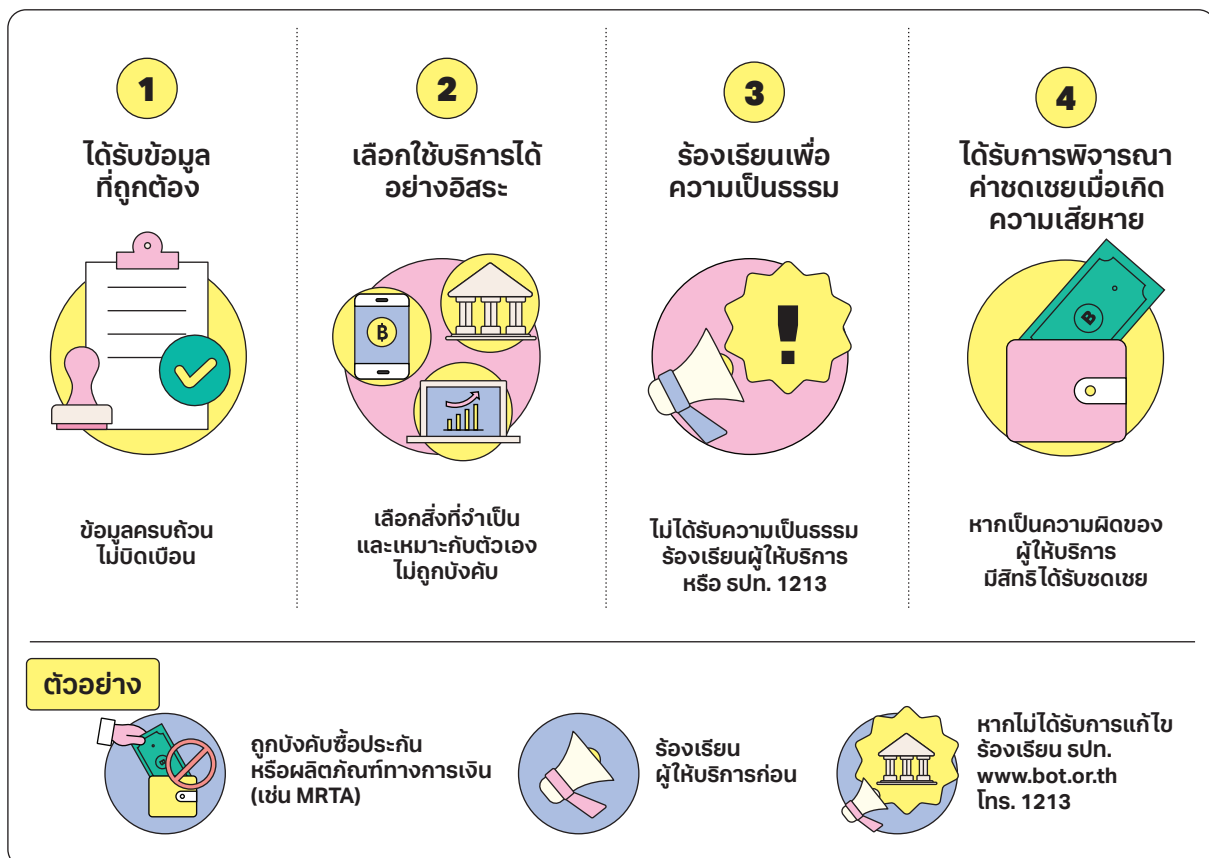
1. ผู้บริโภคควรใช้ความระมัดระวังในการตัดสินใจ โดยตรวจสอบฉลาก ปริมาณ และราคา ว่ามีความเหมาะสมและเป็นธรรมหรือไม่ ไม่ควรเชื่อถือโฆษณาโดยทันที และหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการนั้นว่าเป็นไปตามที่กล่าวอ้างหรือไม่
2. ในกรณีที่ต้องทำสัญญา ซึ่งเป็นข้อตกลงที่มีผลผูกพันกันตามกฎหมาย ควรตรวจสอบความชัดเจนของข้อความในสัญญาว่ามีความรัดกุมและให้สิทธิแก่ผู้บริโภคครบถ้วนตามที่ตกลงหรือไม่
3. หากมีข้อตกลงสำคัญ ควรจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมลงลายมือชื่อผู้ประกอบการธุรกิจ เพื่อใช้เป็นหลักฐานได้ในภายหลัง

หลังซื้อสินค้าหรือบริการ

1. ผู้บริโภคควรเก็บรักษาพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารสัญญา ใบเสร็จรับเงิน หรือเอกสารโฆษณาเพื่อใช้ประกอบการเรียกร้องสิทธิในกรณีที่เกิดปัญหา
2. ในกรณีที่มีการทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรกับผู้ประกอบการธุรกิจ ต้องเก็บเอกสารสัญญาต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารโฆษณาและใบเสร็จรับเงิน
3. หากพบว่ามีกรณีละเมิดสิทธิ ผู้บริโภคมีหน้าที่ในการดำเนินการร้องเรียนหรือใช้สิทธิตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้ได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหายอย่างเป็นธรรม

สิทธิของเราในโลกการเงิน

“สิทธิของผู้ใช้บริการทางการเงิน” ถูกกำหนดขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้ให้บริการในโลกการเงินที่มีความหลากหลาย ซับซ้อน และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามเทคโนโลยี โดยสิทธิพื้นฐานมี 4 ประการ ได้แก่

1. **สิทธิที่จะได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง (right to be informed)** เจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงินต้องอธิบายรายละเอียด เงื่อนไข และข้อกำหนดต่าง ๆ ให้ลูกค้าทราบอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง รวมถึงการสื่อสารทางการตลาดที่ต้องไม่ชวนเชื่อเกินจริง ไม่ทำให้ลูกค้าเข้าใจผิด
2. **สิทธิที่จะเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบริการได้อย่างอิสระ (right to choose)** ในฐานะเจ้าของเงินซึ่งเป็นทั้งผู้รับและเสียผลประโยชน์โดยตรง เราควรเลือกใช้บริการทางการเงินเฉพาะที่จำเป็นและเหมาะกับตัวเอง ไม่ควรตัดสินใจเพราะถูกบังคับ หรือจากความรู้สึกสงสารหรือเกรงใจพนักงาน
3. **สิทธิที่จะร้องเรียนเพื่อความเป็นธรรม (right to be heard)** หากพบว่าสถาบันการเงินปฏิบัติกับเราไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม เช่น ให้ข้อมูลไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน บังคับขายผลิตภัณฑ์ทางการเงิน หรือเกิดความผิดปกติในบัญชี ควรรีบแจ้งหน่วยงานรับเรื่องร้องเรียนของสถาบันการเงินแห่งนั้นทันที หากไม่ได้รับการติดตามแก้ไขปัญหาหรือยังไม่ได้รับความเป็นธรรม สามารถร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสการให้บริการทางการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทย โทร. 1213²³
4. **สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาค่าชดเชยถ้าเกิดความเสียหาย (right to redress)** หากได้รับความเสียหายจากความผิดพลาดของสถาบันการเงิน เช่น กดเงินจากตู้เอทีเอ็มแล้วไม่ได้รับเงิน เมื่อมีการตรวจสอบแล้วพบว่ามีความผิดพลาดของสถาบันการเงินหรือเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงิน เรามีสิทธิที่จะได้รับค่าชดเชยความเสียหายนั้น และต้องแจ้งผลการดำเนินงานและกระบวนการพิจารณาการชดเชยความเสียหายให้เราทราบด้วย อย่างไรก็ตาม หากเป็นความผิดพลาดของเราเอง เช่น โอนเงินจากตู้เอทีเอ็มไปผิดบัญชีหรือใส่จำนวนเงินผิด สถาบันการเงินไม่จำเป็นต้องชดเชยความเสียหายดังกล่าว

ตัวอย่างเหตุการณ์เกี่ยวกับสิทธิของผู้ใช้บริการทางการเงิน

ถ้าเราโดนบังคับให้ทำบัตรเดบิตที่มีประกันหรือบังคับให้ซื้อประกันชีวิตคุ้มครองวงเงินสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (MRTA) เมื่อขอสินเชื่อบ้าน สามารถร้องเรียนได้ที่ช่องทางร้องเรียนของผู้ให้บริการรายนั้น หากไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาสามารถร้องเรียนได้ที่ช่องทางร้องเรียนของ ธปท. ที่ www.bot.or.th หรือโทร. ปรีक्षाที่หมายเลข 1213

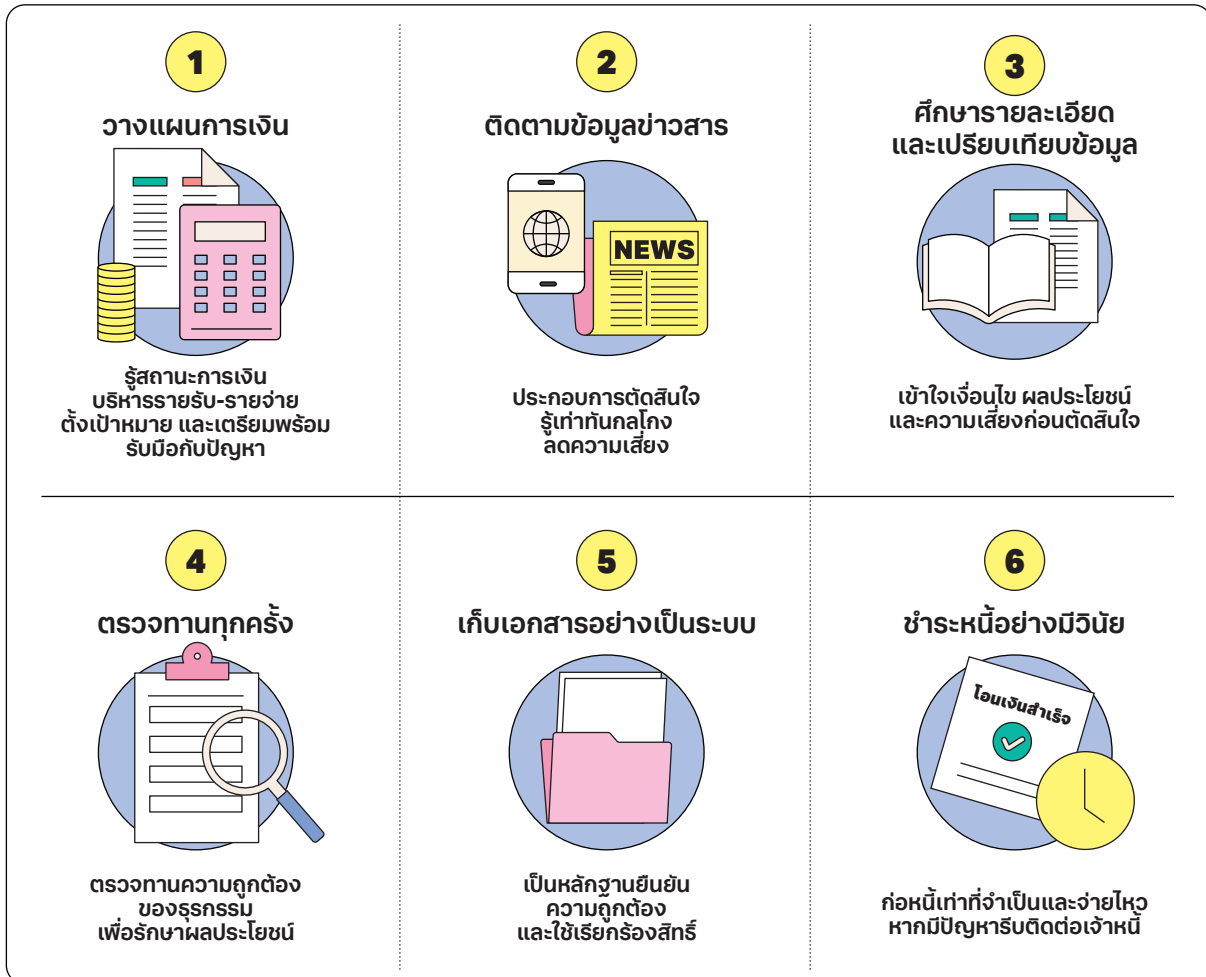
เข้าใจไว้ก่อน

ลูกหนี้ที่เป็นหนี้สินเชื่อรายย่อย ได้แก่ สินเชื่อบ้าน บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพ (Nano Finance) และสินเชื่อจำนำทะเบียนรถ มีสิทธิได้รับข้อเสนอในการปรับโครงสร้างหนี้จากเจ้าหนี้ตั้งแต่ยังไม่เป็นหนี้เสีย (ยังไม่เป็น NPL) อย่างน้อย 1 ครั้ง และหากกลายเป็นหนี้เสีย (NPL) แล้ว ก็ยังสามารถขอปรับโครงสร้างหนี้ได้อย่างน้อย 1 ครั้ง ตามหลักเกณฑ์เรื่องการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (Responsible Lending) ของธนาคารแห่งประเทศไทย

²³ ดูประเภทของผู้ให้บริการทางการเงินที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. ได้ที่ภาคผนวก 2

ใช้บริการทางการเงินอย่างเข้าใจและรับผิดชอบ

นอกจากผู้ให้บริการทางการเงินต้องให้บริการด้วยความรับผิดชอบ ผู้ใช้บริการทางการเงินก็ต้องใช้บริการด้วยความรับผิดชอบเช่นกัน เพื่อลดความเสี่ยงและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้บริการทางการเงิน ซึ่งหน้าที่ในฐานะผู้ให้บริการทางการเงินมีดังนี้

- วางแผนการเงิน** เพื่อให้รู้สถานะการเงิน บริหารจัดการรายรับ-รายจ่าย ตั้งเป้าหมายการเงิน และเตรียมพร้อมรับมือกับปัญหาทางการเงินที่อาจจะเกิดขึ้นกับตัวเองในอนาคต
- ติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ** เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินให้เหมาะสมกับความต้องการ พร้อมทั้งรู้เท่าทันกลโกงรูปแบบต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพ
- ศึกษารายละเอียดและเปรียบเทียบข้อมูลก่อนเลือกใช้บริการ** ควรทำความเข้าใจลักษณะ เงื่อนไข ผลประโยชน์ และความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน ก่อนตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่เหมาะสมกับความต้องการของตัวเองมากที่สุด และก่อนลงลายมือชื่อในสัญญาควรอ่านรายละเอียดให้ถี่ถ้วน หากไม่เข้าใจควรสอบถามเจ้าหน้าที่ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง
- ตรวจทานความถูกต้องของธุรกรรมทางการเงินทุกครั้ง** เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตัวเอง โดยเฉพาะข้อมูลสำคัญ เช่น ชื่อบัญชี เลขที่บัญชี จำนวนเงิน หากพบความผิดพลาด ควรรีบติดต่อผู้ให้บริการเพื่อแก้ไขความถูกต้องทันที

5. **เก็บรักษาเอกสารทางการเงินอย่างเป็นระบบ** เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างบุคคลหรือกับสถาบันการเงิน ซึ่งช่วยยืนยันความถูกต้อง เป็นหลักฐานทางกฎหมาย และใช้ในการเรียกร้องสิทธิ โดยควรตรวจสอบความถูกต้องทันทีที่ได้รับเอกสาร หากพบว่าไม่ถูกต้องต้องรีบดำเนินการแก้ไขโดยด่วน

ตัวอย่างเอกสารทางการเงินที่พบได้บ่อย

- **สลิปเงินเดือน** เอกสารที่แสดงรายได้และรายการหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในแต่ละเดือน เช่น เงินเดือน ค่าล่วงเวลา ค่าเบี้ยเลี้ยง โบนัส รวมถึงการหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ภาษีหัก ณ ที่จ่าย เงินสมทบกองทุนประกันสังคม เงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพหรือเงินสะสมกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ทำให้รู้รายได้สุทธิ นอกจากจะใช้เป็นเอกสารยืนยันแหล่งที่มาของรายได้แล้ว สลิปเงินเดือนยังเป็นเอกสารสำคัญที่สามารถใช้ในการทำธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ เช่น ยื่นขอสินเชื่อ ยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ยื่นสมัครงาน
- **ใบเสร็จรับเงิน** เป็นเอกสารที่ผู้รับเงินออกให้ไว้เพื่อยืนยันว่าได้รับชำระเงินแล้ว โดยจะระบุวันเดือนปีที่ออกใบเสร็จรับเงิน รายการสินค้าและบริการ มูลค่าของสินค้าและบริการ ภาษีมูลค่าเพิ่ม และยอดรวมที่ต้องจ่ายทั้งหมดและเงินทอน
- **ใบแจ้งยอดหนี้** เอกสารที่แสดงรายละเอียดสินเชื่อ เช่น ยอดหนี้คงเหลือ ยอดที่ต้องชำระ ยอดชำระขั้นต่ำ วันครบกำหนดชำระ และรายละเอียดของรายการเคลื่อนไหว หากมียอดค้างชำระก็จะแสดงดอกเบี้ยที่ต้องชำระเพิ่มเติมด้วย
- **สมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร** เป็นเอกสารที่รวบรวมรายการเคลื่อนไหวของบัญชีเงินฝาก ทั้งเงินเข้า-เงินออก พร้อมวันที่ทำรายการ ประเภทธุรกรรม ช่องทางในการทำธุรกรรม จำนวนเงิน และยอดเงินคงเหลือ

6. **ชำระหนี้อย่างมีวินัย** ก่อหนี้เท่าที่จำเป็นและจ่ายไหว โดยประเมินความสามารถในการชำระหนี้ว่าผ่อนชำระไหวหรือไม่ เพราะการกู้เกินตัวจนจ่ายไม่ไหว นอกจากจะทำให้หนี้เพิ่มขึ้นจากดอกเบี้ยแล้วยังส่งผลเสียกับประวัติเครดิต และอาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดี หากเริ่มมีปัญหาในการชำระหนี้ ควรติดต่อเจ้าหนี้เพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

เข้าใจไว้ก่อน

ก่อนลงทุน ทำไมต้องประเมินความเสี่ยง

สำหรับการลงทุน นักลงทุนต้องเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวอย่างถูกต้องและครบถ้วนก่อนลงทุน พร้อมทั้งทำแบบประเมินระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจหลักทรัพย์สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดสรรการลงทุน (asset allocation) และนำเสนอผลิตภัณฑ์การลงทุนที่เหมาะสมแก่ลูกค้า

หากผู้ประกอบการธุรกิจหลักทรัพย์ได้รับข้อมูลของลูกค้าไม่เพียงพอหรือพบว่าข้อมูลน่าสงสัย ทำให้ไม่สามารถระบุตัวตนที่แท้จริงของลูกค้าหรือผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงได้ ผู้ประกอบการธุรกิจจะปฏิเสธการให้บริการเมื่อมีการเสนอขาย สำหรับผลิตภัณฑ์การลงทุนที่มีความเสี่ยงสูงหรือมีความซับซ้อน นักลงทุนต้องประเมินความรู้ความสามารถในการลงทุน (knowledge assessment) เพิ่มเติม

การประเมินความรู้ความสามารถในการลงทุน (knowledge assessment) คือ การประเมินความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ของนักลงทุนต่อผลิตภัณฑ์การลงทุนที่มีความเสี่ยงสูงหรือมีความซับซ้อน เช่น หุ้นกู้ที่มีอันดับความน่าเชื่อถือต่ำกว่าอันดับที่สามารถลงทุนได้ (non-investment grade bond) สัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือหุ้นกู้ที่มีอนุพันธ์แฝง เพื่อช่วยให้ นักลงทุนเข้าใจว่าตนเองเหมาะสมกับการลงทุนประเภทนั้นหรือไม่ และสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบมากขึ้น

ใครบ้างที่ช่วยกำกับดูแลโลกการเงิน

ธนาคารกลางทำหน้าที่อะไรบ้าง

ธนาคารกลางถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ สำหรับประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand) หรือที่เรามักเรียกว่า “แบงก์ชาติ (ธปท.)” ทำหน้าที่เป็น “ธนาคารกลาง” มีบทบาทหลักในการบริหารจัดการให้ระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มั่นคง ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตได้อย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

ธนาคารกลางทำหน้าที่อะไรบ้าง

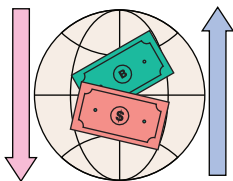
ดูแลเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ
ให้มั่นคงและเติบโตอย่างยั่งยืน

1 กำหนดนโยบายการเงิน

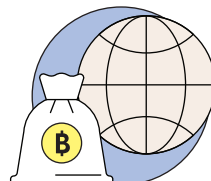
ดูแลเงินเฟ้อด้วย
อัตราดอกเบี้ยนโยบาย

2 ดูแลอัตราแลกเปลี่ยน

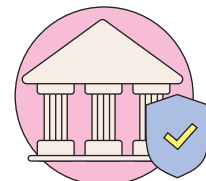
ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว
แบบมีการจัดการ

3 บริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ

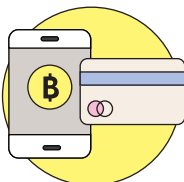
รักษาเสถียรภาพระบบการเงิน
และลดผลกระทบจากภายนอก

4 กำกับดูแลระบบสถาบันการเงิน

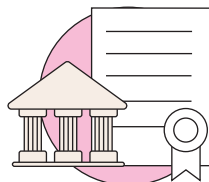
ให้สถาบันการเงินและผู้ให้บริการ
ดำเนินธุรกิจอย่างมั่นคง เป็นธรรม

5 พัฒนาและกำกับดูแลระบบการชำระเงิน

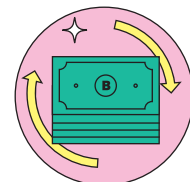
ให้การชำระเงินสะดวก รวดเร็ว
ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ

6 เป็นนายธนาคารและนายทะเบียนหลักทรัพย์ของรัฐบาล

รับจ่ายเงินบัญชีเงินฝากของ
กระทรวงการคลัง เก็บรักษาเงิน หลักทรัพย์
หรือของมีค่าอย่างอื่น เพื่อประโยชน์ของรัฐบาล

7 ผลิตและนำธนบัตรออกใช้หมุนเวียน

ธนบัตรมีมาตรฐาน ปลอดภัย
เพียงพอและทั่วถึง

บทบาทหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย

1. **กำหนดนโยบายการเงิน** ธปท. มีหน้าที่ดูแลอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับเป้าหมายที่กำหนด ผ่านการดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายอัตราเงินเฟ้อ (inflation targeting) โดยใช้อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (policy interest rate) หรืออัตราดอกเบี้ยธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี (Bilateral Repurchase Transactions) ระยะ 1 วัน ทั้งนี้ คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) จะประเมินสถานการณ์เศรษฐกิจและการเงิน เพื่อพิจารณาปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ธปท. จะสื่อสารเหตุผลให้ประชาชนเข้าใจการขึ้นหรือลดอัตราดอกเบี้ยแต่ละครั้งอย่างชัดเจน (สามารถติดตามอัตราดอกเบี้ยนโยบายได้ผ่านเว็บไซต์ของ ธปท.)
2. **ดูแลอัตราแลกเปลี่ยน** ค่าเงินบาทเคลื่อนไหวตามกลไกตลาดและสะท้อนภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้น ในการดูแลค่าเงินบาท ธปท. ไม่ได้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนไว้ที่ค่าใดค่าหนึ่งหรือผูกค่าเงินบาทไว้กับเงินตราต่างประเทศสกุลใดสกุลหนึ่ง แต่จะเข้ามาดูแลเงินบาทในบางช่วงเวลา เพื่อไม่ให้ผันผวนมากเกินไปและไม่เป็นอุปสรรคต่อการปรับตัวของเศรษฐกิจ ระบบนี้เรียกว่าอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการ (managed floating exchange rate)
3. **บริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ (เงินสำรองทางการ)** ซึ่งเป็นเงินตราหรือสินทรัพย์ต่างประเทศที่ใช้รักษาเสถียรภาพของระบบการเงิน ช่วยให้ธุรกรรมทางการเงิน การลงทุน และการระดมทุนของภาคเศรษฐกิจดำเนินไปอย่างราบรื่น อีกทั้งยังทำหน้าที่เสมือนเป็น “กันชน” ลดผลกระทบจากความผันผวนจากภายนอก และเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่นักลงทุนต่างชาติใช้ประเมินความมั่นคงและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
4. **กำกับดูแลระบบสถาบันการเงิน** ทั้งสถาบันการเงินและผู้ให้บริการทางการเงินซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจการเงินของประเทศให้ดำเนินธุรกิจอย่างมั่นคง มีประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาล และเป็นธรรมต่อประชาชน โดยมีคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และนโยบายการกำกับดูแลสถาบันการเงินและผู้ให้บริการทางการเงิน
5. **พัฒนาและกำกับดูแลระบบการชำระเงิน** ให้การชำระเงินหรือโอนเงินระหว่างสถาบันการเงิน ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน และประชาชนทำได้สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และปลอดภัย เพื่อให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจดำเนินได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.) กำหนดนโยบายเกี่ยวกับระบบการชำระเงิน และระบบการหักบัญชีระหว่างสถาบันการเงิน รวมถึงสนับสนุนการจัดตั้งระบบการชำระเงิน
6. **เป็นนายธนาคารและนายทะเบียนหลักทรัพย์ของรัฐบาล** ธปท. ทำหน้าที่ในการรับจ่ายเงินบัญชีเงินฝากของกระทรวงการคลัง เก็บรักษาเงิน หลักทรัพย์ หรือของมีค่าอย่างอื่นเพื่อประโยชน์ของรัฐบาล รวมถึงเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการซื้อขายโลหะทองคำและเงิน ตัวแลกเงิน หลักทรัพย์ และใบหุ้น นอกจากนี้ยังมีอำนาจในการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ของรัฐบาล จ่ายเงินต้นและดอกเบี้ย หรือเป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจ สถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
7. **ผลิตและนำธนบัตรออกใช้หมุนเวียน** ธปท. เป็นหน่วยงานเดียวที่มีสิทธิจัดพิมพ์ ออกใช้ และจัดการธนบัตรให้กระจายอย่างทั่วถึงและเพียงพอต่อความต้องการของคนในประเทศไทย โดยมีการวิจัยและพัฒนาเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อให้ธนบัตรยากต่อการปลอมแปลงและลอกเลียนแบบ รวมทั้งมีกระบวนการตรวจสอบคุณภาพอย่างเข้มงวด

หน่วยงานกำกับดูแลอื่น ๆ ที่ควรรู้

นอกจากธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ซึ่งทำหน้าที่กำกับดูแลระบบการเงินของประเทศแล้ว ยังมีหน่วยงานสำคัญอื่น ๆ ที่รับผิดชอบตามประเภทของบริการทางการเงิน ได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)

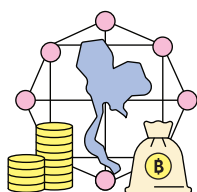

1

สศค.

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

บทบาทหลัก

ประสานกิจกรรมด้านเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ

ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในการวางนโยบายการคลังและเศรษฐกิจ

ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ

เพิ่มโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ
ลดปัญหานี้ในระบบ

กำกับดูแลสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ (สินเชื่อพีโกไฟแนนซ์)

สศค. เป็นหน่วยงานของรัฐในสังกัดกระทรวงการคลัง ทำหน้าที่ประสานกิจกรรมด้านเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ พร้อมให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในการวางนโยบายการคลังและเศรษฐกิจ รวมถึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ นอกจากนี้ สศค. ยังเป็นผู้กำกับดูแลการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ (สินเชื่อพีโกไฟแนนซ์) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบและลดปัญหานี้ในระบบ

กำกับดูแล

1 ผู้ประกอบธุรกิจ
ตัวกลาง

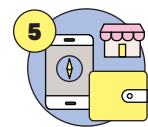
2 ตลาดหลักทรัพย์
ศูนย์รับฝาก
และสำนักหักบัญชี

3 บริษัทที่ออกและ
เสนอขายหลักทรัพย์

4 ผู้ประกอบวิชาชีพ
ในตลาดทุน

5 ผู้ประกอบธุรกิจ
สินทรัพย์ดิจิทัล

6 กิจกรรมที่เสนอขาย
Token Digital

บทบาทหน้าที่

อนุญาตและกำกับดูแล
การออก/เสนอขายหลักทรัพย์
หรือสินทรัพย์ดิจิทัล

ออกใบอนุญาตและกำกับดูแล
ผู้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์
สัญญาซื้อขายล่วงหน้า
หรือสินทรัพย์ดิจิทัล

กำกับดูแลตลาดให้โปร่งใส เป็นธรรม
และป้องกันการกระทำไม่เป็นธรรม

ก.ล.ต. เป็นหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ตลาดทุนมีความน่าเชื่อถือ โปร่งใส และเติบโตอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งพัฒนาตลาดทุนให้เอื้อต่อการระดมทุนของภาคธุรกิจและการลงทุนของประชาชน รวมถึงกำกับดูแลให้ตลาดทุนดำเนินไปอย่างมีมาตรฐานและเป็นธรรม

หน่วยงานและบุคคลที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ล.ต. ได้แก่

1. ผู้ประกอบธุรกิจตัวกลาง ได้แก่ บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน และตัวแทนซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า
2. ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ และสำนักหักบัญชี
3. บริษัทที่ออกและเสนอขายหลักทรัพย์
4. ผู้ประกอบวิชาชีพในตลาดทุน อาทิ ผู้แนะนำการลงทุน นักวิเคราะห์ ที่ปรึกษาทางการเงิน
5. ผู้สอบบัญชี ICO portal²⁴
6. ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล
7. กิจกรรมที่เสนอขาย Token Digital

บทบาทหน้าที่ของ ก.ล.ต.

- อนุญาตการออกและเสนอขายหลักทรัพย์หรือสินทรัพย์ดิจิทัล พร้อมทั้งกำกับดูแลให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญต่อการตัดสินใจของนักลงทุนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และทันเหตุการณ์ รวมถึงกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพในตลาดทุนให้ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด
- ออกใบอนุญาตและกำกับดูแลการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ สัญญาซื้อขายล่วงหน้าหรือสินทรัพย์ดิจิทัล เช่น บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน และศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล
- กำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์และตลาดรอง เพื่อให้ระบบการซื้อขายหลักทรัพย์และสัญญาซื้อขายล่วงหน้าดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม พร้อมทั้งติดตามและป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขาย

²⁴ ICO Portal (ผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัล) เป็นที่ปรึกษาในกระบวนการเสนอขายโทเคนดิจิทัลต่อประชาชน

3

คปภ.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับ

และส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

กำกับดูแล

บริษัทประกันชีวิต

บริษัทประกันวินาศภัย

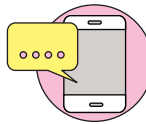
**คนกลางประกันภัย
(ตัวแทน/นายหน้า)**

**สายด่วน คปภ.
1186
(24 ชั่วโมง)**

**LINE Official
"คปภ. รอบรู้"
@OICConnect**

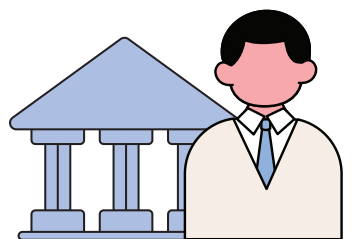
**บริการแชทบอทอัตโนมัติ
ให้ข้อมูลด้านประกันภัย
สะดวก ครบ จบในที่เดียว**

คปภ. เป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่กำกับดูแลและพัฒนาธุรกิจประกันภัยให้มีความเข้มแข็ง พร้อมทั้งส่งเสริมให้ธุรกิจประกันภัยมีส่วนช่วยสร้างความมั่นคงให้แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชน และยกระดับคุณภาพชีวิตผ่านบริการประกันภัย

หน่วยงานและบุคคลที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ คปภ.

- บริษัทประกันชีวิต
- บริษัทประกันวินาศภัย
- คนกลางประกันภัย ได้แก่ ตัวแทนประกันภัย (agent) และนายหน้าประกันภัย (broker)

สำหรับประชาชนที่มีข้อสงสัยหรือคำถามเกี่ยวกับประกันภัย สามารถติดต่อสายด่วน คปภ. 1186 เพื่อรับคำแนะนำและคำปรึกษาได้ตลอด 24 ชั่วโมง นอกจากนี้ คปภ. ยังมีบริการ LINE Official “คปภ. รอบรู้” (@OICConnect) ซึ่งเป็น Chatbot อัตโนมัติที่ช่วยให้ข้อมูลด้านการประกันภัยได้อย่างสะดวก ไม่ว่าจะตรวจสอบกรมธรรม์ที่ถือครอง วางแผนความคุ้มครองเฉพาะบุคคล ดูประวัติการเคลมประกันรถยนต์ภาคสมัครใจ คำนวณสิทธิประโยชน์ทางภาษีจากประกันภัยที่ทำไว้ รวมถึงตรวจสอบสถานะใบอนุญาตตัวแทนและนายหน้าประกันภัย

ภาคผนวก 1

เบื้องหลังความปลอดภัยในโลกการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ให้ความสำคัญกับการจัดการ ป้องกัน ตรวจสอบ และรับมือกับภัยทุจริตทางการเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยปกป้องประชาชนจากการหลอกลวงของมิจฉาชีพ โดยมีแนวทางดำเนินการหลายด้าน ดังนี้

- ออกหลักเกณฑ์และมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยง เช่น การจัดการบัญชีม้า การกั้นเงินเข้า-ออกบัญชี การปฏิเสธการเปิดบัญชีใหม่สำหรับผู้ที่มีพฤติกรรมการเงินผิดปกติ เพิ่มบริการล็อกวงเงิน และกำหนดให้ธุรกรรมบางประเภทต้องยืนยันตัวตนด้วยการสแกนใบหน้าเมื่อทำธุรกรรมออนไลน์
- ออกมาตรการร่วมกับสมาคมธนาคารไทย (TBA) และสถาบันการเงินในการกำหนดวงเงินการโอนเงินหรือชำระเงินให้เหมาะสมกับการใช้งานของลูกค้า (Customer Profiling) เพื่อป้องกันความเสียหายจากการใช้งาน mobile banking และ internet banking ที่ผิดปกติและมีแนวโน้มเป็นการก่ออาชญากรรม
- สื่อสารและแจ้งเตือนภัยประชาชนอย่างสม่ำเสมอผ่านช่องทางของ ธปท. และหน่วยงานพันธมิตร เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้มีภูมิคุ้มกันและสามารถรับมือกับรูปแบบภัยทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ภาคผนวก 2

หน่วยงานและผู้ให้บริการ
ในระบบการเงิน

ผู้ให้บริการทางการเงินที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท.

สถาบันการเงินและผู้ให้บริการทางการเงินที่อยู่ภายใต้การกำกับและตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ สำนักงานผู้แทนบริษัทบริหารสินทรัพย์ และผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) นอกจากนี้ ธปท. ยังมีหน้าที่ตรวจสอบบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ ตามที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังด้วย

1. ธนาคารพาณิชย์ (สว.)

เป็นศูนย์กลางในการระดมเงินฝากจากประชาชน และนำเงินไปปล่อยสินเชื่อให้ภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกของธนาคารต่างประเทศ และสาขานานาชาติต่างประเทศ ซึ่ง ธปท. ได้พิจารณาอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถดำเนินธุรกิจอื่นเพิ่มเติม เช่น ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์หรือประกันภัย เพื่อส่งเสริมให้สามารถประกอบธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจการเงินและตลาดทุน

2. บริษัทเงินทุน (บจ.)

เป็นศูนย์กลางในการระดมเงินทุนจากประชาชนในรูปของตั๋วสัญญาใช้เงิน และใช้เงินนั้นในการประกอบกิจการเงินทุนเพื่อการพาณิชย์ กิจการเงินทุนเพื่อการพัฒนา กิจการเงินทุนเพื่อการจำหน่ายและการบริโภค และกิจการเงินทุนเพื่อการเคหะ

3. บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ (บค.)

เป็นศูนย์กลางในการระดมเงินทุนจากประชาชนในรูปของตั๋วสัญญาใช้เงินและใช้เงินนั้นเพื่อประกอบธุรกิจให้กู้ยืมโดยวิธีรับจำนองอสังหาริมทรัพย์ รับซื้ออสังหาริมทรัพย์ตามสัญญาขายฝาก

4. สถาบันการเงินเฉพาะกิจ

เป็นสถาบันการเงินของรัฐที่จัดขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ เพื่อดำเนินกิจการตามที่กฎหมายกำหนดและตอบสนองนโยบายของรัฐในการให้บริการทางการเงินแก่ประชาชน

แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

- สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ให้บริการรับฝากเงินและให้สินเชื่อ มี 4 แห่ง ได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
- สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ประกอบธุรกิจตามขอบเขตที่กำหนด เช่น ให้สินเชื่อหรือรับประกันสินเชื่อให้แก่ลูกค้าเฉพาะกลุ่ม โดยไม่รับเงินฝากจากประชาชนทั่วไป มี 3 แห่ง ได้แก่ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม

5. สำนักงานผู้แทน

ทั้งสำนักงานในต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ไทยหรือสำนักงานในประเทศไทยของสถาบันการเงินต่างประเทศ จัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนกิจการของสถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์ เช่น การรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฐานะการเงินของลูกค้าหรือสถานการณ์เศรษฐกิจและการเงิน โดยไม่สามารถรับเงินฝากหรือรับเงินจากประชาชนได้

6. บริษัทบริหารสินทรัพย์ (บบส.)

เป็นสถาบันการเงินที่ทำหน้าที่บริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพของสถาบันการเงินและผู้ให้บริการทางการเงิน โดยรับซื้อรับโอนสินทรัพย์ด้วยคุณภาพ รวมถึงหลักประกันของสินทรัพย์นั้น เพื่อนำมาบริหารหรือจำหน่ายต่อไป

7. ผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank)

- ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต ให้ผู้ถือบัตรนำไปใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดแทนการชำระด้วยเงินสด รวมถึงเบิกถอนเงินสด โดยผู้ประกอบธุรกิจจะจ่ายเงินแทนผู้ถือบัตรไปก่อนและจะได้รับชำระคืนจากผู้ถือบัตรในภายหลัง
- ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ให้กู้ยืมเงินแก่บุคคลธรรมดาโดยไม่มีทรัพย์สินเป็นหลักประกัน เพื่อนำเงินไปใช้จ่ายหรือประกอบอาชีพ ได้แก่ สินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีทรัพย์สินหรือทรัพย์สินเป็นหลักประกัน สินเชื่อที่เกิดจากการให้เช่าซื้อและการให้เช่าแบบลีสซิง (ยกเว้นการให้เช่าซื้อและการให้เช่าแบบลีสซิงในสินค้าประเภทรถและเครื่องจักร) และสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน ทั้งนี้ ไม่รวมสินเชื่อเพื่อการศึกษา สินเชื่อเพื่อการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ สินเชื่อเพื่อรักษาพยาบาล สินเชื่อเพื่อสวัสดิการพนักงาน
- ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ (สินเชื่อขนาดเล็ก) ให้กู้ยืมแก่บุคคลธรรมดาไปใช้ในการประกอบอาชีพ
- ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล การให้สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่ผู้ประกอบธุรกิจนำเทคโนโลยีและข้อมูลทางเลือกมาใช้ในการให้บริการสินเชื่อ ทั้งการวิเคราะห์ความสามารถหรือความเต็มใจในการชำระหนี้ การเบิกจ่ายและรับชำระคืนสินเชื่อ และการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ
- ผู้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ เช่น ผู้ให้บริการระบบโอนเงินรายย่อย ผู้ให้บริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ให้บริการบัตรเครดิต บัตรเดบิต หรือบัตรเอทีเอ็ม ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
- ผู้ประกอบธุรกิจปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ ทำการซื้อ ขาย ฝาก ถอน แลกเปลี่ยน โอน ให้บริการหรือปฏิบัติกิจการใด ๆ เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ เช่น ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ ผู้ประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์รับอนุญาต บุคคลรับอนุญาต (Authorized Money Changer)
- ผู้ประกอบธุรกิจให้เช่าซื้อและให้เช่าแบบลีสซิงรถยนต์และรถจักรยานยนต์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ โดยให้เช่าซื้อและให้เช่าแบบลีสซิงรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์แก่บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ใช้รถเพื่อการส่วนตัว เพื่อการค้าหรือธุรกิจ

ผู้ให้บริการทางการเงินประเภทอื่น ๆ

นอกจากผู้ให้บริการที่อยู่ภายใต้การกำกับของ ธปท. แล้ว ยังมีผู้ให้บริการทางการเงินประเภทอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานที่ไม่ใช่สถาบันการเงินอย่างสหกรณ์และโรงรับจำนำ รวมถึงผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่มีหน่วยงานกำกับดูแลอย่างองค์กรการเงินชุมชน

สหกรณ์

สหกรณ์เป็นองค์กรที่สมาชิกร่วมกันจัดตั้งขึ้นด้วยการลงหุ้นร่วมกันและจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ เพื่อส่งเสริมอาชีพและให้บริการตามความต้องการของสมาชิก โดยมีกรมส่งเสริมสหกรณ์กำกับดูแลส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการของสหกรณ์ และมีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นผู้ตรวจสอบบัญชี

สหกรณ์มีทั้งหมด 7 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ สหกรณ์เครดิตยูเนียน และสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งสมาชิกมีการซื้อหุ้นสหกรณ์เป็นประจำและได้รับเงินปันผลทุกปี สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงในการบริหารสหกรณ์ได้ 1 เสียง โดยไม่ขึ้นกับจำนวนหุ้นที่ถืออยู่

โรงรับจำนำ

โรงรับจำนำเป็นองค์กรที่ให้บริการเงินกู้แก่ประชาชนในวงเงินไม่เกิน 1 แสนบาทต่อราย ผู้จำนำต้องมีอายุ 15 ปีขึ้นไป และต้องส่งมอบสิ่งของเป็นหลักประกัน เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องประดับ หรือทองคำ ให้แก่โรงรับจำนำเพื่อใช้ค้ำประกันการชำระหนี้โรงรับจำนำแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ โรงรับจำนำเอกชน และโรงรับจำนำของรัฐบาล โดยโรงรับจำนำของรัฐบาลสามารถแบ่งย่อยเป็นสถานธนาถุเคราะห์อยู่ในความดูแลของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสถานธนาถุนาบาลอยู่ในความดูแลของกรุงเทพมหานครหรือเทศบาล

องค์กรการเงินชุมชน

องค์กรการเงินชุมชนเป็นองค์กรหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่มีสถานะทางกฎหมาย มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการออมทรัพย์และให้บริการทางการเงินแก่สมาชิก รวมทั้งส่งเสริมหรือสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพชีวิต และสวัสดิการของสมาชิกและประชาชนในพื้นที่ เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ วิสาหกิจชุมชนที่ให้บริการทางการเงิน

องค์กรการเงินชุมชนสามารถยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นสถาบันการเงินประชาชนได้ เพื่อทำหน้าที่เป็นธนาคารของชุมชน ให้บริการรับฝากเงิน ให้สินเชื่อ รับชำระเงิน และรับโอนเงิน โดยดำเนินงานไม่เกินเขตตำบลหรือแขวงที่ตั้งของสถาบันการเงินประชาชน และเขตหมู่บ้านที่ติดกับตำบลหรือแขวงอันเป็นที่ตั้งของสถาบันการเงินประชาชน

ภาคผนวก 3

ตารางออมเงิน

วิธีใช้

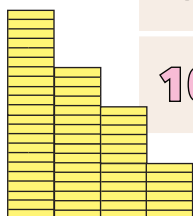
1. เลือกยอดเงินที่ต้องการเก็บ
2. เขียนเป้าหมายไว้ว่าเราต้องการเก็บเงินเพื่ออะไร เห็นเมื่อไหร่จะได้มีกำลังใจเก็บ
3. ไม่ได้ต้องการตารางทุกวัน วันไหนเก็บไหวเท่าไร ก็ชั่งก็กาไปที่ช่องนั้น
4. ถาครบทั้งแผ่นได้เงินตามเป้าหมายที่วางไว้

ตารางออมเงิน

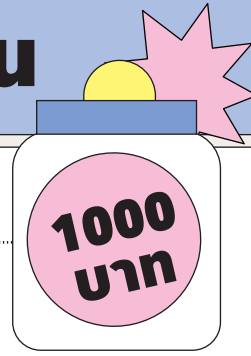
ออมเงินเพื่อ
เก็บครบจะได้เงินทั้งหมด

2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
10	10	10	10	10	5	10	10	10	10

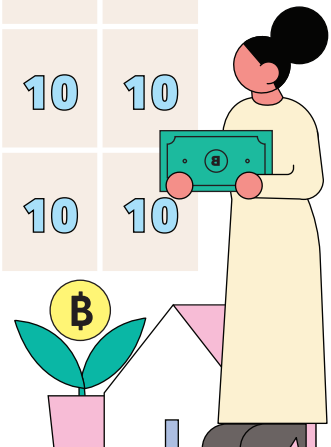
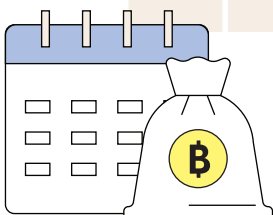

ตารางออมเงิน

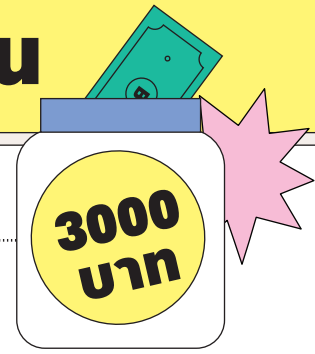
ออมเงินเพื่อ
เก็บครบจะได้เงินทั้งหมด

5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10

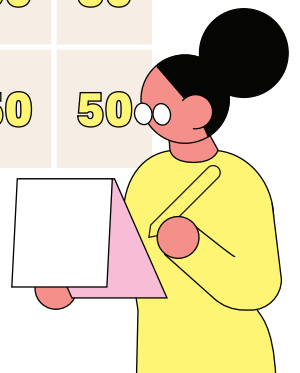
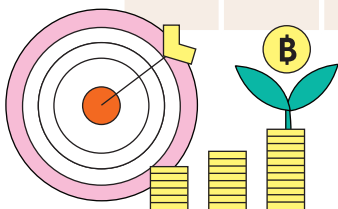

ตารางออมเงิน

ออมเงินเพื่อ
เก็บครบจะได้เงินทั้งหมด

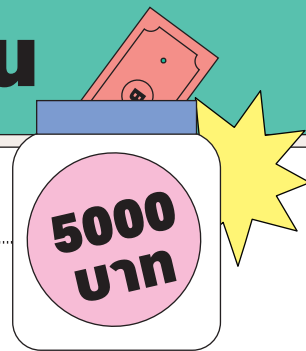

5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
50	50	50	50	50	50	50	50	50	50

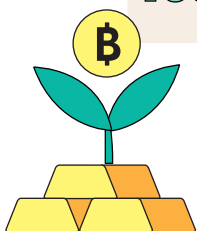

ตารางออมเงิน

ออมเงินเพื่อ
เก็บครบจะได้เงินทั้งหมด

5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
90	90	90	90	90	90	90	90	90	90
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

ภาคผนวก 4

รวมเว็บไซต์และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2 ของคู่กันอย่างรายได้และภาษี

เว็บไซต์กรมสรรพากร โทร. 1161	https://www.rd.go.th/	
---------------------------------	---	---

บทที่ 3 จัดการรายจ่ายและหนี้ไม่ให้เกิดตัว

บันทึกรายรับ-รายจ่ายจากธนาคารแห่งประเทศไทย (รปท.)	https://www.bot.or.th/content/dam/bot/satang-stories/downloads/worksheet/wsincomeandexpense.pdf	
แผนใช้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย (รปท.)	https://www.bot.or.th/content/dam/bot/satang-stories/downloads/worksheet/wsbudgeting.pdf	
โปรแกรมเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย (รปท.)	https://app.bot.or.th/1213/MCPD/ProductApp	
อัตราดอกเบี้ยประจำวันของธนาคารพาณิชย์จากธนาคารแห่งประเทศไทย (รปท.)	https://www.bot.or.th/th/statistics/interest-rate.html	
เช็คแอปเงินกู้จากธนาคารแห่งประเทศไทย (รปท.)	https://www.bot.or.th/th/license-loan.html	
เว็บไซต์บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (เครดิตบูโร) โทร. 0 2643 1250	https://www.ncb.co.th/	
ตารางสำรวจภาระหนี้สินจากธนาคารแห่งประเทศไทย (รปท.)	https://www.bot.or.th/content/dam/bot/satang-stories/managing-debt/wsmgtdebt.pdf	
มาตรการแก้หนี้ยั่งยืน	https://www.bot.or.th/th/debtsolution/debtsolution-measure.html	
โครงการคลินิกแก้หนี้ By SAM	https://www.debtclinicbysam.com/	
ทางด่วนแก้หนี้	https://services.bot.or.th/cpm?id=smp_debt_info	
หมอนี่เพื่อประชาชน	https://services.bot.or.th/cpm?id=smp_dct_dbt_info	

บทที่ 4 การออมและการลงทุน

แบบทดสอบระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.)	https://www.set.or.th/project/caltools/risk.html	
แบบประเมินความเสี่ยงจากสำนักงานคณะกรรมการ กำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)	https://www.smarttoinvest.com/Pages/Know%20Investment/Money%20Calculation%20Tool/InvestmentPortfolio.aspx	
อัตราดอกเบี้ยประจำวันของธนาคารพาณิชย์ จากธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)	https://www.bot.or.th/th/statistics/interest-rate.html	
โปรแกรมเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ จากธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)	https://app.bot.or.th/1213/MCPD/ProductApp	
เว็บไซต์สถาบันคุ้มครองเงินฝาก โทร. 1158	https://www.dpa.or.th/	
ความรู้เรื่องตราสารหนี้ จากสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA)	http://www.thaibma.or.th/EN/Investors/Individual/home.aspx	
ความรู้เรื่องตราสารหนี้ จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.)	https://www.setinvestnow.com/th/bond	
E-book เรื่องนำรู้เมื่อลงทุนตราสารหนี้/หุ้นกู้ โดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)	https://www.smarttoinvest.com/PublishingImages/Pages/bond%20investment%20handout.pdf	
แอปพลิเคชัน SEC Bond Check โดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)	https://apps.apple.com/th/app/sec-bond-check/id1482589481 https://play.google.com/store/apps/details?id=com.sec.bondmart&hl=th&pli=1	
ความรู้เรื่องตราสารทุนจากตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย (ตลท.)	https://www.setinvestnow.com/th/stock	
ความรู้เรื่องสินทรัพย์ดิจิทัล จากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)	https://www.sec.or.th/digitalasset	

บริษัท ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลไทย จำกัด จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.)	https://www.set.or.th/th/tdx/about	
ความรู้เรื่องกองทุนรวม จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.)	https://www.setinvestnow.com/th/mutualfund	
E-book เรื่องกองทุนรวม ประชานแรกสู่การลงทุน โดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และ ตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)	https://www.smarttoinvest.com/ PublishingImages/Pages/E-book_mutual_fund for_all.pdf	
เว็บไซต์กองทุนประกันสังคม (สปส.) โทร. 1506	https://www.sso.go.th/wpr/	
ตรวจสอบสิทธิและเงื่อนไขการคุ้มครอง ที่เว็บไซต์สำนักงานประกันสังคม (สปส.)	https://www.sso.go.th/wpr/main/login	
เว็บไซต์กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) โทร. 0 2636 1000 ศูนย์ข้อมูลสมาชิก โทร. 1179	https://www.gpf.or.th/thai2019/Index/ index.php?lang=th	
เว็บไซต์กองทุนสำรองเลี้ยงชีพไทย โทร. 1207	https://www.thaipvd.com/Home/Index	
เว็บไซต์กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) โทร. 0 2049 9000	https://www.nsf.or.th/	
คำนวณบำนาญของกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)	https://eservice.nsf.or.th/pension/calculation	
ออมเท่าไรพอใช้เกษียณ ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.)	https://www.set.or.th/project/caltools/www/ html/retirement.html	
วางแผนคำนวณเป้าหมายเก็บเงินหลังเกษียณ ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)	https://retirement-checkup.smarttoinvest.com/	

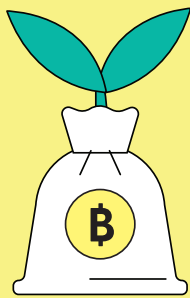
บทที่ 5 ความเสี่ยงทางการเงิน เพื่อนหรือศัตรูที่เราควรรู้จัก

เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกำกับ และส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) โทร. 0 2515 3999 สายด่วน คปภ. 1186	https://www.oic.or.th/th/consumer	
สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPC) โทร. 02 142 1033 02 141 6993	https://www.pdpc.or.th/	

บทที่ 6 รู้ไว้ไม่เสียสิทธิ พร้อมรักษาหน้าที่ให้ดี

เว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) โทร. 1213	https://www.bot.or.th/th/home.html	
BOT License Check ระบบการตรวจสอบข้อมูลใบอนุญาตหรือใบขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการที่อยู่ภายใต้การกำกับของธนาคารแห่งประเทศไทย	https://app.bot.or.th/BotLicenseCheck	
เว็บไซต์สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) โทร. 1359	http://www.1359.go.th/picodoc/	
เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) โทร. 1207	https://www.sec.or.th/th/pages/home.aspx	
SEC Check First ระบบค้นหารายชื่อผู้ให้บริการในตลาดทุนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ล.ต. และผลิตภัณฑ์ที่ได้รับอนุญาต (หลักทรัพย์/สินทรัพย์ดิจิทัล)	https://market.sec.or.th/LicenseCheck/Search	
เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) โทร. 0 2515 3999	https://www.oic.or.th/th/consumer	
บริการออนไลน์ (E-Service) ระบบตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)	https://smart.oic.or.th/EService/Home	
หน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับสหกรณ์ของสำนักเลขาธิการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ โทร. 0 2281 2862	https://secretary.office.cpd.go.th/	
หน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับโรงรับจำนำ 1) เว็บไซต์สำนักงานธนาณัติ (สธค.) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โทร. 0 2281 7500 2) เว็บไซต์สำนักงานสถาบันอานุบาลกรุงเทพมหานคร (สธก.) โทร. 0 2158 0042 ถึง 44	https://www.tgp.go.th/ http://pawnshop.bangkok.go.th/	
เว็บไซต์สตางค์ Story ของธนาคารแห่งประเทศไทย	https://www.bot.or.th/th/satang-story.html	

เฟซบุ๊ก สตางค์ Story ของธนาคารแห่งประเทศไทย	https://www.facebook.com/BOTsatangstory	
เครื่องมือทางการเงินในเว็บไซต์สตางค์ Story ของธนาคารแห่งประเทศไทย	https://www.bot.or.th/th/satang-story/financial-tools.html	
YouTube สตางค์ Story ของธนาคารแห่งประเทศไทย	https://www.youtube.com/@BOTsatangstory	
คลังความรู้ในเว็บไซต์ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	https://www.set.or.th/th/education-research/education/happymoney/knowledge/main-page	
เว็บไซต์ SET investnow ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	https://www.setinvestnow.com/th/home	
เฟซบุ๊ก Start to Invest ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)	https://www.facebook.com/StartToInvest/	
เว็บไซต์ Crypto Academy ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)	https://www.seccryptoacademy.com/	
เว็บไซต์รู้เรื่องเงิน	https://www.รู้เรื่องเงิน.com/home	

Financial Literacy Handbook คู่มือความรู้ทางการเงิน

ผู้เขียน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

จัดทำโดย

ธนาคารแห่งประเทศไทย

273 ถนนสามเสน แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กทม. 10200

website: <https://www.bot.or.th/th/satang-story/BOT-satang-school.html>

ISBN: 978-616-7220-45-1

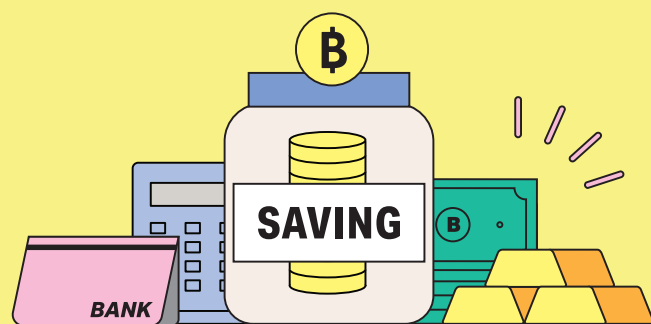
พิมพ์ครั้งที่ 1: พ.ศ. 2569

พิมพ์ที่: บริษัท อมรินทร์ คอร์เปอเรชั่นส์ จำกัด (มหาชน)

378 ถนนชัยพฤกษ์ แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

เนื้อหา ข้อมูล และสื่อความรู้ทางการเงินที่จัดทำขึ้นนี้เป็นลิขสิทธิ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้ทางการเงินไปยังวงกว้าง การนำเนื้อหาหรือสื่อต่าง ๆ ไปใช้งานโปรดอ้างอิงแหล่งที่มาให้ชัดเจน

ไม่อนุญาตให้นำไปจำหน่ายหรือใช้เพื่อการแสวงหาประโยชน์ทางการค้า กรณีนำเนื้อหาบางส่วนหรือทั้งหมดไปใช้งานเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจาก ธปท.

ธนาคารแห่งประเทศไทย

    ธนาคารแห่งประเทศไทย - Bank of Thailand

ทักษะทางการเงิน คือทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับทุกคน
คู่มือเล่มนี้รวบรวมความรู้ทางการเงินที่สำคัญเพื่อช่วยให้เข้าใจ
ตัดสินใจและจัดการเรื่องเงินได้อย่างเหมาะสม พร้อมเป็นพื้นฐาน
ในการถ่ายทอดความรู้เพื่อสร้างชีวิตทางการเงินที่มั่นคงและยั่งยืน